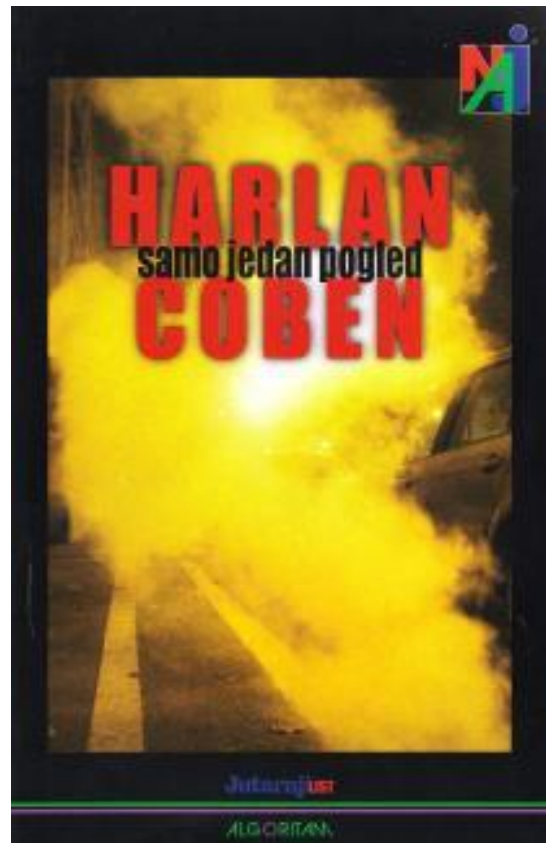

Harlan Coben

Samo jedan pogled

Just One Look

Ova je knjiga za Jacka Armstronga, jer on je jedan od dobrih momaka.

"Mala, ispričaj mi svoje najbolje sjećanje, ali ono neće biti tako jasno kao izbljedjela tinta."

Kineska poslovice adaptirana za tekst pjesme Izbljedjela tinta Jimmy X Banda
(tekst napisao James Xavier Farmington, sva prava pridržana)

Scott Duncan sjedio je nasuprot ubojici.

U čeličnosivoj prostoriji bez prozora vladala je nekakva čudna tišina, kao kad zasniva glazba, a ljudi koji se ne poznaju ne znaju kako bi pristupili jedno drugome i zaplesali. Scott je nesigurno kimnuo. Ubojica, odjeven u narančastu zatvorsku odjeću, netremice ga je promatrao. Scott je sklopio ruke i naslonio ih na metalni stol. Ubojica, u čijem je dosjeu pisalo da se zove Monte Scanlon, premda to sigurno nije bilo njegovo pravo ime, možda bi učinio isto, ali ruke su mu bile sputane lisicama.

Zašto sam ovdje, ponovno se pitao Scott.

Njegova je specijalnost bila sudsko gonjenje korumpiranih političara, kojih je bilo kao gljiva poslije kiše u New Jerseyju, mjestu iz kojeg je potjecao. Ali prije tri sata, Monte Scanlon, masovni ubojica po svačijim standardima, napokon je odlučio prekinuti šutnju, jer je imao jedan zahtjev.

A zahtjev?

Privatni sastanak s pomoćnikom državne tužiteljice, Scottom Duncanom.

To je bilo čudno iz više razloga, ali evo barem dva. Prvi, ubojica ne bi smio postavljati zahtjeve; drugi, Scott nikad nije čuo za Monte Scanlona, a kamoli ga sreo.

Scott je prekinuo tišinu. "Htjeli ste me vidjeti?"

"Da."

Scott je kimnuo, čekajući da Scanlon nastavi, ali on to nije učinio. "Kako vam mogu biti na usluzi?"

Monte Scanlon je nastavio piljiti u njega. "Znate li zašto sam ovdje?"

Scott je pogledao naokolo. Osim Scanlona i njega, još je četvero ljudi bilo nazočno. Linda Morgan, državna tužiteljica SAD-a, bila je naslonjena na zid, pokušavajući ostaviti nehajan dojam, poput Sinatre naslonjenog na rasvjetni stup. Iza zatvorenika su stajala dva mišićava, gotovo ista zatvorska čuvara, s rukama poput balvana i prsnim koševima poput starinskih ormara. Scott je već prije sretao tu dvojicu samouvjerenih agenata, gledao kako obavljaju svoj posao, mirni poput instruktora joge. Ali danas, iako je zatvorenik bio dobro okovan, čak su i oni bili na iglama. I na kraju, Scanlonov odvjetnik, muljator, koji je vonjao po jeftinoj toaletnoj vodi. Sve su oči bile uprte u Scotta.

"Ubili ste ljude", odgovorio je Scott. "Mnoge."

"Bio sam ono što se popularno zove plaćeni ubojica Bio sam..." Scanlon je napravio stanku, "profesionalni ubojica."

"U slučajevima koji nemaju veze sa mnom."

"Istina."

Scottovo je jutro počelo prilično normalno. Sastavljao je sudski poziv direktoru tvrtke za odvoz smeća, koji je plaćao mito gradonačelniku malenoga grada. Rutinski slučaj. Uobičajeni korov u New Jerseyju, Državi kuća s travnjacima. To je bilo samo sat, sat i pol ranije. Sad je sjedio za stolom pričvršćenim za pod,

nasuprot čovjeku koji je, po gruboj procjeni Linde Morgan, ubio oko stotinu ljudi.

"Zašto ste tražili da me vidite?"

Scanlon je izgledao poput ocvalog plejboja, onako kako zamišljate da su pedesetih godina izgledali kavaliri sestara Gabor¹. Bio je sitan, nekako osušen. Prosijeda kosa bila mu je začušljana unatrag, zubi žuti od duhana, koža ogrubjela od pretjeranog izlaganja suncu i previše dugih noći provedenih u mračnim klubovima. Nitko u toj prostoriji nije znao njegovo pravo ime. Kad su ga uhitili, u njegovoj je putovnici pisalo Monte Scanlon, argentinski državljanin, pedeset jedna godina. Godine su mogle biti točne, ali to je bilo sve. Otisaka njegovih prstiju nije bilo u kompjuterskoj datoteci DKBP-a². Kompjuterski program za prepoznavanje po crtama lica nije dao ništa.

"Moramo porazgovarati nasamo."

"Ovo nije moj slučaj", ponovio je Scott. "Imate državnu tužiteljicu."

"Ovo nema veze s njom." "A sa mnom ima?"

Scanlon se nagnuo naprijed. "Ono što ću vam reći promijenit će cijeli vaš život", rekao je.

Scottu je malo nedostajalo da se unese Scanlonu u lice i dahne "uuuu" poput duha, pokazujući koliko bi to trebalo biti zastrašujuće. Već je bio naviknut na način razmišljanja zatočenih zločinaca, njihovo okolišanje i manevriranje dok su tražili način kako da se izvuku, te na njihov pretjerani osjećaj važnosti. Linda Morgan, možda osjetivši o čemu on razmišlja, uputila mu je pogled upozorenja. Monte Scanlon, objasnila mu je ranije, radio je za nekoliko povezanih obitelji gotovo trideset godina. Policija je od RICO-a³ vapila za njegovom suradnjom poput čovjeka žednog vode. Od uhićenja je Scanlon odbijao progovoriti. Sve do današnjega jutra.

I tako se Scott tu našao.

"Vaša šefica", rekao je Scanlon pokazavši bradom na Lindu Morgan, "nada se da ću surađivati."

"Dobit ćete smrtonosnu injekciju", odgovorila je Morganica, još se trudeći djelovati nehajno. "Što god rekli ili učinili, to neće promijeniti."

Scanlon se nasmijao. "Molim vas. Vi se više plašite onoga što gubite mojom smrću nego što se ja bojim umrijeti."

"Baš. Još jedan čvrsti momak koji se ne boji smrti." Odlijepila se od zida. "Znate što, Monte? Upravo se čvrsti momci prvi uneređe u hlače kad ih privežemo na pokretni bolnički krevet."

¹ Gabor Zsa Zsa, Magda i Eva, američke glumice podrijetlom iz Mađarske. Bile su poznatije zbog svoje ljepote nego zbog glumačkog talenta. Najpoznatija, Zsa Zsa, udavala se osam puta

² U originalu NCIC - National Crime Information Center - Državna kriminalistička baza podataka

³ RICO, 1970. Kongres je donio zakon čiji je glavni cilj bio uništiti mafiju i njezin utjecaj na gospodarstvo

Scott se opet morao savladati da ne odglumi strah, ovaj put u smjeru svoje šefice. Scanlon se i dalje smješкао, pogleda prikovana za Scotta. Scottu se nije svidjelo ono što je vidio u njegovim očima. Bile su, kako se moglo i očekivati, crne, sjajne i okrutne. Ali Scott je to možda samo umišljao – bilo je u njima još nečega. Nešto iza uobičajene praznine. Kao daje postojala neka molba u njima i Scott nije mogao odvratiti pogled. Možda je u tim očima vidio kajanje.

Grižnju savjesti čak.

Scott je pogledao Lindu i kimnuo. Ona se namrštila, ali Scanlon je prozreo njezin blef. Dotaknula je rame jednog od snažnih čuvara i pokazala im da izađu. Ustajući sa svojeg mjesta, Scanlonov je odvjetnik prvi put progovorio. "Sve što on kaže je neslužbeno."

"Budi s njima", naredio mu je Scanlon. "Uvjeri se da ne prisluškuju."

Odvjetnik je uzeo svoju torbu za spise i pošao za Lindom Morgan prema vratima. Uskoro su Scott i Scanlon ostali sami. U filmovima su ubojice svemogući. U stvarnom životu to nije slučaj. Ne uspijevaju se osloboditi lisica usred dobro čuvanog državnog zatvora. Braća Balvan, Scott je znao, bila su iza stakla. Interkom je, po Scanlonovim napucima, bio isključen, ali svi su ih gledali.

Scott je slegnuo ramenima kao da hoće reći: "I?"

"Ja nisam obični plaćeni ubojica."

"Aha."

"Ja imam pravila." Scott je čekao.

"Na primjer, ubijam samo muškarce."

"Vidiš ti to", rekao je Scott. "Zlato od čovjeka!"

Scanlon je ignorirao Scottov sarkazam. "To je moje prvo pravilo. Ubijam samo muškarce, žene ne."

"Dobro. Recite mi, ima li pravilo broj dva veze s tim kako ne spavate ni s kim sve do trećeg spoja?"

"Vi me smatrate čudovištem?"

Scott je slegnuo ramenima kao da je odgovor očigledan. "Vi ne poštujete moja pravila?"

"Kakva pravila? Vi ubijate ljude. Izmislili ste ta takozvana pravila, jer vam je potreban privid da ste ljudsko biće."

Scanlon je trenutak razmišljao. "Možda," dopustio je, "ali ljudi koje sam ubio bili su smeće. Unajmljivalo me je smeće da ubijam smeće. Bio sam tek njihovo oružje."

"Oružje?" ponovio je Scott.

"Da."

"Oružju nije važno koga ubija, Monte. Muškarce, žene, bakice, malu djecu. Oružje ne raspoznaje razliku."

Scanlon se nasmijao. "Priznajem, imate pravo."

Scott je protrljao dlanove o hlače. "Niste me pozvali ovamo kako biste mi držali predavanje iz etike. Sto želite"

"Vi ste razvedeni, zar ne, Scotte?"

Nije mu odgovorio.

"Nemate djece, sporazumni razvod, još ste u dobrim odnosima s bivšom."

"Što želite?"

"Objasniti."

"Objasniti što?"

Spustio je pogled, ali samo na trenutak. "Ono što sam vam učinio."

"Ja vas čak i ne poznajem."

"Ali ja poznajem vas. Poznajem vas već dugo."

Scott je pustio da nastupi tišina. Pogledao je u zrcalo, pitajući se o čemu oni s druge strane raspravljaju. Ona je željela informacije pa se pitao je li soba ozvučena. Vjerojatno jest. U svakom slučaju, isplatilo bi se nagnati Scanlona da nastavi govoriti.

"Vi ste Scott Duncan. Trideset devet vam je godina. Diplomirali ste pravo na sveučilištu Columbia. Mogli biste puno više zarađivati u privatnoj tvrtki, ali to vam je dosadno. U uredu državne tužiteljice radite šest mjeseci. Vaši su se roditelji prošle godine preselili u Miami. Imali ste sestru, ali je umrla za vrijeme studija."

Scott se pomaknuo u stolcu. Scanlon ga je netremice gledao.

"Jeste li završili?"

"Znate li kako moj posao funkcionira?"

Promjena teme. Scott je malo pričekao. Scanlon je igrao neku igru nadmudrivanja nastojeći ga izbaciti iz takta, tako nešto. Scott nije imao namjeru nasjesti. Sve što je Scanlon rekao o Scottovoj obitelji nije bilo iznenađujuće. Svatko je to mogao saznati koristeći se kompjuterom i telefonom.

"Zašto mi vi ne objasnite?" upitao je Scott.

"Da zamislimo," počeo je Scanlon, "želite da netko umre."

"Dobro."

"Obratili biste se prijatelju, koji poznaje prijatelja, koji poznaje prijatelja, koji može stupiti u vezu sa mnom."

"I samo taj posljednji prijatelj zna tko ste vi?"

"Tako nekako. Imao sam samo jednog posrednika, ali čak sam i s njim bio oprezan. Nikad se nismo osobno sreli. Koristili smo izmišljena imena. Novac je uplaćivan na off-shore račune. Otvarao sam novi račun za svaku, nazovimo je tako, transakciju i zatvarao ga čim bi transakcija bila obavljena. Shvaćate?"

"Nije baš komplicirano", rekao je Scott.

"Ne, pretpostavljam da nije. Ali vidite, danas komuniciramo e-mailom. Uzmem privremenu adresu na Hotmailu ili Yahoo!u s lažnim imenom. Nitko mi ne može ući u trag. Čak i kad bi mogli, čak i kad bi saznali tko šalje poruke, kamo bi ih to odvelo? Svi mailovi su poslani i čitani u knjižnicama ili na javnim mjestima. Bili smo potpuno osigurani."

Scott mu je htio pripomenuti kako je upravo zbog tog potpunog osiguranja naposljetku završio u zatvoru, ali je to odlučio prešutiti. "Kakve to veze ima sa mnom?"

"Polako, sad ću o tome." Scott je primijetio da se Scanlon zagrijao za vlastitu priču. "U starim dobrim danima – a kad kažem starim, mislim prije osam, deset godina – koristili smo se javnim govornicama. Tip bi me nazvao i rekao što želi."

Scanlon je stao kako bi se uvjerio da ga Scott pažljivo sluša. Glas mu se malo smekšao, postao manje nehajan. "U tome je ključ, Scotte. Sve se obavljalo telefonski. Ja bih samo čuo ime, ne bih ga vidio napisano."

Pogledao je Scotta s iščekivanjem. Scott nije imao pojma što mu ovaj želi reći pa je samo promrmljao "Aha".

"Shvaćate li zašto naglašavam kako se sve obavljalo telefonski?"

"Ne."

"Jer osoba poput mene, osoba koja ima pravila, na taj način može pogriješiti."

Scott je razmislio o tome. "Još uvijek ne shvaćam."

"Ne ubijam žene. To je bilo prvo pravilo."

"Da, već ste spomenuli."

"Znači, ako ste željeli naručiti ubojstvo nekoga po imenu Billy Smith, ja bih pretpostavio daje Billy muškarac. Znate, sy na kraju. Nikada ne bih pomislio kako bi Billy mogla biti žena. S ie na kraju. Shvaćate?"

Scott se ukočio. Scanlon je to primijetio. Nestalo je osmijeha s njegovih usana. Glas mu je bio veoma tih. "Spominjali smo vašu sestru, zar ne, Scotte?" Scott nije odgovorio. "Zvala se Geri, jesam li u pravu?" Tišina.

"Shvaćate li u čemu je problem? Geri je jedno od tih imena. Ako ga čujete telefonski pretpostavit ćete da se piše s J na početku i y na kraju. I tako me je, prije petnaest godina, nazvao. Onaj posrednik kojega sam spomenuo..."

Scott je zakimao glavom.

"Dao mi je adresu. Rekao je kad će točno Jerry", Scanlon je prstima pokazao znakove navoda, "biti kod kuće."

Scottu se učinilo kako mu vlastiti glas dolazi iz velike udaljenosti. "Proglasili su to nesretnim slučajem."

"Tako je s većinom podmetnutih požara, ako čovjek zna kako se to radi."

"Ne vjerujem vam."

Ali Scott je ponovno pogledao te oči i osjetio kako mu se svijet zaljuljao. Navrle su slike: Gerin zarazni smijeh, neposlušna kosa, aparatić za ispravljanje

zuba, način na koji mu je plazila jezik kad bi se okupila obitelj. Sjetio se njezina prvog pravog dečka (budaletine po imenu Brad), kako nije imala pratioca na proslavi male mature, njezina vatrenog govora kad se natjecala za blagajnicu studentskog vijeća, njezina prvog rock-banda (bili su jezivi), pisma sveučilištu u kojem je obavještavaju da su je primili.

Scott je osjetio kako mu se oči pune suzama. "Bila joj je tek dvadeset jedna."

Nije bilo odgovora.

"Zašto?"

"Ja ne pitam zašto, Scotte. Ja sam samo plaćenik."

"Ne, ne to." Scott ga je pogledao. "Zašto mi baš sad to govorite?"

Scanlon je proučavao svoj odraz u zrcalu. "Možda ste bili u pravu", rekao je vrlo tiho.

"Glede čega?"

"Onoga što ste rekli ranije." Okrenuo se prema Scottu. "Možda nakon svega što sam rekao i učinio želim imati privid da sam ipak ljudsko biće."

Tri mjeseca kasnije

Postoje iznenadni rezovi. Postoje rascjepi u životu, duboke rane, kao kad se nož zarije u tijelo. U jednom trenutku imaš život, koji se već u sljedećem raskomada u nešto posve drugo. Raspe se na sve strane poput crijeva iz razrezanog trbuha. A postoje trenuci kad ti se život jednostavno počne raspletati, kao kad se povuče konac pa se otpara cijeli džemper. U početku je promjena polagana, gotovo neprimjetna.

Za Grace Lawson raspletanje je počelo u Photomatu. Upravo se spremala ući u dućan gdje je dala razviti film kad je začula nejasno poznati glas. "Zašto ne nabaviš digitalnu kameru, Grace?"

Grace se okrenula prema ženi. "Nisam baš vješta s tim tehničkim novotarijama."

"Ma daj, molim te. Nema jednostavnijeg od digitalne tehnologije." Žena je podigla ruku i pucnula prstima ne bi li dodatno potkrijepila svoje riječi. "Uostalom, digitalni fotoaparati puno su jednostavniji od klasičnih. Samo izbrišeš fotografije koje ti se ne sviđaju. Poput kompjuterskih datoteka. Na primjer, za našu božićnu čestitku Barry je morao snimiti bezbroj fotografija djece, jer, ili bi Blake trepnula ili bi Kyle gledao na krivu stranu, uostalom, kako Barry kaže, kad snimiš toliko fotografija moraš dobiti makar jednu dobru. Nisam li u pravu?"

Grace je potvrdno kimnula. Pokušavala je iz podsvijesti iskopati ime te žene, ali bezuspješno. Njezina kći, kako je ono rekla – Blake? – bila je u prvom razredu s Graceinim sinom. Ili je prošle godine išla s njime u vrtić? Teško je sve to pratiti. Grace je na licu zamrznula osmijeh. Žena je bila prilično ljubazna, ali se nekako stopila s ostalima koje je poznavala. Grace se zapitala,

ne prvi put, je li se i ona stopila, je li njezina nekadašnja velika individualnost nestala u neugodnu vrtlogu jednoličnosti prigradskoga naselja.

Ta pomisao joj baš i nije bila ugodna.

Žena je nastavila opisivati čuda digitalnog doba. Grace su počele boljeti usnice od smješkanja. Bacila je pogled na sat u nadi da će tehnološka mama shvatiti. Dva sata i četrdeset pet minuta. Gotovo je vrijeme da pokupi Maxa iz škole. Emma je bila na treningu plivanja, ali neka druga mama je danas vozila taj čopor klinaca na bazen. Čopor na bazenu, uz hihotanje je zamijetila ta odviše vesela mama. Da, jako smiješno, pomislila je Grace.

"Morali bismo se jednom naći", rekla je žena napokon usporivši da uhvati dah. "S Jackom i Barryjem. Mislim da bi se dobro slagali."

"Bez sumnje."

Grace je iskoristila stanku, mahnula u znak pozdrava, otvorila vrata Photomata i nestala unutra. Staklena su se vrata uz škljocaj zatvorila, je zazvonilo zvonice. Isti ju je čas zapahnuo miris kemikalija, sličan mirisu ljepila za makete. Pitala se kakve posljedice ostavlja dugotrajno izlaganje takvom okruženju i zaključila da je i kratkotrajno poprilično iritantno.

Dečko koji je radio za pultom, premda je izraz 'radio' bio pretjeran u ovome slučaju, imao je bijele paperjaste dlačice pod bradom, drečavo obojenu kosu i toliko piercinga daje mogao proći kao puhački instrument. Žice malenih slušalica spuštale su mu se niz zatiljak. Glazba je bila tako glasna da ju je Grace osjetila u grudima. Imao je i tetovaže, puno njih. Na jednoj je pisalo STONE, na drugoj KILLJOY⁴. Grace je pomislila kako bi negdje trebalo pisati ZABUŠANT.

"Oprostite."

Nije podigao pogled.

"Oprostite", rekla je nešto glasnije.

I dalje ništa.

"Hej, frajeru!"

Na to je reagirao. Suzio je oči, uvrijeđen što ga se prekida. Preko volje je skinuo slušalice i zarežao. "Potvrdu."

"Molim?" "Potvrdu."

Grace je napokon shvatila te mu predala račun. Paperjasta Bradica ju je zatim upitao kako se zove. Grace je to podsjetilo na proklete telefone Službe za korisnike, koji traže da utipkate svoj kućni telefonski broj, a čim vas spoje s operaterom, on ponovo pita taj isti broj. Kao da su prvi put tražili samo vježbe radi.

Paperjasta Bradica, Grace se čak zagrijala za taj nadimak, prešao je preko niza omotnica s fotografijama, a zatim jednu izvukao. Otrgnuo je cijenu i zatražio

⁴ Stone eng. - kamen, kamenovati. Killjoy, eng. - netko tko kvari veselje

pretjerano visok iznos. Dala mu je kupon za popust koji je konačno uspjela iskopati iz torbice – kao da je kopala tražeći Troju – i vidjela kako se cijena približila prihvatljivijoj.

Predao joj je omotnicu s fotografijama. Grace mu je zahvalila, ali on je već priključio glazbu na mozak. Mahnula je u njegovu smjeru. "Ne dolazim ovamo zbog fotografija," rekla je Grace, "već zbog iskričavo duhovitih replika."

Paperjasta Bradica je zijevnuo i podigao svoj časopis. Najnovije izdanje Suvremenog zabušanta.

Grace je izašla na pločnik. Zrak je bio oštar. Jesenje naglo istisnula ljeto. Lišće još nije počelo žutjeti, ali je zrak u sebi imao onaj miris jabukovače. U izlozima su već bili postavljeni ukrasi za Noć vještica. Emma, koja je išla u treći razred, nagovorila je Jacka da kupi balon od dva i pol metra u obliku Homera Simpsona kostimiranog kao Frankensteina. Grace je morala priznati da izgleda sjajno. Njezina djeca su voljela Simpsono, što je značilo da su ih možda usprkos svemu ona i Jack ipak ispravno odgajali.

Grace je željela razderati omotnicu. Uvijek je postojalo izvjesno uzbuđenje kada se radilo o tek razvijenom filmu, kao kad žurno otvaramo dar ili poštanski sandučić, premda znamo da su unutra samo računari. Digitalna fotografija, bez obzira na sve svoje prednosti, to nije mogla pružiti. Ali nije bilo vremena, nastava tek što nije završila.

Dok se Saabom uspinjala cestom Heights, odlučila je krenuti zaobilaznim putem kako bi prošla pokraj vidikovca. Odatle su se, posebno noću, poput dijamanata na baršunu, vidjeli obrisi nebodera na Manhattanu. Obuzela ju je čežnja. Voljela je New York. Do prije četiri godine taj divni otok bio je njihov dom. Imali su potkrovlje u Ulici Charles u Villageu. Jack je provodio medicinska ispitivanja za veliku farmaceutsku kompaniju. Ona je slikala u svom kućnom ateljeu i rugala se svojim prijateljicama iz prigradskih naselja, njihovim terenskim vozilima, hlačama od samta i razgovorima koji su se uglavnom ticali male djece. Sada je bila jedna od njih.

Grace je parkirala iza škole gdje i ostale mame. Isključila je motor, uzela omotnicu iz Photomata i razderala je. Fotografije su bile s prošlotjednog izleta u Chester, kamo su svake godine išli u berbu jabuka. Jack je snimao. Volio je ulogu obiteljskog fotografa. Smatrao je to očinskim i muževnim poslom, svojevrsnom žrtvom koju je svaki otac morao podnositi za svoju obitelj.

Na prvoj su fotografiji bili Emma, njihova osmogodišnja kći i Max, njihov šestogodišnji sin, na kolima za sijeno, glava uvučenih u ramena, obraza rumenih od vjetra. Grace je na trenutak stala i netremice gledala. Ispunili su je osjećaji majčinske topline, istovremeno primitivni i evolucijski i vratili je u taj dan. Tako je to s djecom. Upravo su sitnice dirale duboko u srce. Sjetila se kako je toga dana bilo hladno. Znala je da će jabučnjak biti prepun ljudi i nije

joj se išlo. Sada je, gledajući tu fotografiju, razmišljala koliko su glupi ponekad bili njezini prioriteti.

Ostale majke okupile su se pokraj školske ograde, čavrljale i dogovarale se kad će djeca jedna drugoj doći u goste na igranje. Bilo je to, naravno, moderno doba, post-feministička Amerika, no ipak, od ugrubo osamdesetak roditelja koji su čekali svoju djecu, samo su dvojica bili muškarci. Znala je da je jedan od njih otpušten prije više od godinu dana. Moglo se to vidjeti u njegovim očima, laganom hodu, nemarno obrijanoj bradi. Drugi je tip bio novinar koji je radio kod kuće i uvijek se doimao malo odviše spreman započeti razgovor s mamama. Možda je bio osamljen. Ili pak nešto drugo.

Netko je pokucao na prozor automobila. Grace je podigla pogled. Cora Lindley, njezina najbolja prijateljica u tom gradiću, davala joj je znak da otključa vrata. Grace je to učinila. Cora je sjela na suvozačko mjesto.

"I, kako je prošao sinoćnji spoj?" pitala je Grace.

"Jadno."

"Zao mi je."

"Sindrom petoga spoja."

Cora je bila razvedenica, malo previše seksi za nervozne, uvijek na oprezu žene koje ne rade. Odjevena u bluzu s uzorkom leoparda, u pripijenim hlačama i ružičastim salonkama, Cora se svakako nije uklapala u more kaki hlača i širokih džempera. Ostale majke su je odmjeravale s nepovjerenjem. Atmosfera među odraslima u malim naseljima često je znala biti poput one u srednjim školama.

"Sto je sindrom petog spoja?" pitala je Grace.

"Ti baš i ne ideš na spojeve, zar ne?"

"Pa, ne", odgovorila je Grace. "Muž i dvoje djece stvarno mi kvare imidž."

"Šteta. Vidiš, i ne pitaj me zbog čega, ali na petom spoju muškarci postavljaju pitanje... kako bih to taktično objasnila?... seksa utroje."

"Molim te, reci da se šališ."

"Ni govora. Peti spoj. Najkasnije. Tip me pita, čisto teoretski, kakvo je moje mišljenje o seksu utroje. Kao da me pita što mislim o miru na Srednjem istoku."

"Što im ti odgovoriš?"

"Da obično uživam u tome, posebno kad se dvojica muškaraca počnu ljubiti u usta."

Grace se nasmijala pa su obje izašle iz automobila. Grace je boljela noga. Nakon više od deset godina nije više trebala imati komplekse zbog toga, ali nije joj bilo dobro što ljudi primjećuju da šepa. Ostala je pokraj automobila i gledala Coru kako se udaljava. Kad se začulo zvono, djeca su izletjela iz škole kao ispaljena iz topa. Poput svakog roditelja, Grace je vidjela jedino svoju djecu. Koliko se god činilo bešćutnim, ostala su djeca bila tek dio okoliša.

Max se pojavio u drugom naletu. Kad je Grace ugledala sina s jednom razvezanom vezicom za cipele, prevelikim Yu-Gi-Oh! ruksakom, naherenom pletenom kapom New York Rangersa, kao što turisti nose beretke, nanovo ju je preplavila toplina. Max se probio niza stube popravljajući ruksak na leđima. Ona se nasmiješila. Max ju je ugledao i uzvratio osmijeh.

Uskočio je na stražnje sjedalo Saaba. Grace ga je pričvrstila remenom za povišeno sjedalo i upitala ga kako je proveo dan. Max je odgovorio da ne zna. Pitala ga je što je tog dana učio u školi. Max je odgovorio da ne zna. Je li učio matematiku, engleski, prirodu, likovni? Odgovor: slijeganje ramenima i ne znam. Grace je kimnula.

Klasični slučaj epidemije poznate kao osnovnoškolski Alzheimer. Jesu li ih drogirali kako bi zaboravili ili su se djeca mqrala zakleti na čuvanje tajne? To je jedna od životnih zagonetki.

Tek nakon što je stigla kući i dala Maxu Go-Gurt, jogurt u tubi koji se istiskivao poput paste za zube, Grace je imala priliku pogledati ostale fotografije.

Na telefonskoj je sekretarici treperilo svjetlo za poruke. Jedna poruka. Htjela je provjeriti tko je zvao, ali je broj bio skriven. Pritisnula je tipku play i iznenadila se. Glas je pripadao starom... rekla bi, prijatelju. Nije ga mogla nazvati poznanikom, bliže istini je vjerojatno bilo nadomjestak za oca, ali samo u najbizarnijem smislu.

"Zdravo, Grace. Ovdje Cari Vespa."

Nije se morao predstaviti. Prošlo je mnogo godina, ali uvijek bi mu prepoznala glas.

"Možeš li me nazvati kad budeš u prilici? Morali bismo o nečemu porazgovarati."

Nakon poruke opet se začuo zvučni signal. Grace se nije pomaknula, ali je kao nekoć osjetila treperenje u utrobi. Vespa. Cari Vespa je zvao. To nije moglo biti dobro. Cari Vespa, bez obzira na naklonost koju je pokazivao prema njoj, nije bio čovjek koji voli isprazno čavrljanje. Neko je vrijeme razmatrala li ga nazvati i odlučila da zasad neće.

Otišla je u gostinsku sobu koja je postala njezin privremeni atelje. Kad bi dobila inspiraciju, kad bi poput svakog umjetnika ili sportaša bila u zoni, vidjela je svijet onakvim kakvim ga je htjela prenijeti na platno. Gledala bi ulice, drveće, ljude i zamišljala koji će kist upotrijebiti, kakav potez, mješavinu boja, kakvo svjetlo i sjene. Njezina djela trebala su odražavati ono što ona vidi, ne realnost. Takav je bio njezin pogled na umjetnost. Svi mi, naravno, vidimo svijet kroz vlastitu prizmu. Najbolja je umjetnost ona koja pokazuje stvarnost onakvom kakvom je umjetnik vidi ili točnije, što želi da drugi vide. To nije uvijek ljepša stvarnost. Cesto je provokativnija, možda ružnija, ali privlači više pozornosti. Grace je željela izazvati reakciju. Možete uživati u

prekrasnom zalasku sunca, ali Grace je htjela da uronite u njezin zalazak sunca, da se plašite okrenuti se od njega, da se plašite ne okrenuti se.

Potrošila je dolar više i naručila fotografije u dva primjerka. Posegnula je prstima u omotnicu i izvukla fotografije. Prve dvije bile su one Emme i Maxa na kolima za sijeno. Na sljedećoj je bio Max ispruženih ruku dok je pokušavao dosegnuti jabuku. Zatim jedna neizbježna mutna, na kojoj se nazirao dio Jackove ruke kada su mu prsti skliznuli preblizu objektivu. Nasmiješila se i odmahнула glavom. Njezin veliki nespretnjaković. Bilo je još nekoliko fotografija na kojima su bili Grace i djeca s različitim jabukama, stablima, košarama. Oči su joj se ispunile suzama kao uvijek kada bi gledala fotografije svoje djece.

Graceini roditelji umrli su mladi. Majka je stradala u prometnoj nesreći kad je šleper prešao pregradu na Cesti 46 u Totowi. Jedinici Grace tada je bilo jedanaest godina. Policija nije, kao na filmu, došla na kućni prag. Njezina su oca obavijestili telefonom. Grace se još sjećala kako se otac, odjeven u komotne modre hlače i sivi džemper, javio na telefon svojim muzikalnim 'halo', kako mu je nestala boja s lica, kako se iznenada srušio na pod, prvo prigušeno jecajući, zatim zašutjevši, kao da ne može udahnuti dovoljno zraka da izrazi svoju bol.

Otac ju je podizao sve dok njegovo srce, oslabjelo nakon napada reumatske groznice u djetinjstvu, nije popustilo kad je Grace bila na prvoj godini fakulteta. Stric iz Los Angelesa ponudio se da je uzme k sebi, ali Grace je tada već bila punoljetna. Odlučila je ostati na istoku zemlje i pokušati se sama snaći.

Smrt njezinih roditelja, naravno, teško ju je pogodila, ali je također dala njezinu životu nekakav čudan osjećaj važnosti. Pridodala mu intenzitet. Te smrti pojačale su važnost svakodnevnoga. Željela je sažeti sve osjećaje, proživjeti važne životne trenutke i koliko god to morbidno zvučalo, pobrinuti se daje se djeca imaju po čemu sjećati kad je više ne bude.

Upravo u tom trenutku, dok je razmišljala o svojim roditeljima, o tome kako Emma i Max izgledaju mnogo stariji na ovogodišnjim fotografijama berbe nego na prošlogodišnjim, naišla je na neobičnu fotografiju.

Grace se namrštila.

Fotografija je bila negdje u sredini snopa. Možda bliže kraju. Bila je istih dimenzija kao i ostale te se, premda nešto tanja, dobro uklapala. Jeftiniji papir, pomislila je. Nalik na dobru uredsku fotokopiju.

Grace je provjerila sljedeću fotografiju. Nije bilo duplikata. Čudno. Samo jedan primjerak te fotografije. Razmislila je o tome. Fotografija je zacijelo iz tuđe role i nekako se pomiješala s njezinima.

Ta fotografija nije pripadala njoj.

Bila je to greška. To je očito objašnjenje. Na trenutak se zamislila o kvalitetnom radu Paperjaste Bradice. On je bio posve u stanju nešto uprskati, zar ne? Možda staviti tuđu fotografiju među njezine.

Najvjerojatnije se radilo o tome.

Nečija je fotografija zalutala među njezine.

Ili možda...

Fotografija je izgledala staro, premda nije bila ni crno-bijela ni starinska sepija. Ništa poput toga. Bila je u boji, premda su se boje činile pomalo čudne, vodenkaste, izbljedjele od sunca; nedostajao joj je sjaj koji je čovjek očekivao u današnje doba. Ljudi na njoj također su bili drukčiji. Njihova odjeća, kosa, šminka – sve zastarjelo. Od prije petnaest, možda dvadeset godina.

Grace ju je spustila na stol kako bi je bolje proučila.

Likovi na fotografiji bili su pomalo nejasni. Bilo ih je četvero, ne, čekaj, još je netko bio u kutu, petero na fotografiji. Dvojica muškaraca i tri žene, svi u dobi od oko dvadeset godina, tako joj se barem oni koje je mogla jasno razaznati.

Studenti, pomislila je Grace.

Nosili su traperice, majice, imali neurednu kosu i ležerno držanje, čime su nastojali ostaviti dojam neovisnosti koja se budi. Djelovali su zatečeni, nespremni za fotografiranje, tek su se namještali. Neke glave su se vidjele samo iz profila. Tamnokosoj djevojci sasvim desno mogao se zapravo vidjeti samo zatiljak i traper-jakna. Pokraj nje je bila djevojka vatrenocrvene kose i široko razmaknutih očiju. Bliže sredini, jedna djevojka, plavojka, imala je na licu... k vragu, o čemu se tu zapravo radilo? – veliko slovo X. Kao da ju je netko prekrizio.

Kako je ta fotografija... ?

Dok ju je Grace nastavljala pomno proučavati, osjetila je nekakav ubod u prsima. Te tri žene nije prepoznala. Dvojica muškaraca su bila slična – ista visina, frizura, držanje. Tipa, krajnjeg slijeva, također nije poznavala.

Bila je uvjerena da je prepoznala drugog muškarca. Ili mladića. Nije bio dovoljno star da ga se nazove muškarcem. Dovoljno star za vojsku? Može li ga se onda nazvati muškarcem? Stajao je u sredini pokraj plavojke s prekrštenim licem...

Ali, to nije moguće. Prvo, glava mu je bila u poluprofilu. Adolescentska, tanka brada prekrivala je previše lica...

Je li to njezin muž?

Grace se nagnula bliže. Bila je to fotografija, u najbolju ruku, iz profila. Ona nije poznavala Jacka kad je bio tako mlad. Upoznali su se prije trinaest godina na Ažurnoj obali, na jugu Francuske. Nakon više od godinu dana operacija i fizikalne terapije, Grace se još nije bila oporavila. Još je imala glavobolje i gubitak pamćenja. Šepala je, što se zadržalo do današnjega dana, ali publicitet i pažnja nakon one tragične večeri još su je gušili. Jedino što je

Grace tada željela bilo je da privremeno nekamo ode. Upisala se na Sveučilište u Parizu i predano studirala umjetnost. Upravo je na odmoru, dok se sunčala na Ažurnoj obali, prvi put sreća Jacka.

Je li sigurna da je to Jack?

Na fotografiji je, bez sumnje, izgledao drukčije. Kosa mu je bila znatno duža. Imao je bradu, premda je bio dječakog izgleda i premlad da brada bude gusta. Nosio je naočale. Ali bilo je nešto u načinu na koji je stajao, držao nakrenutu glavu, u izrazu lica.

To je njezin muž.

Brzo je pregledala ostale fotografije. Bilo je još kadrova vožnje na kolima, jabuka, ruku uzdignutih dok ih beru. Vidjela je onu na kojoj je snimila Jacka, jedini put kad joj je ustupio aparat; inače je uvijek sve morao imati pod kontrolom, toliko je bio opsesivan. Ispružio je ruku tako visoko da mu se košulja izvukla iz hlača pa mu se vidio trbuh. Emma mu je rekla da je to odurno, bljak. Jack je zbog toga, naravno, još više izvukao košulju. Grace se nasmijala. "Daj još, mali!" rekla mu je, snimajući još jednu fotografiju. Jack je, na Emmino krajnje poniženje, poslušao i počeo se izvijati.

"Mama?"

Okrenula se. "Što je, Max?" "Smijem li uzeti keks sa žitaricama?"

"Ponesi ga sa sobom", rekla je ustajući. "Moramo se odvesti na jedno mjesto."

Paperjasta Bradica nije bio u Photomatu.

Max je razgledao prigodne okvire za fotografije s natpisima Sretan rođendan, Volimo te, mama i slično. Čovjek za pultom, u punom sjaju s kravatom od poliestera, plastičnom futrolom za kemijske olovke u džepu i u nekad finoj, a sada poprilično otrcanoj košulji kratkih rukava, kroz koju se nazirala majica s V-izrezom, nosio je identifikacijsku pločicu koja je svima govorila da je on, Bruce, pomoćnik menadžera.

"Kako vam mogu pomoći?"

"Trebam mladog čovjeka koji je tu radio prije nekoliko sati", rekla je Grace.

"Josh je završio posao za danas. Mogu li vam ja pomoći?"

"Podigla sam fotografije malo prije tri..."

"Da?"

Grace nije imala pojma kako da to objasni. "Među njima je bila i fotografija koja nije trebala biti tamo."

"Nisam siguran da shvaćam."

"Jedna od fotografija. Nisam je ja snimila."

Pokazao je prema Maxu. "Vidim da imate malu djecu."

"Molim?"

Pomoćnik menadžera Bruce gurne naočale s vrha nosa prema gore. "Samo sam htio naglasiti da imate malu djecu. Barem jedno, u svakom slučaju."

"Kakve to veze ima s ovim?"

"Ponekad dijete zna uzeti aparat kad roditelj ne gleda. Škljocne dva-tri puta, a onda vrati aparat na mjesto."

"Ne, nije to. Ova fotografija nije nikako povezana s nama."

"Shvaćam. Pa, žao mi je zbog te neugodnosti. Jeste li dobili sve fotografije koje ste snimili?"

"Mislim da jesam."

"Nedostaje li koja?"

"Zapravo nisam tako dobro pregledala, ali mislim da su sve na broju."

Otvorio je ladicu. "Evo, izvolite kupon. Sljedeći film razvit ćemo besplatno. Format 7,5 puta 12,5 cm. Ako želite 10 puta 15, morate malo nadoplatiti."

Grace se nije obazirala na njegovu ispruženu ruku. "Na natpisu na vratima piše da ovdje razvijate fotografije."

"Točno." Potapšao je veliki aparat iza sebe. "Stara Betsy obavlja posao za nas."

"Znači moj film je razvijen ovdje?"

"Naravno."

Grace mu je predala kuvertu Photomata. "Možete li mi reći tko je razvio ovaj film?"

"Siguran sam da je posrijedi nenamjieran propust."

"Ne kažem da nije. Samo želim znati tko je razvio moj film."

Pogledao je kuvertu. "Smijem li znati zašto pitate?"

"Je li to Josh obavio?"

"Da, ali..."

"Zašto je otišao?"

"Oprostite?"

"Podigla sam fotografije malo prije tri. Vi zatvarate u šest. Sada je gotovo pet sati." "Pa?"

"Čini se čudnim da smjena završava između tri i šest u dućanu koji zatvara u šest."

Pomoćnik menadžera Bruce malo se uspravio. "Josh je morao hitno otići zbog obiteljskih razloga."

"I, koji su to hitni razlozi?"

"Gledajte, gospođo..." pogledao je na kuvertu, "Lawson. Zao mi je zbog greške i neugodnosti. Siguran sam daje fotografija slučajno upala među vaše. Ne sjećam se da se to prije događalo, ali nitko nije savršen. Oh, pričekajte!"

"Što je sad?"

"Možete li mi pokazati tu fotografiju?"

Grace se uplašila da će je htjeti zadržati. "Nisam je ponijela sa sobom", lagala je.

"Što je bilo na fotografiji?"

"Grupa ljudi."

Kimnuo je. "Shvaćam. A jesu li bili goli?" "Molim? Ne. Zašto pitate?"

"Doimate se uznemireno. Pretpostavio sam da je fotografija na neki način uvredljiva."

"Ne, ništa slično. Samo bih htjela porazgovarati s Joshom. Možete li mi reći njegovo prezime ili dati njegov kućni broj?"

"To ne dolazi u obzir. Ali sutra ujutro će biti ovdje. Tada možete porazgovarati s njim."

Grace je odlučila ne prosvjedovati. Zahvalila mu je i otišla. Možda je tako bolje, pomislila je. Došavši ovamo, samo je impulzivno reagirala. Ispravak. Pretjerano reagirala.

Jack će doći kući za nekoliko sati. Njega će pitati o fotografiji.

Grace je trebala pokupiti djecu s treninga plivanja. Četiri djevojčice u dobi od osam i devet godina, prepune života, rasporedile su se po dvije na stražnja sjedala mini kombija. U općem je komešanju začula smijuljenje, nekoliko Dobar dan, gospođo Lawson, vidjela je njihove mokre kose i osjetila blagi miris klora i gume za žvakanje. Čula je kako skidaju ruksake, vežu pojaseve. Ni jedno dijete nije sjedilo naprijed – bio je to novi prometni zakon i bez obzira na to što se osjećala kao profesionalni vozač, ili baš zbog toga, Grace je voljela voziti djecu. Bilo je to vrijeme kada je mogla promatrati kako se njezino dijete ponaša među prijateljicama. Za vrijeme vožnje djeca su otvoreno razgovarala; odrasla osoba koja ih je vozila kao da je bila u drugoj vremenskoj zoni. Za to vrijeme roditelj je mogao mnogo saznati. Tko je cool, tko nije, tko je u modi, tko nije, koji su učitelji fora, a koji apsolutno nisu. Mogli ste, ako ste pažljivo slušali, shvatiti –na kojem se mjestu u hijerarhiji trenutno nalazi vaše dijete.

Bilo je i zabavno i korisno.

Jack je opet dokasna radio pa kad su stigli kući, Grace je Maxu i Emmi na brzinu pripremila večeru – pileće kosane odreske s povrćem (navodno zdravije od običnih, a umoči li ih se u kečap, djeca ne osjete razliku), pečene krumpire Tater Tots i kuhani kukuruz. Za desert im je ogulila dvije naranče. Emma je pisala zadaću – preopsežnu za njezinu dob, pomislila je Grace. Kad je našla malo slobodnog vremena, Grace je pošla niz hodnik u sobu i uključila kompjuter.

Grace se nije previše zanimala za digitalnu fotografiju, ali je shvaćala nužnost pa čak i prednosti kompjuterske grafike i interneta. Postoji internetska stranica na kojoj su prikazana njezina djela, informacije o tome kako ih kupiti, kako naručiti portret. U početku joj se to nije sasvim sviđalo, bilo je prekomercijalno, ali kako joj je napomenuo Farley, njezin agent, i Michelangelo je slikao za novac i primao narudžbe. Isto su radili i da Vinci i Rafael i gotovo svi veliki umjetnici. Tko je ona da na to gleda svisoka?

Grace je skenirala tri najdraže fotografije s izleta, nakon čega je više iz hira nego zbog bilo čega drugoga odlučila skenirati i onu čudnu fotografiju. Nakon

toga je otišla okupati djecu. Prvo Emmu. Emma je upravo izlazila iz kade kad je Grace čula ključeve u bravi stražnjih vrata.

"Hej", začuo se Jackov šapat. "Ima li gore uspaljenih dama koje čekaju svojega pastuha?"

"Djeca", odgovorila je. "Djeca su još budna." "Oh."

"Želiš li nam se pridružiti?"

Jack se uspinjao stubama, preskačući dvije odjednom. Kuća se zatresla. On je bio krupan muškarac, visok gotovo metar devedeset, težak devedeset pet kila. Voljela ga je noću osjetiti pokraj sebe, gledati kako mu se prsa dižu i spuštaju dok spava, voljela je njegov muževan miris, mekane dlake na njegovu tijelu, način na koji je obavijao ruke oko nje tijekom noći, osjećaj ne samo prisnosti nego i sigurnosti. Zbog njega se osjećala malom i zaštićenom pa iako je to možda bilo politički nekorektno, njoj se sviđalo.

"Bok, tata", rekla je Emma.

"Hej, mačkice, kako je bilo u školi?"

"Dobro."

"Još ti se sviđa onaj mali Tony?" "Fuj!"

Zadovoljan njezinom reakcijom, Jack je poljubio Grace u obraz. Max je izašao iz sobe potpuno gol. »

"Spreman za kupanje, stari?"

"Spreman."

Pljesnuli su se dlanovima. Jack je podigao Maxa koji se stao razdragano smijati. Grace je pomogla Emmi da obuče pidžamu. Iz kupaonice se čuo smijeh. Jack je s Maxom pjevao pjesmu u kojoj djevojka po imenu Jenny Jenkins nije mogla odlučiti što će odjenuti. Jack bi počeo stih, a Max ga je trebao dovršiti. Upravo su pjevali o tome kako Jenny Jenkins ne smije nositi ništa usko jer u tome izgleda kao muško. Obojica su prasnula u smijeh. Ponavljali su gotovo iste stihove svake večeri. I svake večeri su im se smijali k'o ludi.

Jack je obrisao Maxa, obukao mu pidžamu i stavio ga u krevet. Pročitao mu je dva poglavlja knjige Charlie i tvornica čokolade. Max je potpuno opčinjen upijao svaku riječ. Emmi je bilo dovoljno godina da čita sama. Ležala je u krevetu i gutala najnoviju priču Lemonyja Snicketa⁵ o siročadi Baudelaire. Grace je sjedila pokraj nje i pola sata skicirala. Bio je to njezin najdraži dio dana – dok je u tišini radila u sobi svojega starijeg djeteta.

Kada je Jack završio, Max ga je preklinjao da mu pročita još samo jednu stranicu. Jack nije popustio. Kasno je, objasnio je. Max se teška srca suglasio.

⁵ Daniel Handler, američki pisac rođen 1970. Napisao romane The Basic Eight, Watch Your Mouth i Adverbs. Pod pseudonimom Lemony Snicket napisao seriju dječjih knjiga o siročadi Baudelaire, pod naslovom Niz nesretnih događaja

Još su malo razgovarali o Charliejevu predstojećem posjetu tvornici Willyja Wonke. Grace je slušala.

Roald Dahl⁶, slagala su se obojica njezinih muškaraca, bio je totalno guba.

Jack je prigušio svjetlo, imali su prekidač koji je to omogućavao, jer Max nije volio potpuni mrak. Zatim je otišao u Emminu sobu. Sagnuo se da je poljubi za laku noć. Emma, prava tatina djevojčica, ispružila je ruke, zagrlila ga oko vrata i nije ga htjela pustiti. Jack se svake večeri topio od te Emmine tehnike kojom je ujedno iskazivala osjećaje, ali i odgađala vrijeme spavanja.

"Ima li čega novog u dnevniku?" pitao je Jack.

Emma je potvrdno kimnula. Njezin je ruksak bio pokraj kreveta. Malo je kopala po njemu i izvukla školski dnevnik. Okrenula je na odgovarajuću stranicu i pružila ga ocu.

"Pišemo pjesme", rekla je Emma. "Jednu sam počela upravo danas."

"Guba. Želiš mi je pročitati?"

Emmino lice je zasjalo, kao i Jackovo. Nakašljala se i počela:

Košarkaška lopto, košarkaška lopto, zašto si tako okrugla? Tako savršeno neravna tako nevjerojatno smeđa. Teniska loptice, teniska loptice, zašto si tako poletna, kada te udari reket, osjetiš li u glavi zveket?

Grace ih je gledala s praga sobe. U posljednje vrijeme, Jack je sve dulje radio. Grace to uglavnom nije smetalo. Bilo je sve manje tihih trenutaka, a njoj je bila potrebna samoća. Samoća, prethodnica dosade, vodila je prema stvaranju. Upravo je to bila bit umjetničkog meditiranja – dovesti se u stanje takve dosade da se mora pojaviti inspiracija kako bi čovjeku sačuvala zdrav razum. Prijatelj pisac joj je jednom objasnio daje najbolji način prekidanja autorske blokade čitanje telefonskog imenika. Ako se dovoljno dosađujete, Muza će se nekako probiti do uspavanog mozga.

Kad je Emma završila, Jack se odmaknuo i rekao: "Sjajno!"

Emma je napravila izraz kao i uvijek kada je bila ponosna na sebe, a nije to željela pokazati. Uvukla je usnice.

"To su najbolji stihovi koje sam ikada čuo", rekao je Jack.

Emma je slegnula ramenima. "To su samo prve dvije kitice."

"To su najbolje prve dvije kitice koje sam ikada čuo."

"Sutra ću napisati jednu o hokejskom paku."

"Kad smo već kod toga..."

Emma se uspravila. "Što je?"

Jack se nasmijao. "Imam karte za Rangerse u Gardenu u subotu."

Emma, dio sportske grupe u razredu, za razliku od one koja je obožavala najnoviji boy-band, radosno je uzviknula i pridigla se da još jedanput zagrli oca. Jack je zakolutao očima i zagrlio je. Porazgovarali su o igri ekipe u

⁶ Roald Dahl (1916.-1990.), britanski pisac poznat po kratkim pričama i dječjim knjigama, od kojih su najpoznatije Charlie and the Chocolate Factory, Matilda, James and the Giant Peach

posljednje vrijeme i o tome kakve su joj bile šanse da pobijedi Minnesota Wildse. Nekoliko minuta kasnije, Jack se izvukao iz njezina zagrljaja. Rekao je kćeri da je voli. Ona mu je uzvratila da i ona njega voli. Jack je pošao prema vratima.

"Moram nešto pojesti", šapnuo je Grace.

"Ima ostataka piletine u hladnjaku."

"Za to vrijeme bi ti mogla odjenuti nešto komotnije."

"Nada umire posljednja."

Jack je podigao obrvu. "Još se bojiš da mi nisi dovoljno seksi?" "To me podsjetilo." "Na što?"

"Na nešto u vezi s Corinim sinočnjim spojem." "Je li bio uzbudljiv?" "Začas ću sići."

Podigao je i drugu obrvu i zviždeći požurio dolje. Grace je pričekala da Emma počne ujednačeno disati prije negoli je krenula za njim. Ugasila je svjetlo i na trenutak se zagledala u tamu. To je bila Jackova uloga. Nije mogao spavati, već bi hodao amo-tamo hodnicima, bdijući nad njima dok spavaju. Bilo je noći kada bi se probudila i vidjela da je njegova strana kreveta prazna. Jack bi vlažnih očiju stajao na pragu jedne od dječjih soba. Ona bi mu se približila, a on bi rekao: "Čovjek ih toliko voli da..." Nije morao nastaviti. Nije morao čak ni početi objašnjavati.

Jack ju nije čuo kako se približava, a iz nekog razloga, koji si ni sama nije željela priznati, ona je nastojala tiho prići. Jack je ukočeno stajao, okrenut leđima, spuštene glave. To je bilo čudno. Jack je obično bio hiperaktivan, neprekidno u pokretu. Poput Maxa, ni Jack nije mogao ni trenutka biti miran. Vrpeljio se. Kad bi sjedio, tresao je nogom. Bio je čista energija.

Ali u ovome je trenutku netremice gledao u kuhinjski pult, točnije u neobičnu fotografiju, skamenjen.

"Jack?"

Trgnuo se i uspravio. "Sto je, k vragu, ovo?"

Primijetila je da mu je kosa nešto duža nego što bi trebala biti. "Zašto mi ti ne objasniš?"

Nije odgovorio.

"To si ti, zar ne? Ovaj s bradom?" "Molim? Ne."

Pogledala ga je. Trepnuo je i odvratio pogled.

"Danas sam podigla ove fotografije", rekla je. "U Photomatu."

Šutio je. Prišla mu je bliže.

"Ta je fotografija bila u sredini snopa."

"Čekaj malo." Naglo je podigao pogled. "Bila je među našim fotografijama?"

"Da."

"Kojim fotografijama?"

"Onima koje smo snimali u jabučnjaku."

"To nema nikakva smisla."

Slegnula je ramenima. "Tko su ostali na fotografiji?" "Kako bih ja to mogao znati?"

"Plavuša koja stoji pokraj tebe", rekla je Grace. "Sa slovom X preko lica. Tko je ona?"

Jackov mobitel je zazvonio. Izvukao ga je poput revolveraša spremnog za napad. Promrmljao je halo, poslušao, stavio ruku preko mikrofona i rekao: "To je Dan." Njegov kolega s kojim je obavljao ispitivanja za Pentocol Pharmaceuticals. Spustio je glavu i pošao u radnu sobu.

Grace se zaputila na kat. Počela se spremati za spavanje. Onaj blagi predosjećaj postajao je sve jači, uporniji. Vratila se u vrijeme kada su živjeli u Francuskoj. Nikada nije želio govoriti o svojoj prošlosti. Znala je da ima zakladu i bogatu obitelj s kojom nije želio imati nikakva posla. U Los Angelesu ili San Diegu imao je sestru odvjetnicu. Otac mu je bio veoma star. Grace je htjela znati više, ali Jack je odbio objasniti. Imajući neku zlu slutnju, nije navaljivala.

Zaljubili su se. Ona je slikala. On je radio u vinogradu u Saint-Emilionu sve dok Grace nije prvi put zatrudnjela. U tom ju je trenutku nešto po tjeralo kući – neka čežnja, ma koliko to otrcano zvučalo, da odgaja djecu u 'zemlji slobodnih i domovni hrabrih'. Jack je htio ostati, ali Grace je bila uporna. Sada se pitala zašto?

Prošlo je pola sata. Legla je u krevet i čekala. Deset minuta kasnije začula je kako se pali motor automobila. Pogledala je kroz prozor.

Vidjela je kako Jackov mini kombi izlazi iz dvorišta.

Znala je da voli kupovati noću, ići u samoposluživanje kad nema gužve. Nije bilo neuobičajeno da ovako ode. Jedino, nije joj rekao da izlazi ni pitao treba li što kupiti.

Grace ga je nazvala na mobitel, ali uključila se govorna pošta. Sjela je i čekala. Ni glasa. Pokušala je čitati. Riječi su joj plivale pred očima i nije shvaćala što čita. Dva sata kasnije pokušala ga je opet nazvati. Opet govorna pošta. Pošla je pogledati djecu. Naravno, čvrsto su spavala.

Kad više nije mogla izdržati, Grace se spustila u prizemlje. Pogledala je fotografije.

One čudne više nije bilo.

Većina ljudi je provjeravala on-line male oglase ne bi li našla partnera.

Eric Wu je na taj način nalazio žrtve.

Imao je sedam različitih adresa te koristio sedam različitih izmišljenih ličnosti, neke ženske, neke muške. Pokušavao je ostati u vezi putem e-maila u prosjeku sa šest "mogućih partnera" po adresi. Tri su adrese bile standardne, za heteroseksualne partnere bilo koje dobi. Dvije su bile za samce starije od

pedeset godina. Jedna je bila za homoseksualce. Posljednja je bila za lezbijke koje traže ozbiljnu vezu.

U svakom trenutku Wu je mogao imati on-line flertove sa četrdeset, ako ne i pedeset očajnika. Polako bi ih upoznao. Većina je bila oprezna, što je bilo u redu. Eric Wu je bio strpljiv čovjek. Na kraju bi mu dali dovoljno podataka na osnovi kojih bi odlučio hoće li s njima nastaviti vezu ili ne.

U početku je kontaktirao samo sa ženama. Teorija je bila da su one najlakše žrtve. Međutim, Eric Wu, koji nije dobivao nikakvo seksualno zadovoljstvo od svoje rabote, shvatio je da tako ostavlja neiskorištenim cijelo jedno tržište koje se najvjerojatnije nije toliko brinulo za on-line sigurnost. Muškarci se, na primjer, ne boje silovanja. Ne boje se fanatičnih progonitelja. Muškarci su manje oprezni, što ih čini ranjivijima.

Wu je tražio samce s malo obveza. Ako su imali djecu, nisu bili pogodni. Ako su u blizini imali rodbinu, također. Ako su imali cimere, važan posao, puno bliskih prijatelja – ništa od toga. Wu je želio ne samo da budu samci nego i lišeni svih veza koje ljude spajaju s nečim većim od njih samih. U ovome trenutku trebao mu je netko tko živi blizu Lawsonovih.

Žrtvu je našao u Freddyju Sykesu.

Freddy Sykes radio je u tvrtki za prijavu poreza s velikim izlogom koji je gledao na ulicu u Waldwicku u New Jerseyju. Bilo mu je četrdeset osam godina. Oba su mu roditelja bila mrtva. Nije imao braće i sestara. Sudeći prema njegovim on-line flertovima na BiMen.com, Freddy se dugo skrbio za majku i nikada nije imao vremena za veze. Kada je ona prije dvije godine umrla, Freddy je naslijedio kuću u Ho-Ho-Kusu, jedva pet kilometara od kuće Lawsonovih. Jedina fotografija koju je priložio, portret, nagovijestao je da je Freddy vjerojatno punašan. Kosa mu je bila sjajnocrna, tanka, prebačena s jedne strane na drugu tako da prikrije čelo. Osmijeh se doimao usiljenim, kao da se mršti prije nego što će primiti udarac.

Freddy je proveo prethodna tri tjedna flertujući on-line s nekim Alom Singerom, pedesetšestogodišnjim umirovljenim direktorom Exxona, koji je bio u braku dvadeset dvije godine prije negoli je priznao da je zainteresiran za eksperimentiranje. Navodni Al Singer još je volio svoju ženu, ali ona nije shvaćala njegovu potrebu da bude i s muškarcima i sa ženama. Ala su zanimala putovanja u Europu, fini restorani i gledanje sporta na TV-u. Za Singera je Wu upotrijebio fotografiju koju je našao u YMCA-ovu on-line katalogu. Njegov Al Singer izgledao je atletski građen, ali ne odviše zgodan. Netko zgodniji mogao je potaknuti Freddyjevu sumnju. Wu je želio da on nasjedne na tu fantaziju. To je bilo ključno.

U susjedstvu Freddyja Sykesa živjele su uglavnom mlade obitelji koje nisu obraćale pažnju na njega. Njegova kuća izgledala je kao i sve u tom bloku. Wu je primijetio da se vrata Sykesove garaže elektronički otvaraju. Garaža je bila

spojena s kućom. Mogli ste ući i izaći iz automobila da vas nitko ne vidi. To je bilo odlično.

Wu je pričekao deset minuta i pozvonio na njegova vrata.

"Tko je?"

"Dostava za gospodina Sykesa." "Od koga?"

Freddy Sykes nije otvorio vrata. To je bilo čudno. Muškarci su to obično radili. Upravo je u tome bila njihova ranjivost, razlog zbog kojega su bili lakše žrtve od žena. Previše samopouzdanja. Wu je primijetio špijunku. Sykes je bez sumnje gledao u dvadesetšestogo–dišnjeg zdepastog, nabijenog Korejca u vrećastim hlačama. Možda je primijetio Wuovu naušnicu i sa žaljenjem pomislio kako današnja mladež uništava svoja tijela. Ili su možda Wuova građa i naušnica uzбудili Sykesa. Tko zna?

"Od Topfit čokolada", rekao je Wu.

"Ne, mislim, tko ih šalje?"

Wu se pravio da opet čita s cedulje. "Neki gospodin Singer."

To je pomoglo. Zasun je skliznuo. Wu je pogledao uokolo. Nikoga nije bilo. Freddy Sykes je otvorio vrata s osmijehom. Wu nije oklijevao. Njegovi prsti pretvorili su se u strijelu i poletjeli prema Sykesovu vratu poput ptice koja se baca na hranu. Freddy se srušio. Wu se kretao brzinom koja je bila u suprotnosti s njegovom masom. Smugnuo je unutra i zatvorio za sobom vrata. Freddy Sykes ležao je na leđima s rukama oko vrata. Pokušavao je vrisnuti, ali čulo se samo tiho kreštanje. Wu se sagnuo i okrenuo ga na trbuh. Freddy se počeo opirati. Wu je žrtvi podigao košulju. Freddy ga je pokušavao šutnuti. Wuovi iskusni prsti tražili su po njegovoj kralježnici sve dok nisu našli odgovarajuće mjesto između četvrtog i petog kralješka. Freddy se još malo ritao. Upotrijebivši kažiprst i palac poput bajuneta, Wu je upro u kost gotovo razderavši kožu.

Freddy se ukočio.

Wu je primijenio još malo snage tjerajući diskove da popuste. Kopajući dublje između kralježaka, uhvatio je i povukao. Nešto u Freddyjevoj kralježnici puklo je poput strune na gitari.

Prestao se otimati.

Više se uopće nije micao.

Ali Freddy Sykes je i dalje bio živ. To je bilo dobro. To je Wu i želio. Obično bi ih smjesta ubio, ali sada je bio lukaviji. Živ, Freddy Sykes je mogao nazvati svojega šefa i reći mu da uzima odmor. Živ, mogao je otkriti svoj PIN ako bi Wu htio podići novac na bankomatu. Živ, mogao je odgovarati na poruke ako bi netko nazvao.

I na kraju, ostavivši ga na životu, Wu se nije morao brinuti zbog smrada.

Wu je Freddyju nagurao krpu u usta i ostavio ga nagog u kadi. Pritiskom na kralježnicu, diskovi su iskočili sa svog mjesta. Ta je dislokacija nabila

kralješke, ali nije slomila kralježnicu. Wu je provjerio svojih ruku djelo. Freddy uopće nije mogao micati noge. Deltoidni mišići možda će još i funkcionirati, ali ne i šake i podlaktice. Najvažnije je bilo što je još mogao disati.

Za sve ostale radnje Freddy Sykes je praktički bio paraliziran.

Wu je položio Sykesa u kadu kako bi lakše mogao isprati izlučevine. Freddyjeve su oči bile razrogačene. Wu je i prije viđao takav pogled, kad čovjek prođe fazu strave, nadomak smrti, izvjesnu prazninu koja je bila negdje između ta dva stanja.

Očito nije bilo potrebe vezivati Freddyja.

Wu je sjedio u tami i čekao da se sasvim smrkne. Zatvorio je oči i pustio da mu misli odlutaju u prošlost. U Rangoonu je bilo zatvora gdje su pri vješanju proučavali ozljede kralježnice. Učili su gdje se stavlja omča, gdje se pritišće i kakve to posljedice ostavlja. U Sjevernoj Koreji, u političkom zatvoru koji je Wu zvao svojim domom od trinaeste do osamnaeste godine, usavršili su te eksperimente. Državni neprijatelji ubijani su kreativno. Wu ih je mnoge ubio golim rukama. Očvrsnuo je šake udarajući kamen. Njegovo poznavanje ljudske anatomije bilo je takvo da bi mu pozavidjeli mnogi studenti medicine. Vježbao je na ljudskim bićima usavršavajući tehniku.

Točka između četvrtog i petog kralješka bila je ključna. Pritisne li malo iznad tog mjesta, mogao ih je potpuno paralizirati. To bi ubrzo izazvalo smrt. Ne zbog ruku i nogu, već zbog unutarnjih organa koji bi prestali funkcionirati. Malo niže i paralizirao bi samo noge. Ruke bi i dalje funkcionirale. Ako bi pritisak bio prejak, slomio bi kralježnicu. Sve je bilo u preciznosti. U odgovarajućem dodiru. Vježbi.

Wu je uključio Freddyjev kompjuter. Želio je ostati u kontaktu s ostalim samcima sa svojega popisa jer nikada nije znao kad će mu zatrebati njihovi domovi. Kada je završio, Wu si je dopustio da odspava. Tri sata kasnije, probudio se i pošao provjeriti što je s Freddyjem. Oči su mu bile staklaste, gledao je uvis ne usredotočivši se ni na što i treptao.

Kada je Wu njegova veza nazvala na mobitel, bilo je gotovo deset sati.

"Jesi li se smjestio?"

"Da."

"Nešto je iskrsnulo." Wu je čekao.

"Moramo se požuriti. Je li to problem?" "Ne."

"Moraš ga smjesta zgrabiti." "Gdje?"

Wu je slušao i zapamtio mjesto.

"Imaš li pitanja?"

"Ne", odgovorio je Wu.

"Eric?"

Wu je čekao.

"Hvala, stari."

Wu je prekinuo vezu. Pronašao je ključeve automobila i odvezao se u Freddyjevoj Hondi.

Bilo je još prerano da Grace pozove policiju, a nije mogla ni spavati. Kompjuter je još bio uključen. Na screen saveru je bila njihova prošlogodišnja fotografija iz Disney Worlda. Njih četvero slikali su se sa Siljom u centru Epcot. Jack je na glavi imao mišje uši i osmijeh od uha do uha. Njezin je osmijeh bio nešto suzdržaniji. Osjećala se blesavo, što je još više ohrabrilo Jacka. Dotaknula je miša, onog drugog, kompjuterskog, i njezina je obitelj nestala.

Grace je kliknula novu ikonicu. Otvorio se Adobe Photoshop te se pojavila čudna fotografija petero studenata. Nekoliko je minuta Grace samo proučavala ta mlada lica tražeći, ni sama nije znala što, neki trag? Ništa joj nije palo na pamet. Izdvojila je svako lice i povećala ga na 10 x 10 cm. Više nije mogla jer je ionako mutna fotografija postajala još mutnija. Imali su kvalitetan papir u printeru u boji pa je kliknulaprint. Uzela je škare i bacila se na posao.

Uskoro je imala pet portreta, po jedan za svaku osobu s fotografije. Ponovo ih je proučila, ovaj put posebno pomno plavojku pokraj Jacka. Bila je lijepa, čiste puti, duge svijetložute kose. Oči su joj bile uprte u Jacka kojega je znakovito gledala. Grace je osjetila ubod – čega – ljubomore? Vrlo neobično. Tko je bila ta žena? Očito jedna od bivših cura, neka koju Jack nikad nije spomenuo. Pa što? Grace je imala svoju prošlost. Jack svoju. Zašto bi joj trebao smetati neki pogled na fotografiji?

Što sad?

Morat će pričekati Jacka. Kad se vrati kući, zahtijevat će od njega odgovore.

Ali odgovore na što?

Stani malo, rekla je sama sebi. Što se zapravo događa? Stara fotografija, na kojoj je najvjerojatnije Jack, našla se u omotnici s njihovim fotografijama. Da, to je svakako bilo čudno, možda čak i pomalo sablasno, naročito zbog prekrizene plavojke. Jack je i prije znao ostati vani dokasna ne javivši se. Dakle, u čemu je zapravo problem? Nešto na fotografiji ga je zasigurno oneraspoložilo. Isključio je telefon i sjedi u nekom baru. Ili u Danovoj ky,ći. Sve je to najvjerojatnije neka uvrnuta šala.

Da, Grace, svakako. Sala. Kao ona s čoporom koje ide na bazen.

Sjedeći tako sama u mraku, dok je jedino svjetlo dolazilo s kompjuterskog monitora, Grace je pokušala na sve moguće načine racionalno objasniti što se zapravo događa. Prestala je kada je shvatila kako je to samo još više plaši.

Kliknula je na djevojčino lice, one koja je s čežnjom gledala u njezina muža, zumirajući je kako bi je bolje pogledala. Uporno je gledala to lice, doista uporno te osjetila kako joj trnci užasa prolaze tjemenom. Grace se nije micala. Samo je gledala lice te žene. Nije znala gdje i kada, zbog čega, ali sada je nešto posve jasno shvatila.

Grace je tu mladu ženu već vidjela.

Rocky Conwell parkirao je ispred kuće Lawsonovih. Pokušao se udobno namjestiti u svojoj Toyoti Čelici iz 1989., ali to nije bilo moguće. Bio je odviše krupan za taj usrani automobil. Jače je povukao ručicu za pomicanje sjedala, gotovo je iščupavši, ali ono se nije dalo pomaknuti unatrag. Morao se zadovoljiti onim što ima. Opuštao se dok su mu se kapci počinjali zatvarati.

Čovječe, kako je bio umoran. Radio je dva posla. Prvi, onaj stalni, obavljao je kako bi impresionirao svojeg socijalnog radnika. Radio je u desetsatnoj smjeni na tekućoj vrpici u pivovari Budweiser u Newarku. Drugi, tajni posao, bio je sjedenje u tom prokletom automobilu i motri ovu kuću.

Rocky se trgnuo kad je začuo neki zvuk. Pogledao je kroz dalekozor. K vragu, netko je upalio motor mini kombija. Izoštrio je sliku. Jack Lawson je nekamo krenuo. Spustio je dalekozor, stavio motor u brzinu i pripremio se da ga slijedi.

Rocky je morao raditi dva posla jer mu je očajnički trebao novac. Lorraine, njegova bivša, nekoliko je puta natuknula mogućnost pomirenja. Međutim, još se lomila oko toga. Gotovina bi, znao je Rocky, mogla biti odlučujući faktor u njegovu korist. Volio je Lorraine. Očajnički je želio da mu se vrati. Zaslužila je bolje od njega, zar ne? Ako je to značilo da mora raditi kao marva, neka, jer on je uprskao stvar. To je bila cijena koju je bio voljan platiti.

No, nije uvijek bilo tako u životu Rockyja Conwella. Bio je vanjski obrambeni igrač srednje škole Westfield, najbolji u državi. Joe Pa-terno sa sveučilišta Penn State osobno ga je regrutirao i pretvorio u opakog unutarnjeg igrača obrane. Rocky se isticao četiri godine, što nije bilo teško zahvaljujući njegovoj visini od metar devedeset, sto deset kila i urođenoj agresivnosti. Dvije je godine bio u ligi najboljih igrača deset najuspješnijih sveučilišnih momčadi. Kad su Ramsi iz St. Louisa birali sveučilišnog igrača, izabrali su njega.

Neko se vrijeme činilo kao da je sam Bog savršeno isplanirao njegov život od samoga rođenja. Pravo mu je ime bilo Rocky; tako su ga nazvali roditelji jer je njegova majka osjetila trudove dok su gledali film Rocky u ljeto 1976. Kada dobijete takvo ime, bolje vam je da ste doista krupni i snažni, spremni na akciju. I tako je on, novak u profesionalnom američkom nogometu jedva čekao da počne obuka. On i Lorraine, ljepotica zbog koje ne samo da se zaustavljao promet nego je išao i unatrag, počeli su izlaziti tijekom njegove prve sezone igranja. Doista su se zagrijali jedno za drugo. Život je bio divan.

Sve dok nije prestao biti.

Rocky je bio odličan sveučilišni igrač, ali postoji velika razlika između prve sveučilišne i profesionalne lige. U kampu za treniranje Ramsa voljeli su njegovu tehniku probijanja kroz protivničku momčad. Sviđala im se njegova radna etika, način na koji bi žrtvovao svoje tijelo radi dobre igre. Ono što im se nije sviđalo bila je njegova brzina, a u današnjem ragbiju, gdje je naglasak bio na dodavanju i pokrivanju, Rocky nije potpuno zadovoljavao. Tako su mu

barem objasnili. Rocky se nije želio predati. Počeo je uzimati više steroida. Postao je još krupniji, ali ne dovoljno za prvu liniju napada. Uspio se održati jednu sezonu igrajući za Ramse u posebnim utakmicama. Iduće godine su ga isključili iz ekipe.

Ali san nije htio umrijeti. Rocky mu nije dopuštao. Neprekidno je vježbao u teretani. Povećao je dozu steroida. Oduvijek je uzimao neku vrstu anaboličkih dodatka. Svi sportaši to rade, ali očaj ga je učinio manje opreznim. Nije ga brinulo predoziranje ili česte promjene težine. Samo je želio povećati mišićnu masu tijela. Raspoloženje mu se pokvarilo, što zbog steroida, što zbog razočaranja, a najvjerojatnije zbog moćne kombinacije toga dvoga.

Kako bi sastavio kraj s krajem, Rocky se zaposlio u Federaciji ultimate fighta. Možda se sjećate njihovih borbi. Neko su vrijeme bile jako popularne na kabelskim kanalima – bile su to prave, krvave borbe bez pravila.

Nakon nekog vremena, nasilje u ringu postalo je prežestoko za ukus gledatelja. Pojedine su ih zemlje zabranile. Neki od momaka nastavili su s borbama u Japanu, gdje je to još uvijek bilo legalno. Rocky je pretpostavljao daje publika ondje manje osjetljiva, ali nije i sam otputovao onamo. Još je vjerovao kako mu je NRL nadohvat ruke. Samo se morao jače potruditi. Postati krupniji, još snažniji, još brži.

Mini kombi Jacka Lawsons skrenuo je na Cestu 17. Rocky je dobio jasne naputke. Slijedi Lawsons. Zapisi kamo ide, s kim razgovara, svaki detalj njegova puta, ali nemoj, ponavljam, nemoj s njim stupiti u kontakt. Trebao je samo promatrati. Ništa više.

Nema problema, lako zarađena lova.

Prije dvije godine Rocky se potukao u baru. Klasika. Neki tip je predugo piljio u Lorraine. Rocky ga je upitao što gleda, a ovaj je odgovorio: "Ništa posebno." Možete pretpostaviti što je bilo zatim. Samo što je Rocky bio pun steroida. Smlavio je tipa, koji je završio u bolnici pa je uhićen zbog fizičkog napada. Proveo je tri mjeseca u zatvoru i sada je bio na uvjetnoj slobodi. Za Lorraine je to bila kap koja je prelila čašu. Nazvala ga je luzerom i odselila se.

Sada se pokušavao iskupiti.

Prestao je uzimati Steroide. Snovi teško umiru, ali je napokon shvatio kako od profesionalnog ragbija neće biti ništa. Ali Rocky je imao i druge talente. Mogao je biti dobar trener. Znao je motivirati ljude. Prijatelj je imao za njega slobodno mjesto u njegovoj bivšoj srednjoj školi, Westfieldu. Kada bi se Rocky mogao malo srediti, uzeli bi ga za koordinatora obrane školske ekipe. Lorraine bi se mogla također ondje zaposliti kao savjetnica za izbor zvanja. Onda bi im krenulo.

Trebao im je samo mali početni kapital.

Rocky se trudio da Celica ostane na pristojnoj udaljenosti od mini kombija. Nije vjerovao da će ga primijetiti. Jack Lawson je bio amater. Neće provjeravati slijedi li ga tko. Tako mu je objasnio poslodavac.

Lawson je prešao granicu New Yorka i krenuo autocestom na sjever. Bilo je deset sati uvečer. Rocky se pitao treba li odustati od praćenja, ali je odlučio da još nije vrijeme. Nije imao što izvijestiti. Čovjek se vozio u svojem automobilu. Rocky ga je slijedio. To mu je bio posao.

Rocky je osjetio grčeve u listu. Čovječe, kad bi samo ova krtija imala malo više prostora za noge.

Pola sata kasnije Lawson je skrenuo prema Woodbury Commonsu, jednom od onih velikih trgovačkih centara gdje su svi dućani navodno diskonti skupih firmi. Commons je bio zatvoren. Mini kombi se počeo zaustavljati uz rub puste ceste. Rocky je ostao na udaljenosti. Ako ga nastavi slijediti, sigurno će biti primijećen.

Rocky je našao odgovarajuće mjesto s desne strane, stavio mjenjač u položaj za parkiranje, isključio prednja svjetla i dohvatio dalekozor.

Jack Lawson je zaustavio vozilo i Rocky ga je gledao kako izlazi. Nedaleko od njega nalazio se još jedan automobil. Sigurno je to Lawsonova cura. Neobično mjesto za romantičan sastanak, ali što ćeš? Jack se osvrnuo oko sebe pa krenuo prema parkiću. Prokletstvo! Rocky će ga morati slijediti pješice.

Spustio je dalekozor i izašao iz auta. Nalazio se osamdesetak metara od Lawsona. Rocky nije želio prilaziti bliže. Čučnuo je i ponovno pogledao kroz dalekozor. Lawson se zaustavio. Okrenuo se i...

Što je to?

Rocky je pomaknuo dalekozor udesno. Neki muškarac stajao je lijevo od Lawsona. Rocky je bolje pogledao. Čovjek je na sebi imao kombinezon. Bio je nizak i nabijen, građen poput savršena kvadrata. Izgledao je kao da vježba u teretani, pomislio je Rocky. Tip, Kinez ili tako nešto, stajao je mirno poput kamena.

Barem nekoliko sekundi.

Nježno, gotovo poput ljubavnika, Kinez je ispružio ruku i spustio je na Lawsonovo rame. Rocky je na sekundu pomislio daje nabasao na spoj homoseksualaca. Ali nije se radilo o tome. Uopće se nije radilo o tome.

Jack Lawson se srušio na zemlju poput marionete kojoj su prerezali konce.

Rocky je zatomio uzvik. Kinez je pogledao u zgrčeno tijelo. Sagnuo se i podigao Lawsona za... k vragu, čini se za vrat. Onako kako bi podigao štene. Za vrat.

K vragu, pomislio je Rocky. Bolje je da se izgubim.

Kinez je bez napora ponio Lawsona prema svojem automobilu. Jednom rukom. Kao da je torba. Rocky je posegnuo za mobitelom.

Sranje, ostavio ga je u autu.

Dobro, misli, Rocky, misli. Kinezov automobil bio je Honda Accord, registracijske pločice New Jerseyja. Rocky je pokušao upamtiti broj. Gledao je kako Kinez otvara prtljažnik. Ubacio je Lawsona unutra kao daje vreća s prljavom odjećom.

Čovječe, što sad?

Rocky je dobio stroge naredbe. Ne stupati u kontakt. Koliko puta je to čuo? Što god se događalo, samo promatraj. Bez kontakta.

Nije znao što bi.

Treba li ga jednostavno pratiti?

Nema šanse. Jack Lawson je bio u prtljažniku. Uostalom, Rocky ga nije poznao. Nije znao zašto ga slijedi. Zaključio je da su ih unajmili da slijede Lawsona iz uobičajenog razloga – njegova žena sumnja da ima ljubavnicu. Međutim, jedna je stvar bila slijediti ga i dokazati nevjeru. Ali ovo...?

Lawson je napadnut. Za ime Boga, zaključao ga je u prtljažnik nabildani Jackie Chan. Zar je Rocky mogao samo promatrati i ništa ne poduzeti?

Naravno da nije.

Bez obzira na sve što je Rocky učinio u životu, bez obzira na ono što je postao, neće dopustiti tako nešto. Što ako mu Kinez umakne? Što ako u prtljažniku nema dovoljno kisika? Što ako je Lawson teško ozlijeđen i umire?

Rocky je morao nešto poduzeti.

Treba li pozvati policiju?

Kinez je zalupio poklopac prtljažnika. Krenuo je prema prednjem sjedalu.

Bilo je prekasno da bilo koga pozove. Morao je smjesta djelovati.

Rocky je, sa svojih sto kilograma i visinom od metar devedeset, još bio čvrst poput stijene. Bio je profesionalni borac, ne boksač koji se bori za predstavu, ne hrvač koji glumi. Pravi borac. Nije imao pištolj, ali znao se zaštititi.

Rocky je potrčao prema automobilu.

"Hej!" viknuo je. "Hej, ti! Stani!"

Kinez je podigao pogled. Dok mu se približavao, Rocky je primijetio da Kinez više sličići dječarcu. Izraz lica ostao mu je nepromijenjen. Samo je gledao Rockyja kako trči prema njemu. Nije se pomaknuo. Nije pokušao ući u svoj automobil i pobjeći. Strpljivo je čekao.

"Hej!"

Mladi Kinez je i dalje mirno stajao.

Rocky se zaustavio metar od njega. Pogledi su im se sreli. Rockyju se nije svidjelo ono što vidi. Igrao je ragbi protiv pravih bolesnika. Borio se protiv pravih mazohista željnih boli u ringu. Gledao je u oči psihopatima, tipovima koji su uživali u tome da drugima nanose bol. Ovo nije bilo ni slično. Bilo je kao da gleda u oči... nečemu neživom. Kamenu, možda. Nekakvom predmetu bez duše. Nije vidio strah, samilost, razum.

"Kako vam mogu pomoći?" rekao je mladi kinez.

"Vidio sam... Pusti tog čovjeka iz prtljažnika!"

Mali je kimnuo. "Naravno."

Zatim je pogledao prema prtljažniku. Rocky je učinio isto. Tada je Eric Wu napao.

Rocky nije očekivao udarac. Wu se sagnuo, okrenuo se kukovima postrance radi veće snage i zabio šaku u Rockyjev bubreg. Rocky je i prije primao udarce. Udarali su ga u bubrege dvostruko krupniji ljudi, ali nitko ga nije udario na takav način. Kao da ga je pogodio maljem.

Rocky je počeo hvatati zrak, ali je ostao na nogama. Wu se pokrenuo i zabio nešto tvrdo u Rockyjeva jetra. Kao da ga je probo metalnim šiljkom. Osjetio je kako mu bol para tijelo.

Otvorio je usta, ali vrisak nije izlazio. Pao je na zemlju. Wu se spustio pokraj njega. Posljednje što je Rocky vidio, posljednje što će ikada vidjeti, bilo je lice Erica Wua, mirno i sabrano, dok je namještao ruku pod Rockyjev prsni koš.

Lorraine, pomislio je Rocky. To je bilo posljednje što je pomislio.

Grace se trgnula usred vriska. Naglo se uspravila. U hodniku je i dalje bilo upaljeno svjetlo. Vidjela je nečiji obris na pragu svoje sobe. To nije bio Jack.

Probudila se hvatajući zrak. Bio je to san. Znala je to. Nekako neobjašnjivo je to shvaćala još dok je trajao. Sanjala je taj san i prije, mnogo puta, ali ne u posljednje vrijeme. To je sigurno zbog predstojeće godišnjice, pomislila je.

Nastojala se smiriti. Nije išlo. San je uvijek jednako počinjao i jednako se završavao. Varijacije su se događale u sredini.

U snu se Grace nalazila u staroj dvorani Boston Gardena. Pozornica je bila točno ispred nje, odijeljena željeznom pregradom u visini struka, poput onih za koje se zaključavaju bicikli. Naslonila se na nju.

Iz zvučnika se čula pjesma Izblijedjela tinta, što je bilo nemoguće, jer koncert još nije počeo. Izblijedjela tinta je bio veliki hit Jimmy X Banda, najprodavaniji singl godine. Čak su ga i u današnje vrijeme stalno puštali na radiju. Pjesmu su trebali izvesti uživo, a ne pustiti snimku. Međutim, ako je taj san bio poput nekog filma, onda je Izblijedjela tinta u neku ruku bila filmska glazba za taj san.

Je li Todd Woodcroft, njezin tadašnji dečko, stajao pokraj nje? Ponekad je zamišljala kako ga drži za ruku, premda nisu bili par koji je to običavao. Sjetila se osjećaja straha u trbuhu kada je sve krenulo po zlu i kad je njegova ruka kliznula iz njezine. U stvarnosti se Todd najvjerojatnije nalazio pokraj nje. U snovima samo ponekad. Ovoga puta ga nije bilo. Todd se te večeri izvukao neozlijeđen. Nikada ga nije krivila zbog onoga što se njoj dogodilo. Nije bilo načina da to spriječi. Todd je nikada nije' posjetio u bolnici. Ni zbog toga ga nije krivila. Bila je to studentska veza koja se već polako hladila, ništa ozbiljno. Kome su u takvome trenutku bile potrebne scene? Tko bi se usudio

prekinuti s djevojkom dok ona leži u bolnici? Bilo je bolje za oboje, pomislila je, pustiti da veza zamre.

U snu Grace zna da tragedija tek što se nije dogodila, ali ne čini ništa da to spriječi. Njezin lik u snu ne pokušava uzviknuti upozorenje niti pokušava krenuti prema izlazu. Cesto se pitala zašto, ali nije li uvijek tako u snovima? Čak i kad znate što će se dogoditi, potpuno ste nemoćni, rob sofisticiranih programa u podsvijesti. Možda je odgovor jednostavniji – nema dovoljno vremena. U snu tragedija počinje za nekoliko sekundi. U stvarnosti, prema iskazima svjedoka, Grace i ostali gledatelji stajali su pred pozornicom više od četiri sata.

Raspoloženje publike se mijenjalo; prvo su bili uzbuđeni, zatim nestrpljivi pa nemirni, a potkraj neprijateljski raspoloženi. Jimmy X, pravim imenom James Xavier Farmington, vrlo zgodan roker prekrasne duge kose, trebao je izaći na pozornicu u osam i trideset, premda nitko nije očekivao da će se pojaviti prije devet. Približavala se ponoć. U početku je svjetina skandirala Jimmyjevo ime. Sada su se čuli povici negodovanja. Šesnaest tisuća ljudi, uključujući i one poput Grace, koji su bili dovoljno sretni da dobiju stajaća mjesta ispred pozornice, digli su se zahtijevajući početak koncerta. Prošlo je deset minuta prije negoli se iz zvučnika začuo odgovor. Svjetina koja je ponovo upala u stanje grozničavog uzbuđenja potpuno je podivljala.

Međutim, glas iz zvučnika nije najavio band. Monotono je objavio da se početak koncerta odgađa za najmanje još jedan sat. Bez objašnjenja. Jedan trenutak nitko se nije pomaknuo. Tišina je ispunila dvoranu.

Tu i počinje san, u tom zatišju pred buru. Grace se opet našla tamo. Koliko joj je bilo godina? Tada joj je bila dvadeset jedna, ali u snu se doima starijom. Bila je to drukčija, paralelna Grace, udana za Jacka, majka Emme i Maxa, a ipak na koncertu studentica završne godine fakulteta. Opet, tako je to bilo u snovima, dvostruka stvarnost, paralelna osoba koja se preklapa sa stvarnom osobom.

Je li sve to, ti snovi, jesu li dolazili iz njezine podsvijesti ili od onoga što je pročitala o tragediji nakon što se dogodila? Grace nije znala. Dugo je nagađala da je to kombinacija jednog i drugog. Snovi otvaraju sjećanja, zar ne? Kad je bila budna, uopće se, nije mogla sjetiti te večeri, čak ni nekoliko prethodnih dana. Posljednje čega se sjećala bilo je da je učila za završni ispit iz političkih znanosti koji je polagala pet dana prije koncerta. To je normalno, uvjeravali su je liječnici, kod takve vrste ozljede glave kakva je bila njezina. Ali podsvijest je bila nepoznat teritorij. Možda su snovi zapravo bili stvarna sjećanja. Možda mašta. Najvjerojatnije, kao i u većini snova pa čak i sjećanja, oboje.

U svakom slučaju, bilo iz sjećanja, bilo iz novinskih članaka, upravo je u tom trenutku netko ispalio metak. Zatim još jedan. Pa još jedan.

Događalo se to u vrijeme kad pri ulasku u koncertne dvorane ljude još nisu provjeravali detektorima za metal. Svatko je mogao ući s oružjem. Neko vrijeme su se vodile rasprave o tome odakle su ispaljeni meci. Oni opsjednuti konspiracijama još su se svađali oko toga, kao da je dvorana imala travnati humak u gornjem dijelu amfiteatra⁷. U svakom slučaju, već pomahnitala mlada publika potpuno je poludjela. Zavrištali su i bacili se prema izlazima.

Jurnuli su prema pozornici.

Grace je bila na pogrešnom mjestu. Prignječili su joj struk uz vrh metalne pregrade koja se urezala u njezin trbuh. Nije se mogla osloboditi. Svjetina je složno vrištala i navaljivala. Dečko koji je stajao pokraj nje – poslije je saznala da mu je bilo devetnaest godina i da se zvao Ryan Vespa, nije na vrijeme podigao ruke. Nezgodno je udario o metalnu pregradu.

Grace je vidjela – je li i to bilo u snu ili na javi? – kako je krv šiknula iz usta Ryana Vespe. Pregrada je popustila. Iskrivila se. Grace je pala na pod. Pokušala je naći oslonac, osoviti se na noge, ali rijeka vrištećih ljudi opet ju je srušila.

Znala je da je taj dio stvaran. Ti trenuci kad je bila zatrpana gomilom ljudi progonili su je ne samo u snovima.

Stampedo se nastavio. Ljudi su gazili po njoj, pritišćući joj ruke i noge o tlo. Spotali su se i padali na nju kao kameni blokovi. Pritisak je bio sve jači. Gnječili su je. Deseci očajnih, posrćućih ljudi borilo se kako bi se izvuklo odande gazeći preko nje.

Vriskovi su ispunili zrak. Grace je bila ispod svega toga. Zakopana. Okružena tamom. Previše tijela na njoj. Bilo je nemoguće pomaknuti se. Nemoguće disati. Gušila se. Kao da ju je netko zakopao u beton. Kao da je netko vuče pod vodu.

Bilo je previše tereta na njoj. Osjećala se kao da joj glavu pritišće golema ruka, drobeći je poput čaše od stiropora.

Nije bilo izlaza.

I tada se na sreću san završavao. Grace se probudila i dalje hvatajući zrak.

U stvarnosti, Grace se probudila četiri dana kasnije i gotovo se ničega nije sjećala. Prvo je pomislila da je osvanulo jutro završnoga ispita iz političkih znanosti. Liječnici su joj bez žurbe objašnjavali što se dogodilo. Teško je ozlijeđena. Prije svega, imala je frakturu lubanje. To je, liječnici su nagađali, bio uzrok glavobolja i gubitka pamćenja. To nije bila amnezija ili potiskivanje sjećanja, ništa psihološke prirode. Mozak je bio oštećen, što nije rijetkost pri tako teškim ozljedama glave i gubitka svijesti. Izgubiti iz sjećanja sate pa čak i cijele dane nije bilo neuobičajeno. Grace je također imala smrskanu bedrenu kost, goljenicu i tri rebra. Jedno koljeno joj se raspuklo na dva dijela. Kuk joj je iščupan iz zgloba.

⁷ Travnati humak na Trgu Dealey u Dallasu. Sumnja se daje s njega ustrijeljen J.F. Kennedy, a ne s prozora obližnje zgrade iz koje je navodno pucao atentator Lee Harvey Oswald

Kroz izmaglicu sredstava za ublažavanje bolova na kraju je saznala da je imala sreću. Osamnaestero ljudi u dobi od četrnaest do dvadeset šest godina smrtno je stradalo u stampeu koji je tisak proglasio Bostonskim masakrom.

"Mama?" reče silueta na vratima.

Bila je to Emma. "Zdravo, dušo."

"Vrištala si."

"Sve je u redu. Čak i mame ponekad imaju ružne snove." Emma je ostala u sjeni. "Gdje je tata?"

Grace je pogledala na sat pokraj uzglavlja. Bila su četiri sata i četrdeset pet minuta. Koliko je dugo spavala? Ne više od deset, petnaest minuta. "Uskoro će se vratiti kući."

Emma se nije pomaknula.

"Jesi li dobro?" upita Grace.

"Smijem li spavati pokraj tebe?"

Puno je loših snova večeras, pomislila je Grace. Diglaje pokrivač. "Naravno, dušo."

Emma je dopuzala na Jackovu stranu kreveta. Grace ju je pokrila i čvrsto zagrlila. Neprestano je gledala u sat. Točno u sedam ujutro, dok je promatrala kako se brojevi na digitalnom satu mijenjaju s 6:59 na 7:00 pustila je da je obuzme panika.

Jack nikad nije učinio nešto slično. Daje večer normalno protekla, da joj je prišao i rekao da ide u kupnju, da je imao neki nespretan dvosmisleni komentar o dinjama i bananama prije negoli je otišao, nešto smiješno ili blesavo poput toga, već bi nazvala policiju.

Međutim, prethodna večer nije bila normalna. Prvo, ona fotografija, zatim njegova reakcija. Nije ju poljubio na odlasku.

Emma se pomaknula pokraj nje. Nekoliko minuta kasnije, Max je ušao u sobu trljajući oči. Obično je Jack pripremao doručak. On je bio ranoranilac. Grace je nekako uspjela pripremiti jutarnji obrok – Cap'n Crunch žitarice s narezanom bananom – i promjeni ti temu kad bi djeca pitala gdje je otac. Dok su gladno gutali doručak, ona se iskrala u radnu sobu i nazvala Jackov ured, ali nitko se nije javljao. Bilo je još prerano.

Odjenula je donji dio Jackove Adidas trenirke i otpratila ih do autobusne postaje. Emma ju je nekoć grlila prije nego što bi ušla u autobus, ali sada je bila prevelika za to. Požurila se unutra prije nego što je Grace stigla promrmljati nešto tipično roditeljski idiotsko o tome kako je Emma prestara da je zagrlili ali ne i prestara da noću dođe mami u krevet kad se uplaši. Max ju je još uvijek grlio, ali na brzinu i bez pretjeranog entuzijazma. Oboje su ušli u autobus. Vrata su se zatvorila uz usisni zvuk kao da ih je progutao.

Grace je zaklonila rukom oči, kao uvijek, i gledala za autobusom sve dok nije skrenuo niz cestu Bryden. Čak i sada, čak i nakon tako dugo vremena još je

imala želju uskočiti u automobil i voziti za njima kako bi se uvjerila da će ih ta naoko krhka žuta limenka sigurno dovesti do škole.

Što se dogodilo Jacku?

Krenula je natrag prema kući, ali je onda, bolje razmislivši, otrčala do auta i krenula za autobusom. Stigla gaje na cesti Heights i slijedila sve do škole Willard. Stavila je mjenjač u položaj za parkiranje i gledala djecu kako izlaze. Kada su se pod teretom svojih ruksaka pojavili Emma i Max, osjetila je ono dobro poznato treperenje. Sjedila je i čekala dok oboje nisu prošli stazu, stube i nestali kroz školska vrata.

I tada je, nakon dugo vremena, zaplakala.

Grace je očekivala da će doći detektivi u civilu. I to dvojica. Tako je uvijek bilo na televiziji. Jedan bi bio osorni veteran, drugi mlad i zgodan. Da, tako je bilo samo na televiziji. Gradska policija poslala je jednog policajca u uobičajenoj odori i patrolnom automobilu.

Predstavio se kao policajac Daley. Bio je mlad, vrlo mlad. Njegovo sjajno dječjačko lice prekrivali su pristići. Imao je nabildane mišiće. Kratki rukavi košulje stezali su mu napuhane bicepse poput zavoja. Daley je govorio mirno, razdražujuće monotonim glasom policajca iz predgrađa, kao da se obraća đacima prvacima na satu iz sigurnosti vožnje biciklom.

Stigao je deset minuta nakon što je nazvala policijsku liniju za slučajeve koji nisu hitni. Obično su, objasnio joj je dispečer, tražili da ljudi osobno dođu u postaju i sami ispune zahtjev. Ali policajac Daley slučajno je bio u njezinoj četvrti pa je mogao navratiti. Baš je sretnica.

Daley je izvadio list papira i stavio ga na stolić. Škljocnuo je kemijskom olovkom i počeo postavljati pitanja.

"Ime nestale osobe?"

"John Lawson. Svi ga zovu Jack."

On je nastavio s pitanjima.

"Adresa i telefonski broj?"

Izdiktirala mu je.

"Mjesto rođenja?"

"Los Angeles, Kalifornija."

Pitao je koliko je Jack težak, visok, kakvu ima boju očiju i kose, spol (da, doista je to pitao). Htio je znati ima li Jack kakvih ožiljaka, biljega ili tetovaža. Pitao je zna li ona možda kamo se zaputio.

"Ne znam", odgovorila je Grace. "Zato sam vas i zvala."

Policajac Daley je kimnuo. "Pretpostavljam da je vaš muž punoljetan?"

"Molim?"

"Da ima više od osamnaest godina." m

"Da."

"To komplicira stvari." "Zašto?"

"Imamo nova pravila glede podnošenja prijave o nestalim osobama. Promijenjena su upravo prije nekoliko tjedana."

"Nisam sigurna da vas razumijem."

Teatralno je uzdahnuo. "Gledajte, želite li nekoga unijeti u kompjuter, ta osoba mora udovoljavati kriterijima." Daley je izvukao još jedan list papira. "Je li vaš muž invalid?"

"Ne."

"Ugrožen na bilo koji način?" "Kako to mislite?"

Daley je čitao s papira. "Punoljetna osoba koja je nestala, a nalazi se u društvu druge osobe pod uvjetima koji ukazuju da je njegova/njezina sigurnost ugrožena."

"Ne znam. Rekla sam vam. Sinoć je otišao od kuće..."

"Znači, odgovor je ne", rekao je Daley. Preletio je pogledom papir. "Broj tri. Protiv svoje volje. Netko ga je ugrabio ili oteo."

"Ne znam."

"Dobro. Broj četiri. Žrtva katastrofe. Požar ili avionska nesreća."

"Ne."

"Posljednja kategorija. Je li maloljetan? To smo već imali." Odložio je papir. "To je sve. Ne možete nikoga ubaciti u sistem ako ne pripada jednoj od ovih kategorija."

"Znači, ako netko nestane, kao moj muž, vi ne poduzimate ništa?"

"Nije baš tako, gospođo."

"A kako je?"

"Nemamo nikakvih dokaza o zločinu. Ako ih dobijemo, smjesta ćemo pokrenuti istragu."

"Znači, za sada, nećete učiniti ništa?"

Daley je odložio kemijsku olovku. Nagnuo se naprijed, podlaktica oslonjenih na bedra. Teško je uzdahnuo. "Smijem li biti otvoren, gospođo Lawson?"

"Molim vas."

"U većini ovakvih slučajeva – ne, štoviše u devedeset devet posto slučajeva muž jednostavno švrlja okolo. Postoje bračni problemi. Ljubavnica. Muž ne želi da ga se pronađe."

"Ovdje se ne radi o tome."

Kimnuo je. "A u devedeset devet posto slučajeva supruge tvrde isto što i vi."

Njegov snishodljiv ton počeo ju je ljutiti. Grace je bilo nelagodno povjeriti se tome mladiću. Kao da se bojala da će izdati muža kaže li cijelu istinu. Uostalom, kad čovjek bolje promisli, kako bi sve to zvučalo?

Znate, pronašla sam jednu čudnu fotografiju koju sam dobila u Photomatu. Bila je među fotografijama koje smo snimili u jabučnjaku u Chesteru, a moj muž je rekao da to zapravo i nije on i doista je teško sa sigurnošću reći, jer je fotografija stara i onda je Jack otišao od kuće...

"Gospođo Lawson?"

"Da?"

"Shvaćate li što vam govorim?"

"Mislim da shvaćam. Hoćete reći da sam histerična. Moj muž je pobjegao s nekom, a ja ga pokušavam dovući natrag s pomoću policije. Je li tako?"

On je ostao miran. "Morate shvatiti. Ne možemo pokrenuti istragu sve dok nemamo makar neki dokaz da se dogodio zločin. To su pravila koje je odredio DKBP." Opet je prstom pokazao na papir i vrlo ozbiljnim tonom rekao: "To je Državna kriminalistička baza podataka."

Umalo je zakolutala očima.

"Čak i ako pronađemo vašega muža, ne bismo vam rekli gdje je. Ovo je slobodna zemlja. On je punoljetan. Ne možemo ga natjerati da se vrati."

"Svjesna sam toga."

"Mogli bismo nazvati na nekoliko mjesta, diskretno se raspitati."

"Fantastično."

"Trebam mi marka njegova automobila i broj registarskih pločica."

"Ford Windstar."

"Boja?"

"Tamnoplava."

"Godina proizvodnje?"

Nije se mogla sjetiti.

"Pločice?"

"Počinju s M."

Policajac Daley digao je pogled. Grace se osjećala poput kretena. "Na katu imam kopiju registracije", rekla je. "Mogu provjeriti." "Koristite li E-Z8 karticu na naplatnim kućicama?" "Da."

Policajac Daley je kimnuo i zabilježio taj podatak. Grace se popela na kat i pronašla dokument. Na skeneru je napravila kopiju i dala je policajcu Daleyju. On je nešto zapisao. Postavio je nekoliko pitanja. Ona se držala činjenica: Jack je došao s posla kući, pomogao joj je da stavi djecu u krevet, izašao, najvjerojatnije u samoposluživanje... i to je to.

Nakon po prilici pet minuta, Daley se doimao zadovoljnim. Nasmijao se i rekao joj da se ne brine. Piljila je u njega.

"Javit ćemo vam se za nekoliko sati. Ako ne bude promjena, onda ćemo još malo porazgovarati."

Otišao je. Grace je ponovo nazvala Jackov ured. Bilo je gotovo deset sati. Photomat se upravo trebao otvoriti. Odlično.

Imala je nekoliko pitanja za Josha Paperjastu Bradicu.

E-Z, easy pass, kartice za plaćanje cestarine.

Charlaine Swain odjenula je svoje novo rublje, naručeno putem Interneta – čipkastu lepršavu majicu s odgovarajućim tanga gaćicama, i podigla platnenu roletu u spavaćoj sobi.

Nešto nije bilo u redu.

Bio je utorak. Deset i trideset ujutro. Charlaineina djeca bila su u školi. Njezin muž, Mike, bio je za svojim radnim stolom u gradu, s telefonom uglavljenim između ramena i uha, prstiju zaposlenih zavrtanjem i odvrtnjem rukava košulje. Ovratnik mu je iz dana u dan bio sve uži, ali taština mu nije dopuštala da prizna kako mu je potrebna veća košulja.

Njezin susjed, ljigavi bezveznjak po imenu Freddy Sykes, trebao je biti kod kuće.

Charlaine je bacila pogled prema zrcalu. To nije često radila. Nije bilo potrebe da se podsjeća da joj je više od četrdeset godina. Činilo joj se da je odraz koji je gledao u nju bio još uvijek lijepo građen, čemu je bez sumnje pridonosio korzet. Međutim, ono što je nekad bilo jedro i izazovno, sad se opustilo. O, da, Charlaine je vježbala. Išla je na jogu, najnoviji hit nakon Tae boa i stepa, tri puta tjedno. Zadržala je dobru kondiciju, boreći se protiv očitog i nepobjedivog, održavajući čvrstoću tijela koja joj je ipak izmicala.

Što se to dogodilo s njom?

Na stranu njezin fizički izgled. Mlada Charlaine Swain nekoć je bila puna snage, puna životne radosti. Bila je ambiciozna i spremna na akciju. Svi su to govorili. Imala je neku iskru, neki je naboj frcao oko nje, ali u jednom trenutku život je nekako uspio sve to ugasiti.

Jesu li za to bila kriva djeca? Možda Mike? Nekad je se nije mogao dovoljno nauživati; tada bi mu se zbog ovakvog rublja razrogačile oči i počeo bi sliniti. Sada, kada bi se šepirila pred njim, jedva bi digao pogled.

Kada je to počelo?

Nije mogla odrediti točan trenutak. Znala je da se to događalo postupno, promjena je bila tako spora, gotovo neprimjetna, dok nažalost nije postala svršena stvar. Nije samo on bio kriv. Znala je to. Njezina želja za seksom je oslabjela, pogotovo tijekom trudnoća i dok je dojila te zbog iscrpljenosti od bavljenja djecom. Pretpostavljala je da je to normalno. Svi su to proživjeli. Ipak, žalila je što se nije više potrudila prije negoli su privremene promjene postale stalne i izazvale apatiju.

Ipak, sjećanja su još bila živa. Mike je nekad bio romantičan. Znao ju je iznenaditi. Osjećao je strasnu želju prema njoj. Običavao ju je – da, to će zvučati sirovo – zaskočiti. Sada je samo želio efikasnost: nešto mehaničko i precizno – mrak, malo stenjanja, ejakulaciju, san.

Razgovarali su uglavnom o djeci – o rasporedu sati, tko ih vozi u školu i iz nje, zubaru, na školske bejzbolske utakmice, na program iz košarke, u goste drugoj djeci. Ali ni to nije bila samo Mikeova krivnja. Kada je Charlaine išla na

kavu sa ženama iz susjedstva, na sastanke Mama i ja u Starbucks, razgovori su bili tako sladunjavi, tako dosadni, tako ispunjeni svime što se ticalo djece da je htjela vrištati.

Charlaine Swain osjećala je da je guše.

Njezina majka, dokona kraljica objeda u privatnim klubovima, objasnila joj je da je to život, da Charlaine ima sve što jedna žena može poželjeti te da su njezina očekivanja jednostavno nerealna. Najtužnije je bilo to što se Charlaine bojala da je njezina majka u pravu.

Provjerila je šminku. Nanijela je još malo ruža na usne i rumenila na obraze, odmaknula se od zrcala i pogledala se. Da, izgledala je kao kurva.

Uzela je jednu tabletu Percodana, varijantu aperitiva za mame kućanice i progutala je. Onda se, suzivši kapke, bolje pogledala u zrcalo.

Je li stara Charlaine još bila tu negdje unutra?

Jedna je žena živjela nekoliko blokova dalje, simpatična majka dvoje djece, poput Charlaine. Prije dva mjeseca ta simpatična majka dvoje djece otišla je do željezničkih tračnica Glen Rock i ubila se bacivši se pod vlak koji je prolazio onuda na pruzi Bergen prema jugu u 11:10 prije podne. Stravična priča. Svi su tjednima govorili o tome. Kako je ta žena, ta simpatična majka, mogla na takav način napustiti svoje dvoje djece? Kako je mogla biti tako sebična? Pa ipak, dok je Charlaine s negodovanjem cuktala zajedno s ostalima žiteljima predgrađa, osjetila je mali ubod ljubomore. Za tu simpatičnu mamu sve je bilo svršeno. Moralo je postojati neko olakšanje u tome.

Gdje je Freddy?

Charlaine se doista veselila tim utorcima u deset i možda je to i bilo najtužnije od svega. Njezina prva reakcija, kada je primijetila da je Freddy kradomice gleda, bila je zgražanje i bijes. U kojem je trenutku to počela prihvaćati pa čak, Bože oprost, osjećati uzbuđenje? Ne, pomislila je. To nije bilo uzbuđenje. Bilo je to... nešto. I to je sve. Bila je to iskra. Barem neki osjećaj.

Čekala je da se kod njega podignu rolete.

To se nije dogodilo.

Čudno. Kad je bolje razmislila, shvatila je da ih Freddy Sykes nikada nije držao spuštenima. Njihove su kuće bile okrenute tako da su samo oni mogli vidjeti prozore jedno drugome. Freddy nikada nije spuštao zastore sa stražnje strane. Zašto bi?

Pogled joj je odlutao prema ostalim prozorima. Sve su rolete bile spuštene. Čudno. Zastori u prostoriji za koju je pretpostavljala da je radna soba – premda naravno nikad nije nogom kročila u njegov dom – bili su navučeni.

Je li Freddy na putu? Je li možda nekamo otišao?

Charlaine Swain ulovila je svoj odraz u staklu i osjetila novi val srama. Zgrabila je mužev stari frotirski kućni ogrtač i odjenula ga. Pitala se ima li Mike

ljubavnicu, je li neka druga žena isisala iz njega nekadašnju nezasitnu požudu ili ga jednostavno Charlaine više ne zanima? Pitala se što je gore.

Gdje je Freddy?

I kako je samo ponižavajuće, kako jadno to što joj ovo toliko znači. Netremice je gledala u njegovu kuću.

Nešto se pomaknulo.

Gotovo neprimjetno. Sjena je prošla preko rolete. Nešto se ipak pomaknulo. Možda je, samo možda, Freddy opet kradomice gleda, povećavajući na taj način svoje uzbuđenje. Da, zacijelo je to, zar ne? Većina voajera palila se upravo na tajnovitost samoga čina špijuni-ranja. Možda jednostavno nije želio da ga ona primijeti. Možda ju je upravo u tom trenutku potajno gledao.

Je li to u pitanju?

Rastvorila je ogrtač i pustila da joj spuzne niz ranjena. Frotir je zaudarao na muški znoj i ustajale ostatke toaletne vode koju je Mikeu kupila prije osam, devet godina. Charlaine je osjetila kako joj se oči pune suzama, ali nije se okrenula.

Iznenada se još nešto pojavilo između roleta. Nešto... plavo?

Zaškiljila je. Što je to bilo?

Gdje je dalekozor? Mike je u ormaru imao kutiju punu sličnog smeća. Našla ju je, prekopala između mnogobrojnih električnih kabela i adaptera i napokon iskopala Leicu. Sjetila se kada su ga kupili. Bili su na krstarenju na Karibima. Zaustavili su se na jednom od Djevičanskih otoka, ne sjeća se kojem, i spontano ga kupili. Upravo se zbog toga sjećala kupnje dalekozora, zbog spontanosti tako svakodnevna čina.

Charlaine je primaknula dalekozor očima. Imao je autofokus pa nije morala ništa namještati. Trebalo joj je nekoliko trenutaka da pronade prostor između prozora i rolete. No, plava točka je i dalje bila tamo. Vidjela je titranje i zatvorila oči. Trebala je odmah shvatiti.

Televizor. Freddy je uključio televizor. Bio je kod kuće.

Charlaine je nepomično stajala. Više nije znala kako se osjeća. Vratilo se mrtvilo. Njezin sin, Clay, volio je puštati pjesmu iz filma Shrek o tipu koji je prstima oblikovao slovo L na čelu. Luzer. To je bio Freddy Sykes. I sada je taj Freddy, taj ljigavi bezveznjak, taj luzer s velikim L, radije gledao televiziju nego njezino tijelo u donjem rublju.

Ipak, tu je bilo nešto čudno.

Sve te spuštene rolete. Zašto? Živjela je u Sykesovom susjedstvu osam godina. Čak i kada je Freddyjeva majka bila živa, nikada ih nisu spuštali, nikada nisu navlačili zastore. Charlaine je još jedanput pogledala kroz dalekozor.

Televizor se ugasio.

Ukočila se, čekajući da se nešto dogodi. Možda Freddy nije znao koliko je sati, pomislila je. Rolete će se sada podići. Počet će njihov perverzni ritual.

Ali dogodilo se nešto posve drugo.

Charlaine je čula tiho zujanje i odmah shvatila što je to. Freddyje-va električna garažna vrata počela su se otvarati.

Prišla je bliže prozoru. Čula je zvuk paljenja motora, a zatim se Freddyjeva krtija od Honde izvezla iz garaže. Sunčana se svjetlost odražavala na prednjem staklu. Zažmirila je zbog bljeska. Stavila je ruku iznad očiju kako bi bolje vidjela.

Automobil je krenuo i bliještanje je prestalo pa je mogla vidjeti tko je za upravljačem.

To nije bio Freddy.

Neka podsvjesna intuicija natjerala je Charlaine da se sagne. Spustila se na sve četiri i otpuzala do ogrtača. Privila ga je uza se. Onaj miris, kombinacija Mikea i ustajale toaletne vodice, sada se činio začuđujuće utješnim.

Charlaine se pomaknula prema rubu prozora. Oslonila se leđima na zid i provirila van.

Honda Accord se zaustavila. Vozač, Azijac za upravljačem, buljio je u njezin prozor.

Charlaine se brzo opet naslonila na zid. Nije se micala zadržavajući dah. Ostala je u tom položaju sve dok nije čula da se automobil pokrenuo. Tada je, za svaki slučaj, ostala sagnuta još deset minuta.

Kada je opet pogledala, auta nije bilo.

U kući preko puta sve je bilo mirno.

Točno u 10:15 Grace je stigla u Photomat. |

Joshua Paperjaste Bradice nije bilo. Zapravo, nikoga nije bilo. Na pločici u izlogu dućana, vjerojatno tako ostavljenoj od sinoć, pisalo je ZATVORENO.

Provjerila je radno vrijeme. Dućan se otvarao u 10:00. Čekala je. U 10:20 prva mušterija, tridesetpetogodišnja žena, naizgled opterećena problemima, ugledala je natpis ZATVORENO, provjerila radno vrijeme i pokušala ući. Dramatično je uzdahnula. Grace joj je uzvratila sažalnim slijeganjem ramenima. Žena je ljutito otišla. Grace je nastavila čekati.

Kada se dućan još uvijek nije otvorio u 10:30, Grace je znala da je to loš znak. Odlučila je ponovno nazvati Jackov ured. Njegov telefon se stalno prebacivao na govorni automat – bilo je sablasno čuti Jackov preozbiljan snimljeni glas pa je nazvala Dana. Na kraju krajeva, njih su dvojica sinoć razgovarala. Možda je Dan nešto znao.

Nazvala je njegov broj.

"Halo?"

"Zdravo, Dan, Grace je."

"Hej!" rekao je s malo previše entuzijazma. "Upravo sam te htio nazvati."

"Da?"

"Gdje je Jack?" "Ne znam."

Oklijevao je. "Kada kažeš da ne znaš..."

"Ti si ga zvao sinoć, zar ne?"

"Da."

"O čemu ste razgovarali?"

"Poslije podne imamo prezentaciju. O ispitivanju Phenomitola." "O čemu još?"

"Kako to misliš, o čemu još? Na primjer?" "O čemu ste još razgovarali?"

"Ni o čemu. Pitao sam ga nešto o slajdu na Power Pointu. Zašto? Što se događa, Grace?"

"Izašao je nakon razgovora s tobom."

"Da, i?"

"Ondonda ga nisam vidjela."

"Čekaj, kada kažeš da ga odonda nisi vidjela...?"

"Hoću reći da se nije vratio kući, nije nazvao i nemam pojma gdje je."

"Isuse, jesi li zvala policiju?"

"Da."

"I?"

"I ništa."

"Moj Bože! Slušaj, odlazim odavde. Smjesta dolazim k vama." "Nemoj", rekla je. "Dobro sam." "Jesi li sigurna?"

"Posve. Imam nekog posla", rekla je neuvjerljivo. Prebacila je telefon na drugo uho, ne znajući kako da mu postavi sljedeće pitanje. "Je li s Jackom sve u redu?"

"Misliš, na poslu?"

"Mislim općenito."

"Jack k'o Jack, znaš i sama."

"Jesi li primijetio kakvu promjenu?"

"Obojica smo pod stresom zbog ispitivanja lijekova, ako si na to mislila. Inače, ništa neuobičajeno. Grace, jesi li sigurna da ne trebam doći?"

Začula je zvučni signal u telefonu. "Moram prekinuti, Dan. Netko je na drugoj liniji."

"Najvjerojatnije Jack. Zovi me ako ti bilo što bude potrebno."

Prekinula je razgovor s njim i pogledala prikaz poziva. To nije bio Jack. Barem ne njegov mobitel. Broj je bio skriven.

"Halo?"

"Gospodo Lawson, ovdje policajac Daley. Imate li kakvih vijesti o mužu?" "Ne."

"Već smo vas zvali kući."

"Da, izašla sam."

Nastala je stanka: "Gdje ste?"

"U gradu."

"Gdje u gradu?"

"U Photomatu."

Još dulja stanka. "Ne bih htio da ovo zvuči kao da vas osuđujem, ali nije li čudno što ste tamo dok ste zabrinuti za muža?"

"Policajce Daley?"

"Da?"

"Znate, postoji jedan novi izum. Zove se mobitel. U stvari, na njega ste me upravo nazvali." «

"Nisam htio..."

"Jeste li išta saznali o mojem mužu?"

"Upravo vas zato i zovem. Moj je šef upravo stigao. Želio bi nastaviti razgovor."

"Nastaviti?"

"Da."

"Je li to uobičajena procedura?" "Naravno." Zvučalo je upravo suprotno. "Jeste li pronašli nešto?"

"Ne, hoću reći, ništa zbog čega bismo se trebali uzbuđivati." "Što to znači?"

"Kapetanu Perlmutteru i meni potrebne su samo neke dodatne informacije, gospođo Lawson."

Još jedna mušterija Photomata, lažna plavuša sa svježim pramenovima, Graceinih godina, približila se zatvorenom dućanu. Zaklonila je rukama oči i pogledala unutra. I ona se namrštila i odjurila dalje.

"Obojica ste sada u postaji?" upita Grace.

"Da."

"Dolazim za tri minute."

"Kako dugo vi i vaš muž živite u ovome gradu?" pitao je kapetan Perlmutter.

Nalazili su se u vrlo skućenoj prostoriji koja je po veličini više odgovarala školskom podvorniku nego policijskom kapetanu jednoga gradića. Policajci Kasseltona preselili su svoju postaju u bivšu gradsku knjižnicu, zgradu koja je imala povijest i tradiciju, ali vrlo malo udobnosti. Kapetan Stu Perlmutter sjedio je za svojim stolom. Nakon prvog pitanja zavalio se u stolac, ruku sklopljenih na truhu. Policajac Daley bio je naslonjen na okvir vrata pokušavajući ostaviti dojam opuštenosti.

"Četiri godine", odgovorila je Grace.

"Sviđa li vam se ovdje?"

"Prilično."

"Odlično." Perlmutter joj se nasmijao poput učitelja koji je zadovoljan odgovorom. "Imate djecu, zar ne?"

"Da."

"Koliko im je godina?" "Osam i šest."

"Osam i šest", ponovio je uz sjetan osmijeh. "Čovječe, to je divan uzrast. Više nisu bebe, a još nisu tinejdžeri."

Grace je odlučila biti strpljiva.

"Gospođo Lawson, je li vaš suprug i prije nestajao?"

"Ne."

"Imate li bračnih problema?" "Ne."

Perlmutter ju je sumnjičavo pogledao. Nije joj namignuo, ali je bio blizu. "Sve je sjajno, ha?"

Grace nije odgovorila.

"Kako ste upoznali supruga?"

"Molim?"

"Pitao sam..."

"Kakve to ima veze?"

"Samo pokušavam steći opći dojam."

"Opći dojam čega? Jeste li nešto saznali ili niste?"

"Molim vas." Perlmutter je nabacio, po njegovu mišljenju, razo-ružavajući osmijeh. "Trebaju mi samo neki podaci kako bih bolje shvatio situaciju. Dobro? Gdje ste se vi i Jack Lawson upoznali?"

"U Francuskoj."

Zapisao je taj podatak. "Vi ste slikarica, zar ne, gospođo Lavvson?"

"Da."

"Znači, živjeli ste u inozemstvu i studirali slikarstvo?"

"Kapetane Perlmutter?"

"Da?"

"Bez uvrede, ali vaša pitanja idu u čudnom smjeru."

Perlmutter je okrznuo pogledom Daleyja. Slegnuo je ramenima kao da hoće reći da nije mislio ništa loše. "Možda ste *i pravu."

"Jeste li uspjeli nešto saznati ili niste?"

"Vjerujem da vam je policajac Daley objasnio da vam mi nismo obavezni bilo što reći, budući da je vaš muž punoljetan."

"Da, objasnio mijе."

"Pa, eto, mi mislimo da mu se ništa strašno nije dogodilo, ako vas to brine."

"Zašto to mislite?"

"Nema dokaza."

"Što znači da niste našli tragove krvi ili nešto slično?"

"Točno. Ali ipak," Perlmutter je nanovo pogledao Daleyja, "otkrili smo nešto, što vam najvjerojatnije ne bismo smjeli reći."

Grace se promeškoljila u stolcu. Uporno je pokušavala uloviti njegov pogled, ali on je to izbjegavao. "Bila bih vam vrlo zahvalna kada biste mi rekli što ste otkrili."

"Ništa posebno", rekao je Perlmutter.

Ona je čekala.

"Policajac Daley je nazvao njegov ured, ali tamo ga, naravno, nema. Siguran sam da to već znate. Također, vaš muž nije javio telefonom da zbog bolesti

neće doći na posao. Stoga smo odlučili još malo istražiti. Neslužbeno, naravno."

"Naravno."

"Pomogli ste nam predočivši broj njegove E-Z kartice. Ubacili smo to u kompjuter. Što ste rekli, kad je vaš muž sinoć izašao?"

"Oko deset sati."

"I vi ste mislili da je možda otišao u samoposluživanje?" "Ne znam. Nije mi rekao." "Samo se digao i otišao?" "Tako je."

"A vi ga niste pitali kamo ide?"

"Bila sam na katu. Čula sam kada je upalio motor."

"Dobro. Evo što me zanima." Perlmutter je digao ruke s trbuha. Njegov stolac je zaškripao kada se nagnuo naprijed. "Nazvali ste ga na mobitel. Gotovo odmah. Je li tako?"

"Da."

"Pa, vidite, u tome je problem. Zašto se nije javio? Mislim, ako je želio razgovarati s vama?"

Grace je shvatila što želi reći.

"Zar mislite daje vaš muž... ne znam... imao nesreću istog trenutka? Ili ga je netko ščepao nekoliko minuta nakon što je otišao od kuće?"

Grace zapravo nije o tome razmišljala. "Ne znam."

"Vozite li se ikada autocestom u New York?"

Promjena teme ju je zbunila. "Ne često, ali naravno da se vozim."

"Idete li ikad u Woodbury Commons?"

"Trgovački centar s diskontima?"

"Da."

"Da, odlazila sam onamo."

"Što mislite, koliko vremena treba donde?"

"Pola sata. Je li onamo otišao?"

"Sumnjam, ne u to doba noći. Svi su dućani zatvoreni. Ali, upotrijebio je E-Z karticu na naplatnoj kućici kod tog izlaza s autoceste točno u 22:26. Izlaz vodi na cestu 17 i, k vragu, shvatio sam, dalje u Poconos. Plus-minus deset minuta, nije važno, to odgovara scenariju po kojem je vaš muž otišao od kuće i odvezao se ravno u tom smjeru. Tko zna kamo se odande odvezao? Međudržavna cesta 80 udaljena je samo dvadeset pet kilometara. Odande se možete odvesti ravno u Kaliforniju ako želite."

Nepomično je sjedila.

"Razmislite, gospođo Lawson. Vaš muž je izašao iz kuće. Vi ste ga odmah nazvali. On se nije javio. Znamo da se za pola sata dovezao do New Yorka. Nije moguće da je u tako kratkom vremenu imao nezgodu, da ga je netko napao ili oteo te upotrijebio njegovu karticu. Shvaćate li što vam govorim?"

Grace ga je pogledala u oči. "Govorite mi da sam histerična kokoš koju je muž napustio."

"Ni u kojem slučaju. Samo... Mi u ovome trenutku nikako ne možemo nastaviti istragu. Osim ako..." Nagnuo se malo bliže. "Gospođo Lawson, možete li se sjetiti ičega što bi nam moglo pomoći?"

Grace se pokušala ne vrpeljiti. Pogledala je iza sebe. Policajac Daley se nije pomaknuo. Imala je kopiju one čudne fotografije u torbici. Pomislila je na Paperjastu Bradicu Josha i na dućan koji se nije otvorio. Bilo je vrijeme da im to kaže. Da je prije znala kako će se stvari odvijati, trebala je to odmah reći Daleyju, čim se pojavio.

"Nisam sigurna da je to relevantno", počela je posegnuvši za torbicom. Izvukla je kopiju fotografije i dala je Perlmutteru. Perlmutter je izvadio naočale za čitanje, očistio ih rubom košulje i stavio na oči. Daley je stao iza kapetanova ramena i nagnuo se. Ispričala im je kako je našla tu fotografiju pomiješanu s ostalima. Obojica policajaca su je gledala kao daje izvadila britvicu i počela brijati glavu.

Kada je Grace završila, kapetan Perlmutter pokazao je na fotografiju i rekao: "I vi ste sigurni da je to vaš muž?"

"Mislim da jesam."

"Ali ne posve sigurni?"

"Poprilično sam sigurna."

Kimnuo je onako kako to čine ljudi kada drže da imaju posla s luđakom. "A ostali ljudi na fotografiji? Mlada dama koju je netko prekrizio?"

"Njih ne poznajem."

"Ali vaš je muž rekao da to nije on, zar ne?" "Točno."

"Pa, ako to nije on, onda je ovo irelevantno. Ako je to ipak on," i Perlmutter je skinuo naočale, "onda vam je lagao. Nije li tako, 'gospodo Lawson?"

Njezin mobitel je zazvonio. Grace gaje brzo zgrabila i provjerila tko zove.

Bio je to Jack.

Na trenutak se ukočila. Htjela se ispričati, ali Perlmutter i Daley su je gledali. Nije dolazilo u obzir zamoliti za malo privatnosti. Stavila je telefon na uho i javila se.

"Jack?"

"Hej."

Zvuk njegova glasa trebao ju je ispuniti olakšanjem. Ali nije. "Pokušao sam te dobiti kod kuće. Gdje si?" rekao je Jack. "Gdje sam ja?"

"Čuj, ne mogu dugo razgovarati. Oprosti što sam onako otišao."

Nastojao je zvučati ležerno, ali nije mu uspijevalo.

"Potrebno mi je nekoliko dana", rekao je.

"O čemu govoriš?"

"Gdje si sada, Grace?"

"U policijskoj postaji."

"Zvala si policiju?"

Njezin pogled sreo se s Perlmutterovim. On joj je pokazao rukom da mu da telefon, kao da hoće reći Dajte mi telefon, dušo. Ja ću to srediti.

"Gledaj, Grace, daj mi samo nekoliko dana. Ja..." Jack je zašutio. A onda je rekao nešto što ju je još više prestrašilo: "Treba mi malo prostora."

"Prostora", ponovila je.

"Da, malo prostora. To je sve. Molim te, reci policajcima da se ispričavam. Moram prekinuti. Dobro? Uskoro se vraćam."

"Jack?"

Nije odgovorio. I "Volim te", rekla je Grace. Ali veza se prekinula.

Prostora. Jack je rekao da mu treba malo prostora. Tu nešto nije bilo u redu.

Bez obzira na to što je treba mi prostora bila jedna od onih neuvjerljivih, jadnih fraza novoga doba, to je bio i grozan eufemizam za odoh ja. Možda joj je pokušavao nešto reći, ali ovo je imalo puno dublje značenje.

Grace se vratila kući. Promrmljala je ispriku Perlmutteru i Daleyju. Obojica muškaraca su je sažalno gledala i rekla joj da se ne brine, jer ionako samo obavljaju svoju dužnost. Rekli su da im je žao. Grace je ozbiljno kimnula i krenula prema vratima.

Međutim, iz telefonskog razgovora saznala je nešto od presudne važnosti.

Jack je bio u nevolji.

Ona nije pretjerivala. Razlog njegova nestanka nije bila želja da pobjegne od nje ili strah od obaveza. Nema sumnje u to. Nije bilo ni očekivano ni planirano. Uzela je fotografiju iz dućana. Jack ju je vidio i istrčao iz kuće.

I sada je bio u velikoj opasnosti.

Ona to nikako ne bi mogla objasniti policiji. Najprije, ne bi joj vjerovali. Tvrđili bi da se samozavarava ili da je naivna poput retardiranog djeteta. Možda joj to ne bi rekli u lice. Možda bi se pretvarali da joj vjeruju, što bi bilo strašno razdražujuće i potpuni gubitak vremena. Oni su bili uvjereni da je Jack pobjegao i prije negoli se javio. Njezino objašnjenje ne bi ih natjeralo da promijene mišljenje.

Možda je tako i bolje.

Grace je pokušavala shvatiti što joj je Jack htio poručiti. Bio je zabrinut zbog umiješanosti policije. To je bilo jasno. Kada je rekla da je u policijskoj postaji, čula je istinsko žaljenje u njegovu glasu. Nije glumio.

Malo prostora.

To je bio ključ. Da joj je rekao da odlazi na nekoliko dana kako bi se malo ispuhao sa striptizetom koju je upoznao u Satenskim lutkama, možda mu i ne bi povjerovala, ali to je bilo moguće. Međutim, on je bio vrlo precizan glede razloga svojega nestanka. Čak je više puta ponovio.

Jacku je bio potreban prostor.

Bračne šifre. Svi su ih parovi imali. Većina je tih šifri bila glupa. Na primjer, bila je jedna scena u filmu *Gospodin Subota navečer* s Billyjem Crystalom u kojem je komičar kojega je Crystal glumio – nije se mogla sjetiti imena lika pa čak ni radnje filma – u jednoj sceni pokazao prstom u starijeg gospodina s groznim tupeom i rekao: "Je li to tupe? Ja, na primjer, nikad to ne bih pomislio." Sada, kad god bi ona i Jack vidjeli čovjeka koji je možda nosio tupe okrenuli bi se jedno prema drugome i jedno od njih bi reklo Ja, na primjeri, a ovaj drugi bi se složio ili se ne bi složio. Grace i Jack počeli su upotrebljavati Ja, na primjer i za druge estetske korekcije: operaciju nosa, umetke u prsima, bilo što.

Podrijetlo Treba mi prostora bilo je nešto škakljivije.

Unatoč škripcu u kojem se nalazila, Grace nije mogla zatomiti crvenilo koje joj je navrlo u obraze kad se sjetila. Seks s Jackom uvijek je bio odličan, ali u svakoj dugotrajnoj vezi ima uspona i padova. Ovo se događalo prije dvije godine tijekom jednog od velikih uspona. Bila je to faza povećane tjelesne kreativnosti. Na javnom mjestu, da budemo precizni.

Seks na brzaka u garderobi otmjenog frizerskog salona. Pipkanje ispod sakoa u loži za vrijeme mjuzikla na Broadwayu. Ali upravo usred osobito hrabrog seksa u crvenoj telefonskoj govornici u bri-tanskome stilu, i to ni manje ni više nego u tihoj ulici u Allendaleu, u New Jerseyju, Jack je daščući rekao: "Treba mi prostora."

Grace ga je pogledala. "Molim?"

"Mislim doslovno. Pomakni se unatrag! Slušalica mi se urezala u vrat!"

Oboje su se nasmijali. Grace je sada zatvorila oči s blagim osmijehom na usnama. Treba mi prostora tako je postao dio njihova tajnog bračnog jezika. Jack ne bi tek tako upotrijebio tu frazu. Slao joj je neku poruku, upozoravao je, davao joj do znanja da govori nešto što ne misli.

Dobro, a što je zapravo htio reći?

Jack nije mogao slobodno govoriti. Netko gaje slušao. Tko? Je li netko bio s njim ili je bio prestrašen što je ona u policiji. Nadala se da je ovo potonje, da je sam i da jednostavno ne želi da se policija u to upliće.

Ali kada je razmislila o svim činjenicama, ta mogućnost se činila nevjerojatnom.

Ako ju je Jack mogao nazvati kad je htio, zašto to nije učinio opet? Zacijelo je shvaćao da je već izašla iz postaje. Da je s njim sve u redu, da je sam, Jack bi ponovno nazvao da joj objasni što se događa. Nije to učinio.

Zaključak: Jack je s nekim i u velikoj nevolji.

Želi li da ona nešto učini ili da čeka? Na isti način na koji je ona poznavala Jacka, jer je shvatila da joj šalje neki signal, Jack je shvaćao da njezina reakcija neće biti da sjedi prekriženih ruku. Ona nije takva. Jack to zna. Ona će ga pokušati pronaći.

On vjerojatno s tim i računa.

Naravno, to sve su bila samo njezina nagađanja. Dobro je poznavala muža – a možda i nije? – znači, njezina nagađanja nisu bila samo u njezinoj mašti. Ali koliko su bila realna? Možda je samo tražila opravdanje da krene u akciju.

Nije važno. U svakom slučaju, već je bila u to upletena.

Grace je razmislila o onome što je već znala. Jack je krenuo autocestom Windstar prema New Yorku. Koga su poznavali ondje? Zašto bi krenuo tako kasno noću?

Ništa joj nije padalo na pamet.

Čekaj malo.

Vrati se na početak: Jack dolazi kući. Jack vidi fotografiju. To izaziva daljnji razvoj događaja. Fotografija. On je vidi na radnoj plohi u kuhinji. Ona ga počinje ispitivati. Njega nazove Dan. On odlazi u radnu sobu...

Stani. Njegova radna soba.

Grace se požurila niz hodnik. Radna soba je bio kićeni izraz za zastakljenu verandu. Zidovi su mjestimice popucali, zimi je uvijek odnekud puhalo, a ljeti nije bilo ni daška svježeg zraka. Bilo je dječjih fotografija u jeftinim okvirima i njezine dvije slike u skupim. Radna soba joj se učinila neuobičajeno bezličnom. Ništa u njoj nije govorilo o prošlosti osobe koja je u njoj boravila – nije bilo nikakvih sitnica, loptica za bejzbol koju su potpisali prijatelji, fotografija s golfa s prijateljima. Osim farmaceutskog reklamnog materijala – olovki, podmetača, posuda za spajalice – nije bilo nikakvih indicija tko je doista bio Jack, osim muž, otac i znanstveni radnik.

Možda je to i bilo sve.

Grace se osjećala čudno što njuška. Na tome se zasnivao uspjeh njihova braka, u međusobnom poštivanju privatnosti. Oboje su imali svoju prostoriju u koju ono drugo nije imalo pristupa. Grace to nikada nije smetalo. Čak se uspjela uvjeriti kako je to potrebno za zdrav odnos. Sad se pitala zašto. Je li to poteklo od želje da Jacku da privatnost – potreban mu je prostor?! – ili se bojala dirati u osinje gnijezdo.

Njegov kompjuter je bio uključen i spojen na Internet. Jackova početna stranica je bila službeni web site Grace Lawson. Grace je nekoliko trenutaka gledala ergonomski sivi stolac iz lokalnog dućana Staples, zamišljajući Jacka u njemu kako svako jutro uključuje kompjuter s kojega ga pozdravlja njezino lice. Na početnoj stranici bila je glamurozna Graceina fotografija s nekoliko fotografija njezinih djela. Farley, njezin agent, nedavno je inzistirao da ona na sav reklamni materijal stavi svoju fotografiju jer je po njegovim riječima bila komad. Nevoljko je pristala. U umjetnosti se dobar izgled često koristi u svrhu promidžbe. Izgled je bio osobito važan na pozornici i na filmu. Čak su i pisci svojim sjajnim retuširanim portretima i znakovitim pogledima obećavajućih literarnih vunderkinda igrali na kartu svojega izgleda. Ali Gracein svijet –

slikarstvo – bilo je relativno oslobođeno tog pritiska, ignorirajući slikarev fizički izgled možda stoga što se cijela forma bavila fizičkim izgledom.

Ali više nije bilo tako.

Naravno, svaki je umjetnik shvaćao važnost estetskog. Osjećaj za lijepo ne samo što mijenja percepciju, on mijenja stvarnost. Glavni primjer: daje Grace bila debela ili neugledna, televizijske ekipe ne bi pratile njezino stanje nakon što se izvukla iz Bostonskog masakra. Daje bila fizički neprivlačna, ne bi postala nacionalnom miljenicom, nevinom žrtvom, zdrobljenim anđelom kako ju je nazvao jedan tabloid. Mediji su uvijek prikazivali njezinu fotografiju kada su izvještavali o zdravstvenom stanju stradalih. Tisak, štoviše, cijela zemlja zahtijevala je izvješća o njezinu stanju. U bolnici su je posjećivale obitelji preminulih, provodile vrijeme s njom tražeći na njezinu licu sablasne sjene svoje izgubljene djece.

Bi li se tako ponašali da je bila neprivlačna?

Grace nije željela nagađati. Ali kako joj je jedan iskreni kritičar otvoreno priznao: "Nas ne zanima slika koja nam nije estetski privlačna – zašto bismo se drukčije odnosili prema ljudskim bićima?"

Čak i prije Bostonskog masakra Grace je htjela postati umjetnicom. Ali nedostajalo joj je ono nešto neuhvatljivo i neopisivo. Taj događaj joj je pomogao podići njezin umjetnički senzibilitet na višu razinu. Da, znala je kako je to neskromno zvučalo. S prezirom se odnosila prema frazama iz umjetničke škole o tome kako morate patiti za svoju umjetnost, morate spoznati tragediju kako bi vaš rad dobio na snazi. To joj je uvijek zvučalo isprazno, ali sada je shvaćala da u tome doista ima nečega. *

Bez promjene u njezinu svjesnom stajalištu, njezin je rad poprimio ono nešto neuhvatljivo. Bio je bogatiji emocijama, životom, bilo je više... zamaha. Njezini radovi postali su mračniji, ljući, živopisniji. Ljudi su se često pitali je li ikad naslikala neku scenu tog strašnog dana. Postojao je samo jedan portret – mlado lice tako puno nade da ste znali da će ga uskoro pregaziti – ali istina je bila da je Bostonski masakr zapravo bojio i obilježavao sve što je slikala.

Grace je sjela za Jackov stol. Telefon joj je bio zdesna. Uzela ga je i odlučila prvo učiniti ono najjednostavnije: stisnuti ponovno biranje na Jackovu telefonu.

Telefon, novi model Panasonica koji je kupila u Radio Shacku, imao je LCD ekran pa je na njemu mogla vidjeti broj koji je posljednji zvan. Pozivni 212. Grad New York. Čekala je. Nakon što je tri puta zazvonilo, javila se neka žena: "Odvjetnički ured Burton i Crimstein."

Grace nije znala što bi rekla.

"Halo?"

"Grace Lawson ovdje." "S kim vas mogu spojiti?"

Dobro pitanje. "Koliko odvjetnika radi u vašem uredu?"

"Ne bih vam znala točno reći. Želite li da vas spojim s nekim od njih?"

"Da, molim."

Nastala je stanka. Glas s druge strane linije imao je onu nestrpljivo uslužnu nijansu: "Želite li nekoga određenog?"

Grace je pogledala ekran telefona. Bilo je previše brojeva. Tek sad je to shvatila. Obično su međugradski pozivi imali jedanaest brojeva, ali ovdje ih je bilo petnaest, uključujući zvjezdicu. Malo je razmislila. Ako je Jack nazvao taj broj, bilo je to kasno sinoć. Telefonistica tada nije radila. Jack je vjerojatno pritisnuo zvjezdicu, a zatim utipkao kućni broj.

"Gospođo?"

"Kućni 463", rekla je čitajući s ekrana.

"Spojit ću vas."

Telefon je zvonio tri puta.

"Linija Sandre Koval."

"Molila bih gospođu Koval."

"Mogu li znati tko je treba?"

"Zovem se Grace Lawson."

"U vezi s čim zovete?"

"U vezi s mojim mužem Jackom."

"Pričekajte trenutak."

Grace je grčevito držala slušalicu. Trideset sekundi kasnije začula je isti glas.

"Žao mi je, ali gospođa Koval je na sastanku." "Hitno je." "Žao mi je..."

"Potrebna mi je samo na nekoliko sekundi. Recite joj daje zaista važno."

Žena je namjerno glasno uzdahnula. "Molim vas, pričekajte." Glazba koju je začula bila je sladunjava verzija Nirvanina hita Smells Like Teen Spirit. Bila je začuđujuće smirujuća.

"Kako vam mogu pomoći?"

Glas je bio strogo profesionalan. "Gospođa Koval?" "Da?"

"Zovem se Grace Lawson." "Što želite?"

"Moj muž, Jack Lawson, jučer je zvao vaš ured." Žena nije odgovorila. "Nestao je." "Molim?"

"Moj muž je nestao."

"Žao mi je, ali ne shvaćam kako—"

"Znate li možda gdje je on, gospođa Koval?"

"Zašto bih, pobogu, ja to znala?"

"Sinoć, prije negoli je nestao, obavio je jedan telefonski razgovor."

"Pritisnula sam tipku za ponavljanje poziva. Pojavio se ovaj broj."

"Gospođa Lawson, u ovom uredu radi više od dvjesto odvjetnika. Tko zna koga je nazvao."

"Ne. Zvao je vas, vaš broj je ispisan na ekranu."

Nije bilo odgovora.

"Gospođo Koval?"

"Tu sam."

"Zašto vas je moj muž zvao?" "Više vam nemam što reći." "Znate li gdje je?"

"Gospođo Lawson, znate li što znači odnos povjerenja između klijenta i odvjetnika?"

"Naravno."

Još tišine.

"Želite li reći da vas je moj muž nazvao radi pravnog savjeta?" "Ne mogu s vama o tome raspravljati. Doviđenja."

Grace nije trebalo dugo da pribavi potrebne podatke.

Internet zna biti divno oruđe kada ga se pravilno upotrebljava. U tražilicu Googlea upisala je "Sandra Koval". Provjerila je web stranicu Burtona i Crimsteina i tamo pronašla biografije svih njihovih odvjetnika. Sandra Koval diplomirala je na sveučilištu Northwestern. Pravo je završila na UCLA-i. Sudeći prema godini kada je diplomirala, moglo joj je biti malo više od četrdeset godina. Prema podacima sa stranice, bila je udana za izvjesnog Harolda Kovala. Imali su troje djece.

I?

Živjeli su u Los Angelesu. To ju je odalo.

Grace je još malo istražila, ovaj put na staromodan način – telefonom. Sve je postajalo jasnije. Problem je bio što ništa nije imalo smisla.

Vožnja do Manhattana trajala je manje od jednog sata. Recepcija Burtona i Crimsteina bila je na petom katu. Recepcionar, i ujedno zaštitar, nasmiješio se ne rastvorivši usta. "Da?"

"Grace Lawson. Imam sastanak sa Sandrom Koval."

Recepcionar je nazvao i s nekim vrlo tiho razgovarao. Trenutak kasnije rekao je: "Gospođa Koval će odmah izaći."

To je bilo iznenađujuće. Grace je bila spremna poslužiti se prijetnjama ili pristati na dugo čekanje. Znala je kako Kovalica izgleda, vidjela je njezinu fotografiju na web stranici Burtona i Crimsteina pa se čak pomirila s mogućnošću da će je morati loviti kad bude izlazila.

Na kraju je odlučila riskirati i odvesti se na Manhattan bez prethodne, najave. Ne samo da je osjećala kako će joj biti potrebno iznenaditi Sandru Koval nego se željela suočiti s njom oči u oči. Možda iz potrebe, možda iz radoznalosti, Grace je osobno morala vidjeti tu ženu.

Još uvijek je bilo dosta rano. Emma će nakon škole otići k prijateljici. Max danas ima dodatnu nastavu. Neće morati ići po njih još nekoliko sati.

Recepcija Burtona i Crimsteina bila je djelomice klasično namještena – mahagoni, skupocjeni sagovi, tapecirani namještaj, dekor koji je nagovještavao skupoću njihovih usluga – dok je drugi dio činio zid slave s fotografijama uglavnom Hester Crimstein, poznate televizijske odvjetnice.

Crimsteinova je imala svoju emisiju na programu televizijskih sudnica, domišljato nazvanu Crimstein o kriminalu. Na fotografijama je gospođa Crimstein bila s mnogobrojnim glumcima, političarima, klijentima te kombinacijama svih navedenih.

Grace je proučavala fotografiju Hester Crimstein s atraktivnom ženom maslinaste puti kada je iza sebe začula glas: "To je Esperanza Diaz. Profesionalna hrvačica lažno optužena za ubojstvo."

Grace se okrenula. "Mala Pocahontas", rekla je.

"Molim?"

Grace je pokazala na fotografiju. "To je njezino profesionalno ime. Mala Pocahontas."

"Odakle znate?"

Grace je slegnula ramenima. "Ja sam vrelo nepotrebnih podataka."

Na trenutak se Grace otvoreno zapiljila u Sandru Koval. Kovalica se nakašljala i teatralno pogledala na sat. "Nemam puno vremena. Molim vas, pođite za mnom."

Ni jedna nije progovorila dok su hodnikom išle prema sobi za sastanke. U njoj je bio dugačak stol, možda dvadesetak stolaca, a sivi spikerfon u sredini izgledao je poput hobotnice. Na stoliću u kutu bilo je više vrsta sokova i flaširanih voda.

Sandra Koval držala se daleko od Grace. Prekrižila je ruke i gestom pokazala –
onda?

"Malo sam istraživala o vama", rekla je Grace.

"Želite li sjesti?"

"Ne."

"Imate li nešto protiv ako ja sjednem?"

"Kako želite."

"Piće?"

"Ne."

Sandra Koval sebi je natočila dijetalnu Colu. Bila je, kako bi se reklo, zgodna žena, ne lijepa ili prekrasna. Kosa joj je počela sijedjeti, ali to joj je pristajalo. Bila je vitka, punih usana. Imala je samouvjereno držanje koje je protivnicima pokazivalo kako je i više nego spremna upustiti se u borbu.

"Zašto nismo u vašem uredu?" pitala je Grace.

"Ne sviđa vam se ova prostorija?"

"Prevelika je."

Sandra Koval je slegnula ramenima. "Vi tu nemate ured, zar ne?" "Što vi mislite?"

"Kada sam zvala, žena je odgovorila – linija Sandre Koval."

"Aha."

"Linija, rekla je, ne ured." "Trebalo li to imati neko značenje?"

"Samo po sebi, ne," rekla je Grace, "ali potražila sam ovaj odvjetnički ured na webu. Vi živite u Los Angelesu, blizu ureda Burton i Crimstein na Zapadnoj obali."

"Točno."

"Tamo ste stalno locirani. Ovdje ste u posjetu. Zašto?"

"Zbog jednog kaznenog slučaja", rekla je. "Nevin čovjek je krivo optužen."

"Zar nisu svi?"

"Ne", polako je rekla Sandra Koval. "Ne svi."

Grace joj se približila. "Vi niste Jackova odvjetnica", rekla je. "Vi ste njegova sestra."

Sandra Koval je gledala u svoje piće.

"Nazvala sam vaš pravni fakultet. Potvrdili su moje sumnje. Koval je muževo prezime. Žena koja je diplomirala zvala se Sandra Lawson. Dodatno sam provjerila kod LawMar Securities, tvrtke vašega djeda. Sandra Koval je navedena kao članica Upravnog odbora."

"Pa mi tu imamo pravog malog Sherlocka", suho se nasmijala Sandra.

"Dakle, gdje je on?" pitala je Grace. "Koliko ste dugo vas dvoje u braku?"

"Deset godina."

"Sve to vrijeme, koliko vam je puta Jack pričao o meni?" "Gotovo nikad."

Sandra Koval je raširila ruke. "Upravo tako. Zašto bih onda ja trebala znati gdje je on?"

"Zato što vas je nazvao."

"To vi tvrdite."

"Pritisnula sam tipku za ponavljanje poziva." "Da, to ste mi već objasnili kad ste zvali." "Hoćete reći da vas nije zvao?" "Kada je navodno bio taj poziv?"

"Navodno?"

Sandra Koval je slegnula ramenima. "Odvjetnica ulneni ne miruje."

"Sinoć, oko deset sati."

"Eto vam odgovora. Tada nisam bila u uredu." "Gdje ste bili?" "U hotelu."

"Ali Jack je nazvao vašu liniju."

"I da jest, nitko se ne bi javio. Ne tako kasno. Uključila bi se govorna pošta."

"Jeste li je danas provjerili?"

"Naravno. Nema Jackove poruke."

Grace je to pokušala prihvatiti. "Kad ste posljednji put razgovarali sa Jackom?"

"Davno."

"Koliko davno?"

Naglo je skrenula pogled. "Nismo razgovarali otkako je otišao u inozemstvo."

"To je bilo prije petnaest godina."

Sandra Koval je otpila gutljaj.

"Kako to da on ima vaš broj telefona?" pitala je Grace.

Nije bilo odgovora.

"Sandra?"

"Vi živite u Kasseltonu, Avenija North End broj 221. Imate dvije telefonske linije, jednu za faks." Sandra je izdiktirala oba broja, znala ih je napamet.

Pogledale su se. "Ali nikada niste zvali."

Njezin glas je bio tih. "Nikad."

Iz zvučnika je zakreštalo: "Sandra?"

"Da."

"Hester želi da dođeš u njezin ured."

"Stižem." Sandra Koval je pogledala u stranu. "Moram ići."

"Zašto bi vas Jack pokušao nazvati?"

"Ne znam." "On je u nevolji." "To vi tvrdite." "Nestao je."

"To nije prvi put, Grace."

Soba kao da se smanjila. "Što se dogodilo između vas i Jacka?" "Nije na meni da objašnjavam." "Vraga nije."

Sandra se promeškolljila u stolcu. "Rekli ste da je nestao." "Da."

"I nije se javio?" "Zapravo, jest."

To ju je zbunilo. "A kad je nazvao, što je rekao?"

"Da mu je potrebno malo prostora. Ali nije to mislio ozbiljno. To je šifra."

Sandra je napravila grimasu. Grace je izvadila fotografiju i stavila je na stol. Kao da je netko isisao zrak iz prostorije. Sandra Koval je pogledala dolje i Grace je primijetila kako se trgnula.

"Što je ovo, k vragu?"

"Čudno", rekla je Grace.

"Što je čudno?"

"I Jack je isto to rekao kad ju je ugledao."

Sandra je još netremice gledala fotografiju.

"To je on, zar ne? U sredini s bradom?" pitala je Grace.

"Ne znam."

"Naravno da znate. Tko je plavuša pokraj njega?"

Grace je spustila uvećanu fotografiju mlade žene na stol. Sandra Koval ju je pogledala. "Odakle vam ovo?"

"Iz Photomata", brzo je objasnila Grace. Sandra Koval se namrštila. Nije joj vjerovala. "Je li to Jack, da ili ne?"

"Stvarno ne bih znala. Nikada ga nisam vidjela s bradom."

"Zašto vas je nazvao odmah nakon što je vidio ovu fotografiju?"

"Ne znam, Grace."

"Lažete."

Sandra Koval se digla. "Imam sastanak." *

"Što se dogodilo s Jackom?"

"Zašto ste tako uvjereni da nije jednostavno pobjegao?"

"Vjenčani smo. Imamo dvoje djece. Vi, Sandra, imate nećaka i nećakinju."

"A ja sam imala brata", uzvratila je. "Možda ga ni jedna od nas ne poznaje dovoljno."

"Volite li ga?"

Sandra je samo stajala opuštenih ramena. "Zaboravite, Grace." "Ne mogu."

Odmahujući glavom, Sandra je pošla prema vratima. "Pronaći ću ga", rekla je Grace. "Ne bih se kladila." Zatim je otišla.

Dobro, pomislila je Charlaïne, gledaj svoja posla.

Navukla je zastore pa se presvukla u traperice i džemper. Vratila je rublje na dno komode, slažući ga vrlo polako. Kao da bi Freddy primijetio da je zgužvano. Baš!

Uzela je bocu soda-vode i ulila malo voćnog soka svojega sina. Sjela je na stolac za mramornim kuhinjskim pultom. Piljila je u čašu. Prstima je crtala krugove na orošenoj čaši. Bacila je pogled na hladnjak Sub-Zero 690, novi model, s vratima od nehrđajućeg čelika. Na njima nije bilo ničega, ni dječjih crteža, ni obiteljskih fotografija, ni otisaka prstiju, čak ni magneta. Kada su imali stari žuti Westinghouse, vrata su bila natrpana takvim stvarima. Bilo je života i boje. Nova kuhinja, ona koju je tako dugo željela, bila je sterilna, bez duše.

Tko je Azijac u Freddyjevom automobilu?

Nije ga špijunirala, ali. Freddy je imao vrlo malo posjetitelja. Zapravo, nije se mogla nikoga sjetiti. To naravno nije značilo da ih nije bilo. Ona nije cijeli dan motrila njegovu kuću. Ipak, svako susjedstvo ima vlastitu rutinu, neki ugođaj. Susjedstvo je zasebna jedinica, jedno tijelo i možete osjetiti kada nešto nije u redu.

Led se topio u njezinu piću. Charlaïne ga još nije ni otpila. Trebala je ići u kupnju hrane. Mikeove košulje sigurno su bile gotove u čistionici. Imala je dogovoren ručak s prijateljicom Myrnom u Baumgart'su na Aveniji Franklin. Clay je nakon škole imao karate s učiteljem Kimom.

U sebi je nabrojila što još treba obaviti i pokušala sve organizirati. Same gluposti. Hoće li imati vremena da prije ručka kupi namirnice i vrati ih kući? Najvjerojatnije neće. Smrznuta hrana će se otopiti u autu. Morat će to odgoditi.

Stala je. Neka sve ide k vragu.

Freddy bi već trebao biti na poslu.

Tako je to obično funkcioniralo. Njihova mala perverzna igra trajala je od 10 do 10:30. Oko 10:45 Charlaïne bi uvijek čula kako se otvaraju garažna vrata. Gledala bi kako se odvozi u svojoj Hondi Accord. Znala je da Freddy radi za H&R Block. Ured mu je bio u istoj ulici kao i videoteka u kojoj je posuđivala DVD-e. Njegov je radni stol bio blizu prozora. Izbjegavala je proći onuda, ali bilo je dana kada bi, nakon što bi parkirala, pogledala i vidjela Freddyja kako izgubljeno pilji kroz prozor, olovke naslonjene na usne.

Charlaine je uzela imenik i potražila broj njegova ureda. Čovjek koji se predstavio kao nadglednik rekao joj je da gospodin Sykes još nije stigao, ali ga ubrzo očekuju. Pretvarala se daje razočarana. "Ali rekao mi je da će do ovog vremena doći. Zar on obično ne stiže u jedanaest?"

Nadglednik je priznao da je tako.

"Pa gdje je onda? Zaista trebam te podatke."

Nadglednik se ispričao, uvjeravajući je kako će je gospodin Sykes nazvati istog trenutka čim stigne. Ona je spustila slušalicu.

Što sad?

I dalje je osjećala da nešto nije u redu.

Pa što? Uostalom, tko je Freddy Sykes bio njoj? Nitko. U neku ruku i manje od toga. Bio je podsjetnik na njezine neuspjehe. Bio je pokazatelj koliko je patetična postala. Nije mu ništa dugovala. Više od toga, zamislite, samo zamislite, što bi bilo kad bi je ulovili kako njuška. Sto bi se dogodilo kad bi istina nekako izašla na vidjelo.

Charlaine je pogledala Freddyjevu kuću. Kad bi se saznala istina.

Nekako joj to više nije toliko smetalo.

Zgrabila je kaput i krenula prema Freddyjevoj kući.

Eric Wu je na prozoru vidio ženu u rublju. Prethodna je noć bila duga za Wua. Nije prevideo nikakve smetnje i iako krupan čovjek, u čijem je novčaniku našao isprave na ime Rocky Conwell nije predstavljao nikakvu prijetnju, Wu se sada morao riješiti njegova tijela i još jednog automobila. To je značilo dodatnu vožnju do Central Valleyja u New Yorku.

Ali sve svojim redom. Rockyja Conwella je utrpao u prtljažnik njegove Toyote Celice. Jacka Lawsons, kojega je prvo zatvorio u prtljažnik Hönde Accord, prebacio je u stražnji dio Windstara. Kad su tijela bila izvan vidokruga, Wu je zamijenio pločice, bacio E-Z karticu i odvezao Ford Windstar natrag u Ho-Ho-Kus. Parkirao je mini kombi u garaži Freddyja Sykesa. Imao je još dovoljno vremena da ulovi autobus natrag u Central Valley. Wu je pretražio Conwellov automobil. Nakon što se uvjerio da nema nikakvih tragova, odvezao ga je u Park-n-Ride⁸ na Cesti 17. Pronašao je udaljeno mjesto blizu ograde. Nije bilo neuobičajeno da automobil tu ostane danima pa čak i tjednima. Smrad će kad-tad privući pažnju, ali ne ubrzo.

Park-n-Ride je bio udaljen samo pet kilometara od Sykesove kuće u Ho-Ho-Kusu. Wu je tamo krenuo pješice. Ustao je rano sljedećeg jutra i krenuo autobusom natrag u Central Valley. Pokupio je Sykesovu Hondu Accord. Na putu natrag provezao se pokraj kuće Lawsonovih.

Policijski automobil nalazio se na kolnom prilazu.

⁸ Park-n-Ride, parkiralište na kojem se ostavljaju automobili kako bi se put nastavio autobusom, vlakom, avionom

Wu je malo promislio. To ga nije odveć zabrinulo, ali možda bi trebao sasjeći upletenost policije u korijenu, a znao je upravo kako.

Wu se odvezao natrag do Freddyjeve kuće i uključio televizor. Wu je volio dnevni program. Uživao je gledati talk-showove poput Springera i Ricki Lake. Većina ljudi je pljuvala po njima. Wu nije. Samo je doista veliko i slobodno društvo moglo puštati takve gluposti u eter. Ali više od toga, glupost je činila Wua sretnim. Ljudi su ovce. Sto su oni slabiji, to si ti jači. Sto je moglo biti utješnije i zabavnije?

Za vrijeme reklama, a tema emisije sudeći po titlovima u dnu ekrana bila je Mama mi ne dopušta da si probušim bradavicu! Wu je ustao. Bilo je vrijeme da se pozabavi mogućim problemom s policijom.

Nije morao dotaknuti Jacka Lawsona. Bilo je dovoljno da mu kaže jednu rečenicu. "Znam da imaš dvoje djece."

Lawson je surađivao. Nazvao je suprugu i rekao joj da mu je potrebno malo prostora.

U deset i četrdeset pet, dok je Wu gledao kako se kći i majka hrvaju na pozornici dok je publika skandirala Jerry!, nazvao ga je poznanik iz zatvora.

"Je li sve u redu?"

Wu je odgovorio da jest.

Izvezao je Hondu Accord iz garaže. Tada je primijetio ženu koja je živjela u susjednoj kući kako stoji na prozoru. Bila je odjevena u donje rublje. Wu možda ne bi obratio pažnju na tu scenu – ženu koja je u deset ujutro još u donjem rublju – međutim, način na koji se iznenada sakrila...

Možda je to bila normalna reakcija. Paradirala je uokolo u rublju, zaboravivši spustiti rolete i ugledala neznanca. Mnogi ljudi, možda čak svi, pobjegli bi ili bi se nečim pokrili. Ništa posebno.

Ali ta se žena pokrenula vrlo brzo, kao da je u panici. Štoviše, nije se pomaknula kad je automobil izlazio iz garaže, već kad je ugledala Wua. Da se bojala biti viđena, zar ne bi spustila rolete ili se odmah sakrila čim je čula ili vidjela automobil?

Wu je razmišljao o tome. Zapravo, o tome je razmišljao cijeli dan.

Uzeo je mobitel i nazvao posljednji broj od kojega je dobio poziv.

Glas je rekao: "Imaš problema?"

"Ne vjerujem." Wu je okrenuo automobil i zaputio se prema Svkesovoj kući.

"Ali ću možda kasniti."

Grace zapravo nije željela nazvati taj broj.

Još je bila u New Yorku. Na snazi je bio zakon koji vozaču zabranjuje upotrebu mobitela u vožnji, osim ako nije hands-free, premda to nije imalo nikakve veze s njezinim oklijevanjem. Jednom rukom je držala upravljač, dok je drugom počela tražiti po podu auta. Pronašla je slušalicu, uspjela raspetljati žicu i namjestiti slušalicu duboko u uho.

I to je trebalo biti sigurnije od držanja telefona u ruci?

Uključila je mobitel. Premda Grace nije zvala taj broj godinama, još ga je imala programiranog u telefonu. Za slučaj potrebe. Sad je bio takav slučaj.

Nakon prvog signala, začuo se odgovor.

"Da?"

Bez predstavljanja, bez pozdrava. "Grace Lawson ovdje." "Ostanite na vezi."

Nije dugo čekala. Prvo je čula krčanje, a onda: "Grace?" "Dobar dan, gospodine Vespa." "Molim te, zovi me Carl." "Dobro, Carl."

"Jesi li dobila moju poruku?" pitao je.

"Da." Nije objasnila Carlu Vespi da to nije razlog zbog kojega je sada zvala. Na liniji se čula jeka. "Gdje se nalazite?" pitala je.

"U svojem avionu. Sat vremena leta od Stewarta." « Stewart je bila vojna baza i aerodrom udaljen oko sat i pol od njezine kuće.

Tišina.

"Je li sve u redu, Grace?"

"Rekli ste mi da vas nazovem ako mi nešto bude potrebno." "I sada, petnaest godina kasnije, potrebna ti je pomoć?" "Mislim da je tako."

"Odlično. Nisi mogla izabrati bolji trenutak. Htio bih ti nešto pokazati." "Što?"

"Jesi li kod kuće?" "Uskoro ću biti."

"Doći ću po tebe za dva, dva i pol sata. Onda možemo porazgovarati, dobro? Imaš li nekoga tko ti može pričuvati djecu?"

"Pronaći ću."

"Ako nemaš, ostavit ću svojeg pomoćnika kod tebe. Vidimo se."

Cari Vespa je prekinuo vezu. Grace je nastavila voziti. Pitala se što sad želi od nje. Pitala se koliko je uopće bilo pametno što ga je nazvala. Pritisnula je broj jedan brzog biranja, Jackov mobitel, ali i dalje nije bilo odgovora.

Grace se nečega sjetila. Nazvala je svoju nema šanse za seks utroje prijateljicu Ćoru.

"Jesi li ti izlazila s tipom koji je radio na e-mail sparnu?" pitala ju je.

"Jesam", odgovorila je Cora. "S opsesivnom gusjenicom po imenu, zamisli, Gus. Jedva sam ga se riješila. Morala sam upotrijebiti vlastitu verziju razarača veze."

"Što si učinila?"

"Rekla sam mu da ima mali pimpek."

"Joj."

"Kao što rekoh, razarač veze. Svaki put upali, ali nažalost često stradaju i nevini."

"Možda će mi biti potrebna njegova pomoć."

"U kojem smislu?"

Grace nije znala kako da joj objasni. Odlučila se usredotočiti na plavušu s prekrizanim licem, onu za koju je bila sigurna da ju je već vidjela. "Pronašla sam jednu fotografiju..." počela je.

"Dobro."

"Na kojoj je jedna žena. Od devetnaest, možda dvadeset godina." "Aha."

"Fotografija je stara, po mojoj procjeni petnaest, dvadeset godina. Moram saznati tko je ona. Mislila sam da bi možda bilo dobro staviti fotografiju na spam mail s pitanjem može li je tko identificirati u svrhu, recimo, nekog istraživanja. Znam da većina ljudi briše takve mailove, ali ako ih samo nekolicina pogleda, ne znam, možda bih mogla dobiti odgovor."

"Mala vjerojatnost."

"Da, znam."

"A kad smo već kod ljigavih gusjenica koje vire iz svojih rupa, zamisli samo kakve ćeš odgovore dobiti."

"Imaš li bolju zamisao?"

"Ne, zapravo nemam. Moglo bi čak i upaliti. A jesi li primijetila da te ne pitam zašto želiš saznati tko je žena na fotografiji staroj petnaestak, dvadeset godina?"

"Jesam."

"Samo da se zna."

"Dobro, primijećeno je. To je duga priča." "Trebaš li uho za slušanje?"

"Možda. Također bih trebala nekoga da mi pričuva djecu na nekoliko sati."

"Ja sam slobodna i sama." Stanka. "K vragu, moram to prestati govoriti."

"Gdje je Vicky?" Vicky je Corina kći.

"Večeras je u Kič palači s mojim bivšim i njegovom suprugom konjskoga lica. Ili, kako to više volim reći – provodi noć u bunkeru s Adolfom i Evom."

Grace se uspjela nasmijati.

"Automobil mi je kod mehaničara", rekla je Cora. "Možeš li me usput pokupiti?"

"Stižem odmah nakon što pokupim Maxa."

Grace je pošla u centar za dodatnu obuku Montessori i pokupila svojega sina. Max je bio na rubu suza jer je izgubio nekoliko Yu-Gi-Oh! kartica igrajući nekakvu glupavu igru s prijateljem. Grace gaje pokušala oraspoložiti, ali on se nije dao. Odustala je. Pomogla mu je da odjene jaknu. Kape nije bilo. Kao ni jedne rukavice. Druga majka se smješkala i zviždala dok je odijevala svoje malo blago u kapu, šal i naravno rukavice koje su odgovarale po boji (zasigurno ih je sama isplela). Pogledala je Grace i dobacila joj lažno suosjećajan osmijeh. Grace nije poznavala tu ženu, ali joj se nije ni najmanje svidjela.

Biti majka, pomislila je Grace, vrlo je slično kao biti umjetnica – uvijek si nesigurna, osjećaš se kao varalica, znaš da svi sve rade puno bolje od tebe.

Majke koje su se opsesivno brinule o svojem potomstvu, koje su obavljale svoje zatupljujuće zadaće s uvijek spremnim stepfordskim osmijehom i nadnaravnim strpljenjem – znate, one majke koje uvijek, uvijek, imaju sve nužno za savršene izvanškolske aktivnosti... Grace je vjerovala kako su te žene duboko poremećene.

Cora je čekala na kolnom prilazu svoje kuće boje ružičaste žvakaće gume. Svima u susjedstvu ta boja je bila užasna. Jedno vrijeme, silno fina susjeda prikladna imena Missy⁹, pokušavala je progurati peticiju kojom je zahtijevala da Cora oboji kuću u drugu boju. Grace je vidjela silno finu Missy kako dijeli letke s peticijom u vrijeme nogometne utakmice prvoga razreda. Zatražila je da vidi jedan primjerak, poderala ga i udaljila se.

Zapravo, teško da je boja odgovarala i Graceinu ukusu, ali evo poruke za sve Missy ovoga svijeta – svijet se ne vrti oko vas.

Cora je nesigurno pošla prema njima na svojim visokim potpeticama. Bila je nešto čednije odjevena – preko bodija je imala majicu – ali to doista nije bilo važno. Neke su žene odisale seksom makar bile odjevene u jutenu vreću. Cora je bila jedna od njih. Svaki je pokret bio zavodljiv, svaka riječ izgovorena njezinim promuklim glasom, koliko god bezazlena, zvučala je dvosmisleno. Svaki pokret glavom bio je udvaranje.

Cora je ušla u automobil i okrenula se kako bi pogledala Maxa. "Bok, ljepotane."

Max je nešto progundao ne pogledavši je.

"Isti je kao i moj bivši." Cora se okrenula naprijed. "Imaš li fotografiju kod sebe?"

"Imam."

"Nazvala sam Gusa. Pomoći će ti." "Jesi li mu obećala nešto zauzvat?"

"Sjećaš li se što sam ti ispričala o sindromu petoga spoja? Jesi li slobodna u subotu navečer?"

Grace ju je pogledala.

"Šalim se."

"Znam."

"Dobro. Bilo kako bilo, Gus je rekao da skeniraš fotografiju i da mu je pošalješ mailom. On će ti otvoriti anonimnu e-mail adresu na koju ćeš moći dobivati odgovore. Nitko neće znati da si to ti. U tekstu napiši osnovno – novinar piše članak i htio bi znati više o toj fotografiji. Kako ti to zvuči?"

"Odlično, hvala."

Stigli su kući. Max je odjurio na kat i odande viknuo: "Smijem li gledati Sponge Boba?"

⁹ Missy - gospođica

Grace mu je dopustila. Kao i svi roditelji, imala je stroga pravila u vezi s gledanjem televizije radnim danom. Kao i svi roditelji znala je da su pravila napravljena kako bi ih se kršilo. Cora je odmah otišla do kuhinjskog ormarića i pripremila kavu. Grace je dvojila koju fotografiju da pošalje te se odlučila za povećanu desnu stranu s prekriženom plavušom i crvenokosom djevojkom pokraj nje. Jackov lik – pod pretpostavkom da je to doista bio Jack – odlučila je izostaviti. Za sada ga nije željela miješati u sve to. Zaključila je kako fotografija dviju osoba povećava mogućnost prepoznavanja, a opet ne izgleda kao da ih traži manijak.

Cora je pogledala originalnu fotografiju. "Smijem li nešto primijetiti?"

"Da."

"Ovo je prilično čudno."

"Ovaj tip ovdje," pokazala je Grace, "ovaj s bradom. Na koga ti sličići?"

Cora je suzila oči. "Čini mi se da bi mogao biti Jack."

"Mogao biti ili jest?"

"Ti mi reci."

"Jack je nestao."

"Molim."

Ispričala je Cori cijelu priču. Cora je slušala, kuckajući po stolu predugačkim noktom, namazanim Chanelovim Rouge Noire lakom boje krvi. Kada je Grace završila, Cora reče: "Ti naravno znaš da ja imam vrlo loše mišljenje o muškarcima."

"Znam."

"Vjerujem da je većina dvostruko gora od psećeg izmeta." "I to znam."

"Dakle, očigledan odgovor je, da, na fotografiji je Jack. I da, ova mala plavuša koja gleda u njega kao da je on Mesija je njegova stara ljubav. Da, Jack i Marija Magdalena su bili u vezi. Možda je netko, njezin sadašnji suprug, na primjer, htio da ti to saznaš pa ti je poslao fotografiju. Sve je doseglo vrhunac kad je Jack shvatio da ti nešto znaš."

"I zbog toga je pobjegao?"

"Točno."

"Tu se nešto ne slaže, Cora." "Imaš li bolju teoriju?" "Radim na tome."

"Dobro," rekla je Cora, "jer ni ja sama u to ne vjerujem. Samo brbljam. Svejedno, važi pravilo: muškarci su smeće. Jack mi se, međutim, uvijek činio kao iznimka koja potvrđuje pravilo."

"Volim te, znaš li to?"

Cora je kimnula. "Svi me vole."

Grace je začula neki zvuk i pogledala kroz prozor. Sjajna dugačka crna limuzina je s nevjerojatnom lakoćom kliznula na'kolni prilaz. Vozač, čovjek štakorska lica građen poput hrta, požurio se otvoriti stražnja vrata.

Stigao je Carl Vespa.

Unatoč glasinama o njegovoj profesiji, Carl Vespa nije odijevao velur u stilu Soprana ni sjajna odijela. Draže su mu bile sportske hlače, sakoi Josepha Abbouda i mokasinke na bosu nogu. Bilo mu je oko šezdeset pet godina, ali je izgledao dobrih deset godina mlađe. Plava kosa, koja se na otmjen način prelijevala u sijedu, doticala mu je ramena. Lice mu je bilo preplanulo i voštano glatko, što je sugerirao da koristi Botox. Na zubima je imao vrlo očite navlake, kao da su mu očnjaci na hormonima rasta.

Kimnuo je zapovijed hrtolikom vozaču i sam se zaputio prema kući. Grace je otvorila vrata. Carl Vespa ju je zabljesnuo svojim osmijehom. Bilo joj je drago što ga vidi pa se i ona osmjehnula. On ju je pozdravio poljupcem u obraz. Nisu prozborili ni riječi, jer im riječi nisu bile potrebne. Primio ju je za obje ruke i pogledao. Vidjela je kako mu se oči pune suzama.

Max je stao s majčine desne strane. Vespa je pustio njezine ruke i vratio se korak unatrag.

"Max," počela je Grace, "ovo je gospodin Vespa."

"Zdravo, Max."

"Je li to vaš automobil?" pitao je Max. "Da."

Max je pogledao u automobil, a zatim u Vespu. "Imate li unutra i TV?"

"Imam."

"Guba!"

Cora se nakašljala.

"Ah, da. Ovo je moja prijateljica, Cora." "Drago mi je", rekao je Vespa.

Cora je pogledala automobil, a zatim u njega. "Jeste li oženjeni?"

"Nisam."

"Guba!"

Grace joj je šesti put ponovila napatke glede djece. Cora se pretvarala da sluša. Grace joj je dala dvadeset dolara da naruči pizzu i kruh sa sirom koji je Max odnedavno obožavao. Emmu je majka njezine prijateljice trebala dovesti kući za jedan sat.

Grace i Vespa krenuli su prema limuzini. Vozač štakorska lica vec im je otvorio vrata. Vespa je rekao: "Ovo je Cram", pokazujući na vozača. Kada joj je Cram stisnuo ruku, Grace se morala ugristi za usnu da ne krikne.

"Drago mi je", rekao je Cram. Njegov osmijeh budio je žive asocijacije na dokumentarac Discovery Channela o morskim grabežljivcima. Ušla je u automobil, a za njom Carl Vespa.

Ugledala je Waterford čaše i odgovarajuću ukrasnu bocu dopola ispunjenu finom tekućinom boje karamela. Bio je tu i spomenuti televizor. Iznad njezina sjedala nalazio se DVD player, višestruki CD player, regulatori rashladnog uređaja te dovoljno drugih tipki da zbune i pilota. Sve to – kristal, ukrasna boca, elektronika – bilo je pretjerano, ali možda upravo ono što se od limuzine očekivalo.

"Kamo idemo?" pitala je Grace.

"Teško je objasniti." Sjedili su jedan do drugoga okrenuti prema naprijed.

"Radije bih ti jednostavno pokazao, ako nemaš ništa protiv."

Carl Vespa je bio prvi izgubljeni roditelj koji je bdio nad njezinom bolesničkom posteljom. Kada se Grace probudila iz kome, prvo lice koje je ugledala bilo je njegovo. Nije imala pojma tko je on, gdje se nalazi, koji je dan. Više od tjedan dana iščezlo je iz njezina sjećanja. Pokazalo se da je Carl Vespa u njezinoj bolesničkoj sobi proveo dane i dane, spavajući na stolcu pokraj njezine postelje. Pobrinuo se da uvijek bude okružena cvijećem. Pobrinuo se da dobije sobu s lijepim pogledom, umirujućom glazbom, dovoljno lijekova protiv bolova i osobnu njegu. Čim je Grace bila u stanju jesti, pobrinuo se da joj bolničko osoblje ne daje uobičajeni napoj.

Nikada ju nije pitao o detaljima te večeri, a istini za volju, ona ih se nije ni mogla sjetiti. Sljedećih nekoliko mjeseci razgovarali su satima. Pričao joj je priče, uglavnom o svojim promašajima u ulozi oca. Upotrijebio je svoje veze kako bi ga prve noći pustili u njezinu sobu. Potplatio je čuvare – zanimljivo, upravo je zaštitarsku tvrtku te bolnice kontrolirao organizirani kriminal – i jednostavno sjedio pokraj nje.

Uskoro su mu se pridružili i drugi roditelji. Bilo je to zaista čudno. Željeli su biti u njezinoj blizini. Samo to. U tome sja pronalazili utjehu. Njihova su djeca stradala u Graceinoj blizini i kao da je možda jedan dio duša tih zauvijek izgubljenih sinova i kćeri nekako još živio u njoj. To nije imalo nikakva smisla, ali Grace se ipak činilo kako ih možda shvaća.

Ti roditelji slomljenih srca došli su razgovarati o svojoj mrtvoj djeci, a Grace je slušala. Smatrala je da im barem toliko duguje. Znala je kako su te veze najvjerojatnije nezdrave, ali nije ih imala srca odbiti. Istina je bila da ni Grace nije imala svoju obitelj. Kratko vrijeme uživala je u njihovoj pažnji. Oni su trebali dijete, ona je trebala roditelje. Nije bilo lako, to uznemirujuće projiciranje na drugoga, ali Grace nije bila sigurna da može naći bolje objašnjenje.

Limuzina se zaputila na jug po brzom cesti Garden State. Cram je uključio radio. Klasična glazba, violinski koncert, dopirala je kroz zvučnike.

"Znaš, naravno, da je uskoro godišnjica", rekao je Vespa.

"Znam", odgovorila je, premda se trudila svim snagama to ignorirati. Petnaest godina. Petnaest godina od te strašne večeri u Boston Gardenu. U novinama su se pojavljivali uobičajeni komemorativni članci tipa Gdje su sada? Roditelji i preživjeli nosili su se s tim svaki na svoj način. Većina je sudjelovala jer su osjećali da je to način na koji mogu održati uspomenu na taj događaj živom. Bilo je potresnih članaka o obiteljima Garrison, Reed, Weider. Zaštitar, Gordon MacKenzie, kojega su smatrali zaslužnim za spašavanje mnogih života, jer je silom otvorio nekoliko zaključanih izlaza za slučaj nužde, radio je kao

policijski kapetan u Brooklinu, jednom od predgrađa Bostona. Čak je i Carl Vespa dopustio objavljivanje fotografije njega i supruge Sharon kako sjede u svojem vrtu, premda su oboje još uvijek izgledali kao da im je netko netom opustošio duše.

Grace je odlučila krenuti drugim smjerom. S umjetničkom karijerom u usponu nije se nikako željela koristiti tom tragedijom kako bi se probila. Bila je ozlijeđena i to je sve. Raditi od toga veliku priču podsjećalo ju je na ocvale glumce koji su se niotkuda pojavljivali i prolijevali krokodilske suze kad bi neki njihov omraženi kolega glumac iznenada umro. Ona nije željela biti dijelom toga. Pažnja je trebala biti posvećena mrtvima i onima koje su ostavili za sobom.

"On je opet stekao uvjete za uvjetnu slobodu", rekao je Vespa. "Mislim na Wadea Laruea."

Ona je to naravno znala.

Wade Larue, koji trenutno boravi u zatvoru Waiden nedaleko od Albanyja u državi New York, bio je okrivljen zbog stampea koji je nastao te noći. On je ispalio metke koji su izazvali paniku. Obrana je imala zanimljive argumente. Tvrdili su kako Wade Larue to nije učinio – bez obzira na to što je imao tragove baruta na rukama, što je oružje pripadalo njemu, što su meci odgovarali oružju, što su ga svjedoci vidjeli kako puca – ali ako je to i učinio, bio je previše drogiran da se toga sjeti. Ah, da. Ako vas ni jedno od tih obrazloženja nije zadovoljavalo, Wade Larue nije mogao znati da će pucnji izazvati smrt osamnaestero ljudi i ranjavanje još nekoliko desetaka.

Slučaj se pokazao kontroverznim. Tužitelj je tražio da ga se osudi za osamnaest ubojstava, ali porota je imala drukčije viđenje stvari. Larueov odvjetnik naposljetku je sklopio pogodbu za osamnaest optužbi ubojstva bez predumišljaja. Nikoga zapravo nije brinula kazna. Sin jedinac Carla Vespe umro je te noći. Sjećate se što se dogodilo kada je Gottijev sin poginuo u prometnoj nesreći? Muškarac koji je vozio automobil, obiteljski čovjek, jednostavno je nestao. Slična sudbina, mnogi su se slagali, snaći će i Wadea Laruea, samo što će ovaj put javnost odobriti takav ishod.

Neko su vrijeme Laruea držali izoliranog u zatvoru Waiden. Grace nije pomno pratila što se dalje događalo, ali roditelji – oni poput Carla Vespe – i dalje su je nazivali i pisali joj. Svako malo imali su je potrebu vidjeti. Kao jedna od preživjelih, postala je neka vrsta arke koja je prevozila mrtve. Osim fizičkog oporavka, takav emocionalni pritisak, ta golema, nepodnošljiva odgovornost bila je većim dijelom razlogom zbog kojega je Grace otputovala u inozemstvo. Na kraju su Laruea stavili među ostale zatvorenike. Pričalo se da ga tuku i zlostavljaju, ali iz nekog razloga i dalje je bio živ. Carl Vespa je odlučio odustati od njegova smaknuća. Možda je to bio znak milosrđa. Možda je bilo upravo suprotno. Grace nije znala.

"Konačno je prestao tvrditi da je potpuno nevin. Jesi li čula? Priznao je da je pucao, ali samo zato što se prestrašio kada su se ugasila svjetla", rekao je Vespa.

To je imalo smisla. Sto se nje ticalo, samo je jednom vidjela Wadea Laruea. Pozvali su je da svjedoči, premda njezin iskaz nije imao nikakve veze s dokazivanjem krivnje ili nevinosti – ona gotovo da se i nije sjećala stampeda, a kamoli tko je ispalio metke – već je trebao razjariti porotu. Međutim, Grace nije bila potrebna osveta.

Za nju je Wade Larue bio sitni nafiksani probisvijet vrijedan žaljenja, a ne mržnje.

"Mislite li da će se izvući?" pitala je.

"Ima novu odvjetnicu. Vraški je dobra."

"Što će se dogoditi ako ga uspije osloboditi?"

Vespa se nasmijao. "Ne vjeruj svemu što si pročitala o meni." Onda je dodao: "Osim toga, Wade Larue nije jedini krivac za događaje te noći."

"Kako to mislite?"

Zaustio je nešto reći, ali je odustao. A onda: "Rekao sam ti. Radije bih ti pokazao."

Nešto u njegovu glasu nagnalo ju je da promijeni temu. "Rekli ste da ste samac."

"Molim?"

"Rekli ste mojoj prijateljici da niste oženjeni."

Mahnuo je prstima. Nije bilo prstena. "Sharon i ja smo se razveli prije dvije godine."

"Žao mi je što to čujem."

"Već dugo nije štimalo." Slegnuo je ramenima, pogledavši u stranu. "Kako je tvoja obitelj?"

"Dobro."

"Osjećam neko oklijevanje."

Možda je slegnula ramenima.

"Telefonom si mi rekla da ti je potrebna pomoć."

"Mislim da jest."

"Što se dogodilo?"

"Moj muž..." Stala je. "Mislim da je moj muž u nevolji."

Ispričala mu je cijelu priču. On je gledao preda se izbjegavajući njezin pogled. Svako malo bi kimnuo, ali kao daje to činio nesvjesno. Izraz lica mu je ostao nepromijenjen, što je bilo čudno. Carl Vespa obično je bio temperamentniji. Kad je završila s pričom, dugo nije progovorio.

"Imaš li tu fotografiju kod sebe?" pitao je Vespa.

"Imam." Pružila mu je fotografiju. Primijetila je kako su mu se ruke lagano zatresle. Vespa je dugo proučavao fotografiju.

"Smijem li je zadržati?" pitao je. "Imam kopije."

Vespin pogled je i dalje bio prikovan za likove na slici. "Smijem li ti postaviti nekoliko osobnih pitanja?"

"Recite."

"Voliš li svojega muža?" "Jako."

"Voli li on tebe?" "Da."

Carl Vespa je samo jednom sreo Jacka. Poslao je svadbeni dar kada su se vjenčali. Slao je darove Emmi i Maxu za rođendane. Grace mu je pisala pisma zahvale, a te darove davala dobrotvornim udrugama. Nije joj smetalo što je ona povezana s njim, ali nije željela da njezina djeca... koja je ono bila fraza?... budu obilježena tom vezom.

"Vas dvoje ste se upoznali u Parizu, zar ne?" "Zapravo na jugu Francuske. Zašto?" "A nakon toga, kad ste se ponovno sreli?" "Kakve to ima veze?"

Malo je predugo oklijevao. "Nastojim shvatiti koliko dobro poznaješ svojega muža."

"U braku smo deset godina."

"Da, znam." Pomaknuo se u sjedalu. "Bila si na odmoru kad ste se upoznali?"

"Ne znam bih li to nazvala odmorom." .

"Bila si na studiju. Slikala si."

"Da."

"A zapravo si bježala od svega?" Ona nije odgovorila.

"A Jack?" nastavio je Vespa. "Zašto je on bio tamo?" "Pretpostavljam iz istog razloga." "I on je bježao?" "Da."

"Od čega?"

"Ne znam."

"Smijem li primijetiti očito?" Ona je čekala.

"Od čega god je bježao," Vespa je pokazao prema fotografiji, "sada ga je sustigle"

To je i Grace već pomislila. "To se dogodilo davno."

"Kao i Bostonski masakr. Je li ti bijeg pomogao da zaboraviš?"

U retrovizoru je vidjela kako je Cram bacio pogled prema njoj čekajući odgovor. Ostala je mirna.

"Ništa ne ostaje u prošlosti, Grace. Ti to najbolje znaš."

"Ja volim svojega muža."

On je kimnuo.

"Hoćete li mi pomoći?"

"Znaš da hoću."

Automobil je skrenuo s Garden Statea. Grace je ispred sebe ugledala golemu građevinu s križem na vrhu. Izgledala je poput hangara za avione. Na neonskom znaku pisalo je da još ima karata za Koncerte s Gospodinom.

Trebala je svirati grupa po imenu Rapture¹⁰. Cram je skrenuo na parkiralište dovoljno veliko da se proglasi državom.

"Zašto smo došli ovamo?"

"Da pronađemo Boga", rekao je Carl Vespa. "Ili možda Njegovu suprotnost. Hajdemo unutra, htio bih ti nešto pokazati."

OVO je suludo, pomislila je charlaine.

Čvrsto je grabila prema vrtu Freddyja Svkesa, bez suvišnih razmišljanja i emocija. Proletjelo joj je mislima kako je možda očaj potiče da podigne razinu opasnosti, jer je bila toliko gladna za bilo kakvom vrstom drame u svojem životu. Pa što onda, na kraju krajeva? Stvarno, kada bolje razmisli, što je najstrašnije što joj se može dogoditi? Recimo da Mike sazna. Bi li je ostavio? Zar bi to bilo tako strašno?

Želi li da je ulove?

Oh, dosta te amaterske samoanalize. Neće se ništa dogoditi ako pokuca Freddyju na vrata praveći se daje dobra susjeda. Prije dvije godine Mike je u stražnjem dvorištu podigao ogradu sa stupovima visoku metar i dvadeset centimetara. Želio je još višu, ali gradske vlasti to ne dopuštaju, osim ako imate bazen.

Charlaine je otvorila vrata ograde koja je razdvajala njezin vrt od Freddyjeva. To je bilo prvi put. Nikad prije ih nije otvarala.

Dok se približavala Freddyjevim stražnjim vratima, shvatila je koliko mu je kuća oronula. Boja se gulila. Vrt je obrastao. Korov je nicao iz pukotina u zidu. Travnjak je na mnogim mjestima bio sasušen. Okrenula se i pogledala svoju kuću. Nikad ju nije vidjela iz ovoga kuta. Ni ona nije baš najsvježije izgledala. Došla je do Freddyjevih stražnjih vrata.

Dobro, i što sad?

Pokucaj, glupačo.

To je i učinila. Prvo lagano. Nije bilo odgovora. Pokucala je jače. Ništa. Prislonila je uho na vrata. Kao da će to pomoći. Kao da bi mogla čuti prigušeni krik ili neki drugi zvuk.

Ništa se nije čulo.

Platnene rolete još su bile spuštene, ali bilo je mjesta koje nisu pokrivala. Približila se otvoru i zavirila unutra. U dnevnoj sobi nalazio se zeleni kauč, tako ofucan da je izgledao kao da se topi. U kutu je bio plastični naslonjač boje trule višnje. Televizor je djelovao novo. Na zidovima su bile stare slike klaunova. Glasovir je bio pretrpan crno-bijelim fotografijama. Jedna je prikazivala vjenčanje. Valjda Freddyjevih roditelja, pomislila je Charlaine. Na drugoj je mladoženja izgledao vrlo zgodno u vojničkoj odori. Bila je još jedna fotografija istoga čovjeka kako drži djetešce, dok mu je preko usana razvučen

¹⁰ Rapture, engl, ushit

osmijeh. Zatim taj čovjek... vojnik, mladoženja – nestaje. Na ostalim fotografijama je ili Freddy sam ili s majkom.

Soba je bila savršeno čista, bolje rečeno konzervirana. Zarobljena u vremenu, neupotrebljavana, nederivirana. Na pokrajnjem stoliću je bila kolekcija figurica. Još nekoliko fotografija. Cijeli jedan život, pomislila je Charlaine. Freddy Sykes imao je život. Čudna pomisao, ali što sad?

Charlaine je pošla prema garaži. Sa stražnje strane je bio prozor. Na njemu je visio otrcani zastor od lažne čipke. Digla se na prste. Primila se za rub prozora. Drvo je bilo tako staro da se gotovo odlomilo. Boja je poletjela uvis poput prhuti.

Pogledala je u garažu.

Tamo je bio još jedan automobil.

Zapravo, ne automobil, već mini kombi. Ford Windstar. Kada živiš u gradiću poput ovog, onda znaš sve modele.

Freddy Sykes nije imao Ford Windstar.

Možda je to bio automobil njegova mladog azijskog gosta. To je imalo smisla, zar ne?

Nije baš bila uvjerena.

I što sad? mislila je Charlaine dok je piljila u tlo. To se pitala još otkad je odlučila krenuti prema toj kući. Kada je napuštala sigurnost svoje kuhinje, unaprijed je znala da joj nitko neće odgovoriti na kucanje. Također je znala kako ni virenje kroz prozor – špijunirala je voajera – neće pomoći.

Kamen.

Ugledala ga je u bivšem povrtnjaku. Jednom je vidjela Freddyja kako ga diže. To nije bio pravi kamen. Bila je to kutijica za ključ. U današnje su se vrijeme toliko koristile da su provalnici prvo tražili njih, a tek zatim gledali pod otirač. Charlaine se sagnula, podigla kamen i okrenula ga. Sad joj je samo preostalo otvoriti poklopac i uzeti ključ. Tako je i učinila. Ključ joj se svjetlucao na dlanu.

Sada je prešla crtu. Više nije bilo povratka.

Krenula je prema stražnjim vratima.

4 poglavlje

I DALJE SE SMIJEŠEĆI POPUT MORSKOG GRABEŽLJIVCA, CRAM JE OTVORIO vrata i Grace je izašla iz limuzine. Carl Vespa je izašao na svoju stranu. Na velikom neonskom znaku pisalo je ime ogranka kojoj je crkva pripadala, a za koji Grace nikad nije čula. Po natpisima oko crkve moglo se zaključiti da je to Božja kuća. Ako je to bila istina Bog je mogao izabrati kreativnijeg arhitekta. Građevina je bila jednako veličanstvena i topla kao trgovački mega centar pokraj autoceste.

Unutrašnjost je bila još gora – tako kičasta da je u usporedbi s njom Graceland izgledao skromno. Tapison od zida do zida bio je jarko crven, poput ruža za usne koji su koristile tinejdžerice pomo-darke. Tapete su bile tamnije, baršunaste i krvavocrvene, posute stotinama križeva i zvijezda. Grace se od svega toga zavrtjelo u glavi. U glavnoj kapeli ili kući molitve, makar bi više odgovaralo areni, bile su klupe umjesto sjedala. Izgledale su neudobno, ali ionako je trebalo često ustajati. Graceina cinična strana sumnjala je da razlog zbog kojega za vrijeme religioznih obreda često treba ustajati nema veze s pobožnošću, već se tako nastoji spriječiti da vjernici ne zaspu.

Čim je zakoračila u arenu, Grace je osjetila treperenje u srcu.

Upravo su micali s pozornice oltar zlatnozelen poput dresa navijačica. Grace je pogledom potražila propovjednike s lošim tupeima, ali nije ih bilo. Band, Grace je pretpostavila Rapture, pripremao se za nastup. Carl Vespa zaustavio se ispred nje gledajući pozornicu.

"Je li ovo vaša crkva?" pitala ga je.

Na usnama mu je zaigrao lagani osmijeh. "Ne."

"Mogu li pretpostaviti da niste obožavatelj grupe Rapture?"

Vespa nije odgovorio na to pitanje. "Pridimo bliže pozornici."

Cram je krenuo prvi. Zaštitari koji su tamo stajali smjesta su se povukli kao da je Cram otrovan.

"Sto se tu događa?" pitala je Grace.

Vespa je nastavio silaziti niz stube. Kada su došli do onoga što se u kazalištu naziva prostor za orkestar – kako bi u crkvi nazvali dobra mjesta? – pogledala je gore i tek tada shvatila veličinu tog prostora. Bilo je to golemo kružno kazalište. Pozornica je bila u sredini okružena sa svih strana stolicama. Grace je osjetila kako je nešto steže u grlu.

Premda zaogrnuo religioznim plaštem, ipak nije bilo sumnje što je to.

Osjećala se kao da je na rock-koncertu.

Vespa ju je primio za ruku. "Sve će biti u redu."

Ali neće. Znala je to. Nije bila na koncertu ni na bilo kakvoj utakmici u dvorani već petnaest godina. Nekada je obožavala koncerte. Sjećala se koncerta Brucea Springsteena i E Street Banda u kongresnoj dvorani Asbury Park na koji je išla dok je još bila u srednjoj školi. Ono što joj je bilo čudno, ono što je čak i tada shvaćala, jest da je granica između rock-koncerta i gorljivog religioznog obreda veoma mala. U jednome trenutku, dok je Bruce svirao Meeting Across the River, a zatim Jungleland – njezine najdraže pjesme – stajala je zatvorenih očiju, oznojena lica, osjećajući isto blaženstvo kakvo je vidjela na televiziji kada bi propovjednik uzdignutih drhtavih ruku uspio podići masu na noge.

Obožavala je taj osjećaj, ali je znala da ga više nikada ne želi iskusiti.

Istrgnula je ruku iz Vespine. Kimnuo je kao da razumije. "Hajdemo", nježno je rekao. Grace je šepajući krenula za njim. Učinilo joj se kao da se šepanje

pojačalo. Noga joj je pulsirala. Znala je da je to zbog živaca. Nije se bojala malih prostora, već golemih dvorana prepunih ljudi. Dvorana je, hvala Onome Koji tu živi, sada bila relativno prazna, ali njezina mašta je učinila svoje i nadomjestila komešanje gomile.

Poskočila je kada se začuo prodoran zvuk iz pojačala. Netko je isprobavao ozvučenje.

"Što se tu događa?" pitala je Vespu.

Lice mu je bilo poput maske. Skrenuo je ulijevo. Grace ga je slijedila. Iznad pozornice na semaforu za rezultate pisalo je da je Rapture usred trojednog turneje i da upravo njih, Rapture, Bog sluša na svojem MP3 uređaju.

Band je izašao na pozornicu radi provjere zvuka. Okupili su se na sredini, kratko nešto raspravili i počeli svirati. Grace se iznenadila. Zvučali su prilično dobro. Riječi su bile sladunjave, sve o nebesima, raširenim krilima, uzašaću i dizanju na nebo. Eminem je na primjer potencijalnoj djevojci poručio: "Stavi svoju pijanu guzicu na tu j... pistu, droljo." I ovi su stihovi na svoj način bili jednako uznemirujući.

Glavni vokal bila je djevojka. Imala je platinastu kosu, ravne šiške i pjevala je očiju uperenih u nebo. Izgledala je kao da joj je četrnaest godina. Gitarist je bio s njezine desne strane. On je bio više u stilu metal-rocka, valovitih crnih uvojaka i s tetovažom golema križa na desnom bicepsu. Žestoko je svirao, udarajući žice kao da su ga razljutile.

Kad je nastala tišina, Carl Vespa je rekao: "Pjesmu su napisali Doug Bondy i Madison Seelinger."

Slegnula je ramenima.

"Doug Bondy je napisao glazbu. Madison Seelinger – to je ova pjevačica gore – napisala je riječi."

"A menije to važno jer...?"

"Doug Bondy svira bubnjeve."

Pomaknuli su se u stranu kako bi bolje vidjeli. Svirka je opet počela. Stajali su pokraj zvučnika. Graceine uši osjećale su udarce i u normalnim okolnostima čak bi uživala u glazbi. Doug Bondy, bubnjar, bio je gotovo sasvim skriven iza niza činela i bubnjeva koji su ga okruživali. Pomaknula se još malo u stranu. Sada ga je mogla bolje vidjeti. Udarao je po kožama, kako su ih zvali, zatvorenih očiju, spokojna lica. Izgledao je starije od ostalih članova banda. Imao je vrlo kratko podšišanu kosu. Lice mu je bilo svježije obrijano. Nosio je naočale crnih okvira u stilu Elvisa Costella.

Grace je osjetila kako joj se treperenje u prsima širi. "Želim ići kući", rekla je.

"To je on, zar ne?"

"Želim ići kući."

Bubnjar je i dalje udarao po kožama, izgubljen u glazbi kada se okrenuo i ugledao je. Njihove oči su se srele. Znala je. I on je znao.

Bio je to Jimmy X.

Nije više čekala. Počela je šepati prema izlazu. Glaaba ju je progonila.

"Grace?"

Bio je to Vespa. Ignorirala ga je. Izašla je kroz vrata za slučaj nužde. Osjetila je hladan zrak u plućima. Gladno ga je udisala pokušavajući potisnuti vrtoglavicu. Cram se uskoro pojavio, kao daje točno znao da će izaći na taj izlaz. Nasmiješio joj se.

Carl Vespa joj je prišao sleđa. "To je on, zar ne?"

"Pa što ako i jest?"

"Pa što..." iznenađeno je ponovio Vespa. "On nije nevin. Kriv je koliko i..."

"Želim ići kući."

Vespa se ukočio kao da ga je ošamarila.

Pogriješila je što ga je nazvala. Sada je to shvaćala. Ona je preživjela. Ona se oporavila. Da, šepala je. Osjećala je bolove. Povremeno je imala noćne more. Ali bila je dobro. Ona je to preboljela. Oni, roditelji, nikad neće. Vidjela je to onog prvog dana u njihovim očima – bili su slomljeni. I kad su drugi krenuli dalje, nastavili svoj život, oni su i dalje bili slomljeni. Pogledala je Carla Vespu u oči i one su joj to potvrdile.

"Molim vas," rekla mu je, "samo želim ići kući."

WU je primijetio da je kutijica za ključ prazna.

Kamen je bio na puteljku pokraj stražnjih vrata, preokrenut poput umirućeg raka. Vratašca su bila otvorena. Wu je vidio da nema ključa. Sjetio se prvog puta kad se približio kući u koju je netko provalio. Bilo mu je šest godina. Bila je to jednosobna koliba bez vodovoda – njegova. Kimova vlada nije se zamarala tricama poput ključeva. Jednostavno su razvalili vrata i izvukli njegovu majku. Wu ju je pronašao dva dana kasnije. Objesili su je na drvo. Nitko ju nije smio skinuti pod prijetnjom smrću. Dan kasnije spazile su je ptice.

Majka mu je greškom optužena za izdaju Velikog vođe, ali bilo je nevažno je li kriva ili nevinna. Ona je svejedno poslužila kao primjer. To se događa s onima koji nam prkose. Ispravak: to se događa svima za koje mislimo da nam prkose.

Nitko nije htio uzeti šestogodišnjeg Erica. Nijedno sirotište ga nije htjelo primiti. Nije postao štíćenikom države. Eric Wu je pobjegao. Spavao je u šumi. Hranio se iz kanta za smeće. Preživio je. S trinaest je godina uhićen zbog krađe i bačen u zatvor. Glavni čuvar, čovjek pokvareniji od svih koje je čuvao, uvidio je Wuov potencijal. I tako je počelo.

Wu je gledao u praznu kutijicu za ključ. Netko je bio unutra.

Pogledao je susjednu kuću. Pretpostavljao je da je to žena koja tamo živi. Voljela je gledati kroz prozor. Sigurno je znala gdje Freddy Sykes skriva ključ. Razmislio je kakve su mu opcije. Imao je dvije.

Prva, mogao je jednostavno otići.

Jack Lawson je bio u prtljažniku. Wu je imao prijevozno sredstvo. Mogao je otići, ukrasti drugi automobil, krenuti na put, naći drugo mjesto boravka.

Problem: Wuovi otisci prstiju bili su posvuda u kući zajedno s teško ozlijeđenim, možda već mrtvim, Freddyjem Sykesom. Žena u donjem rublju, ako je to bila ona, mogla ga je identificirati. Wu je netom izašao iz zatvora i bio je na uvjetnoj slobodi. Državni tužitelj sumnjičio ga je za stravične zločine, ali nije ih mogao dokazati. U zamjenu za njegovo svjedočenje postigli su nagodbu. Wu je odležao neko vrijeme u Waldenu u državi New York, u zatvoru s maksimalnim osiguranjem. U usporedbi s onim što je doživio u domovini, taj je zatvor bio poput hotela s pet zvjezdica.

Ali to nije značilo da se želio onamo vratiti.

Ne, prva opcija nije dolazila u obzir. Znači, preostala mu je druga opcija.

Wu je tiho otvorio vrata i ušao u kuću.

* * *

U limuzini je između Grace i Carla Vespe zavladała tišina.

Grace se stalno vraćala u prošlost, kad je prije petnaest godina u bolnici posljednji put vidjela lice Jimmyja X-a. Natjerali su ga da je posjeti, slikanje za novine organizirao je njegov menadžer, ali on se nije mogao natjerati da je pogleda, a kamoli da porazgovara s njom. Samo je stajao pokraj njezine postelje, stišćući cvijeće u ruci, pognute glave poput školarca koji čeka da ga učiteljica ukori. Ona nije rekla ni riječi. Na kraju joj je pružio cvijeće i izašao. Jimmy X je napustio šoubiznis i pobjegao. Kolale su glasine da se odselio na privatni otok blizu Fidžija. Sada, petnaest godina kasnije, našao se u New Jerseyju i svirao bubnjeve za kršćanski rock-band.

Kad su skrenuli u njezinu ulicu, Vespa je rekao: "Znaš, nije mi nimalo lakše."

Grace je pogledala kroz prozor. "Jimmy X nije pucao."

"Znam."

"Sto onda želite od njega?" "Nikada se nije ispričao." "I to bi vas zadovoljilo?"

Malo je razmislio, a onda rekao: "Sjećaš li se jednog od dječaka koji je preživio? Davida Reeda?"

"Da."

"Stajao je pokraj Ryana. Bili su jedan do drugoga. Ali kada je nastala gužva, mali Reed se nekako podigao na nečije rame pa na pozornicu."

"Znam."

"Sjećaš li se što su rekli njegovi roditelji?" Sjećala se, ali nije odgovorila.

"Isus je podigao njihova sina. Bila je to Božja volja." Vespin glas se nije promijenio, ali Grace je osjetila kako skriveni bijes isijava iz njega kao jara iz visoke peći. "Vidiš li, gospodin i gospođa Reed su se molili i Bog je uslišao

njihove molbe. Bilo je to čudo, rekli su. Bog je čuvao njihova sina, stalno su ponavljali. Kao da Bog nije imao želju ili volju spasiti mojega sina."

Nastala je tišina. Grace mu je htjela reći kako je puno dobrih ljudi izgubilo život toga dana, ljudi koji su također imali dobre roditelje koji su se molili i da Bog ne radi diskriminaciju. Ali Vespa je to već znao. To ga ne bi utješilo.

Kad su stigli do kolnog prilaza, već se spuštao mrak. Grace je na kuhinjskom prozoru vidjela obrise Core i djece. "Želim ti pomoći da pronađeš muža", rekao je Vespa.

"Nisam uopće sigurna što možete učiniti." "Iznenadila bi se", odgovorio je. "Imaš moj broj. Što god ti zatreba, zovi. U bilo koje doba, doći ću."

Cram je otvorio vrata. Vespa ju je otpratio do kućnoga praga. "Bit ćemo u vezi", rekao je. "Hvala vam."

"Ostavit ću Crama da čuva kuću."

Pogledala je Crama. On joj je uzvratio nečim nalik na osmijeh.

"To nije potrebno."

"Udovolji mi, molim te", rekao je.

"Ne, doista. Ne želim to. Molim vas."

Vespa se zamislio. "Ako se predomisliš..."

"Javit ću vam."

Okrenuo se i otišao. Gledala ga je kako prilazi automobilu, razmišljajući je li mudro što sklapa pogodbu s vragom. Cram je otvorio vrata. Limuzina kao da je progutala Vespu. Cram joj je kimnuo. Grace je nepomično stajala. Smatrala je da dobro poznaje ljude, ali Carl Vespa je poljuljao to uvjerenje. Nikad nije vidjela ni osjetila trunku zla u njemu, ipak znala je da je ono tamo.

Zlo – istinsko zlo – imalo je tu osobinu.

Cora je pristavila vodu za tjesteninu. Stavila je grijati umak od rajčica, a zatim se nagnula bliže Graceinu uhu.

"Idem provjeriti e-mail da vidim ima li odgovora", šapnula joj je.

Grace je kimnula. Pomagala je Emmi sa zadaćom, svojski se trudeći da sudjeluje. Njezina kći je na sebi imala gornji dio košarkaškog dresa New Jersey Netsa. Samu sebe je zvala Bob. Željela je biti sportašica. Grace nije imala određeni stav glede toga, ali svakako je bilo bolje nego da kupuje tinejdžerske časopise i čezne za pjevačima boy-bandova.

Gospođa Lamb, Emmina mlada ali brzo stareća učiteljica, zadala je djeci da nauče tablicu množenja. Došli su do broja šest. Grace je ispitivala Emmu. Kod šest puta sedam, Emma je dugo razmišljala.

"Trebala bi to već znati napamet", rekla je Grace.

"Zašto? Znam sama izračunati."

"Nije u tome bit. Trebaš znati napamet kako bi ti bilo lakše kada počnete množiti višeznamenaste brojeve."

"Gospođa Lamb nije rekla da naučimo napamet."

"Ipak bi trebala."

"Ali gospođa Lamb..."

"Šest puta sedam."

I tako unedogled.

Max je morao smisliti što da stavi u "Tajnu kutiju". Trebao je odabrati neki predmet – u ovome slučaju bio je to pak za hokej – a zatim smisliti tri asocijacije kako bi njegovi prijatelji iz škole mogli pogoditi o čemu se radi. Prva asocijacija: Stvar je crna. Druga asocijacija: Koristi se u jednom sportu. Treća asocijacija: Led. Dovoljno dobro.

Cora se vratila s kompjutera niječno kimajući glavom. Još nije bilo odgovora. Uzela je bocu Lindemana, jeftinog ali pristojnog australskog Chardonnaya i otvorila je. Grace je odvela djecu u krevet.

"Gdje je tata?" pitao je Max.

Emma je svojim riječima rekla – manje isto. "Napisala sam stihove o hokeju za moju pjesmu."

Grace je odgovorila nešto nejasno o tome kako Jack ima puno posla. Djeca su izgledala zabrinuto.

"Voljela bih čuti te stihove", rekla je Grace.

Emma je preko volje izvadila dnevnik.

Hokejaška palice, hokejaška palice, voliš li zabijati golove? Kad udariš u vratnicu, osjećaš li bolove?

Emma je podigla pogled. "Sjajno!" uskliknula je Grace i zapljeskala, ali nije znala pokazivati entuzijizam onako dobro kao Jack. Poljubila je oboje za laku noć i krenula dolje. Vino je bilo otvoreno. Ona i Cora su počele piti. Nedostajao joj je Jack. Nije ga bilo manje od dvadeset četiri sata – puno puta je dulje ostajao na službenim putovanjima – a kuća je nekako izgledala pusto. Kao da je nešto zauvijek nestalo. Toliko joj je nedostajao da je osjećala fizičku bol.

Grace i Cora još su malo popile. Grace je razmišljala o svojoj djeci. Razmišljala je o životu, o ostatku života bez Jacka. Činimo sve kako bismo zaštitili svoju djecu od boli. Gubitak Jacka bez sumnje bi potresao Grace. Ali to nije važno. Ona je to mogla podnijeti. Međutim, njezina bol ne bi bila ni približno strašna kao ona koju bi iskusilo ono dvoje djece koja su, znala je, na katu ležala budna, osjećajući da nešto nije u redu.

Grace je pogledala fotografije na zidu.

Cora je stala pokraj nje. "On je dobar čovjek."

"Da."

"Jesi li dobro?"

"Previše sam popila", odgovorila je Grace.

"Premalo, ako mene pitaš. Kamo te vodio gospodin Mafija?"

"Na koncert kršćanskog rock–banda."

"Kakav prvi spoj."

"Duga je to priča."

"Pretvorila sam se u uho."

Ali Grace je odmahнула glavom. Nije željela razmišljati o Jimmvju X-u. Nešto joj je palo na pamet. Malo je mozgala o tome.

"Što je?" upita Cora.

"Možda je Jack još nekoga nazvao."

"Misliš, osim sestre?"

"Da."

Cora je kimnula. "Imaš li internetski račun?" "Imamo America On Line." "Ne, mislim za plaćanje telefona." "Ne još."

"Znači, sada je pravi trenutak da to napraviš." Cora se digla. Hod joj je postao nesiguran. Od vina su obje osjećale toplinu. "Koju kompaniju koristite za međugradske razgovore?"

"Cascade."

Otišle su do Jackova kompjutera. Cora je sjela za stol, pucnula je zglobovima prstiju i bacila se na posao. Otvorila je web site Cascadea. Grace joj je izdiktirala potrebne podatke – adresu, broj socijalnog osiguranja i kreditne kartice. Smislile su lozinku. Cascade je poslao mail Jacku s potvrdom da se upravo prijavio za plaćanje računa putem Interneta.

"U igri smo", rekla je Cora.

"Ne shvaćam."

"Plaćanje putem Interneta. Upravo smo ga napravile. Možeš pogledati račun i platiti ga putem Interneta."

Grace je pogledala preko Corina ramena. "To je račun za prošli mjesec."

"Da."

"Ali na njemu nema poziva od sinoć."

"Možemo tražiti ispis ili nazvati Cascade i pitati."

"Oni ne rade non-stop. Zato nam i daju popust." Grace se nagnula bliže monitoru. "Daj da vidim je li zvao sestru i prije."

Oči su joj prelazile preko popisa. Ništa. Nije bilo nepoznatih brojeva. Više se nije osjećala nelagodno što to čini, što uhodi muža kojega voli i kojemu vjeruje.

"Tko plaća račune?" pitala je Cora.

"Većinu ih plaća Jack."

"Račun za telefon stiže na kućnu adresu?"

"Da."

"I ti ga pogledaš?" "Naravno."

Cora je kimnula. "Jack ima mobitel, zar ne?" "Točno."

"Sto je s tim računom?" "A što bi bilo?"

"Pogledaš li ga?" "Ne, to je njegov račun." Cora se nasmijala. "Stoje?"

"Kada me je moj bivši varao, koristio se mobitelom jer nikad nisam gledala te račune."

"Jack me ne vara."

"Ali možda ima tajne, zar ne?"

"Možda", dopustila je Grace. "Dobro, vjerojatno ih ima." "Gdje onda čuva račune od mobitela?"

Grace je provjerila ladicu s računima. Sačuvao je račune od Cascadea Provjerila je pod slovom V za Verizon Wireless. Ništa. "Tu nisu."

Cora je protrljala ruke. "Oho, to je sumnjivo." Zagrijala se. "Bacimo se na posao." "I što nam je činiti?"

"Pretpostavimo da Jack nešto taji od tebe. Vjerojatno uništava račune čim ih dobije. Je li tako?"

Grace je odmahнула glavom. "Sve ovo je jako čudno."

"Ali jesam li u pravu?"

"Da, dobro, ako mi Jack nešto taji..."

"Svi imaju tajne, Grace. Hajde, znaš i sama. Nemoj mi reći da ti je ovo došlo kao iznenađenje."

U normalnim okolnostima, Grace bi se zamislila nad tom istinom, ali sada si to nije mogla priuštiti. "Dobro. Recimo da je Jack uništio račune – kako ćemo ih mi dobiti?"

"Na isti način na koji smo dobile podatke za fiksni broj. Otvorit ćemo još jedan on-line račun, ovaj put kod Verizon Wirelessa." Cora je počela tipkati.

"Cora?"

"Da?"

"Nešto bih te pitala?" "Slušam."

"Odakle znaš kako se sve ovo radi?"

"Iz prakse." Prestala je tipkati i pogledala Grace. "Što misliš kako sam saznala za Adolfa i Evu?"

"Uhodila si ih?"

"Da. Kupila sam knjigu Špijuniranje za početnike ili tako nekako. Unutra sve piše. Željela sam imati sve činjenice prije nego što napadnem tog bijednika."

"Što je rekao kada si mu sve predočila?"

"Da mu je žao. Da se to više nikada neće ponoviti, da će se odreći gospođice Silikon i daje više nikad neće vidjeti."

Grace je promatrala prijateljicu kako tipka. "Ti ga stvarno voliš, zar ne?"

"Više od vlastita života." I dalje tipkajući, Cora je dodala: "Kako bi bilo da otvorimo još jednu bocu vina?"

"Samo ako nećeš voziti večeras."

"Hoćeš da ostanem spavati ovdje?"

"Ne bismo smjele voziti, Cora."

"Dobro, dogovorile smo se."

Grace je ustala i osjetila kako joj se u glavi zavrtjelo od pića. Krenula je u kuhinju. Cora je često previše pila, ali Grace je bilo drago što joj se i ona večeras pridružila. Otvorila je još jednu bocu Lindemansa. Vino nije bilo hladno pa je dodala kocku leda u svaku čašu. Nije baš najbolje rješenje, ali obje su voljele hladno vino.

Kad se Grace vratila u radnu sobu, printer je radio. Pružila je Ćori čašu i sjela. Grace je piljila u svoje vino. Počela je odmahivati glavom.

"Što je?" upitala je Cora.

"Napokon sam upoznala Jackovu sestru."

"I?"

"Ma daj, možeš li to zamisliti? Sandra Koval. Prije nisam ni znala kako se zove."

"Nikada nisi pitala Jacka ništa o njoj?"

"Zapravo i nisam."

"Zašto?"

Grace je otpila gutljaj. "Ne mogu to objasniti." "Pokušaj."

Digla je pogled ne znajući kako da to objasni. "Mislila sam da je to zdravo, znaš zadržati neke stvari za sebe. Ja sam bježala od nečega i on me nikad nije silio da o tome govorim."

"Zato nisi ni ti njega?"

"Ne samo to."

"Nego?"

Grace se zamislila. "Nisam od onih koji vjeruju u – nemamo tajni jedno od drugoga. Jack ima bogatu obitelj i nije želio ništa njihovo. Čini se da je došlo do svađe. To je sve što znam."

"A bogatstvo su stekli..."

"Kako to misliš?"

"Kojim se poslom bave?"

"Trguju vrijednosnim papirima. Posao je počeo Jackov djed. Imaju zaklade, opcije, dionice s pravom glasa. Nisu Onassisi, ali pretpostavljam da su prilično bogati. Jack ne želi imati veze s njima. Ne želi glasovati. Ne želi dirati taj novac. Uredio je tako da zaklada preskoči jedan naraštaj."

"Znači Emma i Max će dobiti taj novac?"

"Da."

"Što ti misliš o tome?"

Grace je slegnula ramenima. "Znaš što počinjem shvaćati?" "Pozorno te slušam."

"Razlog zbog kojega nisam tjerala Jacka da se otvori. On nema veze s poštivanjem tuđe privatnosti."

"Nego s čim?"

"Voljela sam ga. Voljela sam ga više od bilo kojeg muškarca kojega sam poznavala..."

"Čujem li tu ali?"

Grace je osjetila kako joj naviru suze. "Ali imala sam neki osjećaj da sve počiva na staklenim nogama. Ima li to smisla? Kada sam bila s njim – ovo će zvučati tako glupo – ali kad sam bila s Jackom, osjećala sam se prvi put sretnom nakon, ne znam... nakon očeve smrti."

"Imala si puno boli u životu", rekla je Cora.

Grace nije odgovorila.

"Bojala si se da će sve propasti. Nisi željela više patiti."

"Zato sam odabrala neznanje?"

"Hej, živjeti u neznanju navodno je pravo blaženstva."

"Vjeruješ li u to?"

Cora je slegnula ramenima. "Da nisam provjeravala Adolfa, on bi vjerojatno iživio svoju malu avanturu. Možda bih sada bila s čovjekom kojega volim."

"Još nije kasno da ga vratiš."

"Ne želim."

"Zašto?"

Cora se zamislila nad time. "Pretpostavljam da mi je potrebno neznanje." Podigla je čašu i otpila veliki gutljaj.

Printer je prestao zujati. Grace je uzela listove papira i počela ih proučavati. Većina telefonskih brojeva bila joj je poznata. Zapravo, znala ih je gotovo sve. Međutim, jedan joj je odmah zapeo za oko.

"Tko ima pozivni broj 603?"

"Nemam pojma. Koji poziv?"

Grace joj je pokazala na monitoru. Cora je stavila kursor na taj broj.

"Što radiš?" pitala je Grace.

"Klikneš na broj i dobiješ informaciju tko je zvao."

"Stvarno?"

"Ženo, u kojem ti stoljeću živiš? Jesi li znala da je izumljen zvučni film?"

"Znači samo moraš kliknuti link?"

"Da, i sve ćeš doznati. Osim ako broj namjerno nije registriran."

Cora je pritisnula lijevu tipku na mišu. Pojavila se poruka: NEMA PODATAKA O TOM BROJU "Eto. Broj doista nije upisan."

Grace je pogledala na sat. "Tek je devet i trideset", rekla je. "Nije prekasno da nazovemo."

"U slučaju Nestalog muža, ne, uopće nije kasno."

Grace je uzela telefon i utipkala broj. Prodoran zvuk, sličan onome na koncertu Rapturea zaparao joj je uši. Zatim se začula snimka: "Broj koji ste nazvali isključen je. Nemamo nikakvih dodatnih informacija."

Grace se namrštila. "Što je?"

"Kad je Jack posljednji put nazvao taj broj?"

Cora je provjerila. "Prije tri tjedna. Razgovor je trajao osamnaest minuta."

"Broj je isključen."

"Hm, pozivni 603", rekla je Cora i otvorila drugi web site. Utipkala je "pozivni 603" zatim enter. Odmah je dobila odgovor. "To je u New Hampshireu. Čekaj, hajdemo pokušati na Googleu."

"Što? New Hampshire?"

"Broj telefona."

"Što će nam to dati?"

"Tvoj broj nije upisan u imenik, zar ne?"

"Nije."

"Čekaj. Sad ću ti nešto pokazati. Ne upali svaki put, ali gledaj." Cora je u tražilicu utipkala Gracein broj telefona. "Sad će pretražiti čitavu mrežu u potrazi za tim brojevima u nizu. Ne samo telefonske imenike, jer si rekla da tvoj broj nije upisan, ali..."

Cora je pritisnula return. Pretraživanje je donijelo jedan rezultat. Site je bio o umjetničkoj nagradi koju je dodjeljivao Gracein fakultet, Brandeis. Cora je kliknula na taj link. Pojavilo se Graceino ime i broj. "Bila si u žiriju za slikarsku nagradu?"

Grace je potvrdno kimnula. "Fakultet je dodjeljivao stipendiju za studij umjetnosti."

"Da, evo te ovdje uz ostale članove žirija. Tvoje ime, adresa i broj telefona. Sigurno si im ti dala te podatke."

Grace je odmahivala glavom.

"Odbaci okove prošlosti i dobro došla u informatičku eru", rekla je Cora. "Sada kad znam tvoje ime, mogu zatražiti milijun drugih podataka. Pojavit će se web stranica tvoje galerije, srednje škole koju si pohađala i još štošta. Idemo sad pokušati isto s onim brojem 603..."

Corini prsti opet su se razletjeli po tipkovnici. Pritisnula je return. "Čekaj. Imamo nešto." Zapiljila se u ekran. "Bob Dodd." "Bob?"

"Da. Ne Robert. Bob." Cora je pogledala Grace. "Je li ti to ime poznato?"

"Ne."

"Adresa je poštanski pretinac u Fitzwilliamu, u New Hampshireu. Jesi li ikad bila tamo?"

"Ne."

"A Jack?"

"Ne vjerujem. Hoću reći, pohađao je srednju školu u Vermontu tako daje možda i bio u New Hampshireu, ali nikada nismo onamo išli zajedno."

Odozgo se začuo zvuk. Max je nešto uzviknuo u snu.

"Hajde, idi", rekla je Cora. "Ja ću vidjeti što mogu iskopati o našem prijatelju, gospodinu Doddu."

Dok je Grace išla prema spavaćoj sobi svojega sina, opet je osjetila kako ju je nešto stisnulo u grudima: Jack je bio noćni stražar u njihovoj kući. On se brinuo o djeci kad su imala noćne more ili tražila vode. On im je držao čelo kad bi se probudili u tri u noći i povraćali. Danju se Grace brinula o njima kada su bili prehladeni, mjerila im temperaturu, podgrijavala kokošju juhu, silila ih da progutaju sirup protiv kašlja. Noćna smjena pripadala je Jacku.

Max je ridoao kada je stigla do njegove sobe. Iako su njegovi jecaji već bili tiši, više poput cvileža, zvučali su tužnije od najglasnijih krikova. Grace ga je zagrlila. Njegovo se malo tijelo treslo. Ljuljala ga je naprijed–natrag tješeci ga. Saptala mu je da je mama tu, da je sve u redu i da je on na sigurnome.

Maxu je trebalo malo vremena da se smiri. Grace ga je povela u kupaonicu. Iako je Maxu bilo jedva šest godina, mokrio je poput odraslog muškarca, drugim riječima – potpuno bi promašio školjku. Zaljuljao se i stojeći zaspao. Kada je bio gotov, pomogla mu je da navuče pidžamu. Ušuškala ga je u krevet i pitala želi li joj ispričati što je sanjao. Niječno je zakimao i ponovno zaspao. Grace je gledala kako se njegov mali prsni koš diže i spušta. Veoma je sličio ocu.

Nakon nekog vremena sišla je u prizemlje. Nije bilo nikakvih zvukova. Cora više nije tipkala. Cora je stajala u kutu. Čvrsto je držala čašu.

"Cora?"

"Znam zašto je telefon Boba Dodda isključen."

Nikad prije Grace nije čula takvu napetost u Corinu glasu.

Čekala je da njezina prijateljica nastavi, ali ona kao da se još više skupila u kutu.

"Što se dogodilo?" pitala je Grace.

Cora je brzo otpila. "Prema članku u New Hampshire Postu, Bob Dodd je mrtav. Ubijen je prije dva tjedna."

Eric Wu je ušao u Sykesovu kuću.

U kući je bilo mračno. Wu je ostavio ugašena svjetla. Uljez, tko god da je uzeo ključ iz kamena, nije ih palio. Wu se pitao zašto.

Wu je nagađao da je uljez radoznala žena u donjem rublju. Je li bila dovoljno pametna da zna kako ih ne smije uključiti?

Stao je. Ako je bila dovoljno pametna da ne pali svjetla, zar ne bi onda bila i dovoljno pametna da ne ostavi kutijicu za ključ na vidjelu?

Nešto se nije slagalo.

Wu se sagnuo iza naslonjača. Stao je i osluškivao. Ništa. Da je netko bio u kući, čuo bi ga kako se kreće. Još je malo pričekao.

Opet ništa.

Wu se zamislio. Je li uljez možda bio unutra pa otišao?

Sumnjao je u to. Osoba koja bi riskirala da uđe koristeći skriveni ključ, sigurno bi pronjuškala uokolo. Sigurno bi pronašla Freddyja Svkesa u kupaonici na

katu. Zvala bi upomoć. Ili, da je otišla, da nije našla ništa sumnjivo, stavila bi ključ natrag u kamen. Ništa od toga nije se dogodilo.

Kakvo je onda bilo najlogičnije objašnjenje?

Uljez je još u kući. Ne miče se. Skriva se.

Wu se polako šuljao. Postojala su tri izlaza. Provjerio je jesu li sva vrata zaključana. Dvoja su imala zasune. Polako ih je zatvorio. Uzeo je stolce iz dnevne sobe i stavio ih ispred sva tri izlaza. Želio je nečim, bilo čim, blokirati ili makar usporiti uljezov bijeg.

Protivnika je valjalo uloviti u zamku.

Stubište je bilo prekriveno sagom. To mu je omogućilo da se tiho popne. Wu je htio provjeriti kupaonicu, da vidi je li Freddy Sykes još u kadi. Opet se sjetio kutijice za ključeve izložene svačijem pogledu. Ništa nije imalo smisla. Što je više razmišljao o tome, to je više usporavao korak.

Wu je pokušao dobro o svemu razmisliti. Krenuo je od početka: osoba koja zna gdje Freddy Sykes skriva ključ otvara vrata. On ili ona ulazi unutra. Što sad? Ako je našla Sykesa, obuzima je panika. Zove policiju. Ako nije našla Sykesa, onda odlazi. Stavlja ključ natrag u kamen i skriva ga.

Ali ništa od toga nije se dogodilo.

Znači, što je Wu mogao zaključiti?

Samo mu je jedno padalo na pamet – ako nije nešto previdio – uljez je pronašao Sykesa u trenutku kad je Wu ušao u kuću. Nije bilo vremena da pozove u pomoć. Bilo je samo vremena da se sakrije.

No i taj je scenarij bio pun rupa. Zar uljez ne bi upalio svjetla? Možda i jest. Možda je upalio svjetla, ali onda je vidio Wua kako se približava. Možda je ugasio svjetla i sakrio se tamo gdje se zatekao.

U kupaonici sa Sykesom.

Wu se sada nalazio u glavnoj spavaonici. Vidio je prorez ispod vrata kupaonice. Svjetlo je i dalje bilo ugašeno. Ne podcjenjuj protivnika, podsjetio je samoga sebe. U posljednje vrijeme je radio greške. Puno njih. Prvo, s Rockyjem Conwellom. Wu je bio prenemaran te mu je dopustio da ga slijedi. To je bila prva greška. Drugo, Wua je primijetila žena iz susjedne kuće. Traljavo.

A sad ovo.

Bilo je teško kritički se osvrnuti na samoga sebe, ali Wu je upravo to pokušavao učiniti. Nije bio nepogrešiv. Samo budale to misle. Možda je malo zahrđao dok je bio u zatvoru. Nema veze. Wu se sada morao usredotočiti. Morao se koncentrirati.

U Sykesovoj spavaćoj sobi bilo je još fotografija. To je pedeset godina bila soba Freddyjeve majke. Wu je to znao iz njihova komuniciranja putem Interneta. Sykesov otac poginuo je u Korejskom ratu. Sykes je tada još bio djetetašce. Majka se nikad nije oporavila. Ljudi različito reagiraju na smrt

voljene osobe. Gospođa Sykes je odlučila živjeti sa svojim duhom umjesto sa živima. Ostatak života je provela u toj sobi, u tom istom krevetu koji je nekad dijelila sa svojim mužem vojnikom. Spavala je na svojoj strani, otkrio mu je Freddy. Nikad nikome nije dopustila, čak ni kad je mali Freddy imao noćne more, da dodirne stranu kreveta na kojoj je njezin voljeni nekad ležao.

Wuova je ruka sada bila na kvaku.

Kupaonica je, znao je, mala. Pokušao je zamisliti kut iz kojega bi netko napao. Nije ga bilo. Wu je imao pištolj u svojoj putnoj torbi. Pitao se treba li ga izvaditi. Ako je uljez naoružan, to bi mogao biti problem.

Je li Wu bio pretjerano samouvjeren? Možda. Ali nije smatrao da mu je potrebno oružje.

Okrenuo je kvaku i snažno gurnuo vrata.

Freddy Sykes je još bio u kadi. Krpa mu je bila u ustima. Oči su mu bile zatvorene. Wu se pitao je li mrtav. Vjerojatno jest. Nikoga drugog nije bilo. Nije bilo mjesta na kojem se netko mogao sakriti. Nitko nije došao spasiti Freddyja.

Wu je otišao do prozora. Pogledao je susjednu kuću.

Žena – ona koja je ranije bila u donjem rublju – bila je tamo.

U svojoj kući. Stajala je na prozoru.

Netremice ga je gledala.

Tada je Wu začuo kako su se zatvorila vrata automobila. Nije se čula sirena, ali kada se okrenuo prema kolnom prilazu, vidio je crveno svjetlo patrolnih kola.

Stigla je policija.

* * *

Charlaine Swain nije bila luda.

Gledala je filmove. Čitala je knjige. Puno njih. Bila je to vrsta eskapizma. Zabava. Način da otupi dosadu svakodnevice. Ali možda su svi ti filmovi i knjige na čudan način bili poučni. Koliko je puta vikala hrabroj junakinji – toj tako bezazlenoj, poput grančice tankoj crnokosoj ljepotici – da ne ulazi u tu prokletu kuću?

Previše puta. Tako da sada, kada je ona došla na red... o, ne, nije bilo šanse. Charlaine Swain nije imala namjeru napraviti istu pogrešku.

Stajala je pred kućnim vratima Freddyja Sykesa i piljila u kutijicu za ključ. Nije smjela ući unutra – tako su je učili filmovi i knjige, ali nije se mogla ni držati po strani. Nešto nije štimalo. Čovjek je bio u nevolji. Nije bilo u redu okrenuti glavu.

Zato je smislila plan.

Vrlo jednostavan zapravo. Uzela je ključ iz kamena. Sada je bio u njezinu džepu. Ostavila je kutijicu na vidnom mjestu, ne zato što je željela da ga Azijac vidi, već zato što joj je to bio izgovor da nazove policiju.

Onog trenutka kad je Azijac ušao u Freddyjevu kuću, nazvala je 911. "Netko je u susjedovoj kući", rekla im je. Dokaz: kutijica za ključ ležala je odbačena na stazi.

Sada je policija bila tu.

Policijski automobil skrenuo je u njihov blok. Sirena je bila isključena. Automobil nije stigao uz škripu kočnica, već se vozio brzinom malo većom od dopuštene. Charlaine je odlučila riskirati i pogledati susjednu kuću.

Azijac ju je gledao.

Grace je piljila u naslov. "Ubijen?" Cora je kimnula. "Kako?"

"Bobu Doddu su pred suprugom pucali u glavu. U gangsterskom stilu, što god to značilo." "Jesu li ulovili krivca?" "Ne." "Kad?"

"Misliš, kad je ubijen?" "Da, kad?"

"Četiri dana nakon što ga je Jack zvao."

Cora je krenula prema kompjuteru. Grace je razmišljala koji je to bio datum.

"To nije mogao biti Jack."

"Aha."

"To bi bilo nemoguće. Jack nije bio izvan države više od mjesec dana."

"To ti misliš."

"Što bi to trebalo značiti?"

"Ništa, Grace. Ja sam na tvojoj strani, dobro? Ni ja ne mislim da je Jack nekoga ubio, ali daj, priberimo se malo."

"U kojem smislu?"

"U smislu – prestani s glupostima tipa: znam da nije bio izvan države. New Hampshire nije Kalifornija. Onamo se možeš dovesti za četiri sata, doletjeti avionom za sat."

Grace je protrljala oči.

"I još nešto", nastavila je Cora. "Znam zašto je upisan kao Bob, a ne Robert."

"Zašto?"

"Bio je novinar. Tako se potpisivao ispod članaka Bob Dodd. Google je pronašao sto dvadeset šest referenci s njegovim imenom s člancima u New Hampshire Postu u posljednje tri godine. U nekrologu su ga nazvali – gdje ono piše? – upornim reporterom, poznatim po svojim kontroverznim i otvorenim člancima – kao da ga je new-hampshirska mafija ga je smaknula kako bi ga ušutkala."

"A ti misliš da nije tako?"

"Tko zna? Ali nakon što sam pregledala njegove članke, rekla bih da je Bob Dodd bio više poput narodskog reportera. Znaš, od one vrste koji otkriva

servisere perilica za suđe koji varaju stare gospođe, fotografe na svadbama koji su pobjegli s predujmom i tome slično."

"Možda je nekoga naljutio."

Corin ton je bio jednoličan. "Možda. A ti? Zar misliš da je slučajnost što je Jack nazvao tog tipa malo prije nego što je ubijen?"

"Ne, tu nema slučajnosti." Grace je pokušala shvatiti ono što čuje. "Čekaj malo."

"Što?"

"Ona fotografija. Na njoj je petero ljudi. Dvije žene, tri muškarca. Možda je mala vjerojatnost, ali..."

Cora je već tipkala. "Ali možda je Bob Dodd jedan od njih?"

"Postoje tražilice fotografija, zar ne?"

"Već sam se uključila."

Prsti su letjeli preko tipki, kursor je pokazivao, miš klizio amo-tamo. Našli su dvije stranice, ukupno dvanaest referencija s fotografijama Boba Dodda. Na prvoj stranici je bio lovac istog imena iz Wisconsin. Na drugoj – jedanaesta referencija – pronašle su njegovu fotografiju na kojoj sjedi za stolom na dobrotvornoj priredbi u Bristolu, u New Hampshireu.

Bob Dodd, reporter New Hampshire Posta bio je prvi slijeva.

Nisu morale pomno proučavati njegov lik. Bob Dodd je bio Afro-amerikanac. Svi na tajanstvenoj fotografiji bili su bijelci.

Grace se namrštila. "Ipak mora postojati neka veza."

"Daj da vidim mogu li iskopati njegovu biografiju. Možda su bili na istom fakultetu ili tako nešto."

Čulo se tiho kucanje na prednjim vratima. Grace i Cora su se pogledale. "Kasno je", rekla je Cora.

Opet se čulo lagano kucanje. Postojalo je zvono. Tko god bio, odlučio ga je ne upotrijebiti. Sigurno je znao da ima djecu. Grace je ustala, a Cora ju je slijedila. Kad je došla do ulaza, upalila je vanjsko svjetlo i pogledala kroz prozor pokraj vrata. Trebala se više iznenaditi, ali Grace je shvatila da je zapravo već prošla tu fazu.

"Tko je to?" pitala je Cora.

"Čovjek koji je promijenio moj život", tiho je rekla Grace. Otvorila je vrata. Jimmy X stajao je pred vratima i gledao u tlo.

Wu se morao nasmijati.

Ta žena. Čim je ugledao policijska svjetla, sve je shvatio. Njezina domišljatost bila je razdražujuća, ali ujedno dostojna divljenja.

Nije bilo vremena za takve misli.

Što mu je činiti...?

Jack Lawson bio je zavezan u autu. Wu je sada shvatio da je trebao pobjeći onog trenutka kad je ugledao kutijicu za ključ. Još jedna greška. Koliko si ih je još mogao priuštiti?

Treba štetu svesti na minimum. To je bio ključ uspjeha. Nije bilo moguće spriječiti da se dogodi šteta. Imat će posljedice. Skupo će ga koštati. Njegovi otisci bili su po kući. Žena iz susjedne kuće vjerojatno ga je već opisala policiji. Pronaći će Sykesa, živog ili mrtvog. Ni tu nije mogao ništa promijeniti. Zaključak: Ako ga ulove, strpat će ga u zatvor i baciti ključ.

Policijski je automobil skrenuo na kolni prilaz.

Wu se koncentrirao na preživljavanje. Požurio je u prizemlje. Kroz prozor je vidio kako se policijski automobil zaustavio. Već se spustio mrak, ali ulica je bila dobro osvijetljena. Visoki crnac u odori izašao je iz automobila. Stavio je policijsku kapu na glavu. Pištolj je ostavio u futroli.

To je bilo dobro.

Crni policajac je tek kročio na stazu kad je Wu otvorio vrata i srdačno mu se nasmijao. "Kako vam mogu pomoći, policajce?"

Policajac nije izvukao oružje. Wu je računao na to. Nalazili su se u obiteljskom susjedstvu jednog od mnogih američkih prigradskih naselja. Policajac, poput ovog u Ho-Ho-Kusu najvjerojatnije je u svojoj karijeri odgovorio na nekoliko stotina dojava o pljački. Većina njih, ako ne i sve, bile su lažne uzbune.

"Dobili smo dojavu o mogućoj provali", rekao je policajac.

Wu se namrštio glumeći zbunjenost. Zakoračio je van, ali je zadržao pristojnu udaljenost. Ne još, pomislio je. Djeluj bezazleno. Wuovi pokreti bili su odmjereni, želio je nametnuti spori ritam. "Čekajte. Znam. Zaboravio sam ključ. Vjerojatno me netko vidio kako ulazim na stražnja vrata."

"Vi tu stanujete, gospodine..."

"Chang", rekao je Wu. "Da. Ali ovo nije moja kuća, ako vas to zanima. Pripada mojem partneru, Fredericku Sykesu."

Wu je odlučio riskirati te je napravio još jedan korak naprijed.

"Ah tako", policajac će. "A gospodin Sykes je..."

"Na katu."

"Mogu li ga vidjeti, molim vas?"

"Naravno, uđite." Wu je okrenuo leđa policajcu i viknuo prema gornjem katu: "Freddy? Freddy, odjeni se. Stigla je policija."

Wu se nije morao okrenuti. Znao je da ga visoki crnac slijedi. Sada je bio samo pet metara od njega. Wu je ušao u kuću. Pridr-žao je policajcu vrata i nasmijao se svojim glumljeno ženskastim osmijehom. Policajac, na čijoj je pločici pisalo Richardson, išao je prema vratima.

Kada je bio udaljen samo metar, Wu se pokrenuo.

Policajac Richardson je zastao, možda nešto naslutivši, ali bilo je prekasno. Dobio je munjevit udarac dlanom u trbuh. Richardson se presavio poput stolice na sklapanje. Wu mu je prišao bliže. Želio ga je onesposobiti, ne ubiti. Ozlijeđeni policajac znači nevolju, mrtav katastrofu.

Murjak je i dalje bio presavijen. Wu ga je udario u stražnji dio nogu. Richardson je pao na koljena. Wu se poslužio tehnikom pritiska. Zario je zglobove kažiprsta s obje strane Richardsonove glave prema usnoj šupljini i u nju, pod hrskavicu, područje poznato kao trostruki grijač 17. Morao je pogoditi pravi kut. Pritisne li prejako, može ubiti čovjeka. Ovdje se zahtijevala preciznost.

Richardsonove oči su pobijelile. Wu je popustio pritisak. Richardson se srušio na pod poput marionete.

Međutim, nesvjestica neće dugo trajati. Wu je uzeo lisice s čovjekova opasača i zavezao ga za ogradu stubišta. Istrgnuo mu je voki-toki s ramena.

Wu se sjetio žene preko puta. Bez sumnje gleda i čeka.

Sigurno će opet nazvati policiju. Pitao se kako da to riješi, ali nije bilo vremena. Ako je pokuša napasti, ona će ga vidjeti i zaključat će vrata. To bi ga predugo zadržalo. Najbolje što je mogao učiniti bilo je da se požuri i tako je iznenadi. Brzo je otišao u garažu i ušao u mini kombi Jacka Lawsona. Pogledao je prostor za prtljagu.

Jack Lawson je bio tamo.

Wu je sjeo za upravljač. Imao je plan.

Charlaine je imala loš predosjećaj čim je vidjela policajca kako izlazi iz auta.

Prvo, bio je sam. Pretpostavljala je da će biti dvojica, partneri, kao na TV-u – Starsky i Hutch, Adam-12, Briscoe i Green. Shvatila je da je pogriješila. Njezin poziv policiji bio je prenehajan. Trebala je reći da je vidjela nešto opasno i zastrašujuće, pa bi oni stigli oprezniji i spremniji. Ovako je ona ispala šašava radoznala susjeda koja nema pametnija posla u životu nego zvati policiju zbog svake sitnice.

Govor tijela policajca također je bio pogrešan. Opušteno i bezbrižno došetao se do ulaza. Charlaine nije mogla vidjeti ulazna vrata s mjesta na kojem je bila, samo kolni prilaz. Kada je policajac nestao iz vidokruga, Charlaine je osjetila kako joj se želudac stisnuo.

Htjela je doviknuti upozorenje. Problem je bio – i to će možda zvučati čudno – u novim Pella prozorima koje su stavili prošle godine. Otvarali su se vertikalno, polugom. Dok bi ona otvorila obje bravice i povukla polugu, policajac bi već ionako bio izvan vidokruga. A zapravo, što mu je mogla viknuti? Kakvo upozorenje? Sto je na koncu konca uopće znala?

Zato je pričekala.

Mike je bio kod kuće. Bio je dolje u radnoj sobi i gledao Yankeese na mreži YES. Odvojena večer. Više nisu zajedno gledali televiziju. Izluđivao ju je način na koji je prebacivao programe. Voljeli su različite emisije. Ali nije u tome bio problem. Ona je mogla gledati bilo što. Ipak, Mike bi otišao u radnu sobu; njezina je bila spavaća soba. Oboje su gledali televiziju sami, u mraku. Nije točno znala ni kad je to počelo. Večeras djeca nisu bila kod kuće – Mikeov brat ih je odveo u kino – ali kad su i bili kod kuće, ostajali su u svojim sobama. Charlaine je pokušala ograničiti vrijeme koje su provodili surfajući na Internetu, ali to je bilo nemoguće. U njezinoj mladosti djeca su provodila sate na telefonu. Sada su si slala poruke i bogzna što sve ne preko Interneta.

Eto što je postala njezina obitelj – četiri zasebne jedinice u mraku koje su komunicirale jedna s drugom samo kad je bilo potrebno.

Vidjela je kako se upalilo svjetlo u garaži Sykesovih. Kroz prozor, onaj prekriven otrcanom čipkom, Charlaine je primijetila sjenu. Pokret. U garaži. Zašto? Nije bilo potrebe da policajac ide tamo. Zgrabila je telefon i dok je išla prema stubama, nazvala je 911.

"Nedavno sam vas zvala", rekla je operaterki službe 911.

"Da?"

"U vezi s provalom u susjednoj kući."

"Policajac je već tamo."

"Da, znam. Vidjela sam ga kad je došao."

Tišina. Osjećala se poput kretena.

"Mislim da se nešto dogodilo."

"Što ste vidjeli?"

"Mislim da je napadnut. Vaš policajac. Molim vas, brzo pošaljite nekoga."

Prekinula je vezu. Što više bude objašnjavala to će gluplje zvučati.

Začulo se poznato brektanje. Charlaine je znala što je to. Freddyjeva elektronska garažna vrata. Onaj čovjek je nešto napravio policajcu. Sad bježi.

U tom je trenutku Charlaine odlučila poduzeti nešto doista glupo.

Sjetila se onih mršavih junakinja, onih žena operiranih od zdrava razuma te se pitala je li ikad neka od njih, koliko god bila tupava, učinila glupost takvih razmjera. Pretpostavljala je da nije. Znala je da će se jednoga dana, kada bude razmišljala o svojem postupku, pod pretpostavkom da preživi, smijati i možda, samo možda, imati više poštovanja prema tim likovima koji ulaze u mračne kuće odjeveni samo u grudnjak i gaćice.

Evo o čemu se radilo: Azijac tek što nije pobjegao. Ozlijedio je Freddyja. Ozlijedio je policajca, bila je u to sigurna. Kad se pojavi pojačanje, on će biti daleko. Neće ga pronaći. Bit će prekasno.

Ako pobjegne, što onda?

Vidio ju je. Znala je to. Na prozoru. Sigurno je shvatio daje ona pozvala policiju. Freddy je možda mrtav. Kao i policajac. Tko je jedini preostali svjedok?

Charlaine.

On će se vratiti da je ušutka, zar ne? čak ako to i ne učini, čak i ako je odluči ostaviti na miru, ona će živjeti u strahu. Noću će biti na iglama. Danju će tražiti njegovo lice u gomili. Možda će joj se htjeti osvetiti. Možda će se iskaliti na Mikeu i djeci...

Nije smjela dopustiti da se to dogodi. Morala gaje smjesta zaustaviti.

Kako?

Željela je spriječiti njegov bijeg, to je bilo u redu, ali budimo realni. Što je mogla učiniti? Nisu imali oružje. Nije mogla jednostavno istrčati iz kuće, skočiti mu na leđa i pokušati mu iskopati oči. Ne, morala je postupiti pametnije.

Morala ga je slijediti.

Na prvi pogled to se činilo smiješnim, ali što joj je preostalo. Ako on pobjegne, ona će živjeti u strahu. Čistom, prirodnom, najvjerojatnije beskonačnom strahu sve dok ga ne uhite, što se možda nikad neće dogoditi. Charlaine je vidjela lice tog čovjeka. Vidjela je njegove oči. Nije mogla živjeti s time.

Slijediti ga – uhoditi ga kako su govorili na TV-u – imalo je smisla kad se uzme u obzir alternativa. Pratit će ga svojim automobilom. Bit će na sigurnoj udaljenosti. Imat će mobitel sa sobom. Moći će javiti policiji gdje je on. Plan nije podrazumijevao da ga dugo prati, samo dok policija ne preuzme potjeru. Ako sad nešto ne poduzme, znala je što će se dogoditi: policija će doći, Azijca nese biti.

Nije imala izbora.

Što je više o tome razmišljala, to se činilo manje glupim. Ona će biti u automobilu u pokretu. Držat će se na sigurnoj udaljenosti. Bit će na vezi s operaterkom službe 911.

Nije li to bilo sigurnije nego da ga pusti da ode?

Otrčala je dolje.

"Charlaine?"

Bio je to Mike. Stajao je u kuhinji, nagnut nad sudoperom i jeo krekere s kikiriki maslacem. Stala je na trenutak. Njegove oči su netremice gledale njezino lice onako kako je samo on znao, kako ju je samo on gledao. Vratila se u dane kada su bili na Vanderbiltu, kada su se tek zaljubili. Kako ju je gledao tada, kako ju je gledao sada. Tada je bio mršaviji i vrlo zgodan. Ali pogled, te oči, bile su iste.

"Što se dogodilo?" pitao je.

"Moram," zaustavila se, hvatajući zrak, "moram poći na jedno mjesto."

Njegove oči. Nepomičan pogled. Sjetila se kad ga je prvi put ugledala, onog sunčanog dana u parku Centennial u Nashvilleu. Koliko su prevalili od tada? Mike je još primjećivao. Još ju je mogao shvatiti onako kako nitko drugi nije mogao. Na trenutak se Charlaïne nije mogla pomaknuti. Pomislila je da će zaplakati. Mike je ispustio kreker u sudoper i krenuo prema njoj.

"Ja ću voziti", rekao je Mike.

Grace i poznati rocker Jimmy X bili su sami u radnoj sobi koja je služila i kao igraonica. Maxov Game Boy ležao je preokrenut. Vratašca za baterije bila su razbijena pa su dvije AA baterije bile pričvršćene ljepljivom trakom. Igrica koja je kao ispljunuta ležala pokraj Game Boya zvala se Super Mario 5. Graceinu laičkom oku izgledala je isto kao i Super Mario jedan do četiri.

Cora ih je ostavila nasamo i vratila se svojoj ulozi cyber špijunke. Jimmy još nije progovorio. Sjedio je podlaktica oslonjenih na bedra, spuštene glave, podsjećajući Grace na prvi put kad ga je vidjela u svojoj bolesničkoj sobi, nedugo nakon što je došla k svijesti.

Želio je da ona progovori prva. Shvaćala je to. Ali ona mu nije imala što reći.

"Žao mi je što sam navratio tako kasno", rekao je.

"Mislila sam da večeras imate koncert."

"Već je završio."

"Rano", rekla je.

"Ti koncerti obično završavaju do devet. Tako žele agenti." "Kako ste znali gdje živim?"

Jimmy je slegnuo ramenima. "Mislim da sam uvijek znao." "Što bi to trebalo značiti?"

Nije odgovorio, a ona ga nije silila. Nekoliko trenutaka je vladala mrtva tišina.

"Ne znam kako bih počeo", Jimmy je rekao. Onda, je nakon kratke stanke dodao: "Još šepate."

"Dobar početak", rekla je.

Pokušao se nasmijati.

"Da, šepam."

"Od...?"

"Da."

"Žao mi je."

"Ja sam dobro prošla."

Preko lica mu je preletjela sjena. Njegova glava, koju je napokon smogao snage podići, opet se spustila kao da je shvatio pouku.

Još je imao izražene jagodice. Nije više bilo poznatih zlatnih uvojaka – zbog genetike ili zbog britve, nije mogla dokučiti. Bio je, naravno, stariji. Njegova mladost je prošla i ona se pitala je li i njezina također.

"Sve sam izgubio te noći", počeo je. Zatim je stao i zakimao glavom. "Krivo sam se izrazio. Nisam ovamo došao rad*sažaljenja."

Ona je šutjela.

"Sjećate li se kad sam vas posjetio u bolnici?" Potvrдно je kimnula.

"Pročitao sam svaki novinski članak. Svaki članak u časopisima. Gledao sam sva televizijska izvješća. Mogu vam ispričati o svakom klinцу koji je izgubio život te noći. O svakome pojedinačno. Znam njihova lica. Zatvorim oči i još uvijek ih vidim."

"Jimmy?"

Opet je podigao glavu.

"To ne biste meni trebali govoriti. Ti klinци su imali obitelji." "Znam."

"Ja nisam ta koja vam treba dati oprost." "Mislite da sam zbog toga došao?" Grace nije odgovorila.

"Samo sam..." Odmahnuo je glavom. "Ne znam zašto sam došao, dobro? Vidio sam vas večeras. U crkvi. Vidio sam da ste me prepoznali." Nakrivio je glavu.

"Kako ste me pronašli?"

"Nisam ja."

"Onda čovjek koji je bio s vama?" "Carl Vespa."

"Isuse Kriste." Zatvorio je oči. "Ryanov otac." "Da."

"On vas je doveo?"

"Da."

"Što želi?"

Grace se zamislila nad tim pitanjem. "Mislim da ni on sam ne zna."

Sada je bio Jimmyjev red da šuti. "On misli da mu je potrebna isprika." "Misli?"

"Ono što doista želi je opet imati sina."

U zraku se osjećala napetost. Pomaknula se u stolcu. Jimmy je bio bijel u licu.

"Znate, pokušao sam. Mislim, ispričati se. On je u pravu glede toga. To sam im u najmanju ruku svima dužan. I ne mislim na ono glupo fotografiranje s vama u bolnici radi promidžbe. Tako je želio moj menadžer. Bio sam tako nafiksан da sam pristao. Jedva sam stajao na nogama." Netremice ju je gledao. Imao je one iste prodorne oči zbog kojih je preko noći postao ljubimac MTV publike. "Sjećate li se Tommyja Garrisona?"

Sjećala se. On je poginuo u stampeđu. Roditelji su mu bili Ed i Selma.

"Njegova fotografija me je dirnula. Mislim, sve su me dirnule. Ti ljudi su tek počeli živjeti..." Opet je zastao, duboko uzdahnuo, pokušao nastaviti. "Ali Tommy, on je sličio mojem mlađem bratu. Nisam ga mogao izbaciti iz glave. Zato sam otišao njegovoj kući. Želio sam se ispričati njegovim roditeljima..." Zašutio je.

"Što se dogodilo?"

"Bio sam kod njih. Sjedili smo za njihovim kuhinjskim stolom. Sjećam se, naslonio sam se laktovima na stol i on se zaljuljao. Na podu su imali istrošeni linoleum. Tapete, užasnog cvjetnog uzorka žute boje, gulile su se sa zida.

Tommy je bio njihovo jedino dijete. Zamislio sam se nad njihovim životima, praznim izrazima lica... Nisam to mogao podnijeti."

Nije komentirala.

"Tad sam pobjegao."

"Jimmy?"

Pogledao ju je.

"Gdje ste bili do sad?"

"Na puno mjesta."

"Zašto?"

"Što zašto?"

"Zašto ste digli ruke od svega?"

Slegnuo je ramenima. "Nije bilo puno toga za što bih se držao. Glazbeni biznis, u to neću ulaziti, ali recimo samo da još uvijek nisam počeo zarađivati. Bio sam novo lice. Treba vremena da se počne zarađivati ozbiljna lova. Nije mi bilo važno. Samo sam želio pobjeći."

"I kamo ste otišli?"

"Prvo na Aljasku. Čistio saⁿ ribu, ako možete vjerovati. Radio sam to godinu dana. Onda sam počeo putovati, svirao sam u nekoliko malih bandova po barovima. U Seattleu sam naišao na grupu starih hipija. Nekad su izrađivali isprave za članove Weather Undergrounda i slično. Napravili su i meni nove. Najbliže što sam došao ovamo bilo je kad sam neko vrijeme svirao s bandom koji je svirao obrade pjesama u kasinu u Atlantic Cityju. U Tropicani. Obojio sam kosu. Držao sam se bubnjeva. Nitko me nije prepoznao, a ako i jest, nije im bilo važno."

"Jeste li bili sretni?"

"Hoćete istinu? Nisam. Želio sam se vratiti. Želio sam se iskupiti i nastaviti sa svojim životom. Ali što sam dulje bio odsutan, što mi je bilo teže, to sam više čeznuo za tim. Začarani krug. Tad sam sreo Madison."

"Pjevačicu Rapturea?"

"Da. Madison. Možete li vjerovati kakvo ime ima? Sada je vrlo popularno. Sjećate li se filma Splash, onoga s Tomom Hanksom i s, kako se ono zove?"

"Daryl Hannah", odgovorila je Grace automatski.

"Točno, sirena plave kose. Sjećate li se scene u kojoj joj Tom Hanks pokušava smisliti ime; nabraja razna, poput Jennifer i Stephanie dok prolaze pokraj Avenije Madison. On spomene ime te avenije i ona izrazi želju da se tako zove, što izazove veliki smijeh publike. Kao, zamisli ženu toga imena. Sad je to jedno od deset najpopularnijih imena."

Grace nije ništa rekla.

"Uglavnom, ona je sa sela u Minnesoti. Pobjegla je u Veliku Jabuku kada joj je bilo petnaest godina i uskoro završila kao drogirana beskućnica u Atlantic Cityju. Nastanila se u skloništu za odbjegle maloljetnike. Pronašla je Isusa,

znate kako to ide, zamijenila je jednu ovisnost drugom i počela pjevati. Ima glas poput anđela Janis Joplin."

"Zna li ona tko ste vi?"

"Ne. Znate kako Shania ima Mutta Langea u pozadini? To sam želio. Volim raditi s njom. Volim glazbu, ali htio sam ostati u sjeni. Tako barem uvjeravam samoga sebe. Madison je jako sramežljiva. Ne želi nastupiti ako ja nisam s njom na sceni. To će je proći, ali mislim da su mi zasad bubnjevi dosta dobra krinka."

Slegnuo je ramenima, pokušao se osmjehnuti. Još je imao tračak one neodoljive karizme. "Čini se da sam pogrešno mislio."

Kratko vrijeme su šutjeli.

"Još uvijek ne shvaćam", rekla je Grace.

Pogledao ju je.

"Kao što već rekoh, nisam ja ta koja vam treba dati oprost. Doista to mislim. Istina je da vi niste pucali one večeri."

Jimmy se nije pomaknuo.

"Grupa The Who oporavila se nakon stampeda na koncertu u Cincinnatiju. I Stonesi nakon što je pripadnik Heils Angelsa ubio nekog tipa na njihovu koncertu. Još uvijek sviraju. Shvaćam želju za privremenim prekidom, godinu, dvije, ali..."

Jimmy je pogledao udesno. "Trebao bih poći."

Ustao je.

"Opet ćete nestati?"

Oklijevao je, a onda posegnuo za nečim u džepu. Izvadio je posjetnicu i pružio joj je. Na njoj je bilo deset brojeva, ništa više. "Nemam kućnu adresu, samo ovaj broj mobitela."

Okrenuo se i pošao prema vratima. Grace ga nije slijedila. U normalnim okolnostima možda bi ga još ispitivala, ali u ovome trenutku njegov je posjet bio nešto sporedno. Njezina prošlost ju je na čudan način privlačila, ali to je bilo sve. Pogotovo sada.

"Čuvajte se, Grace."

"I vi, Jimmy."

Sjedila je u radnoj sobi osjećajući kako joj umor pritišće ramena, pitajući se što Jack sad radi.

Mike je doista sjeo za upravljač. Azijac je imao prednost od gotovo jedne minute, ali ono što je bilo dobro u zakučastom rasporedu njihovih slijepih ulica, tipiziranih kuća, lijepo pošumljenih parcela – taj čudesan nepravilan i zavojit svijet predgrađa – bilo je što je postojao samo jedan pravi ulaz i izlaz.

U tom dijelu Ho-Ho-Kusa sve su ceste vodile prema Aveniji Hollywood.

Charlaine je, najbrže što je mogla, uputila Mikea u događaje. Rekla mu je gotovo sve: kako je pogledala kroz prozor, ugledala tog čovjeka i postala

sumnjičava. Mike je slušao bez prekidanja. U njezinoj je priči bilo velikih rupa. Izostavila je, na primjer, razlog zbog kojeg je gledala kroz prozor. Mike je sigurno zamijetio te rupe, ali u ovome je trenutku odlučio ne ispitivati.

Charlaine se proučavajući njegov profil vratila u vrijeme kada su se upoznali. Ona je bila brucošica na sveučilištu Vanderbilt. U Nashvilleu je, nedaleko od sveučilišta, bio park s kopijom Partenona, onog atenskog. Sagrađen je 1897. za izložbu u čast stogodišnjice osnutka grada. Smatralo se daje to najrealističnija kopija na svijetu poznate građevine na Akropoli. Ako ste željeli znati kako je izgledao pravi Partenon na svojem vrhuncu, mogli ste posjetiti Nashville u Tennesseeju.

Sjedila je tamo jednog toplog jesenjeg dana. Bilo joj je samo osamnaest godina. Netremice je gledala građevinu i zamišljala kako je izgledao život u staroj Grčkoj, kada je netko rekao: "Ne pomaže, zar ne?"

Okrenula se. Mike je držao ruke u džepovima. Bio je vraški zgodan. "Molim?" Prišao joj je korak bliže s poluosmijehom na usnama. Kretao se samouvjerenom, što ju je privuklo. Mike je pokazao glavom na golemu građevinu. "To je točna kopija, zar ne? Gledate je, a to su vidjeli i veliki filozofi poput Platona i Sokrata, a sve što meni pada na pamet je," stao je i slegnuo ramenima, "je li to sve?"

Nasmiješila mu se. Vidjela je kako su mu se oči raširile i znala je da ga se njezin osmijeh jako dojmio. "Ne ostavlja ništa mašti", rekla je.

Mike je nagnuo glavu. "Kako to misliš?"

"Kad vidiš ruševine pravog Partenona, pokušavaš zamisliti kako je nekad izgledao. Ali stvarnost koju tu vidimo ne može se mjeriti s onim što mašta može stvoriti."

Mike je polako kimao razmišljajući o njezinim riječima.

"Ne slažeš se?" pitala ga je.

"Imam drukčiju teoriju", rekao je Mike.

"Voljela bih je čuti."

Približio se i čučnuo. "Nema duhova."

Sada je ona nagnula glavu.

"Potrebna vam je povijest. Potrebni su vam ljudi u sandalama koji kroz nju kroče. Potrebne su vam godine, krv, smrti, znoj iz, recimo, petog stoljeća prije Krista. Sokrat se nikad nije molio ovdje. Platon nije polemizirao pokraj tih vrata. Kopije nikad nemaju duhove. To su tijela bez duša."

Mlada Charlaine se opet nasmiješila. "S tom pričom se upucavaš svakoj curi?"

"Ne, ova je nova. Upravo je isprobavam. Kako ti se čini?"

Podigla je ruku s dlanom na dolje i pokazala tako-tako. "Eh."

Od tog dana Charlaine nije bila s drugim muškarcem. Godinama su za godišnjicu braka odlazili na lažni Partenon. Ovo je bila prva godina da nisu išli onamo.

"Eno ga", rekao je Mike.

Ford Windstar vozio se na zapad Avenijom Hollywood prema cesti 17. Grace je bila na liniji s operaterkom službe 911. Operaterka ju je napokon počela shvaćati ozbiljno.

"Izgubili smo radio-vezu s našim policajcem", rekla je.

"Čovjek kojega slijedimo zaputio se prema cesti 17 jug na izlasku s Avenije Hollywood", rekla je Charlaine. "Vozi Ford Windstar."

"Broj registracije?"

"Ne vidim."

"Poslali smo policajce na obje lokacije, možete ga prestati slijediti."

Spustila je telefon. "Mike?" "Sve je u redu", odgovorio je.

Naslonila se u sjedalu razmišljajući o svojoj kući, duhovima, o tijelima bez duše.

* * *

Erica Wua nije bilo lako iznenaditi.

Međutim, kad je ugledao onu ženu i čovjeka za kojega je pretpostavljao da je njezin muž kako ga slijede, to je bilo nešto što doista nikad ne bi predvidio. Pitao se kako da to riješi.

Ta žena.

Ona mu je smjestila. Ona ga je slijedila. Ona je zvala policiju. Oni su poslali policajca. Znao je da će ih zvati opet.

Međutim, on je računao s tim da će dovoljno odmaknuti od Sykesove kuće prije nego što se policija odazove na njezin poziv. Kada se radi o pronalaženju vozila, policija je daleko od svemogućće. Recimo, snajperisti u Washingtonu prije nekoliko godina. Na slučaju su radile stotine policajaca. Imali su kontrolna mjesta na cestama. Ponižavajuće dugo nisu mogli odrediti točno mjesto gdje su se nalazila dvojica amatera.

Kad bi Wu uspio napraviti pristojan razmak, bio bi na sigurnom.

Ali imao je problem. Opet ona žena.

Ona žena i njezin muž su ga slijedili. Moći će reći policiji kamo se on zaputio, na kojoj se cesti nalazi, u kojem smjeru ide. Neće uspjeti napraviti razmak između sebe i vlasti.

Zaključak: Wu ih je morao zaustaviti.

Ugledao je znak za trgovački centar Paramus Park i skrenuo na nadvožnjak preko autoceste. Ona žena i njezin muž skrenuli su za njim. Bilo je kasno navečer. Dućani su bili zatvoreni. Parkiralište je bilo prazno. Wu je skrenuo tamo. Žena i njezin muž su se držali podalje od njega.

To je bilo u redu.

Kucnuo je čas da vidi za što su doista sposobni.

Wu je imao pištolj, Walter PPK. Nije se volio njime koristiti. Ne zato što je bio preosjetljiv. Wu je jednostavno više volio koristiti ruke. Znao je dobro baratati pištoljem, ali s rukama je bio virtuoz. Tako je imao potpunu kontrolu. One su bile dio njega. Kod oružja morate vjerovati mehanici, vanjskom faktoru. Wu se to nije sviđalo.

Ali shvaćao je zašto je oružje katkad potrebno.

Zaustavio je vozilo. Provjerio je li oružje nabijeno. Vrata su bila otključana. Povukao je ručicu, izašao iz automobila i naciljao.

"Štoon to, k vragu, radi?" rekao je Mike.

Charlaine je gledala kako Ford Windstar skreće na parkiralište trgovačkog centra. Nije bilo drugih vozila. Parkiralište je bilo dobro osvijetljeno, okupano fluorescentnim sjajem karakterističnim za trgovačke centre. Naprijed je vidjela Sears, Office Depot, Sports Authority.

Ford Windstar polako se zaustavio.

"Drži se dalje od njega", rekla je.

"Nalazimo se u zaključanom autu", rekao je Mike. "Što nam može?"

Azijac se kretao lako i graciozno, ali svaki njegov pokret bio je odmjeren, kao daje pažljivo isplaniran. Bila je to čudna kombinacija, način na koji se kretao, gotovo neljudski. U tom trenutku stajao je pokraj svojega vozila potpuno miran. Podigao je ruku, samo ruku. Ostatak tijela nije se pomaknuo zbog te kretnje pa je izgledalo gotovo kao optička varka.

Tada im je eksplodiralo prednje staklo.

Zvuk je bio iznenadan i zaglušan. Charlaine je vrisnula. Nešto joj je poprskalo lice, nešto mokro, poput sirupa. U zraku se osjećao miris bakra. Charlaine se nagoniski sagnula. Krhotine stakla zasule su joj glavu. Nešto se skljkalo na nju, pritišćući je.

Bio je to Mike.

Opet je vrisnula. Vrisak se pomiješao sa zvukom još jednog ispaljenog metka. Morala se pokrenuti, morala se izvući, morala ih je oboje izvući odatle. Mike je bio nepomičan. Odgurnula ga je sa sebe i, ne obazirući se na opasnost, odlučila podići glavu.

Još jedan metak prozujao je pokraj nje.

Nije imala pojma gdje se zaustavio. Glava joj je opet bila spuštena. U ušima joj je vrištalo. Prošlo je nekoliko sekunda. Charlaine se napokon usudila baciti pogled.

Muškarac je išao prema njoj.

Što sad?

Bježi. Nestani. Bila je to jedina misao koja joj je prostrujala glavom.

Stavila je mjenjač u rikverc. Mikeova je noga još pritiskala kočnicu. Sagnula se još više. Ispružila je ruku i uhvatila ga za opuštenu gležanj. Pomaknula je njegovo stopalo s kočnice. Još zaglavljena u prostoru za noge, Charlaine je

uspjela dlanom pritisnuti papučicu gasa. Gurala je najjače što je mogla. Automobil je poskočio unatrag. Ona se nije mogla pomaknuti. Nije imala pojma na koju se stranu voze.

Ali ipak su se vozili.

Dlanom je i dalje pritiskala papučicu. Automobil je poskočio preko nečega, ruba pločnika valjda. Zbog poskakivanja je udarila glavom u osovину volana. Koristeći se lopaticama, pokušavala je upravljati njime. Lijevom rukom je i dalje pritiskala gas. Opet su udarili u izbočinu. Nije popuštala. Cesta je sad bila bez prepreka. Charlaine je začula zvuk truba, škripu guma i kočnica i stravično zujanje automobila koji su se oteli kontroli.

Došlo je do sudara, a onda je, nekoliko sekunda kasnije, nastupila tama.

Daley je bio blijed kao krpa.

Perlmutter se uspravio. "Što se dogodilo?"

Daley je netremice gledao u list papira koji je držao u ruci kao da se boji da mu ne nestane. "Tu je nešto čudno, kapetane."

Kada je kapetan Perlmutter tek počeo raditi u policiji mrzio je noćnu smjenu. Smetalesu mu tišina i samoća. Odrastao je u velikoj obitelji, bio je jedan od sedmero djece i ta atmosfera mu se sviđala. On i njegova žena Marion kanili su imati veliku obitelj. Sve je isplanirao – roštiljade, vikende kad bi trenirao neki sport s djecom, školske sastanke, obiteljsko gledanje filmova petkom navečer, ljetne noći na prednjem trijemu – onakav život kakav je on imao odrastajući u Brooklynu, samo u prigradskom naselju i u većoj kući.

Kako?

Njegova baka običavala je sipati židovske poslovice. Perlmutteru je najdraža bila: Čovjek planira, a Bog se smije. Marion, jedina žena koju je ikada volio, iznenada je umrla od embolije u trideset prvoj godini. Bila je u kuhinji i radila Sammyju – njihovu sinu jedincu – sendvič kad ju je pokosila embolija. Bila je mrtva prije nego što je pala na linoleum.

Iz Perlmutterova je života toga dana iščezla gotovo sva radost. Činio je najbolje što je mogao kako bi odgojio Sammyja, ali istini za volju, nije u tome sudjelovao srcem. Volio je dječaka i uživao u svojem poslu, ali on je prije živio za Marion. Policijska postaja i posao postali su mu utjeha. Dom i Sammy podsjećali su ga na Marion i ono što nikad nisu imali. Na radnom mjestu gotovo da je mogao zaboraviti.

Sve je to bilo davno. Sammy je sada bio na fakultetu. Izrastao je u dobra čovjeka unatoč nedostatku očeve pažnje. To je govorilo o mnogome, ali Perlmutter to nije znao izraziti riječima.

Perlmutter je pokazao Daleyju da sjedne. "Sto te muči?"

"Ona žena. Grace Lawson."

"Ah", uzdahnuo je Perlmutter.

"Ah?"

"I ja sam upravo razmišljao o njoj."

"Smeta li vam nešto u njezinu slučaju, kapetane?"

"Da."

"Mislio sam da se to čini samo meni."

Perlmutter se zavalio u stolcu. "Znaš li tko je ona?"

"Gospođa Lawson?"

"Da."

"Ona je slikarica."

"Ne to. Jesi li primijetio da šepa?"

"Da."

"Sada se zove Grace Lawson, ali nekad se zvala Grace Sharpe, pretpostavljam da joj je to bilo djevojačko prezime."

Daley ga je pogledao ne shvaćajući.

"Jesi li ikad čuo za Bostonski masakr?"

"Mislite na izgred koji je nastao na rock-koncertu?"

"Ne izgred, stampedo. Stradalo je mnogo ljudi."

"Ona je bila tamo?" *

Perlmutter je kimnuo. "Teško je ozlijeđena. Neko je vrijeme bila u komi. Tisak joj je dao petnaest minuta slave i ne samo to."

"Kad je to bilo?"

"Čini mi se prije otprilike petnaest, šesnaest godina." "Ali vi se sjećate?"

"Bila je to glavna vijest, a ja sam bio veliki obožavatelj Jimmy X Banda."

Daley je izgledao iznenađeno. "Vi?"

"Hej, nisam uvijek bio stari prdonja."

"Čuo sam njihov CD. Bili su dosta dobri. Na radiju često puštaju Izbljedjelu tintu."

"Jedna od najboljih pjesama svih vremena."

Marion je voljela Jimmy X Band. Perlmutter se sjećao kako je zatvorenih očiju neprestano slušala Izbljedjelu tintu na starom walkmanu, pomičući usne dok je tiho pjevušila. Trepnuo je da otjera tu sliku.

"I što im se dogodilo?"

"Masakr je uništio band. Raspali su se. Jimmy X – ne sjećam se više njegova pravog imena – bio je frontmen grupe i autor svih pjesama. Jednostavno je digao ruke od svega i nestao." Perlmutter je pokazao na list papira u Daleyjevoj ruci. "Što je to?"

"O tome sam želio s vama porazgovarati."

"Ima li neke veze sa slučajem Lawson?"

"Ne znam." A onda: "Da, možda."

Perlmutter je stavio ruke iza glave. "Slušam."

"DiBartola je rano večeras dobio poziv", Daley je rekao. "Još jedan slučaj nestalog supruga."

"Ima li sličnosti s Lawsonom?"

"Ne, barem ne na prvi pogled. Tip više i nije suprug. Bivši. I nije sasvim čist."

"Ima dosje?"

"Bio je u zatvoru zbog fizičkog napada." "Ime?"

"Rocky Conwell."

"Rocky? To mu je pravo ime?"

"Da, tako piše u rodnom listu."

"Ah, ti roditelji." Perlmutter je napravio grimasu. "Čekaj, zašto mi se to ime čini poznatim?"

"Neko je vrijeme profesionalno igrao ragbi."

Perlmutter se pokušao sjetiti, zatim je slegnuo ramenima. "I, o čemu se radi?"

"Dobro, kao što sam rekao, taj slučaj čini se još jednostavnijim od slučaja Lawson. Bivši muž trebao je jutros voditi ženu u kupnju. Mislim, nije to ništa. Manje od ništa. Ali DiBartola je ugledao ženu – zove se Lorraine – pravi komad. A znate kakav je DiBartola."

"Svinja", rekao je Perlmutter kimajući. "Među prvih deset po svjetskim mjerilima."

"Tako je. Pomislio je – k vragu, udovoljit ću joj. Razvedena je pa se nikad ne zna. Možda mu se posreći."

"Vrlo profesionalno", namrštio se Perlmutter. "Nastavi."

"Tada postaje čudno." Daley je oblizao usne. "DiBartola je napravio uobičajenu stvar. Provjerio je E-Z karticu."

"Kao i ti."

"Točno, kao i ja."

"Što to znači?"

"I on je dobio odgovor." Daley je učinio još korak naprijed. "Rocky Conwell prošao je pokraj naplatnih kućica kod izlaza 16 na autocesti za New York točno u deset i dvadeset šest prošle noći."

Perlmutter ga je pogledao.

"Da, znam. Isto vrijeme i mjesto kao i Jack Lawson."

Perlmutter je preletio pogledom po izvješću. "Jesi li siguran? Možda je DiBartola slučajno utipkao naš broj?"

"Provjerio sam dvaput. Nema greške. Conwell i Lawson prošli su pokraj naplatnih kućica u isto vrijeme. Zacijelo su bili zajedno."

Perlmutter je malo razmislio i odmahnuo glavom. "Nisu."

Daley je izgledao zbunjeno. "Mislite da je to slučajnost?"

"Da dva različita vozila prođu onuda u isto vrijeme? Malo vjerojatno."

"Kako vi to tumačite?"

"Ne znam", rekao je Perlmutter. "Recimo da su pobjegli zajedno. Ili je Conwell oteo Lawsona. Ili je, k vragu, Lawson oteo Conwella. Onda bi bili u istom automobilu. Koristili bi samo jednu E-Z karticu, ne dvije."

"Da, dobro."

"Ali oni su bili u dva vozila. To me zbunjuje. Oba muškarca u različitim automobilima prolaze pokraj naplatnih kućica u isto vrijeme. I sada su obojica nestala."

"Osim što je Lawson zvao suprugu", dodao je Daley. "Trebalo mu je malo prostora, sjećate se?"

Obojica su se zamislila.

"Želite li da nazovem gospođu Lawson i pitam je poznaje li tog tipa, Conwella?" pitao je Daley.

Perlmutter je cupkao donju usnu i razmišljao o tome. "Ne još. Uostalom, kasno je. Ona ima djecu."

"Sto nam je onda činiti?"

"Još ćemo malo istražiti. Prvo treba porazgovarati s bivšom ženom Rockyja Conwella. Da vidimo možemo li ikako povezati Conwella i Lawsona. Izdaj tjeralicu za njegovim automobilom, možda nam se posreći."

Zazvonio je telefon. Daley je noću radio i na centrali. Javio se, poslušao, a zatim se okrenuo prema Perlmutteru.

"Tko je to bio?"

"Phil iz postaje u Ho-Ho-Kusu." "Nešto se dogodilo?"

"Misle da je jedan od njihovih policajaca stradao. Traže našu pomoć."

Beatrice Smith bila je pedesettrogodišnja udovica.

Eric Wu je opet bio u Ford Windstaru. Krenuo je Avenijom Ridgewood prema sjevernom dijelu brze ceste Garden State. Zatim se uputio na istok međudržavnom cestom 287 prema mostu Tappan Zee. Skrenuo je s ceste kod Airmonta u New Yorku. Zatim se vozio sporednim cestama. Znao je točno kamo ide. Da, učinio je nekoliko grešaka, ali još je držao sve konce u rukama. Vrlo je važno imati uvijek spremno rezervno mjesto boravka.

Muš Beatrice Smith, nekad poznati kardiolog, bio je čak u jednom mandatu gradonačelnik. Imali su puno prijatelja, ali su svi bili parovi. Kad je Maury – tako se zvao gospodin muž – iznenada umro od srčanog udara, prijatelji su bili uz nju mjesec-dva, a onda su se povukli. Njezino jedino dijete, sin, liječnik poput oca, živio je u San Diegu sa ženom i troje djece. Zadržala je kuću u kojoj je nekad živjela s Mauryjem, ali kuća je bila pusta, a ona se osjećala osamljenom. Htjela ju je prodati i preseliti se na Manhattan, ali u ovome su trenutku cijene ondje bile previsoke. Osim toga, bila je prestrašena. Airmont je poznavala. Ne bi li selidbom od lošeg otišla na gore?

Sve je to putem elektronske pošte u povjerenju otkrila izmišljenom Kurtu McFadonu, udovcu iz Philadelphije, koji je razmišljao o preseljenju u New York. Wu je skrenuo u njezinu ulicu i usporio. Susjedstvo je bilo mirno, prekriveno zelenilom, otmjeno. Bilo je kasno. U ovo doba noći nije mogao

glumiti dostavljača. Nije bilo ni potrebe ni vremena za finoću. Wu ju nije mogao ostaviti na životu.

Ništa nije smjelo povezati Beatrice Smith i Freddyja Sykesa.

Ukratko, ne smiju pronaći Beatrice Smith. Nikad.

Wu je parkirao automobil, navukao rukavice – ovaj put neće ostavljati otiske – i krenuo prema kući.

U pet ujutro Grace je odjenula kućni ogrtač – Jackov – i krenula u prizemlje. Cesto je nosila Jackovu odjeću. On ju je lijepo molio da nosi nešto ženstveno, ali njoj je bio miliji njegov gornji dio pidžame. "I?" pitala ga je dok mu je pokazivala kako joj stoji. "Nije loše", odgovorio je, "ali zašto ne nosiš samo donji dio? To bi bilo odlično." Odmahnula je glavom kad se toga sjetila. Stigla je do sobe s kompjuterom.

Grace je prvo provjerila e-mail adresu koju su koristile za odgovore u vezi s fotografijom poslanom sparnom. Iznenadilo ju je ono što je ugledala.

Nije bilo odgovora.

Niti jednoga.

Kako to? Zapravo je postojala vjerojatnost da nitko nije prepoznao djevojku s fotografije. Bila je spremna na tu mogućnost. Ali do sad je sigurno stotinu tisuća ljudi dobilo njihov mail. Čak i s blokatorima sparna i svim zaštitama, netko se morao javiti, neki čudak s puno slobodnog vremena ili netko tko je bio ljut zbog mnogo sparna mogao ih je poslati k vragu da si da oduška.

Bilo tko.

Ali nije dobila nijedan odgovor. Kako je to moguće?

U kući je vladala tišina. Emma i Max su još spavali, kao i Cora. Cora je, ispružena na leđima, hrkala otvorenih usta.

Treba promijeniti metodu traženja, reče Grace sama sebi.

Znala je da joj je Bob Dodd, ubijeni novinar, najbolji, možda jedini trag i, budimo realni, vrlo slab trag. Nije imala njegov broj telefona, nije znala tko su mu najbliži rođaci, nije imala čak ni adresu. Ipak, Bob Dodd je bio reporter prilično važnih novina, New Hampshire Posta. Shvatila je da treba krenuti od njih.

Novinske redakcije su uvijek otvorene, tako je bar Grace mislila. Netko je sigurno bio dežuran u uredništvu Posta u slučaju da se dogodi nešto važno. Također je moguće da će novinaru koji je dežuran u pet ujutro biti dosadno pa će lakše pristati na razgovor. Zato je posegnula za telefonom.

Grace nije bila sigurna kako bi im se obratila. Razmotrila je nekoliko varijanti. Mogla se recimo pretvarati daje novinarka koja piše članak i traži pomoć od kolege, ali nije bila uvjerena da će se znati koristiti njihovim žargonom.

Na kraju je odlučila držati se što je moguće bliže istini.

Pritisnula je *67 kako bi sakrila svoj broj. Novine su imale besplatan broj. Grace ga nije nazvala. Ne možete sakriti svoj broj kad zovete besplatne

brojeve. Negdje je to čula i pohranila tu informaciju u podsvijest, na ono isto mjesto na kojem je čuvala podatke poput onog da je Daryl Hannah glumila u Splashu, a hrvačica Esperanza Diaz imala nadimak Mala Pokahontas. Zbog toga ju je Jack zvao kraljicom beskorisnih informacija.

Prva dva poziva New Hampshire Postu nisu dala rezultat. Tip u redakciji vijesti nije se dao smetati. Nije najbolje poznao Boba Dodda i gotovo uopće nije slušao njezinu priču. Grace je pričekala dvadeset minuta i pokušala ponovno. Ovaj put su je spojili s gradskom rubrikom. Žena koja je zvučala vrlo mlado objasnila je Grace kako je tek počela raditi za te novine, kako joj je to prvi posao u životu te da nije poznavala Boba Dodda, ali zaboga, zar nije grozno to što mu se dogodilo?

Grace je opet provjerila poštu na Internetu. I dalje ništa.

"Mamice!"

Bio je to Max.

"Mamice, dođi brzo!"

Grace je požurila uza stube.

"Što je, dušo?"

Max je sjedio u krevetu i pokazivao na svoje stopalo. "Prst na nozi mi prebrzo raste!"

"Koji prst?"

"Pogledaj."

Došla je do njega i sjela.

"Vidiš?"

"Što, dušo?"

"Ovaj drugi prst", reče. "Veći je od palca. Prebrzo raste." Grace se nasmijala.

"To je normalno, dušo." "Molim?"

"Mnogi ljudi imaju drugi prst duži od palca. Tvoj tata također."

"Nije moguće."

"Jest. Drugi prst mu je duži od palca."

To ga je, čini se, umirilo. Grace je opet osjetila probadanje u prsima. "Želiš li gledati Wigglese?" pitala ga je.

"To je emisija za malu djecu."

"Idemo provjeriti što je na Playhouse Disneyju, dobro?"

Na televiziji je bio Rolie Polie Olie pa se Max smjestio na kauču i počeo gledati. Volio se pokrivati jastucima, zbog čega bi na kauču zavladao potpuni kaos. Grace to sad nije bilo važno. Opet je nazvala New Hampshire Post. Ovaj put je tražila redakciju glavnih vijesti.

Javio se čovjek s glasom koji je zvučao poput starih kotača koji se voze po šljunku. "Da čujem?"

"Dobro jutro", rekla je Grace smiješeći se odviše veselo u telefon poput budale.

Čovjek je ispustio zvuk koji je u prijevodu značio: daj reci što imaš.

"Pokušavam prikupiti neke podatke o Bobu Doddu." "S kim razgovaram?"

"Radije se ne bih predstavila."

"Vi se šalite, zar ne? Slušaj, dušo, sad ću prekinuti vezu--"

"Čekajte trenutak. Ne mogu vam reći detalje, ali ako se ovo pretvori u senzaciju..."

"Senzaciju? Jeste li upravo rekli senzaciju?"

"Da."

Čovjek se počeo cerekati. "A vi mislite da sam ja poput Pavlovljeva psa. Kažete 'senzacija', a ja počnem sliniti."

"Samo trebam neke podatke o Bobu Doddu."

"Zašto?"

"Zato što je moj muž nestao i mislim da to ima neke veze s Doddovom smrću."

To je očito ostavilo utisak. "Šalite se, zar ne?"

"Ne", rekla je Grace. "Gledajte, samo tražim nekoga tko je poznavao Boba Dodda."

Glas je postao mekši. "Ja sam ga poznavao."

"Jeste li ga dobro poznavali?"

"Dovoljno. Što vam treba?"

"Znate li na čemu je radio?"

"Slušajte, gospođo, imate li informacije o Bobovu ubojici? Ako imate, zaboravite sranje o senzaciji i recite to policiji."

"Ne, ne znam ništa o tome."

"Što onda znate?"

"Pregledavala sam stare telefonske račune. Moj je muž razgovarao s Bobom Doddom nedugo prije nego što je ubijen."

"A vaš muž je?"

"To vam neću reći. Zacijelo se radi o slučajnosti."

"Ali rekli ste da je vaš muž nestao."

"Da."

"I vi ste tako zabrinuti da provjeravate taj telefonski razgovor?"

"Nemam ništa drugo."

Nastala je stanka. "Morat ćete mi reći više."

"Bojim se da ne mogu."

Tišina.

"Ma uostalom, kakva šteta sad može nastati od onoga što vam kažem? Ja zapravo ništa i ne znam. Bob mi se nije povjeravao."

"Kome se povjeravao?"

"Pokušajte pitati njegovu ženu."

Grace se umalo lupila po glavi. Kako se nije sjetila nečeg tako očitog? Čovječe, ovo je nadilazilo njezine sposobnosti. "Znate li kako mogu doći do nje?"

"Ne baš. Sreli smo se samo jedanput, možda dvaput."

"Kako se zove?"

"Jillian. Mislim da je prvo slovo J."

"Jillian Dodd?" "Pretpostavljam da je tako." Zapisala je to ime.

"Ima još jedna osoba koju možete pitati. Bobov otac, Robert stariji. Ima više od osamdeset godina, ali mislim da su bili vrlo bliski."

"Imate li njegovu adresu?"

"Da. Živi u nekom staračkom domu u Connecticutu. Onamo smo poslali Bobove stvari."

"Stvari?"

"Osobno sam ispraznio njegov radni stol i stavio sve u kartonsku kutiju."

Grace se namrštila. "I poslali je u starački dom njegova oca?" "Da."

"Zašto ne Jillian, njegovoj ženi?"

Nastala je kratka stanka. "Zapravo ne znam. Mislim da se izbezumila nakon ubojstva. Bila je prisutna kad se to dogodilo. Čekajte malo da potražim telefonski broj staračkog doma. Pitajte tamo."

Charlaine je željela sjesti uz bolnički krevet.

U filmovima i na TV-u uvijek vidite kako brižne supruge sjede pokraj uzglavlja svojih voljenih i drže ih za ruku, ali u ovoj sobi nije bilo stolca predviđenog za to. Jedini stolac u prostoriji bio je prenizak, od one vrste koja se može rasklopiti u ležaj. Da, to će možda dobro doći kasnije, ali u ovome trenutku, Charlaine je jedino željela sjediti uz muža i držati ga za ruku.

Umjesto toga je stajala. Svako malo bi sjela na rub kreveta, ali se bojala da bi to moglo smetati Mikeu. Zato bi opet ustala. Možda je to dobro. Možda je to neka vrsta pokore.

Iza njezinih leđa su se otvorila vrata. Nije se potrudila okrenuti. Nepoznati muški glas upita: "Kako se osjećate?"

"Dobro."

"Imali ste sreću."

Kimnula je. "Osjećam se kao da sam dobila na lutriji."

Charlaine je rukom dotaknula povez na čelu. Nekoliko šavova i vjerojatno blagi potres mozga. To je sve što je zadobila tijekom udesa. Ogrebotine, modrice, nekoliko šavova.

"Kako je vaš muž?"

Nije se potrudila odgovoriti. Metak je pogodio Mikea u vrat. Još nije došao k svijesti, premda su joj liječnici rekli kako vjeruju daje najgore prošlo, što god to značilo.

"Gospodin Sykes će preživjeti", rekao je čovjek iza nje. "Zahvaljujući vama. Duguje vam život. Još nekoliko sati u kadi i..."

Čovjek za kojega je pretpostavljala da je još jedan policajac, namjerno je ostavio rečenicu nedovršenom. Napokon se okrenula prema njemu. Da, policajac. U uniformi. Na nadlaktici mu je pisalo da je pripadnik kasseltonske policije.

"Već sam razgovarala s detektivima iz Ho-Ho-Kusa", rekla je.

"Znam."

"Doista ne znam više ništa, policajce..."

"Perlmutter", odgovorio je. "Kapetan Stuart Perlmutter."

Okrenula se prema krevetu. Mike nije imao košulju na sebi. Trbuh mu se dizao i spuštao kao da ga netko pumpa. Imao je višak kilograma pa je već samo disanje izgledalo kao pretjerani napor. Trebao se bolje brinuti za svoje zdravlje. Ona je trebala inzistirati na tome.

"Tko je s vašom djecom?"

"Mikeov brat i šurjakinja."

"Mogu li vam štogod donijeti?"

"Ne."

Charlaine je pustila Mikeovu ruku. "Pročitao sam vašu izjavu." Nije odgovorila.

"Imate li što protiv ako vam postavim nekoliko dodatnih pitanja?"

"Nešto ne shvaćam", rekla je Charlaine. "Molim?"

"Ja živim u Ho-Ho-Kusu. Kakve veze ima Kasselton s ovim slučajem?"

"Jednostavno želim pomoći."

Kimnula je, premda ništa nije shvaćala. "Ah, tako."

"Prema vašoj izjavi, gledali ste kroz prozor spavaće sobe i ugledali kutijicu za ključeve na stazi iza kuće gospodina Sykesa. Je li to točno?"

"Da."

"I zbog toga ste pozvali policiju?" "Da."

"Poznajete li gospodina Sykesa?"

Slegnula je ramenima, ne skidajući oči s trbuha koji se dizao i spuštao.

"Pozdravljali smo se."

"Hoćete reći, kao susjedi?"

"Da."

"Kad ste posljednji put s njim razgovarali?" "Nisam. Hoću reći, nikad nisam s njim razgovarala." "Samo dobrosusjedski pozdravi?" Kimnula je.

"Kad ste se posljednji put pozdravili?"

"Mahnuli si na pozdrav?"

"Da."

"Ne znam. Možda prije tjedan dana."

"Pomalo sam zbunjen, gospođo Swain, pa mi možda možete pomoći da shvatim. Jednostavno ste vidjeli kutijicu za ključ na stazi i odlučili nazvati policiju..."

"Vidjela sam i neko kretanje."

"Oprostite?"

"Kretanje. Vidjela sam kako se nešto pomaknulo u kući."

"Kao da je netko unutra?"

"Da."

"Kako ste znali da to nije gospodin Sykes?"

Okrenula se prema njemu. "Nisam znala. Ali ugledala sam kutijicu za ključ."

"Kako odbačena leži posred staze gdje je svi mogu vidjeti?" "Da."

"Shvaćam. I onda ste zbrojili dva i dva?" "Točno."

Perlmutter je kimnuo kao da je iznenada shvatio. "Znači, da je gospodin Sykes sam uzeo rezervni ključ, ne bi tek tako odbacio kutijicu na stazu. Tako ste razmišljali?"

Charlaine nije odgovorila.

"Znate, to i jest ono što mi je čudno, gospođo Swain. Taj tip koji je provalio u kuću i napao gospodina Sykesa. Zašto bi on ostavio kamen na stazi da ga svi vide? Zar ga ne bi sakrio ili ga uzeo sa sobom u kuću?"

Tišina.

"I još nešto. Gospodin Sykes je zadobio ozljede barem dvadeset četiri sata prije nego što smo ga pronašli. Mislite li da je kutijica cijelo to vrijeme bila na stazi?"

"Ne bih znala."

"Da, vjerujem da ne biste. Vi ne motrite stalno njegovo stražnje dvorište, zar ne?" Samo ga je gledala.

"Zašto ste ga vi i muž slijedili, mislim na onog tipa koji je provalio u Sykesovu kuću?"

"Rekla sam drugom policajcu..."

"Kako ste htjeli pomoći da ga ne izgubimo."

"Bila sam prestrašena."

"Zbog čega?"

"Da će on znati da sam ja pozvala policiju." "Zašto bi vas to trebalo brinuti?"

"Gledala sam s prozora kad je došla policija. On se okrenuo i vidio me."

"I vi ste pomislili da će vam se osvetiti?"

"Ne znam. Jednostavno sam se uplašila, to je sve."

Perlmutter je opet teatralno kimnuo. "Da, to se poklapa. Mislim, neki dijelovi vaše priče su malo nategnuti, ali to je, normalno. U većini slučajeva mnogo toga se ne poklapa."

Opet mu je okrenula leđa.

"Kažete da je vozio Ford Windstar."

"Tako je."

"Izvezao se iz garaže u tom vozilu?" "Da."

"Jeste li vidjeli registarske pločice?" "Ne."

"Hm. Sto mislite, zašto je to učinio?"

"Zašto je učinio što?"

"Parkirao automobil u garaži?"

"Ne znam. Možda zato da ga nitko ne vidi."

"Da, dobro, to ima smisla."

Charlaine je opet primila muža za ruku. Sjetila se posljednjeg puta kad su se držali za ruke. Bilo je to prije dva mjeseca kad su išli gledati romantičnu komediju s Meg Ryan. Začuđujuće, ali Mike je volio ženske filmove. Oči bi mu se napunile suzama kad bi gledao sladunjave romantične filmove. Koliko se sjećala, do sad gaje samo jedanput vidjela kako plače, kad mu je umro otac. Ali gledajući filmove, Mike je sjedio u mraku i vidjeli biste mali drhtaj na njegovu licu, a onda bi slijedile suze. Te večeri ju je uhvatio za ruku i Charlaine se najviše sjećala, a to ju je sad mučilo, daje to nije dirnulo. Mike je pokušao ispreplesti svoje prste s njezinima, ali ona ih je pomaknula da to spriječi. Tako malo joj je značio, zapravo ništa, taj odeblji čovjek staromodne frizure koji je želio doprijeti do nje.

"Možete li sad otići, molim vas?" rekla je Perlmutteru.

"Znate da ne mogu."

Zatvorila je oči.

"Znam za vaš problem s porezom." Nije se pomaknula.

"Jutros ste zbog toga nazvali H & R Block, zar ne? Tamo je radio gospodin Sykes."

Nije željela pustiti Mikeovu ruku, ali je osjetila kao da je on povlači.

"Gospođo Swain?"

"Ne ovdje", rekla je Charlaine Perlmutteru. Pustila je Mikeovu ruku da padne i ustala. "Ne pred mojim mužem."

Stanari staračkih domova uvijek su bili kod kuće i sretni što im dolazi neki posjetitelj. Grace je nazvala broj na koji se javila neka živahna žena.

"Dom za starije Zvezdani sjaj!"

"Htjela bih znati kad je vrijeme posjeta", rekla je Grace.

"Nemamo ga!" Žena se uglavnom koristila uskličnim rečenicama.

"Molim?"

"Nemamo vrijeme posjeta. Možete doći u bilo koje doba dana i noći."

"Oh, htjela bih posjetiti gospodina Roberta Dodda."

"Bobbyja? Dobro, sad ću vas spojiti s njegovom sobom. Čekajte, osam je sati. On je vjerojatno na tjelovježbi. Bobby voli održavati dobru kondiciju."

"Mogu li dogovoriti sastanak?"

"Želite doći u posjet?"

"Da."

"Nema potrebe, samo navratite."

Vožnja donde traje nešto manje od dva sata. To je bolje nego da mu telefonski pokuša nešto objasniti, pogotovo kad ni sama nije znala što ga zapravo želi pitati. Uostalom, sa starijim je ljudima bolje razgovarati oči u oči. "Što mislite, hoće li prije podne biti u domu?"

"Naravno. Bobby je prestao voziti prije dvije godine. Bit će tu."

"Hvala."

"Nema na čemu."

Za kuhinjskim stolom Max je duboko zavukao ruku u kutiju Cap'n Cruncha. Zastala je kad je ugledala svoje dijete kako traži igračku. Bilo je to tako normalno. Djeca osjećaju neke stvari. Grace je to znala. Ali ponekad su bila prekrasno nesvjesna. U ovom je trenutku zbog toga bila zahvalna.

"Već si izvadio igračku", rekla mu je.

Max se zaustavio. "Jesam?"

"Toliko kutija, a tako bezvezne igračke."

"Molim?"

Istina je zapravo bila da je i ona kao mala radila isto, kopala je kako bi pronašla bezvrijednu nagradu. Kad bolje razmisli, čak je i vrsta žitnih pahuljica bila ista. "Zaboravi."

Narezala je bananu i pomiješala je s pahuljicama. Grace se uvijek trudila da ih ovako nadmudri, postupno dodajući više banane, a manje Cap'na. Neko vrijeme im je davala Cheerios – imali su manje šećera – ali Max je to ubrzo shvatio.

"Emma! Ustaj!"

Čulo se gundanje. Njezina je kći još bila premala da bi počela s odugovlačenjem dizanja iz kreveta. Grace je to počela raditi tek u srednjoj školi. Dobro, možda nešto ranije. Ali svakako ne s osam godina. Sjetila se svojih već odavno preminulih roditelja. Ponekad bi je djeca podsjetila na majku ili oca. Emma je skupljala usne na isti način kao i Graceina mama, zbog čega bi se Grace na mjestu smrznula. Max je imao osmijeh poput njezina oca. Na njima se vidjela genetska jeka, ali Grace nije bila sigurna je li joj to utjeha ili bolan podsjetnik.

"Emma, smjesta!"

Začuo se neki zvuk. Možda djeteta kako ustaje iz kreveta.

Grace je počela pripremati jedan obrok za školu. Max je volio školsku hranu, što je za Grace bilo jednostavnije. Jutarnja priprema školskog obroka bila je prava gnjavaža. Neko vrijeme je i Emma kupovala školsku hranu, ali joj se nedavno nešto zgadilo, neki neobjašnjivi miris u školskom restoranu, što je izazvalo tako jako gađenje da se Emmi povraćalo. Jela je vani, čak i zimi, ali taj je smrad bio i u hrani. Sad je jela unutra, ali je donosila hranu od kuće u svojoj Batman kutiji.

"Emma!"

"Tu sam."

Emma je na sebi imala uobičajenu sportsku odjeću: kratke hlače boje trule višnje, visoke modre Converse i jaknu New Jersey Netsa. Ništa nije išlo jedno s drugim, što je možda i bio cilj. Emma nije željela nositi bilo što ženstveno. Nagovoriti je da odjene haljinu zahtijevalo je osjetljive pregovore poput onih na Bliskom istoku s jednako burnim ishodom.

"Što želiš za podnevni obrok?" pitala ju je Grace.

"Sendvič s maslacem od kikirikija s pekmezom."

Grace ju je prodorno pogledala.

Emma se pravila luda. "Što je?"

"Koliko dugo ideš u ovu školu?"

"Molim?"

"Četiri godine, zar ne? Godinu u vrtić, a sad si u trećem razredu. Ukupno četiri."

"Pa?"

"Za sve to vrijeme, koliko si puta tražila da ti priprelim sendvič s maslacem kikirikija za školu?" "Ne znam."

"Možda stotinjak puta?" Slijeganje ramenima.

"A koliko sam ti ja puta objasnila da vaša škola ne dopušta donošenje sendviča s maslacem od kikirikija jer neka djeca mogu imati alergijsku reakciju?"

"Ah, da."

"Ah, da." Grace je pogledala na sat. Imala je nekoliko prilično odvratnih gotovih obroka koje je čuvala za slučajeve kao što je ovaj, to jest, kad nije imala vremena ili volje da sama pripremi obrok. Djeca su ih, naravno, obožavala. Tiho je pitala Emmu bi li to htjela – tiho, jer ako bi Max čuo, prestao bi kupovati objed u školi. Emma je milostivo pristala i nagurala ga u svoju Batman kutiju.

Sjeli su za doručak.

"Mama?"

Bila je to Emma. "Da?" *

"Kad ste se ti i tata vjenčali..." Stala je. "Slušam."

Emma je počela iz početka. "Kad ste se ti i tata vjenčali – na kraju kad je tip rekao: sada možete poljubiti mladu..."

"Da?"

"Pa", Emma je nagnula glavu, zatvorivši jedno oko, "jesi li morala?"

"Poljubiti ga?"

"Da."

"Morala? Ne, mislim da nisam morala. Željela sam."

"Ali, moraš li?" bila je uporna Emma. "Mislim, ne možete li se umjesto toga samo pljesnuti dlanovima?"

"Pljesnuti dlanovima?"

"Umjesto poljupca. Znaš ono, okrenete se jedno prema drugome i pljesnete dlanovima." Pokazala je kako.

"Mislim da je moguće, ako je to ono što želiš."

"To je ono što želim", odlučno je rekla Emma.

Grace ih je dopratila do stajališta autobusa. Ovaj put nije slijedila autobus do škole. Stajala je na mjestu i grizla donju usnu. Fasada mirnoće opet je popuštala. Ali sad kad su Emma i Max otišli, to nije bilo važno.

Kad se vratila u kuću, Cora je bila budna. Sjedila je za kompjuterom stenjući.

"Što da ti donesem?" pitala ju je Grace.

"Anesteziologa", odgovorila je Cora. "Po mogućnosti snažnog, ali nije preduvjet."

"Mislila sam na nešto poput kave."

"Još bolje." Corini prsti plesali su po tipkovnici. Suzila je pogled. Namrštila se.

"Tu nešto ne štima."

"Misliš na naš spam mail, zar ne?"

"Ne dobivamo odgovore."

"Da, i ja sam primijetila."

Cora se naslonila. Grace je stala bliže i počela gristi zanokticu. Nakon nekoliko sekunda, Cora se nagnula naprijed. "Daj da nešto pokušam." Napisala je mail i poslala ga.

"Što si napravila?"

"Poslala mail na našu spam adresu. Želim vidjeti hoćemo li ga dobiti."

Čekale su. Nisu ništa dobile.

"Čudno", Cora se opet naslonila. "Ili nešto nije u redu s provi-derom..."

"Ili?"

"Ili je Gus još uvijek ljut zbog komentara o malom pimpeku." "Kako ćemo saznati o čemu se radi?" Cora je i dalje piljila u kompjuter. "Koga si zvala ranije?" "Starački dom Boba Dodda. Posjetit ću ga danas prije podne." "Dobro." Corine su oči i dalje bile prikovane za ekran. "Što je?"

"Željela bih nešto provjeriti", rekla je. "Što?"

"Ništa posebno, nešto u vezi s telefonskim računima." Cora je opet počela tipkati. "Nazvat ću te otkrijem li štogod."

Perlmutter je ostavio Charlainę Swain s crtačem okruga Bergen. Išćupao je iz nje istinu, otkrivši vrlo neugodnu tajnu koja bolje da je ostala duboko zakopana. Charlainę Swain bila je u pravu što mu je nije htjela otkriti. Nije ničemu pomoglo. To otkriće je u najbolju ruku bilo ljigavo i neugodno odvrćanje pozornosti.

Sjedio je nad notesom i načrćkao riječ Windstar te sljedećih petnaest minuta crtao krugove oko nje.

Ford Windstar.

Kasselton nije malo uspavano mjesto. Imali su trideset osam policajaca na platnoj listi. Rješavali su pljačke. Provjeravali sumnjiva vozila. Držali su problem droge u školi – droge bijele djece iz predgrađa – pod kontrolom. Rješavali su slučajeve vandalizma, zakrčenost prometa, nepropisnog parkiranja, prometne nesreće. Radili su sve što su mogli kako bi spriječili da se urbano propadanje Patersona – samo pet kilometara udaljenog od ruba Kasseltona – ne proširi i na njih. Javljali su se na previše lažnih uzbuna zbog provala zbog preosjetljivih detektora pokreta.

Perlmutter nikad nije pucao iz svog službenog pištolja, osim u streljani. Nikad nije potegnuo oružje na dužnosti. U posljednja tri desetljeća dogodila su se samo tri smrtna slučaja koja su ulazila u kategoriju sumnjivih i sva tri počinitelja uhićena su za nekoliko sati. Prvi je bio slučaj bivšega muža koji se napio te odlučio izraziti svoju vječnu ljubav ženi koju je navodno volio toliko da je kanio sačmaricom prvo ubiti nju, a onda sebe. Spomenuti muž uspio je s prvim dijelom plana – s dva hica pogodio je bivšu u glavu – ali kao i sve ostalo u njegovu patetičnom životu, drugi dio je zabrljao. Ponio je samo dva metka. Sat vremena kasnije našao se u pritvoru. Sumnjiva smrt broj dva bila je smrt tinejdžera nasilnika kojega je nasmrt izbola mršava, izmučena žrtva nižeg razreda osnovne škole. Mali mršavac odležao je tri godine u popravnom domu gdje je naučio što doista znači nasilje i mučenje. I napokon, slučaj čovjeka koji je umirao od raka i preklinjao ženu s kojom je proveo četrdeset osam godina u braku da mu okonča muke. Poslušala ga je. Puštena je uvjetno i Perlmutter je smatrao da joj je to bila dovoljna kazna.

Što se tiče ranjavanja oružjem, pa, u Kasseltonu se to često događalo, ali gotovo sve je bilo samoranjavanje. Perlmutter se nije razumio u politiku. Nije bio siguran koje su prednosti zabrane prodaje oružja, ali je znao iz iskustva da će oružje koje se kupi radi zaštite vlasnik vjerojatnije upotrijebiti kako bi izvršio samoubojstvo nego kako bi spriječio uljeza da uđe u kuću. Zapravo, za svih godina koje je proveo u policiji, Perlmutter nije vidio slučaj u kojem je oružje upotrijebljeno kako bi se upucao, zaustavio ili prestrašio uljez. Samoubojstva malokalibarskim oružjem bila su češća nego što su svi htjeli priznati.

Ford Windstar. Opet je to zaokružio.

Sad, nakon tolikih godina, Perlmutter je radio na slučaju koji je uključivao pokušaj ubojstva, čudnu otmicu, neobično brutalan napad i, pretpostavljao je, još puno toga. Opet je stao črčkati. Ime Jacka Lawsons napisao je u gornji lijevi kut. Rockvja Comvella u gornji desni. Obojica muškaraca, možda nestala, prošli su naplatne kućice u susjednoj državi u isto vrijeme. Povukao je crtu od jednog do drugog imena.

Prva veza.

Perlmutter je napisao ime Freddyja Sykesa dolje lijevo. Žrtva teškog napada. Ime Mikea Swaina dolje desno. Nastrijeljen, zamalo ubijen. Veza te dvojice muškaraca, veza broj dva, bila je očita. Swainova žena vidjela je počinitelja oba napada, snažnog Kineza koji je, sudeći po njezinim riječima, nalikovao na sina Odd Joba iz starih filmova o Jamesu Bondu.

Ali ništa zapravo nije povezivalo sva četiri slučaja. Ništa nije ukazivalo na to da je nestanak dvojice muškaraca djelo potomka Odd Joba. Osim možda jedno:

Ford Windstar.

Jack Lawson je vozio modri Ford Windstar kad je nestao. Odd Jobb mlađi vozio je modri Ford Windstar kad je napuštao Sykesovu kuću i pucao u Swaina.

Međutim, bila je to vrlo slaba veza. Ford Windstar u prigradskom naselju bio je rijetkost kao i silikonu u striptiz-baru. To i nije neki trag, ali uzevši u obzir povijest gradića i činjenicu da odgovorni očevi ne nestaju tek tako i da se toliko stvari ne događa odjednom u Kasseltonu... ne, veza nije jaka, ali Perlmutter nije puno pogriješio kad je zaključio:

Sve je to povezano.

Perlmutter nije znao kako i još uvijek nije želio previše o tome razmišljati. Neka prvo tehničari i laboratorij obave svoj posao. Neka temeljito pregledaju Sykesovu kuću u potrazi za otiscima i dlakama. Neka umjetnik nacrtaj portret. Neka Véronique Baltrus, njihova izvrsna kompjuterašica, ujedno pravi komad, pažljivo pregleda Sykesov kompjuter. Bilo je jednostavno prerano nagađati.

"Kapetane?"

Bio je to Daley.

"Što je?"

"Pronašli smo automobil Rockyja Conwella." "Gdje?"

"Znate onaj Park-n-Ride na Cesti 17?"

Perlmutter je skinuo naočale za čitanje. "Onaj niz ulicu?"

Daley je kimnuo. "Jasno. To nema smisla. Znamo da se odvezao iz države, zar ne?"

Tko ga je pronašao?

Pepe i Pashaian.

*

"Reci im da ograde to područje", rekao je ustajući. "Osobno ćemo provjeriti vozilo."

Grace je tijekom vožnje uključila CD Coldplaya, nadajući se da će joj odvratiti misli od tekućih događaja. I jest i nije. S jedne strane, točno je shvaćala što joj se događa i nije bilo potrebe da joj bilo tko razjasni. Ali istina je zapravo bila prilično neugodna. Otvoreno se suočiti s njom bilo bi paralizirajuće. Odatle je vjerojatno potjecao nadrealizam – iz potrebe za samoočuvanjem – čovjek se branio i filtrirao ono što vidi. Nadrealizam joj je za razliku od gole, neugodne,

samotne stvarnosti, koja ju je tjerala da se negdje sklopča ili da počne vrištati dok je ne odvedu, davao snagu da gura dalje, da pronađe istinu i muža.

Mobitel joj je zazvonio. Instinktivno je pogledala ekran prije nego što je uključila hands free. Opet nije bio Jack. Bila je Cora. Grace se javila. "Hej."

"Imam novost za koju ne mogu reći ni da je dobra ni da je loša pa te jednostavno pitam: želiš li čuti čudne ili još čudnije novosti?"

"Ne mogu nikako doći do Gusa Malog Pimpeka. Ne javlja se na telefon. Stalno se uključuje govorna pošta."

Coldplav je počeo pjevati nezaboravnu pjesmu primjerenu trenutku: Drhtaj. Grace je savršeno, kao po priručniku, objema rukama držala upravljač. Vozila se u srednjem traku točno dopuštenom brzinom. Automobili su je pretjecali velikom brzinom i slijeva i zdesna.

"A koja je stvarno čudna novost?"

"Sjećaš li se kako smo pokušale saznati koga je sve Jack zvao prije dvije večeri?"

Čudne.

"Da, sjećam se."

"Pa, nazvala sam mobilnog operatera. Pretvarala sam se da sam ti. Pretpostavila sam da nećeš imati ništa protiv."

"Dobro si pretpostavila."

"U redu. Uglavnom, to nije važno. Jedini broj koji je Jack nazvao u posljednja tri dana bio je broj tvog mobitela, i to jučer."

"Kad me nazvao dok sam bila u policijskoj postaji."

"Točno."

"Što ima čudno u tome?"

"Ništa. Čudno je povezano s tvojim kućnim telefonom." Tišina. Vozila se autocestom Merritt čvrsto stežući volan. "Što s njim?"

"Sjećaš se poziva sestriinom uredu?" pitala je Cora.

"Da, broj koji sam pronašla tako što sam pritisnula ponavljanje posljednjeg poziva."

"A njegova sestra – kako si ono rekla da se zove?"

"Sandra Koval."

"Da, Sandra Koval. Rekla ti je kako nije bila u uredu i da nisu razgovarali."

"Da."

"Taj razgovor je trajao devet minuta."

Lagani drhtaj prostrujao je Graceinim tijelom. Natjerala se da zadrži ruke čvrsto na upravljaču. "Znači, lagala je."

"Čini se tako."

"Što li joj je Jack rekao?"

"A što mu je ona odgovorila?"

"I zašto je lagala o tome?"

"Žao mi je što sam ti to morala reći." Rekla je Cora. "Ne, to je dobro." "U kojem smislu?"

"To je trag. Prije ovoga, Sandra je bila slijepa ulica. Sad znamo daje nekako umiješana."

"Što ćeš učiniti?"

"Ne znam", odgovorila je Grace. "Suočit ću se s njom."

Pozdravile su se i Grace je prekinula vezu. Vozila je čkalje, pokušavajući odigrati razne scenarije u svojoj glavi. Na CD-u je počela pjesma Nevolja. Skrenula je na benzinsku crpku Exxon. U New Jerseyju nije bilo crpki bez poslužitelja pa je neko vrijeme sjedila u autu ne shvaćajući da tu treba sama natočiti benzin.

U mini samoposluživanju na benzijskoj postaji kupila je bocu hladne vode, a sitniš ubacila u limenku za dobrotvorne svrhe. Željela je bolje razmisliti o toj vezi s Jackovom sestrom, ali nije bilo vremena za suptilnosti.

Sjetila se broja odvjjetničkog ureda Burton i Crimstein. Uzela je telefon i utipkala ga. Nakon dva zvučna signala, zamolila je da je spoje s linijom Sandre Koval. Iznenadila se kada se javila izravno Sandra s "Halo?"

"Lagali ste mi."

Nije bilo odgovora. Grace se zaputila natrag prema autu. "Razgovor je trajao devet minuta. Čuli ste se s Jackom." I dalje nije bilo odgovora. "Što se događa, Sandra?" "Ne znam."

"Zašto vas je Jack zvao?"

"Sad ću prekinuti vezu. Molim vas, nemojte me više zvati." "Sandra?"

"Rekli ste da vam se javio." "Da."

"Moj savjet je da čekate da ponovno nazove."

"Ne želim vaš savjet, Sandra. Želim znati što vam je rekao."

"Mislim da biste trebali prestati."

"Prestati s čim?"

"Zovete s mobitela?"

"Da."

"Gdje ste sad?"

"Na benzinskoj crpki u Connecticutu."

"Zašto?"

"Sandra, želim da me saslušate." Začulo se krčanje. Grace je čekala da prođe. Završila je s punjenjem benzina i zgrabila račun. "Vi ste posljednja osoba koja je razgovarala s mojim mužem prije nego što je nestao. Lagali ste mi o tome. I dalje mi ne želite otkriti što vam je rekao. Zašto bih ja odgovarala na vaša pitanja?"

"Imate pravo, Grace. Sada vi poslušajte mene. Reći ću vam nešto o čemu možete razmišljati nakon što spustim slušalicu: Idite kući i pazite na svoju djecu."

Linija se prekinula. Grace je ušla u automobil. Pritisnula je ponovno biranje i zatražila da je spoje sa Sandrinim uredom. Nitko se nije javio. Pokušala je ponovno. Ista stvar. I što sad? Da opet ode onamo?

Krenula je s benzinske postaje. Tri kilometra dalje Grace je vidjela ploču s natpisom Zvezdani sjaj. Grace nije znala što da očekuje. Starački dom kakav je pamtila iz mladosti, prizemnicu od gole opeke, najčišći oblik pobjede funkcionalnosti nad stilom, koja ju je na perverznan način podsjećala na osnovnu školu. Život je, nažalost, bio cikličan. Počnete ga u jednoj od takvih jednostavnih ciglenih građevina i okončate ga tamo. I okreće se i okreće i okreće.

Ali Starshine je bila trokatnica građena u stilu viktorijanskog hotela. Imala je tornjiće, trijemove i jarkožutu fasadu starih otmjenih građevina, ali popločenu groznom aluminijskom oplatom. Okoliš je bio tako dotjeran da je sve djelovalo gotovo plastično. Malo su se previše trudili ostaviti dojam vedrine. Sve je to podsjetilo Grace na centar Epcot u Disney Worldu – zabavna kopija koja nikad ne može zamijeniti pravu stvar.

Jedna starica sjedila je u stolcu za ljuljanje na prednjem trijemu. Čitala je novine. Zaželjela je Grace dobro jutro i Grace joj je uzvratila pozdrav. U predvorju su se također pretjerano trudili stvoriti atmosferu hotela prošlih vremena. Na zidovima su visjela uljana platna u neukusnim okvirima koja su izgledala poput onih kakva su se mogla kupiti na rasprodajama u Holiday Innu za devetnaest dolara i devedeset devet centa. Čak i da nikad niste vidjeli poznata djela poput Renoirova Ručka izletnika ili Hopperovih Noćnih ptica¹¹, znali biste da su to njihove kopije.

U predvorju je bilo začuđujuće živo. Bilo je, naravno, puno starih ljudi; mnogi od njih u različitim fazama degeneracije. Neki su hodali sami, neki su vukli noge, neki su se pomagali štapom, Tiodalicama, dok su drugi bili u kolicima. Mnogi su se žustro kretali, neki su spavali.

Predvorje je bilo čisto i svijetlo, ali ipak je imalo onaj – Grace je mrzila samu sebe što tako razmišlja – miris starih ljudi, poput mirisa kauča koji se upljesnivio. Pokušali su to prikriti aromom trešanja, što je podsjetilo Grace na mirisne privjeske u obliku drveta u ciganskim taksijima¹², ali ima mirisa koji se ničim ne mogu prikriti.

Jedina mlada osoba u toj prostoriji, žena u srednjim dvadesetim godinama, sjedila je za stolom koji je trebao izgledati viktorijanski, ali je zapravo ostavljao dojam nečeg netom kupljenog u Bombay Companyju. Nasmiješila se Grace.

"Dobro jutro. Ja sam Lindsey Barclay."

¹¹ Pierre-Auguste Renoir: Déjeuner des Canotiers; Edward Hopper: Nighthawks

¹² Ciganski taksij, taksij služba u kojoj rade uglavnom imigranti (Dominikanci, Kolumbijci, Haićani...). Mnogi od njih slabo govore engleski. Rade u najopasnijim dijelovima grada, često su žrtve zločina

Grace je prepoznala glas s telefona. "Došla sam vidjeti gospodina Dodda."

"Bobby je u svojoj sobi. Drugi kat, soba 211. Otpratit ću vas."

Ustala je. Lindsey je bila lijepa onako kako samo mladi mogu biti, s entuzijazmom i osmijehom koji je pripadao samo ili bezazlenim ljudima ili predstavnicima nekog kulta u potrazi za novim članovima.

"Imate li što protiv ako pođemo stubama?" "Ni najmanje."

Mnogi stanari su se zaustavljali kako bi ih pozdravili. Lindsey je imala vremena za svakoga od njih, veselo odzdravljajući, iako se vječiti cinik Grace zapitala nije li to pomalo predstava za posjetitelja. Ipak, Lindsey je svima znala imena. Svakome je imala reći nešto osobno i stanari su to, čini se, cijenili.

"Čini se da ovdje žive uglavnom žene", primijetila je Grace.

"Kada sam pohađala školu, objasnili su nam da u domovima na jednog muškarca dolazi pet žena."

"Stvarno?"

"Da. Bobby se obično šali kako je takvu priliku čekao cijeli život."

Grace se nasmijala.

Odmahnula je rukom. "Ali on se samo šali. Njegova žena – on je zove moja Maudie – umrla je prije gotovo trideset godina. Ne vjerujem daje pogledao ijednu ženu otad."

Nakon toga su zašutjele. Hodnik je bio obojen šumski zelenom i ružičastom bojom; na zidovima su visjele prepoznatljive reprodukcije Rockwella – psi koji igraju poker i crno–bijeke slike iz filmova poput Casablance i Nepoznati iz Nord Expressa. Grace je šepala. Lindsey je to primijetila – Grace je to shvatila po brzim pogledima koje joj je upućivala – ali, poput većine ljudi nije ništa rekla.

"Imamo različita susjedstva u Zvezdanom sjaju, objasnila je Lindsey. "Tako zovemo hodnike poput ovog. Susjedstvo. Svaki ima drukčiju temu. Ovaj se zove Nostalgija. Čini nam se da to dobro djeluje na stanare."

Zaustavile su se ispred jednih vrata. Na pločici s imenom desno od vrata pisalo je B. Dodd. Pokucala je. "Bobby?"

Nije bilo odgovora. Svejedno je otvorila vrata. Ušle su u malu ali udobnu sobu. S desne strane bila je mala kuhinja. Na stoliću, idealno okrenuta tako da se mogla vidjeti i s vrata i s kreveta, bila je velika crno–bijela fotografija prelijepa žene koja je malo sličila Leni Horne. Ženi je bilo oko četrdeset godina, ali se vidjelo da je fotografija stara.

"To je njegova Maudie."

Grace je kimnula, na trenutak potpuno zanesena slikom u srebrnom okviru. Opet se sjetila svojega Jacka. Prvi put si je dopustila da pomisli na ono nezamislivo: Jack se možda nikad neće vratiti kući. Izbjegavala je o tome razmišljati još od onog trenutka kad je čula kako se pali motor njegova

automobila. Možda više nikad neće vidjeti Jacka. Možda ga više nikad neće zagrliti. Možda se više nikad neće smijati nekom od njegovih otrcanih viceva. Možda neće – razmišljanje prikladno za mjesto gdje se nalazila – ostarjeti s njim.

"Je li sve u redu?"

"Da."

"Bobby je najvjerojatnije s Irom u Uspomeni. Tamo kartaju."

Zaputile su se prema izlazu iz sobe. "Je li Uspomena jedno od susjedstava?" #

"Ne, Uspomenom zovemo treći kat. Tamo su naši stanari koji boluju od Alzheimerera." "Oh."

"Ira ne prepoznaje vlastitu djecu, ali je majstor u pokeru."

Opet su bile u hodniku. Grace je primijetila nekoliko fotografija blizu vrata sobe Bobbija Dodda. Pogledala je izbliza. Bila je to jedna od onih vitrina kakve su ljudi koristili za čuvanje ukrasnih sitnica. Unutra su bile vojničke medalje. Zatim bejzbol loptica smeđa od starosti. Bile su tu i fotografije iz svih razdoblja tog čovjeka. Na jednoj je bio njegov ubijeni sin, Bob Dodd. Tu istu fotografiju vidjela je sinoć na kompjuteru.

"Kutija sjećanja", rekla je Lindsev.

"Lijepo", odvratila je Grace jer nije znala što bi drugo rekla.

"Svaki stanar ima jednu pokraj vrata. Tako svi mogu saznati nešto o njemu."

Grace je kimnula. Rezime jednog života u kutiji veličine trideset puta dvadeset centimetara. Kao i sve drugo na ovom mjestu bilo je to ujedno i primjereno i jezivo.

Do kata Uspomena, vodio je lift s elektronskom šifrom. "Kako stanari ne bi odlutali", objasnila je Lindsev što je također odgovaralo općem dojmu – ima smisla, ali se od toga naježiš.

Kat Uspomena doimao se udobnim, dobro namještenim, s dovoljnim brojem osoblja i zastrašujućim. Neki su stanari bili pokretni, dok je većina venula u invalidskim kolicima, poput umirućeg cvijeća. Neki su bili uspravni i hodali vukući noge. Neki su mrmljali sami sebi. Svi su imali onaj stakleni, daleki ukočeni pogled.

Žena u poznim osamdesetim godinama zveckala je ključevima i krenula prema liftu.

"Kamo ste krenuli, Cecile?" pitala ju je Lindsev.

Starica se okrenula prema njoj. "Moram pokupiti Dannvja iz škole. Već me sigurno čeka."

"Sve je u redu", objasnila je Lindsev. "Nastava završava tek za dva sata."

"Jeste li sigurni?"

"Naravno. Hajdemo prvo ručati, a onda možete ići po Dannyja, dobro?"

"Danas ima poduku glasovira."

"Znam."

Član osoblja im se pridružio i poveo Cecile dalje. Lindsey je gledala kako odlazi. "Primjenjujemo terapiju potvrđivanja", rekla je, "kod naših pacijenata s uznapredovanim Alzheimerom."

"Terapija potvrđivanja?"

"Ne raspravljamo s njima niti ih pokušavamo natjerati da shvate istinu. Ja joj, na primjer, neću reći da je Danny šezdesetdvoгодиšnji bankar s troje unuka. Samo ih pokušavamo usmjeriti na nešto drugo."

Krenuli su niz hodnik, zapravo susjedstvo, ispunjeno lutkama koje su izgledale poput prave dojenčadi. Bio je tamo i stol za presvlačenje i plišani medvjedići.

"Susjedstvo Jaslice", objasnila je.

"Igraju se s lutkama?"

"Oni koji su pokretniji. Pomaže im da se pripreme za posjete praunuka."

"A ostali?"

Lindsey je nastavila hodati. "Neke misle da su mlade majke. Ovo ih smiruje."

Podsvjesno, a možda i ne, ubrzale su korak. Nekoliko trenutaka kasnije Lindsey je rekla: "Bobby?"

Bobby Dodd je ustao od kartaškog stola. Bio je vrlo elegantan, to se odmah vidjelo. Izgledao je svjež i veselo. Imao je vrlo tamnu kožu, duboke bore poput aligatora. Bio je elegantno odjeven u sako od tvida, dvobojne mokasinke, crveni svileni šal oko vrata i odgovarajuću maramicu. Njegova sijeda kosa bila je kratko podšišana i zaglađena.

Ponašanje mu je ostalo vedro i nakon što je Grace objasnila kako želi razgovarati s njim o njegovu ubijenom sinu. Tražila je znakove očaja – suze u očima, drhtanje glasa – ali Bobby Dodd ih nije pokazivao. Da, u redu, Grace se silno generalizirala, ali je li moguće da smrt i strašna tragedija ne pogađaju tako teško starce kao sve ostale? Starci su se mogli lagano uzrujati zbog sitnica – zastoja u prometu, redova na aerodromima, loše usluge. Ali kao da ih se velike stvari nisu doticale. Je li to neki čudan egoizam koji dolazi s godinama? Je li to zbog činjenice što su sve bliže neizbježnom pa iz te perspektive upijaju, blokiraju ili guraju u stranu velike nesreće? Da li se zbog toga što su tako krhki i ne mogu se nositi s udarcima sudbine uključivao obrambeni mehanizam, nagon za očuvanjem?

Bobby Dodd želio je pomoći, ali doista nije puno znao. Grace je to gotovo odmah uvidjela. Njegov sin ga je posjećivao dvaput mjesečno. Da, Bobove stvari su spakirali i poslali njemu, ali on ih nije ni otvorio.

"U skladištu su", Lindsey je rekla Grace.

"Imate li što protiv ako ih ja pogledam?"

Bobby Dodd potapšao ju je po nozi. "Nemam, dijete moje."

"Morat ćemo vam ih poslati", rekla je Lindsey. "Skladište nije ovdje."

"Zaista mi je važno."

"Potrudit ću se da ih dobijete sutra."

"Hvala."

Lindsey ih je ostavila nasamo. "Gospodine Dodd..." "Zovite me Bobby, molim vas."

"Bobby", rekla je Grace. "Kada vas je sin posjetio posljednji put?"

"Tri dana prije nego što je ubijen."

Odgovorio je brzo, ne razmišljajući. Napokon je vidjela pukotinu u fasadi i pitala se jesu li njezini raniji zaključci o tome kako je starcima tragedija manje bolna bili točni ili su to bolje skrivali?

"Je li vam se učinio drukčijim?"

"Drukčijim?"

"Rastresenim, čudnim?"

"Ne." A onda: "Ili ja to nisam primijetio."

"O čemu ste razgovarali?"

"Obično nismo puno razgovarali. Ponekad smo spominjali njegovu mamu. Većinu vremena smo gledali televiziju. Ovdje imaju kabelsku, znate."

"Je li Jillian dolazila s njim?" "Ne."

Odgovorio je prebrzo. Neka sjena mu je preletjela licem.

"Je li ikad dolazila?"

"Ponekad."

"Ali ne taj posljednji put?" "Tako je."

"Je li vas to iznenadilo?"

"Ne, TO – posebno je naglasio – me nije iznenadilo." "A što jest?"

Pogledao je u stranu uzrujano grizući donju usnu. "Nije došla na pogreb."

Grace se učinilo da je pogrešno čula. Bobby Dodd je kimnuo kao da joj čita misli.

"Tako je. Njegova vlastita žena."

"Jesu li imali bračnih problema?"

"Ako i jesu, Bobby mi nikad ništa nije rekao."

"Jesu li imali djece?"

"Ne." Popravio je svilenu maramu i pogledao u stranu. "Zašto vas to zanima, gospođo Lawson?"

"Zovite me Grace, molim vas."

Nije odgovorio. Pogledao ju je očima ispunjenim tugom i mudrošću. Možda je odgovor na staračku hladnoću puno jednostavniji: Te oči su se nagledale nesreće. Nisu je više željele gledati.

"Moj muž je nestao", rekla je Grace. "Mislim, nisam sigurna, ali mislim da je to povezano."

"Kako se zove vaš muž?"

"Jack Lawson."

Odmahnuo je glavom. To ime mu nije ništa značilo. Pitala ga je ima li Jillianin telefonski broj ili ideju kako da je nađe. Opet je odmahnuo. Zaputili su se prema liftu. Bobby nije znao šifru pa ih je bolničar otpratio dolje. Od trećeg kata do prizemlja vozili su se u tišini.

Kad su stigli do ulaznih vrata, Grace mu je zahvalila na razgovoru.

"Vi volite svojega muža, zar ne?" "Vrlo."

"Nadam se da ste čvršći od mene", rekao je Bobby Dodd i otišao. Grace se sjetila one fotografije u srebrnom okviru u njegovoj sobi, njegove Maudie, a zatim izašla odande.

PERLMUTTER JE ZNAO DA NEMAJU NIKAKVO ZAKONSKO PRAVO OTVORITI automobil Rockyja Conwella. Povukao je Daleyja u stranu. "Je li DiBartola na dužnosti?"

"Nije."

"Nazovi ženu Rockyja Conwella. Pitaj je ima li rezervne ključeve od automobila. Reci joj da smo pronašli vozilo te da tražimo njezino dopuštenje da ga pretražimo."

"Ona je bivša žena. Ima li pravo odlučivati?"

"Dovoljno za naše potrebe", rekao je Perlmutter.

"Dobro."

Daley je to sredio u tren oka. Žena je bila spremna na suradnju. Odvezli su se do stanova Maple Garden u Ulici Maple. Daley je otrčao gore i uzeo ključeve. Pet minuta kasnije skrenuli su na Park-n-Ride.

Nije bilo razloga da sumnjaju da se dogodio zločin. Naprotiv, zbog mjesta na kojem su pronašli automobil, mogli su zaključiti suprotno. Ljudi su tu parkirali upravo kako bi mogli nastaviti putovanje. Jedan autobus odvezio je umorne u srce Manhattana. Drugim su mogli stići na sjeverni kraj poznatog otoka, blizu mosta Georgea Washingtona. Ostali autobusi vozili su na obližnje aerodrome – JFK, LaGuardia, Newark Liberty – s kojih su mogli oputovati bilo kamo na svijetu. I tako, sad kad su pronašli automobil Rockyja Conwella, nitko nije imao razloga sumnjati da se radilo o zločinu.

Barem ne u prvi tren.

Pepe i Pashaian, dvojica policajaca koja su čuvala automobil, također nisu posumnjali. Perlmutterov pogled okrznuo je Daleyja. Ni na njegovu licu nije se čitala zabrinutost. Svi su bili spokojni, očekujući kako je to još jedna slijepa ulica.

Pepe i Pashaian podigli su svoje opasače i došetali do Perlmuttera. "Hej, kapetane."

Perlmutter nije skidao pogled s automobila.

"Želite li da se počnemo raspitivati kod prodavača karata?" pitao je Pepe. "Možda se netko od njih sjeti da je prodao kartu Conwellu."

"Mislim da to nije potrebno", rekao je Perlmutter.

Trojica mlađih ljudi ulovili su nešto čudno u kapetanovu glasu. Pogledali su jedan u drugoga i slegnuli ramenima. Perlmutter nije ponudio objašnjenje.

Conwell je vozio Toyotu Celicu. Mali automobil, stari model. Ali veličina i godina proizvodnje zapravo nisu bili važni. Ni činjenica da je unutarnji rub kotača zahrđao i da su nedostajale dvije ratkape, a druge su dvije bile tako prljave da se nije moglo razlučiti gdje završava metal, a gdje počinje guma. Ne, na ništa od toga se nije obazreo Perlmutter.

Zagledao se u stražnji dio automobila i razmišljao o šerifima malih gradova u filmovima strave – znate u onim filmovima, u kojima se događa nešto jako loše, kad se mještani počinju čudno ponašati, broj mrtvih raste, a dobar, pametan, odan, izvrstan čuvar mira i poretka potpuno je nemoćan išta učiniti. Tako se u ovome trenutku osjećao Perlmutter, jer je stražnji dio automobila, prtljažnik, bio spušten.

Previše spušten.

Postoji je samo jedno objašnjenje. Nešto je teško u prtljažniku.

Moglo je, naravno, biti bilo što. Rocky Conwell bio je igrač ragbija. Sigurno je dizao utege. Možda je prevezio bučice. Možda je odgovor bio tako jednostavan – stari dobri Rocky nekamo je prenosio utege. Možda ih je nosio natrag u stan u Ulici Maple, tamo gdje je živjela njegova bivša. Ona se zabrinula za njega. Bili su u procesu pomirenja. Možda je Rocky napunio automobil, dobro, možda ne cijeli, samo prtljažnik, jer je Perlmutter vidio da nema ničega na stražnjem sjedištu. Bilo kako bilo, možda je uzeo stvari kako bi se preselio natrag k njoj.

Perlmutter je zveckao ključevima dok se približavao Toyoti Čelici. Daley, Pepe i Pashaian ostali su iza njega. Perlmutter je pogledao svežanj ključeva. Rockyjeva žena – mislio je da se zove Lorraine, ali nije bio siguran – imala je privjesak u obliku kacige ragbi kluba Penn State. Bio je izguben i izgledao je staro. Lav Nittany¹³ jedva se mogao raspoznati. Perlmutter se pitao o čemu je ona razmišljala dok je gledala taj privjesak za ključeve, zašto ga je još čuvala. Zaustavio se kod prtljažnika i onjušio zrak. Ništa. Stavio je ključ u bravu i okrenuo. Brava se otključala odzvanjajući. Počeo je dizati poklopac. Zrak koji ga je iznutra zapuhnuo gotovo se mogao opipati. I, da – više nije bilo sumnje kakav je to miris.

Nešto veliko, poput golema jastuka, bilo je nagurano u prtljažnik. Bez upozorenja iskočilo je poput lutke na pero. Perlmutter je skočio unatrag. Glava je ispala prva jako udarivši o pločnik.

¹³ Lav Nittany, maskota sveučilišta Penn State. Nittany je zapravo obična puma. Izraz Nittany potječe iz indijanskog jezika i znači osamljena planina

To naravno nije bilo važno, jer je Rocky Conwell već bio mrtav.

Što sad?

Osjetila je strahovitu glad i točno je znala što želi jesti. Prevezla se preko mosta Georgea Washingtona, skrenula na izlazu za cestu Jones i zaustavila se nešto prigrusti u kineskom restoranu zanimljiva imena: Baumgart's. Jela je u tišini, osjećajući se osamljenom kao nikad do tada, pokušavajući zadržati prisebnost. Što se to događa? Prekjučer – je li to doista bilo tako nedavno? – uzela je fotografije iz Photomata. To je bilo sve. Život je bio dobar. Imala je muža kojega je obožavala i dvoje prekrasne, radoznale djece. Imala je vremena za slikanje. Svi su bili zdravi, a u banci su imali dovoljno novca. Onda je vidjela staru fotografiju i sada...

Grace je gotovo zaboravila na Josha Paperjastu Bradicu.

On je bio taj koji je razvio film. On je tajanstveno nestao iz dućana nedugo nakon što je ona uzela fotografije. Bila je uvjerenjena da je upravo on stavio tu prokletu fotografiju među ostale.

Zgrabila je mobitel, nazvala informacije i zatražila broj Photomata u Kasseltonu te čak dodatno platila kako bje centrala izravno spojila. Nakon trećeg zvučnog signala netko se javio.

"Photomat."

Grace je šutjela. Nije bilo sumnje. Bilo gdje bi prepoznala to nemarno zavlčenje. Bio je to Paperjasta Bradica Josh. Vratio se u dućan.

Htjela je spustiti slušalicu, ali se bojala da bi ga time možda na neki način upozorila. Opet bi pobjegao. Malo je promijenila glas, dodala mu više vedrine i pitala do kad rade.

"Kao, ono, do šest", odgovorio je Paperjasta Bradica.

Zahvalila mu je, ali on je već prekinuo vezu. Račun je već bio na stolu. Platila je i pokušala ne otrčati do auta. Cesta broj 4 bila je gotovo prazna. Projurila je pokraj niza robnih kuća i pronašla mjesto za parkiranje nedaleko od Photomata. Mobitel joj je zazvonio.

"Halo?"

"Carl Vespa ovdje." "Oh, zdravo."

"Žao mi je što sam te jučer onako zaskočio s Jimmvjem X-om."

Razmišljala je treba li mu reći za Jimmvjev sinoćnji kasni posjet te odlučila da nije pravi trenutak. "Nema veze."

"Znam da ti nije stalo, ali izgleda da će ipak pustiti Wadea Laruea iz zatvora."

"Možda je to u redu", rekla je.

"Možda." Ali Vespa nije baš zvučao uvjerenjeno u to. "Jesi li sigurna da ti nije potrebna zaštita?"

"Potpuno."

"Ako se predomisliš..." "Nazvat ću."

Nastala je čudna stanka. "Imaš li kakvih vijesti od muža?" "Nemam."

"Ima li on sestru?"

Grace je prebacila telefon u drugu ruku. "Da. Zašto?" "Zove li se ona Sandra Koval?" "Da. Kakve to veze ima s ovim?" "Razgovarat ćemo kasnije."

Spustio je slušalicu. Grace je piljila u telefon. Što je sad ovo? Odmahnula je glavom. Bilo bi uzaludno nazvati ga ponovno. Pokušala se preusmjeriti na ono zbog čega je došla.

Zgrabila je torbicu i brzo šepajući krenula prema Photomatu. Noga ju je boljela. Hodanje je bilo pravi napor. Osjećala se kao da netko leži na podu i drži je za gležanj, a ona ga mora vući za sobom. Nastavila je hodati. Bila je udaljena tri dućana od svog cilja kad joj je čovjek u odijelu prepriječio put.

"Gospođa Lawson?"

Nešto joj je čudno palo na pamet dok je gledala tog stranca: njegova žućkasto-crvenkasta kosa bila je gotovo iste boje kao i njegovo odijelo. Izgledalo je kao da je oboje napravljeno od istog materijala.

"Mogu li vam pomoći?" rekla je.

Čovjek je posegnuo rukom u džep sakoa i izvadio fotografiju. Stavio ju je ispred njezina lica kako bi je ona vidjela. "Jeste li vi ovo stavili na mrežu?"

Bio je to dio tajanstvene fotografije na kojoj su bile plavuša i crvenokosa.

"Tko ste vi?"

Čovjek žućkasto-crvenkaste kose je odgovorio: "Zovem se Scott Duncan. Radim u državnom tužiteljstvu." Pokazao je na plavušu, onu koja je gledala u Jacka, onu koja je imala X preko lica.

"A ovo na fotografiji", rekao je Scott Duncan, "moja je sestra."

Perlmutter je Lorraine Conwell priopćio vijesti što je nježnije mogao.

Mnogo puta je to do sad učinio. Obično se radilo o prometnim nesrećama na cesti broj 4 ili brznoj cesti Garden State. Lorraine Conwell briznula je u plač kada joj je rekao, ali sad je već nastupila otupljenost i osušila joj suze.

Faze tugovanja: navodno, prvi je negiranje istine. To nije točno. Prvi je upravo suprotno: potpuno prihvaćanje istine. Čujete loše vijesti i točno shvaćate što vam se govori. Shvaćate da se voljena osoba – vaš bračni drug, roditelj, dijete – nikad neće vratiti kući, da je nestala zauvijek, da je njezin život okončan i da je više nikad nećete vidjeti. Shvatite to u trenu. Noge vam popuste. Srce se stisne.

To je prvi korak – ne samo prihvaćanje, ne samo razumijevanje, već potpuna istina. Ljudska bića nisu stvorena da podnose toliku bol. Tada nastupa negiranje istine. Nastupa brzo, ublažava rane ili ih barem prekriva. Ali ipak ostaje onaj milostivo kratak trenutak, prava prva faza, kad čujete loše vijesti i gledate u ponor, i koliko god to bilo strašno, sve shvaćate.

Lorraine Conwell je ukočeno sjedila. Usnice su joj podrhtavale. Oči su joj bile suhe. Doimala se sitno i izgubljeno pa se Perlmutter morao svim silama savladavati da je ne privije k sebi i čvrsto ne zagri.

"Rocky i ja", rekla je, "htjeli smo se pomiriti." Perlmutter je kimnuo, ohrabrujući je da nastavi. "Ja sam kriva, znate. Natjerala sam Rockyja da ode. Nisam trebala."

Pogledala ga je svojim ljubičastim očima. "Znate, bio je potpuno drukčiji kad smo se upoznali. Imao je snove. Bio je tako samouvjeren. Ali kad više nije mogao igrati... to ga je dotuklo. Nisam mogla živjeti s time."

Perlmutter je opet kimnuo. Želio joj je pomoći, želio joj je praviti društvo, ali doista nije imao vremena slušati njezinu nesagetu životnu priču. Morao se požuriti i krenuti dalje. "Je li itko želio nauditi Rockyju? Je li imao neprijatelje?" Niječno je odmahнула. "Ne, nije."

"Neko vrijeme je proveo u zatvoru."

"Da. Zbog gluposti. Potukao se u baru. Stvar je izmakla kontroli."

Perlmutter je pogledao Daleyja. Znali su za taj događaj. Već su istraživali je li možda njegova žrtva poželjela ostvariti zakašnjelu osvetu. Nije se činilo vjerojatnim.

"Je li Rocky bio zaposlen?"

"Da."

"Gdje?"

"U Newarku. Radio je u pivnici Budweiser. Onoj blizu aerodroma."

"Jučer ste nazvali našu postaju", rekao je Perlmutter. Kimnula je gledajući ispred sebe. "Razgovarali ste s policajcem DiBartolom." "Da. Bio je vrlo ljubazan."

Nesumnjivo. "Rekli ste mu da se Rocky nije vratio s posla." Kimnula je.

"Zvali ste rano ujutro. Rekli ste daje radio prethodne večeri." "Tako je."

"Je li radio u noćnoj smjeni u pivovari?"

"Ne. Imao je još jedan posao." Bilo joj je nelagodno. "Na crno."

"Što je radio?"

"Radio je za neku ženu."

"Što?"

Prstom je obrisala suzu. "Rocky nije puno o tome govorio. Uručivao je sudske pozive i slično."

"Znate li kako se gospođa zove?"

"Neko strano ime. Ne mogu ga izgovoriti."

Perlmutter nije morao dugo misliti. "Indira Khariwalla?"

"Tako je." Lorraine Conwell ga je pogledala. "Poznajete je?"

Poznavao ju je. Bilo je to davno, ali da, Perlmutter ju je jako dobro poznavao.

Grace je Scottu Duncanu pružila fotografiju, onu na kojoj je bilo svih pet osoba. Nije mogao prestati piljiti u nju, pogotovo u lik svoje sestre. Prošao je prstom preko njezina lica. Grace ga nije imala snage gledati.

Bili su u Graceinoj kući, sjedili su u kuhinji. Razgovarali su već gotovo pola sata.

"Ovo ste dobili prije dva dana?" pitao je Scott Duncan.

"A onda je vaš muž... on je ovaj zdesna, zar ne?" Scott Duncan je pokazao na Jacka.

"Da."

"Pobjegao?"

"Nestao", rekla je. "'Nije pobjegao." "Da. Mislite daje što? Otet?"

"Ne znam što mu se dogodilo. Znam samo da je u nevolji."

Pogled Scotta Duncana bio je i dalje prikovan za fotografiju. "Zato što vam je uputio neku vrstu upozorenja? Rekao vam je da mu je potrebno malo prostora?"

"Gospodine Duncan, htjela bih znati kako ste došli do ove fotografije? I kad smo već kod toga, kako ste me pronašli?"

"Poslali ste je nekom vrstom sparna. Netko ju je prepoznao i proslijedio meni. Ušao sam u trag spameru i malo ga pritisnuo."

"Je li to razlog zbog kojeg nismo dobili ni jedan odgovor?"

Duncan je kimnuo. "Želio sam biti prvi koji će s vama porazgovarati."

"Rekla sam vam sve što znam. Upravo sam se spremala suočiti s tipom u Photomatu kad ste se vi pojavili."

"Ispitat ćemo ga, ne morate se brinuti."

Nije mogao skinuti pogled s fotografije. Uglavnom je ona govorila. On joj nije rekao ništa, osim da je djevojka na fotografiji njegova sestra. Grace je pokazala na prekriženo lice. "Ispričajte mi nešto o njoj", rekla je. •

"Zvala se Geri. Je li vam poznato njezino ime?"

"Zao mi je, nije."

"Vaš muž je nikad nije spominjao? Geri Duncan?" "Koliko se ja sjećam, nije."

Zatim reče: "Rekli ste zvala se." "Molim?"

"Rekli ste zvala se. Zvala se Geri."

Scott Duncan je kimnuo. "Stradala je u požaru u svojoj sobi u studentskom domu. Bila joj je dvadeset jedna godina."

Grace se smrzla. "Ona je pohađala sveučilište Tufts, zar ne?"

"Da, kako znate?"

Sad je imalo smisla – zašto joj je lice te djevojke bilo poznato. Grace ju nije poznavala, ali sjećala se fotografija iz novina iz tog vremena. Grace je išla na fizioterapiju i čitala previše tiskovina. "Sjećam se da sam čitala o tome. Zar to nije bio nesretan slučaj? Izazvan iskrom, tako nešto?"

"To sam i ja mislio. Do prije tri mjeseca."

"Zbog čega ste promijenili mišljenje?"

"Ured državne tužiteljice uhitio je čovjeka poznatog pod imenom Monte Scanlon. Bio je plaćeni ubojica. Njegov je posao bio da to izgleda kao nesretan slučaj."

Grace je pokušala shvatiti. "I vi ste to saznali tek prije tri mjeseca?"

"Da."

"Jeste li pokrenuli istragu?"

"Istraga još traje, ali odonda je prošlo dosta vremena." Glas mu je postao tiši.

"Nema puno tragova nakon tolikih godina."

Grace se okrenula u stranu.

"Saznao sam da je u to vrijeme Geri hodala s jednim lokalnim momkom, Shaneom Ahvorthom. Je li vam to ime poznato?"

"Nije."

"Jeste li sigurni?" "Poprilično sam sigurna."

"Shane Alworth ima dosje, ništa ozbiljno, ali svejedno sam ga provjerio."

"I on je nestao." "Nestao?"

"Nema mu ni traga ni glasa. Ne mogu pronaći podatke da je bio zaposlen, ni da je plaćao porez. Broj njegova socijalnog osiguranja nigdje se ne pojavljuje."

"Kako dugo?"

"Mislite, koliko je vremena prošlo otkako je nestao?"

"Tražio sam unatrag deset godina. Ništa." Duncan je iz džepa sakoa izvukao još jednu fotografiju. Pružio ju je Grace. "Prepoznajete li ovog čovjeka?"

Dugo je gledala fotografiju. Nije bilo sumnje. Bio je to drugi mladić s fotografije. Pogledala je Duncana. On je potvrdio kimanjem.

"Čudno, zar ne?"

"Odakle vam ovo?" pitala je.

"To mi je dala majka Shanea Ahvortha. Tvrdi da njezin sin živi u malom mjestu u Meksiku. Navodno je misionar ili nešto slično te se zbog toga njegovo ime nigdje ne spominje. Shane također ima brata koji živi u St. Louisu. Radi kao psiholog. On je potvrdio majčinu priču."

"Ali vi u to ne vjerujete?"

Grace je stavila tajanstvenu fotografiju na stol. "Dakle, znamo ponešto o troje ljudi s fotografije", rekla je više za sebe nego Duncanu. "Tu je vaša sestra koja je ubijena. Zatim njezin dečko, Shane Ahvorth, ovaj ovdje. Ne zna se gdje je. Moj muž je nestao nakon što je vidio ovu fotografiju. Je li to sve?"

"Uglavnom."

"Što je još rekla njegova majka?"

"Da je sa Shaneom nemoguće stupiti u kontakt. Misli da se nalazi negdje u amazonskoj džungli."

"Amazonskoj džungli? U Meksiku?"

I?

Da.

A vi?

"Zemljopis joj nije jača strana."

Grace je odmahнула glavom i pokazala na fotografiju. "Znači, preostale su nam još dvije žene. Imate li ideju tko su?"

"Ne, ali sad već znamo više. Uskoro ćemo saznati nešto i o cr-venokosoj. Nisam siguran da ćemo o onoj okrenutoj leđima ikad išta doznati."

"Jeste li još štogod saznali?"

"Ne baš. Obavljena je ekshumacija Gerina tijela. Trebalo mi je dosta vremena da to postignem. Upravo traje obdukcija ne bi li pronašli nove tragove, ali vjerojatnost je mala. Ovo je", podigao je fotografiju koju je ona poslala preko mreže, "prvi pravi trag na koji sam naišao."

Nije joj se svidjela nota nade koju je čula u njegovu glasu. "To je samo fotografija", rekla je.

"Znate i sami da nije tako."

Grace je položila ruke na stol. "Mislite li da je moj muž nekako povezan sa smrću vaše sestre?"

Duncan je protrljao bradu. "Dobro pitanje", odgovorio je.

Ona je čekala.

"Vjerojatno je povezan, ali ne vjerujem da ju je on ubio, ako na to mislite. Nešto im se dogodilo prije mnogo vremena. Ne znam što. Moja je sestra stradala u požaru. Vaš muž je pobjegao u inozemstvo, rekli ste u Francusku, zar ne?"

"Da."

"Shane Ahvorth je također nestao. Hoću reći, sve je povezano. Mora biti."

"Moja šurjakinja nešto zna."

Scott Duncan je kimnuo. "Rekli ste da je odvjetnica?" "Da. Radi za ured Burton i Crimstein."

"To nije dobro. Poznajem Hester Crimstein. Ako nam ne želi ništa reći, neću je moći natjerati."

"Što ćemo onda?"

"Nastavit ćemo tresti stablo."

"Tresti stablo?"

Kimnuo je. "Možda nam tako štogod padne u ruke."

"Znači, prvo bismo trebali protresti Josha iz Photomata", rekla je Grace. "On mi je dao tu fotografiju."

Duncan je ustao. "Dobar plan."

"Sad idete onamo?"

"Da."

"Htjela bih poći s vama." "Hajdemo onda."

"Tako mi svega – kapetan Perlmutter. Čemu imam zahvaliti tu čast?"

Indira Khariwalla bila je niska i smežurana. Njezina tamna koža – kao što se moglo zaključiti po imenu, bila je iz Indije, točnije iz Bombava – više nije imala nekadašnji sjaj i elastičnost. Još je bila zgodna, ali ne više egzotična zavodnica kao nekoć.

"Prošlo je dosta vremena", rekao je.

"Da." Osmijeh koji je nekad zasljepljivao sada je iziskivao puno napora, zbog čega joj je koža gotovo popucala. "Ali radije ne bih prežvakavala prošlost."

"Ni ja."

Kad je Perlmutter počeo raditi u Kasseltonu partner mu je bio Steve Goedert, veteran, sjajan tip, kojemu je nedostajala godina do mirovine. Postali su bliski prijatelji. Goedert je imao troje odrasle djece i ženu po imenu Sušan. Perlmutter nije znao kako je Goedert upoznao Indiru, ali oni su se spetljali. Sušan je saznala.

Usljedio je gadan razvod.

Kad su odvjatnici završili s njime, Goedert više nije imao ni prebijene pare. Na kraju se zaposlio kao privatni istražitelj, što je najzanimljivije, specijaliziran za bračne nevjere. Ilije barem tako on tvrdio. Perlmutter je to smatrao prevarom najgore vrste. Koristio je Indiru kao mamac. Ona bi prišla oženjenom čovjeku, zavela ga, a Goedert bi to fotografirao. Perlmutter mu je govorio da prestane. Vjernost nije igra, niti je šala na takav način iskušavati muškarce.

Goedert je vjerojatno i sam shvaćao da je to loše. Počeo je žestoko piti, tonući sve dublje. I on je u kući imao pištolj i naposljetku ga nije upotrijebio kako bi zaustavio provalnika. Nakon njegove smrti Indira je preuzela posao, ostavivši Goedertovo ime na vratima tvrtke.

"Bilo je to davno", tiho je rekla.

"Jesi li ga voljela?" *

"To se tebe ne tiče."

"Uništila si mu život."

"Zar doista misliš da sam imala toliku moć nad drugom osobom?" Promeškoljila se u stolcu. "Kako vam mogu pomoći, kapetane Perlmutter?"

"Imaš zaposlenika po imenu Rocky Conwell." Šutjela je.

"Znam da radi na crno i to me se ne tiče."

I dalje bez odgovora. Bacio je pred nju jezivu fotografiju Conwellova mrtva tijela.

Indira je prvo bacila pogled spremna sve poreći, a onda se zapiljila u nju. "Bože sveti."

Perlmutter je čekao, ali Indira je i dalje šutjela. Još je malo gledala fotografiju, a onda zabacila glavu unatrag.

"Njegova žena je rekla da je radio za tebe."

Kimnula je.

"Što je radio?"

"Noćnu smjenu."

"Što je radio u noćnoj smjeni?"

"Uglavnom se bavio ovrhama. Ponekad je uručivao sudske pozive."

"Što još?"

Nije odgovorila.

"Pronašli smo neke stvari u njegovu autu. Fotoaparati s teleobjektivom i dalekozor."

"Pa?"

"Je li se bavio praćenjem?"

Pogledala ga je. Oči su joj se napunile suzama. "Misliš li da je ubijen dok je bio na zadatku?"

"To je logična pretpostavka, ali nećemo znati točno sve dok mi ti ne kažeš što je radio?"

Indira je odvrátila pogled. Počela se ljuljati u stolcu.

"Je li preksinoć radio?" "Da."

Opet tišina. "Što je radio, Indira?" "Ne mogu ti reći." "Zašto ne?"

"Imam klijente. Oni imaju svoja prava. Znaš kako to ide, Stu."

"Ti nisi odvjetnica."

"Ne, ali možda radim za odvjetnika."

"Želiš li reći da je taj posao naručio odvjetnik radi nekog slučaja?"

"Ništa ne želim reći."

"Želiš li onda još jedanput pogledati fotografiju?"

Umalo se nasmijala. "Misliš li da će me to natjerati da progovorim?" Ali Indira je ipak još jedanput pogledala. "Ne vidim krv", rekla je.

"Nije je bilo."

"Zar nije ustrijeljen?"

"Ne. Nije ustrijeljen i nije izboden."

Izgledala je zbunjeno. "Kako je ubijen?"

"Još ne znam. Sada je na obdukciji, ali mislim da znam kako. Želiš li čuti?"

Nije željela, ali je svejedno polako kimnula.

"Ugušen je."

"Hoćeš reći garotiran?"

"Ne vjerujem. Nema takvih tragova na vratu."

Namrštila se. "Rocky je bio vrlo krupan, jak poput vola. Sigurno je otrovan ili nešto slično."

"Ne vjerujem. Patolog je rekao da ima tešku ozljedu grkljana."

Izgledala je zbunjeno.

"Drugim riječima, grlo mu je smrskano poput ljuške jajeta." "Hoćeš reći da je zadavljen rukama?" "Još uvijek ne znamo."

"On je bio prejak za takvo nešto", ponovila je.

"Koga je pratio?" pitao je Perlmutter. *

"Dopusti mi da obavim jedan telefonski razgovor. Možeš pričekati u hodniku."

To je i učinio. Nije morao dugo čekati.

Kad je Indira izašla, glas joj je bio odsječan. "Ne smijem razgovarati s tobom", rekla je. "Žao mi je."

"Po naredbi odvjetnika?"

"Ne smijem razgovarati s tobom."

"Vratit ću se, ovaj put s nalogom."

"Sretno", rekla je okrećući se. Perlmutteru se učinilo da je to iskreno mislila.

Grace i Scott Duncan zaputili su se natrag u Photomat. Njezino srce se stisnulo kad su ušli i kad je vidjela da nema Paperjaste Bradice.

Zato je pomoćnik menadžera Bruce bio tamo. Isprsio se. Nakon što je Scott Duncan pokazao svoju značku, pogrbio se. "Još je na pauzi za ručak", rekao je.

"Znate li gdje?"

"Obično ide u Taco Bell. To je tu blizu, niz blok."

Grace je znala gdje. Prva je požurila van, plašeći se da ga opet ne izgube. Scott Duncan ju je slijedio. Čim je ušla u Taco Bell, a miris loja joj napao njuh, ugledala je Josha.

Što je jednako važno, Josh je ugledao nju. Oči su mu se raširile.

Scott Duncan je stao pokraj nje. "Je li to on?"

Grace je kimnula.

Paperjasta Bradica Josh sjedio je sam. Pognuo je glavu pa mu je kosa visjelajpreko lica kao zastor. Njegov izraz lica, Grace je pretpostavljala jedini izraz lica, bio je mrzovoljan. Zagrizao je u taco¹⁴ kao da mu je uvrijedio omiljenu grunge grupu. Slušalice su bile na uobičajenom mjestu. Žica je upala u kiselo vrhnje. Grace nije željela zvučati poput starog čangrizala, ali smatrala je da ne može biti dobro cijeli dan izlagati mozak takvoj vrsti glazbe. Grace je uživala u glazbi. Kad je bila sama, pojačala bi je, pjevušila uz nju ili plesala. Nije bio problem u glazbi ili u jačini tona. Kakvo dobro su ljutite i okrutne skladbe, koje su po cijeli dan nabijale u ušima, mogle činiti za mentalno zdravlje mladoga uma? Dovode do ograničenja sluha, samotnih zidova zvuka, da parafraziramo Eltona Johna, neizbježno. Bez živih zvukova okoline. Bez razgovora. Umjetna zvučna kulisa jednoga života.

To nije moglo biti zdravo.

Josh je još više spustio glavu, pretvarajući se da ih ne vidi. Gledala ga je dok su mu se približavali. Bio je tako mlad. Djelovao je kao da je vrijedan sažaljenja dok je tako sjedio sam. Pomislila je na njegove nade i snove te zaključila kako izgleda kao daje već skrenuo na cestu životnih razočaranja. Pomislila je na Joshovu majku, o tome koliko se zacijelo trudila i koliko se

¹⁴ Taco, meksičko jelo, preklopljena punjena tortilla

brinula za njega. Sjetila se vlastitog sina, svojega malog Maxa, i toga kako će se ona postaviti počne li i on kliziti u ovome smjeru.

Ona i Scott Duncan zaustavili su se ispred Joshova stola. Pojeo je još jedan zalogaj, a onda polako podigao pogled. Glazba koja se čula iz njegovih slušalica bila je tako glasna daje Grace mogla razaznati tekst. Nešto o kujama i droljama. Scott Duncan je preuzeo glavnu riječ. Ona mu je dopustila.

"Prepoznaješ li ovu gospođu?" pitao je Scott.

Josh je slegnuo ramenima. Stišao je zvuk.

"Skinu to", Scott će. "Smjesta!"

Poslušao ga je, ali polako.

"Pitao sam te poznaješ li ovu gospođu?"

Josh ju je okrznuo pogledom. "Da, valjda."

"Odakle?"

"Vidio sam je tamo gdje radim." "Ti radiš u Photomatu, zar ne?"

"Da."

"A gospođa Lavvson je vaša mušterija." ·

"To sam i rekao."

"Sjećaš li se kad je posljednji put bila u vašem dućanu?" "Ne."

"Razmisli malo."

Slegnuo je ramenima.

"Je li moguće daje bila prije dva dana?"

Opet slijeganje. "Može biti."

Scott Duncan je imao omotnicu iz Photomata. "Ti si razvio ovu rolu filma, zar ne?"

"Tako vi tvrdite."

"Ne, ja te pitam. Pogledaj omotnicu."

Poslušao je. Grace je nepomično stajala. Josh nije pitao Scotta Duncana tko je on. Nije ih pitao što zapravo žele. Pitala se zašto. "Da, ja sam razvio taj film."

Duncan je izvadio fotografiju na kojoj je bila njegova sestra. Stavio ju je na stol. "Jesi li ti stavio ovu fotografiju u omotnicu gospođe Lavvson?"

"Ne", rekao je Josh.

"Jesi li siguran?"

"Naravno."

Grace je pričekala trenutak. Znala je da laže. Progovorila je prvi put. "Kako znaš?" pitala ga je.

Obojica su je pogledali. "Ha?" upita Josh.

"Kako razvijaš filmove?"

"Ha?" ponovio je.

"Staviš rolu u aparat," rekla je Grace, "a fotografije izađu na hrpu. Onda ih ti spremiš u omotnicu. Je li tako?"

"Da."

"Pogledaš li svaku fotografiju koju razviješ? "

Nije odgovorio. Ogledao se oko sebe kao da traži pomoć.

"Gledala sam te kako radiš", reče Grace. "Čitaš svoje časopise, slušaš glazbu. Ne provjeravaš sve fotografije. Dakle, pitam te onda, Josh, kako znaš koje su fotografije bile u toj omotnici?"

Josh je okrznuo pogledom Scotta Duncana. Od njega nije mogao očekivati pomoć. Ponovo se okrenuo prema njoj. "Nešto mi je bilo čudno, to je sve."

Grace je čekala.

"Ta fotka izgleda kao da je sto godina stara. Dimenzije su joj u redu, ali nije izrađena na papiru Kodak. To sam mislio, da takav papir nikad nisam vidio." Josh je bio zadovoljan. Oči su mu zaiskrile. Zagrijao se za svoju laž. "Da, vidite, mislio sam da o tome govori kad me pitao jesam li je stavio u omotnicu, jesam li je ikad prije vidio."

Grace ga je samo gledala.

"Čujte, ja ne znam što sve prolazi kroz taj aparat, ali tu fotku nikad nisam vidio. To je sve što znam, dobro? "

"Josh?"

Scott Duncan mu se obratio. Josh se okrenuo prema njemu.

"Ta fotografija se našla u omotnici gospođe Lawson. Imaš li ideju kako se to dogodilo?"

"Možda ju je ona snimila."

"Nije", reče Duncan.

Josh je još jedanput znakovito slegnuo ramenima. Sigurno su mu ramena bila jaka od tolikog slijeganja.

"Ispričaj mi kako to radiš", Duncan reče. "Kako razvijaš fotografije."

"Onako kako je ona rekla. Stavim rolu u aparat, a on napravi ostalo. Ja samo odredim dimenzije i broj."

"Broj?"

"Ma znate. Dvije kopije s negativa, tri, koliko god."

"A one izađu u hrpi?"

"Da."

Josh se sad opustio; odgovore na ta pitanja je znao. "A zatim ih staviš u omotnicu?"

"Točno. Istu onu na kojoj je mušterija napisala svoje podatke. Zatim ih složim po abecedi. To je sve."

Scott Duncan je pogledao Grace. Ona nije ništa rekla. Izvadio je značku. "Znaš li što ovo znači, Josh?" «

"Ne."

"Ta značka znači da radim u državnom tužiteljstvu. Znači da ti mogu zagorčati život naljutiš li me. Jesi li shvatio?"

Josh je sad izgledao malo prestrašeno. Uspio je kimnuti.

"Stoga ću te još jedanput pitati: Znaš li išta o ovoj fotografiji?"

"Ne, kunem se." Pogledao je naokolo. "Moram se vratiti na posao."

Ustao je. Grace mu je prepriječila put. "Zašto si neki dan ranije otišao s posla?"

"Ha?"

"Otprilike sat vremena nakon što sam uzela svoje fotografije vratila sam se u dućan. Nije te bilo. Nije te bilo ni sljedećeg jutra. Sto se dogodilo?"

"Nije mi bilo dobro", odgovorio je.

"Stvarno?"

"Stvarno."

"Je li ti sad bolje?"

"Valjda." Počeo ju je zaobilaziti.

"Jer," nastavila je Grace, "tvoj šef je rekao da si morao hitno otići iz obiteljskih razloga. To si njemu rekao?"

"Moram se vratiti na posao", rekao je i ovaj se put progurao pokraj nje i gotovo otrčao iz restorana.

Beatrice Smith nije bila kod kuće.

Eric Wu je bez problema provalio unutra. Pregledao je cijelu kuću. Nije bilo nikoga. Ne skidajući rukavice, uključio je kompjuter. Njezin PIM softver – pomodni izraz za rokovnik i telefonski imenik – zvao se Vrijeme i kaos. Otvorio ga je i provjerio njezin raspored.

Beatrice Smith bila je u San Diegu, u posjetu kod svojega sina liječnika. Vratit će se kući za dva dana – dovoljno da si spasi život. Wu je razmislio o tome, o prevrtljivim vjetrovima sudbine. To je bilo izvan njegove moći. Pogledao je rokovnik Beatrice Smith dva mjeseca unatrag i dva mjeseca unaprijed. Nije bila prije, niti je kanila nakon ovoga ići na put. Da je došao u bilo koje drugo vrijeme, Beatrice Smith bi izgubila život. Wu je volio razmišljati o takvim stvarima, o tome kako upravo sitnice, često nesvjesne, one koje ne možemo znati ili upravljati njima, mijenjaju naš život. Nazovite to sudbinom, srećom, šansom, Bogom. Wu je to fasciniralo.

Beatrice Smith imala je garažu za dva auta. Njezin žućkastosmeđi Land Rover zauzimao je desnu stranu. Lijeva je bila prazna. Na podu je bila mrlja od ulja. To je bilo mjesto, zaključio je Wu, na kojem je Maury nekad parkirao svoj automobil. Držala je to mjesto praznim – Wu je to odmah asocijalo na majku Freddyja Sykesa – kao da je to bila Mauryjeva strana kreveta. Wu je tamo parkirao. Otvorio je stražnja vrata vozila. Jack Lawson nije izgledao najbolje. Wu mu je odvezao noge kako bi mogao hodati. Ruke mu je ostavio sputane na zapešćima. Poveo ga je unutra. Jack Lawson je dvaput pao. Krv mu još nije posve procirkulirala nogama. Wu ga je podigao za ovratnik košulje.

"Skinut ću ti povez s usta", rekao mu je Wu.

Jack Lawson je kimnuo. Wu je vidio po njegovim očima. Lawson je bio slomljen. Wu ga nije jako ozlijedio – barem ne još – ali kad provedete

dovoljno vremena u mraku, sami sa svojim mislima, poremeti vam se duševna ravnoteža. To je uvijek bilo opasno. Ključ duševnog mira, znao je Wu, bio je da čovjek neprekidno radi i bude u pokretu. Kad ste u pokretu, ne razmišljate o krivnji i nedužnosti. Ne razmišljate o svojoj prošlosti i svojim snovima, o svojim radostima ili razočaranjima. Mislite samo kako preživjeti. Ozlijedi ili budi ozlijeđen. Ubij ili budi ubijen.

Wu mu je skinuo povez. Lawson nije preklinjao, molio ili postavljao pitanja. Prošao je tu fazu. Wu mu je zavezao noge za stolac. Pretražio je ostavu i hladnjak. Obojica su jela u tišini. Kad su završili, Wu je oprao suđe i sve počistio. Jack Lawson ostao je zavezan za stolac.

Wu je zazvonio mobitel. "Da?" "Imamo problem." Wu je čekao.

"Kad si ga pokupio, on je kod sebe imao kopiju one fotografije, zar ne?" "Da."

"I rekao ti je da nema drugih kopija?"

"Da." |

"Bio je u krivu."

Wu je šutio.

"Njegova žena ima jednu. Pokazuje je kome stigne."

"Shvaćam."

"Hoćeš li to riješiti?"

"Neću", odgovorio je Wu. "Ne smijem se vratiti u taj kraj."

"Zašto ne?"

Wu nije odgovorio.

"Zaboravi. Reći ću Martinu da to obavi. On ima sve podatke o njezinoj djeci."

Wu je šutio. Nije mu se sviđala ta ideja, ali zadržao je to za sebe.

Osoba na vezi je rekla: "Mi ćemo to srediti", te spustila slušalicu.

"Josh laže", reče Grace.

Opet su bili na Ulici Main. Oblaci su prijetili kišom, ali za sada je samo u zraku bila velika vlaga. Scott Duncan je bradom pokazao naprijed. "Sad bi mi dobro došla kava", rekao je.

"Čekajte. Vi mislite da on ne laže?"

"Nervozan je. Postoji razlika između toga dvoga."

Scott Duncan je otvorio staklena vrata Starbucksa. Grace je ušla. Bio je red. U Starbucksu kao da je uvijek bio red. Iz zvučnika se čula neka stara blues melodija koju je izvodio cvrkutavi ženski glas: Billy Holliday, Dinah Washington ili Nina Simone. Pjesma je završila i počela je nova. Ovaj put je pjevala djevojka uz pratnju akustične gitare: Jewel, Aimee Mann ili Lucinda Williams.

"A što je s njegovim proturječnim izjavama?" pitala je.

Scott Duncan se namrštitio. "Molim?"

"Izgleda li naš prijatelj Josh poput nekoga tko bi dragovoljno surađivao s vlastima?"

"Ne."

"Sto ste onda očekivali da će reći?"

"Njegov šef je rekao da je otišao zbog obiteljskih razloga. On je nama rekao daje bio bolestan."

"Da, to je proturječno", složio se on.

"Ali?"

Scott Duncan teatralno je slegnuo ramenima imitirajući Josha. "Radio sam na puno slučajeva. Znate li što sam naučio o proturječnostima?"

Odmahnula je glavom. U pozadini se začuo aparat za kavu koji iz mlijeka radi pjenu. Zvučao je poput usisavača u auto-praonicama.

"Ona postoje. Ja bih bio sumnjičaviji kad ih ne bi bilo barem nekoliko. Istina je uvijek pomalo nejasna. Kad bi njegova priča bila savršena, više bih se zabrinuo. Pitao bih se je li je naučio napamet. Nije se teško držati lažne priče, ali u slučaju ovoga tipa, pitate li ga dvaput što je doručkovao, on će zabrljati s odgovorom."

Red se pomaknuo. Barmen ih je upitao što žele popiti. Duncan je pogledao Grace. Ona je naručila veliku hladnu kavu, bez vode. On je kimnuo i rekao: "Dvije, molim." Platilo je Starbucks karticom. Za šankom su čekali narudžbu.

"Znači, vi mislite da je govorio istinu?" pitala je Grace.

"Ne znam. Ali ništa od onoga što je rekao nije mi se učinilo razlogom za uzbunu."

Grace nije bila tako uvjerena. "Sigurno je on to učinio."

"Zašto tako mislite?"

"Jer nije mogao nitko drugi."

Uzeli su kave i pronašli stol pokraj prozora. "Ispričajte mi to još jedanput", rekao je.

"Što da vam ispričam?"

"Odvrtite film. Uzeli ste fotografije. Josh vam ih je dao. Jeste li if odmah pogledali?"

Grace je pogledala gore pa udesno. Pokušala se sjetiti detalja. "Nisam."

"Dobro, uzeli ste omotnicu. Jeste li je stavili u torbicu ili nekamo spremili?"

"Držala sam je u ruci."

"A zatim?"

"Ušla sam u automobil."

"Omotnica vam je i dalje bila na dohvat ruke?"

"Da."

"Gdje?"

"Na konzoli između prednjih sjedala."

"Kamo ste se odvezli?"

"Po Maxa u školu."

"Jeste li se negdje zaustavljali?"

"Nisam."

"Jesu li fotografije stalno bile pokraj vas?"

Grace se nehotice nasmijala. "Zvučite kao kontrolor na aerodromu pri čekiranju prtljage."

"Više ne postavljaju takva pitanja."

"Prošlo je dosta vremena otkako sam putovala avionom." Blesavo se nasmijala, shvativši zastoje rekla tu nepotrebnu digresiju. I on je shvatio. Znala je da u tom smjeru doista ne želi ići.

"Što je?" upitao je.

Odmahnula je glavom.

"Možda nisam bio u stanju zamijetiti skriva li Josh štogod, ali vas je svakako lakše ispitivati. Što se dogodilo?" "Ništa."

"Ma dajte, Grace."

"Fotografije su cijelo vrijeme bile pokraj mene." "Ali?"

"Gledajte, ovo je gubitak vremena. Znam da je Josh to učinio. Morao je biti on."

"Ali?"

Duboko je uzdahnula. "Reći ću to samo jedanput, tako da to više ne spominjemo i da možemo nastaviti dalje."

Duncan je kimnuo.

"Postoji jedna osoba koja je možda – naglašavam riječ možda – imala dostup fotografijama."

"Tko?"

"Sjedila sam u automobilu i čekala Maxa. Otvorila sam omotnicu i pogledala prvih nekoliko fotografija. Tad je došla moja prijateljica Cora."

"Sjela je k vama u automobil?"

"Da."

"Gdje?"

"Na mjesto suvozača."

"A fotografije su bile na konzoli između sjedala?"

"Ne, više nisu bile." Glas joj je podrhtavao ljutnjom. Nije uživala u ovome.

"Upravo sam vam rekla. Ja sam ih gledala."

"Ali ste ih ipak odložili?"

"Pretpostavljam da jesam, u nekom trenutku."

"Na konzolu?"

"Vjerujem da je tako. Ne sjećam se."

"Znači, bile su joj dostupne?"

"Ne. Ja sam cijelo vrijeme bila tamo."

"Tko je prvi izašao?"

"Mislim da smo obje izašle istovremeno."

"Vi šepate."

Pogledala ga je. "I?"

"Znači, trebate se malo pomučiti da izađete iz automobila?" "Dobro se snalazim."

"Dajte, Grace, surađujte sa mnom. Moguće je – ne kažem da se tako dogodilo, već da je moguće da je vaša prijateljica imala priliku ubaciti fotografiju u omotnicu dok ste vi izlazili iz auta?"

"Moguće jest. Ali ona to nije učinila."

"Sigurni ste?"

"Sigurna sam."

"Toliko joj vjerujete?"

"Da, ali čak i da joj ne vjerujem, dajte razmislite malo. Zar hoćete reći da je ona nosila sa sobom fotografiju u nadi da ću jednom kod sebe imati omotnicu s razvijenim fotografijama u automobilu?"

"Ne mora značiti. Možda ju je planirala staviti u vašu torbicu, u pretinac u autu, ispod sjedišta, ne znam. Onda je možda ugledala omotnicu s fotografijama i..."

"Ne." Grace je digla ruku. "Nećemo ići tim putem. Cora to nije učinila. Ovo je gubitak vremena." "Kako se ona preziva?" "Nije važno."

"Recite mi i prestat ću vas ispitivati u vezi s njom." "Lindley. Cora Lindley."

"Dobro", rekao je. "Neću više o tome." Svejedno je nešto zapisao u notes.

"Što sad?" pitala je Grace.

Duncan je pogledao na sat. "Moram se vratiti u ured." "A što da ja radim?"

"Pretražite kuću. Ako je vaš muž nešto skrivao, možda vam se posreći."

"Znači, vaš prijedlog je da špijuniram muža?"

"Protresite stablo, Grace." Zaputio se prema autu. "Budite strpljivi. Uskoro ću vam se javiti, obećavam."

Život ne staje.

Grace je morala u kupnju. To se moglo činiti čudnim, uzimajući u obzir okolnosti u kojima se nalazila. Bila je sigurna da bi njezino dvoje djece rado živjelo hraneći se dostavljenim picama, ali i dalje su im bile potrebne osnovne namirnice: mlijeko, sok od naranče (s kalcijem i nikad, nikad s komadićima voća), desetak jaja, naresci, nekoliko kutija žitarica, kruh, kutija tjestenine, umak Prego i slično. Možda će joj čak i goditi odlazak u kupovinu. Raditi nešto svakodnevno, dosadno i normalno sigurno će biti ako ne utješno, onda barem pomalo terapijski.

Otišla je u dućan King's na Bulevaru Franklin. Grace nije davala prednost nekom određenom supermarketu. Njezini prijatelji jesu i nisu ni pomišljali kupovati drugdje. Cori se sviđao A&P u parku Midland. Njezinoj susjedi sviđao se Whole Foods u Waldwicku. Grace nije bila izbirljiva, jer na kraju krajeva, sok od naranče Tropicana je svugdje sok od naranče Tropicana.

King's je bio najbliži Starbucksu Odluka je pala.

Zgrabila je kolica, pretvarajući se da je obična mještanka koja uobičajeno provodi svoj dan. To ju nije dugo držalo. Razmišljala je o Scottu Duncanu, njegovoj sestri, značenju svega što se događa.

Što mi je dalje činiti? pitala se Grace.

Prvo je odbacila navodnu Corinu upletenost. Jednostavno, to nije bilo moguće. Duncan ne poznaje Ćoru. Njegov posao je i bio da bude sumnjičav. Grace je znala bolje. Cora je bez sumnje bila drukčija, zbog toga se i svidjela Grace. Upoznale su se na školskoj priredbi, nedugo nakon što su se Lawsoni doselili u taj gradić. Dok su njihova djeca mrcvarila uobičajenu prazničnu predstavu, obje su bile primorane stajati u predvorju, jer nisu došle dovoljno rano da zauzmu mjesta. Cora se nagnula prema njoj i šapnula: "Bilo mi je lakše probiti se u prve redove na Springsteenovom koncertu." Grace se nasmijala. I tako je, polako, počelo.

No, zaboravimo to. Zaboravimo Graceinu pristranost. Koji je mogao biti Corin motiv? Grace se i dalje kladila na Paperjastu Bradicu Josha. Da, naravno daje bio živčan. Da, vjerojatno je imao negativan stav prema vlastima. Ali to nije sve, Grace je bila uvjerena. Tako da Ćoru možemo prekrižiti. Treba se usredotočiti na Josha. Shvatiti s koje mu strane pristupiti.

Max je odnedavna obožavao slaninu. Sviđala mu se neka nova, već pečena slanina, koju je kušao u gostima kod prijatelja. Želio je da mu je kupi. Grace je na ambalaži provjeravala hranjive sastojke. Kao i većina ljudi, nastojala je smanjiti količinu ugljikohidrata koju su unosili u organizam. Ta slanina ga uopće nije sadržavala.

Nimalo ugljikohidrata. Zato je bilo dovoljno natrija da se zasoli oveće jezero.

Dok je provjeravala sastojke – zanimljivu mješavinu riječi koje je trebala potražiti u rječniku – osjetila je, doslovno osjetila, nečiji pogled na sebi. Još držeći kutiju u visini očiju, polako je pogledala uokolo. Niz prolaz, u blizini vitrine sa salamama, stajao je neki čovjek i netremice je gledao. Osim njih u prolazu nije bilo nikoga. Čovjek je bio srednje visine, možda oko metar osamdeset. Lice mu nije vidjelo britvicu najmanje dva dana. Na sebi je imao traperice, tamnocrvenu majicu i crnu sjajnu Members Only vjetrovku. Na bejzbol kapi pisalo je Nike.

Grace ga nikad prije nije vidjela. Još je neko vrijeme u nju piljio, a onda je veoma tiho, gotovo nečujno rekao:

"Gospođa Lamb... učionica 17."

Nije odmah shvatila. Grace je samo stajala, nesposobna pomaknuti se. Nije se radilo o tome da ga nije čula, jer jest, ali njegove riječi su bile tako izvan konteksta, tako neprikladne, došavši iz njegovih usta da njezin mozak nije mogao shvatiti značenje.

Barem ne u prvi mah. Ne sekundu ili dvije. Onda je shvatila...

Gospođa Lamb. Učionica 17...

Gospođa Lamb je bila Emmina učiteljica. Emmina učionica bila je broj 17.

Čovjek je već žurno odlazio niz prolaz. "Čekajte!" viknula je Grace. "Hej!"

Na uglu je skrenuo. Grace je pošla za njim. Pokušala je ubrzati, ali šepanje, vražje šepanje, ju je usporavalo. Došla je do kraja prolaza koji se završavao pokraj stražnjeg dijela dućana na odjelu peradi. Pogledala je lijevo pa desno.

Onom čovjeku ni traga.

Što sad?

Gospođa Lamb. Učionica 17...

Krenula je desno, gledajući u svaki prolaz između redova. Ugurala je ruku u torbicu, prekopala i napokon pronašla mobitel. Samo mirno, govorila je sama sebi. Nazovi školu.

Pokušala je ubrzati, ali joj se noga vukla poput olovne šipke. Što je više žurila, to je šepanje bilo jače. Kad je pokušala potrčati, podsjećala je na Quasimoda koji hita uza zvonik. No, kako izgleda, naravno, nije bilo važno. Problem je bio u tome što jednostavno nije bila dovoljno brza.

Gospođa Lamb. Učionica 17...

Ako je na bilo koji način naudio mojemu djetetu, ako ju je samo krivo pogledao...

Grace je došla do posljednjeg prolaza gdje su bili hladnjaci s mlijekom i jajima. Bio je najdalji od izlaza – tako su poticali kupce da na putu natrag prema blagajnama uzmu što više stvari. Krenula je prema prednjoj strani samoposluživanja, nadajući se da će ga tamo ugledati. Petljala je po mobitelu u hodu, što nije bilo lagano, prelazeći preko pohranjenih brojeva telefona ne bi li pronašla broj škole.

Nije ga bilo.

K vragu. Grace se kladila da su one druge mame, dobre mame, one s uvijek spremnim osmijesima i savršenim idejama kako provesti vrijeme poslije škole imale spremljen taj broj na brzom biranju.

Gospođa Lamb. Učionica 17...

Glupačo, nazovi informacije. Nazovi 411.

U tipkala je broj i nazvala. Kada je došla do kraja prolaza, pogledala je prema blagajnama.

Ni traga onome čovjeku.

Na telefonu je gromoviti, duboki glas Jamesa Earla Jonesa¹⁵ najavio 'Verizon Wireless 411'. Zatim se začulo zvono. Ženski glas je nastavio: "Za informacije na engleskom, ostanite na liniji. Para español, por favor numero dos¹⁶."

Upravo u trenutku kad je slušala španjolsku opciju, Grace je opet ugledala onog čovjeka.

¹⁵ James Earl Jones, američki glumac, poznat po prekrasnom dubokom glasu i odličnoj dikciji, dao glas Darthu Vaderu iz Ratova zvijezda, Mufasi u Kralju lavova

¹⁶ Za španjolski, molim pritisnite tipku dva

Bio je ispred dućana. Vidjela ga je kroz staklo. I dalje je na sebi imao kapu i vjetrovku. Nehajno je šetao, prenehajno, čak je i zviždao mašući rukama. Upravo je htjela opet poći za njim kad joj se zbog onoga što je ugledala u njegovoj ruci smrznula krv u žilama.

Nije bilo moguće.

Opet nije odmah shvatila. Taj prizor, podražaj koji je oko slalo mozgu, nije se želio učitati u mozak, već je stvarao kratki spoj. Opet ne zadugo. Samo sekundu–dvije.

Graceina ruka, ona u kojoj je držala telefon samo se opustila pokraj njezina tijela. Čovjek je nastavio hodati. Obuzela ju je takva strava, kakvu nikad u životu nije osjetila. Strava prema kojoj se Bostonski masakr činio poput vožnje u luna–parku pulsirala joj je prsima. Gotovo ga više nije vidjela. Na licu je imao osmijeh. Još je zviždao. Još je mahao rukama dok je hodao.

A u ruci, u desnoj ruci, onoj koja je bila bliže dućanu, držao je Batman kutiju za školski obrok.

"Gospođo Lawson", obratila se Grace Sylvia Steiner, direktorica škole Willard tonom koji koriste direktori kad se obraćaju histeričnim roditeljima. "Emma je dobro. Max također."

Kad je Grace napokon stigla do izlaza King'sa, čovjek s Batman kutijom je nestao. Počela je vrištati, tražiti pomoć, ali ostali kupci su je gledali kao da je pobjegla iz umobolnice. Nije bilo vremena za objašnjavanje. Šepajući je otrčala do auta, nazvala školu vozeći brzinom koje se ne bi posramio ni Andretti te banula ravno u glavni ured.

"Razgovarala sam s obje njihove učiteljice. Djeca su na nastavi." "Želim ih vidjeti."

"To je vaše pravo, naravno, ali mogu li vam nešto predložiti?"

Sylvia Steiner je tako prokleta polagano govorila da joj je Grace željela strpati ruku u grlo i odande iščupati riječi.

"Znam da ste se strahovito prestrašili, ali stanite i nekoliko puta duboko udahnite. Prvo se smirite. Prestrašit ćete djecu ako vas vide takvu."

Grace je jednim svojim dijelom željela tu ženu snishodljivog, samozadovoljnog izraza lica počupati za previše natapiranu kosu. Ali je drugi, veći dio njezina bića, shvaćao da ta žena govori istinu.

"Samo ih želim vidjeti."

"Razumijem. Kako bi bilo da povirimo kroz staklo na vratima njihovih učionica? Bi li vas to umirilo, gospođo Lawson?"

Grace je kimnula.

"Hajdemo onda. Ja ću vas otpratiti." Direktorica Steiner dobacila je svojoj suradnici pogled. Žena za stolom, gospođa Dinsmont, susprezala se da ne zakoluta očima. Svaka škola je imala osobu poput nje, koja se nagledala svačega na prijemnom odjelu. Takav je valjda bio državni zakon.

Hodnici su bili okupani bojama. Dječja umjetnost uvijek je dirala Grace duboko u srce. Radovi su bili poput fotografija, neponovljivi trenuci koji su zauvijek nestali. Njihove umjetničke sposobnosti postat će zrelije i promijenit će se. Nestat će nevinosti koja će ostati zabilježena samo u njihovim crtežima bojicama i prstima, risankama u kojima su prelazili preko crte i u nevještim rukopisima.

Prvo su stigli do Maxove učionice. Grace je prislonila lice uz staklo. Odmah je ugledala sina. Max joj je bio okrenut leđima. Glava mu je bila podignuta. Sjedio je prekrštenih nogu u krugu na podu. Njegova učiteljica, gospođica Lyons, sjedila je na stolcu. Čitala im je slikovnicu, držeći je tako da djeca mogu vidjeti slike dok ona čita.

"Sve u redu?" pitala je direktorica Steiner.

Grace je kimnula.

Produžile su niz hodnik. Grace je ugledala broj 17... Gospođa Lamb. Učionica 17...

... na vratima. Ponovno je osjetila drhtaj i pokušala ne ubrzati korak. Znala je da je direktorica Steiner zamijetila da ona šepa. Noga ju je boljela onako kako nije već godinama. Provirila je kroz staklo. Kći joj je bila tamo gdje je i trebala biti. Grace je morala zatomiti suze. Emma je imala spuštenu glavu. U ustima joj je bio kraj olovke s gumicom. Žvakala ju je duboko zamišljena. Zašto nas tako dirne dok gledamo svoju djecu kad ona toga nisu svjesna? Što to pokušavamo u njima vidjeti?

I što sad?

Duboko udahni. Smiri se. Djeca su dobro. To je glavno. Razmisli

O svemu. Budi racionalna.

Pozovi policiju. To bi bio logičan potez.

Direktorica Steiner se nakašljala. Grace ju je pogledala.

"Znam da će ovo zvučati suludo," rekla je Grace, "ali moram pogledati Emminu kutiju za školski objed."

Grace je očekivala pogled iznenađenja, razdražljivosti, ali ne. Sylvia Steiner je samo kimnula. Nije pitala zašto, zapravo uopće nije prigovarala zbog njezina čudnog ponašanja. Grace joj je bila zahvalna.

"Sve kutije su u školskom restoranu", objasnila je. "Svaki razred ima svoje vjedro. Želite da vam pokažem?"

"Hvala vam."

Vjedra su bila složena po razredima. Pronašli su veliko plavo vjedro s oznakom 'Susan Lamb, učionica 17' i počele tražiti u njemu.

"Kako izgleda?" pitala je direktorica Steiner.

Upravo kad je htjela odgovoriti, Grace ju je ugledala. Batman. Riječ BUM! Napisana velikim žutim slovima. Polako ju je podigla. Emmino je ime bilo napisano na dnu.

"To je ta?"

Grace je kimnula.

"Ove godine su vrlo popularne."

Morala se savladati da ne privije kutiju na grudi. Položila ju je natrag kao da je od venecijanskog stakla. U tišini su se zaputile prema glavnom uredu. Grace je došla u napast da pokupi djecu iz škole. Bila su dva sata i trideset minuta. I onako će ih pustiti za pola sata. Ali ne, to ne bi bilo u redu. To bi ih samo preplašilo. Trebala je vremena da razmisli, da smisli što da učini. Uostalom nisu li Emma

I Max najsigurniji upravo ovdje, okruženi drugom djecom?

Grace je opet zahvalila direktorici. Rukovale su se. "Mogu li vam još kako pomoći?" pitala je direktorica. "Ne, mislim da ne možete."

Grace je zatim otišla. Stajala je ispred škole. Na trenutak je zatvorila oči. Strah nije nestajao, već se zgusnuo, pretvorivši se u čisti, primitivni bijes. Osjećala je kako joj se toplina penje vratom. Taj gad. Taj gad je prijetio njezinoj kćeri.

Što sad?

Policija. Trebala bi ih nazvati. To bi bio logičan potez. Držala je telefon u ruci. Upravo se spremala nazvati kad ju je zaustavila jednostavna pomisao: Što će im reći?

Bok, danas sam bila u supermarketu i, vidite, čovjek koji je stajao pokraj vitrine sa salamama šapnuo mi je ime učiteljice mog djeteta. Da, ime učiteljice. I broj učionice. Da, pokraj vitrine sa salamama. Nakon toga je muškarac pobjegao. Ali ugledala sam ga malo kasnije i u ničije držao kutiju za školski objed moje kćeri. Ispred supermarketa. Sto je radio? Jednostavno je hodao. Pa, zapravo to i nije bila Emmina kutija. Bila je ista kao i njezina. Batman. Ne, nije mi otvoreno prijetio. Molim? Da, ja sam ona ista žena koja je jučer tvrdila kako su joj oteli muža. Točno, onda je moj muž nazvao i rekao da mu je potrebno malo prostora. Da, to sam ja, ista ona histerična kokoš...

Ima li drugog izbora?

Još jedanput je promislila. U policiji su već mislili da je luda. Može li ih uvjeriti u suprotno? Možda. Kako bi joj uostalom murjaci mogli pomoći? Bi li joj dodijelili čovjeka koji bi dvadeset četiri sata na dan čuvao njezinu djecu? Sumnjala je u to, čak i kad bi ih nekako uspjela uvjeriti koliko je to važno.

Onda se sjetila Scotta Duncana.

On je radio u državnom tužiteljstvu. Znači, bio je nešto poput saveznog policajca. On je bio utjecajan. Sigurno ima moć. A što je najvažnije, on će joj vjerovati.

Duncan joj je dao broj svog mobitela. Pretražila je džep. Nije ga bilo. Zar gaje ostavila u automobilu? Možda. Nije važno. Rekao joj je da ide natrag na posao. Državno tužiteljstvo bilo je u Newarku, pomislila je. Ili tamo ili u Trentonu. Trenton je predaleko. Bolje je prvo nazvati Newark. Već bi trebao biti tamo.

Prestala je hodati i okrenula se prema školi. Njezina su djeca bila unutra. Čudna pomisao, ali što je, tu je. Provodili su svoje dane daleko od nje, u tom bastionu od cigle, i jedan njezin dio je to smatrao poražavajućim. Nazvala je informacije i zatražila broj državnog tužiteljstva u Newarku. Potrošila je dodatnih trideset pet centa kako bi je oni spojili.

"Državno tužiteljstvo New Jerseyja."

"Molila bih Scotta Duncana."

"Pričekajte."

Nakon dva zvučna signala javila se neka žena. "Goldberg", rekla je.

"Trebala bih Scotta Duncana."

"Koji slučaj?"

"Molim?"

"U vezi s kojim slučajem?"

"Nije u vezi sa slučajem. Samo bih trebala porazgovarati s gospodinom Duncanom."

"Smijem li vas pitati o čemu se radi?"

"Osobna stvar."

"Oprostite. Ne mogu vam pomoći. Scott Duncan više ne radi ovdje. Ja sam preuzela većinu njegovih slučajeva. Ako vam mogu pomoći..."

Grace je maknula telefon s uha. Gledala ga je kao iz neke velike daljine. Pritisnula je tipku za kraj razgovora. Ušla je u svoj automobil i opet pogledala u građevinu od cigle u kojoj su se trenutno nalazila njezina djeca. Dugo ju je gledala, pitajući se postoji li netko komu je doista mogla vjerovati prije nego što odluči što joj je činiti.

Podigla je telefon. Utipkala broj.

"Da?"

"Grace Lawson ovdje."

Tri sekunde kasnije Carl Vespa je rekao: "Je li sve u redu?"

"Predomislila sam se", rekla je Grace. "Ipak mi je potrebna vaša pomoć."

"Njegovo ime je Eric Wu."

Perlmutter se vratio u bolnicu. Radio je na dobivanju naloga kojim bi natjerao Indiru Khariwalla da mu otkrije tko je bio njezin klijent, ali okružni je tužitelj imao više problema nego što je očekivao. U međuvremenu, u laboratoriju su dečki radili svoj posao. Otisci prstiju su poslani u DKBP i sada su, ako se moglo vjerovati Daleyju, znali su identitet počinitelja.

"Ima li on dosje?" pitao je Perlmutter.

"Pušten je iz Waldena prije tri mjeseca."

"A bio je tamo zbog?"

"Oružanog napada", objasnio je Daley. "Wu se nagodio u slučaju Scope. Raspitao sam se naokolo. To je vrlo gadan tip."

"Koliko gadan?"

"Da se usereš u gaće gadan. Ako je deset posto onoga što se o njemu priča istina, večeras ću spavati s upaljenim svjetlom."

"Slušam dalje."

"Odrastao je u Sjevernoj Koreji. Siroče odmalena. Neko je vrijeme radio u državnim zatvorima za političke disidente. Zna sve o točkama pritiska ili nešto slično, nemam pojma. To je primijenio na onome Sykesu, neko kung-fu sranje, praktički mu je slomio kralježnicu. Čuo sam priču kako je oteo ženu nekog tipa i obrađivao je oko dva sata. Nazvao je muža i rekao mu da dobro poslušaj. Žena je počela vrištati. Zatim je rekla mužu da ga mrzi iz dna duše. Počela ga je psovati. To je bilo posljednje što je muž od nje ikad čuo."

"Ubio je tu ženu?"

Daleyjevo lice nikad nije bilo tako ozbiljno. "U tome i jest stvar.

Nije."

Temperatura u prostoriji je naglo pala. "Ne shvaćam."

"Wu ju je pustio. Otada nije progovorila. Sjedi negdje i ljulja se. Kad joj se muž približi, ona poludi i počne vrištati."

"Isuse." Perlmutter je osjetio kako mu je hladnoća prošla tijelom. "Imaš li još jednu noćnu svjetiljku?"

"Imam dvije, ali će mi obje biti potrebne."

"I što je taj tip htio od Freddyja Sykesa?"

"Nemam pojma."

U dnu hodnika se pojavila Charlaine Swain. Nije napuštala bolnicu od pucnjave. Napokon su je nagovorili da razgovara s Freddyjem Sykesom. Bio je to čudan prizor. Sykes je cijelo vrijeme plakao. Charlaine je pokušavala nešto od njega saznati. Donekle joj je uspjelo. Činilo se da Freddy Sykes ništa ne zna. Nije imao pojma tko je njegov napadač i zašto bi mu netko želio nauditi. Sykes je bio običan mali knjigovođa koji je živio sam – čini se da nikoga nije zanimao.

"Sve je to povezano", rekao je Perlmutter. "Imate neku teoriju?" "Samo djeliće."

"Dajte da čujem."

"Počnimo s podacima o E-Z karticama." "Dobro."

"Imamo Jacka Lawsona i Rockyja Conwella koji su izašli s autoceste u isto vrijeme", rekao je Perlmutter.

"Tako je."

"Mislim da sad znamo zašto. Conwell je radio za privatnu istražiteljicu."

"Za vašu prijateljicu Indiru, kako se ono zove?"

"Indira Khariwalla. I nije mi baš prijateljica. Ali to nije važno. Ono što ovdje ima smisla, zapravo jedino što ima smisla jest da je Conwell unajmljen kako bi pratio Lawsona."

"Ipso facto, imamo objašnjenje za E-Z kartice."

Perlmutter je kimnuo pokušavajući sve povezati. "Dakle, što se dogodilo dalje? Conwella smo pronašli mrtvog. Patolog je utvrdio daje umro te noći prije ponoći. Znamo daje prošao pokraj naplatnih kućica u 22:26. Znači, uskoro nakon toga, Rocky Conwell je postao žrtvom zločina." Perlmutter je protrljao lice. "Bilo bi logično posumnjati u Jacka Lawsona. Shvatio je da ga prate. Sukobio se s Conwellom. Ubio ga je."

"Ima smisla", rekao je Daley.

"Ipak nema. Razmisli malo. Rocky Conwell je bio visok oko metar devedeset, imao više od sto kila i bio u odličnoj formi. Misliš li da ga je tip poput Lawsona mogao tek tako ubiti? Golim rukama?"

"Isuse Bože." Daley je shvatio. "Eric Wu?"

Perlmutter je kimnuo. "To se slaže. Conwell je nekako naišao na Wua. Wu ga je ubio, strpao u prtljažnik i ostavio na Park–n–Rideu. Charlene Swain je rekla kako je Wu vozio Ford Windstar. Iste boje kao onaj Jacka Lawsona."

"Koja je onda veza između Lawsona i Wua?"

"Ne znam."

"Možda Wu radi za njega."

"Možda. To ne znamo. Ali ipak znamo da je Lawson živ – ili je barem bio živ nakon što je Conwell ubijen."

"Točno, zato što je nazvao suprugu kada je bila u postaji. Sto se dogodilo dalje?"

"Proklet bio ako znam."

Perlmutter je gledao Charlene Swain. Stajala je u dnu hodnika i kroz staklo piljila u muževu sobu. Perlmutter joj je htio prići, ali što bi joj rekao?

Daley ga je gurnuo laktom pa su se obojica okrenula i vidjela kako iz lifta izlazi policajka Véronique Baltrus. Baltrusica je radila u policiji tri godine. Bilo joj je trideset osam godina, imala je kuštravu crnu kosu i vječito preplanuli ten. Nosila je policijsku uniformu u kojoj se njezina figura, premda je bila zategnuta remenom i uprtačem za pištolj nije isticala, ali u slobodno vrijeme je radije odijevala sportsku odjeću od likre ili bilo što drugo u čemu se isticao njezin ravan, preplanuo trbuh. Bila je sitna i graciozna, crnih očiju, i svi u postaji, uključujući Perlmuttera, bili su malo zagrijani za nju.

Véronique Baltrus bila je ujedno kompjuterski stručnjak i iznimno lijepa – zanimljiva kombinacija od koje je svima srce jače kucalo. Prije šest godina radila je u New Yorku u malom dućanu s kupaćim kostimima kad ju je netko počeo progoniti. Progonitelj ju je nazivao, slao e–mailove, uznemiravao na poslu. Glavno oružje bio mu je kompjuter, tvrđava za anonimne i kukavice. Policija je imala premalo ljudi da se time bavi. Također su vjerovali kako joj taj čovjek, tko god bio, najvjerojatnije neće nauditi.

Ali on je to učinio.

Jedne mirne jesenske večeri Véronique Baltrus divljački je napadnuta. Njezin napadač je pobjegao, ali Véronique se oporavila. Već je imala veliko znanje o kompjuterima, ali se usavršila i postala stručnjak. Upotrijebila je svoje novostečeno znanje kako bi ulovila svog napadača – on joj je i dalje slao mailove u kojima je najavljivao još jedan napad – te ga privela pravdi. Tada je dala otkaz i postala policajka.

Sad, premda je Baltrusica nosila uniformu i radila puno radno vrijeme, neslužbeno je bila okružni stručnjak za kompjutere. Nitko u njihovu odjelu, osim Perlmuttera, nije znao ništa o njezinoj prošlosti. To je bio njezin uvjet kad se prijavila za taj posao.

"Imaš li štogod?" pitao ju je.

Véronique Baltrus se nasmiješila. Imala je lijep osmijeh. Perlmutter je gajio drukčiju vrstu naklonosti prema njoj od ostalih. Nije počivala samo na požudi. Véronique Baltrus bila je prva žena prema kojoj je nešto osjetio nakon Marionine smrti. Znao je da neće ništa poduzeti u pogledu toga, to bi bilo neprofesionalno. Bilo bi neetično. A istini za volju, Véronique je bila predobar komad za njega.

Pokazala je niz hodnik prema Charlaine Swain. "Možda bismo njoj trebali zahvaliti." "Kako to?" "Al Singer."

Sykes je rekao Charlaine da se Eric Wu poslužio tim imenom kad je odglumio dostavljača. Kad ga je Charlaine pitala tko je Al Singer, Sykes se trgnuo i porekao da poznaje bilo kakvog gospodina Singera. Rekao je kako je otvorio vrata iz radoznalosti. "Mislio sam da je Al Singer lažno ime", rekao je Perlmutter.

"I da i ne", odgovorila je Baltrusica. "Detaljno sam pregledala kompjuter gospodina Sykesa. Registrirao se na internetskom servisu za upoznavanje i često se dopisivao s muškarcem po imenu Al Singer."

Perlmutter je složio facu. "Servis za upoznavanje za homoseksualce?"

"Zapravo za biseksualce. Je li to problem?"

"Ne. Znači, Al Singer je bio tko? Njegov online ljubavnik?"

"Al Singer ne postoji. To mu je lažno ime."

"Zar to nije uobičajena praksa da se kod online dopisivanja, pogotovo homoseksualaca, koristi lažno ime?"

"Da", složila se Baltrusica. "Ali evo što ja mislim. Vaš se gospodin Wu pretvarao daje dostavljač. Upotrijebio je to ime – Singer. Kako je Wu mogao znati za Ala Singera, osim..."

"Hoćeš reći da je Eric Wu zapravo Al Singer?"

Baltrusica je kimnula stavivši ruke na bokove. "Pretpostavljam da je tako. Mislim da se odigravalo na sljedeći način: Wu ode na internet Koristi se imenom Al Singer. Upozna nekoliko ljudi – potencijalne žrtve. U ovome

slučaju, upoznao se s Freddyjem Sykesom. Provali mu u kuću i napadne ga. Vjerujem da bi ga na kraju i ubio."

"Misliš li da je to radio i prije?"

"Da."

"Znači, on je neka vrsta biseksualnog serijskog ubojice?"

"To ne znam. Ali profil odgovara onome što sam vidjela na kompjuteru."

Perlmutter je razmislio o tome. "Ima li taj Al Singer još online partnera?"

"Još tri."

"Je li netko od njih napadnut?"

"Još uvijek ne. Svi su još u jednom komadu."

"Zašto onda misliš da se radi o nečem serijskom?"

"Prerano je tvrditi je li riječ o tome ili nije. U svakom slučaju, Charlene Swain nam je učinila golemu uslugu. Wu se koristio Syke-ovim kompjuterom. Vjerojatno gaje kanio uništiti prije odlaska, ali gaje Charlene natjerala u bijeg prije nego što je stigao to napraviti. Pokušavam sve povezati, ali definitivno ima još neki internetski indentitet. Još ne znam ime, ali spajao se preko yenta-par.com Židovi samci."

"Kako znamo da to nije veza Freddyja Sykesa?"

"Jer tko god je otvarao tu stranicu, učinio je to u posljednja dvadeset četiri sata."

"Znači, morao je biti Wu."

"Da."

"Još uvijek ne shvaćam. Zašto bi išao na drugi internetski servis za upoznavanje?"

"Kako bi našao što više žrtava", rekla je. "Evo kako mislim da operira: Wu ima gomilu raznih imena i identiteta na raznim siteo-vima. Kad jednom upotrijebi neko ime, poput Ala Singera, neće se opet njime koristiti na istom siteu. Ime Ala Singera je upotrijebio kako bi došao do Freddyja Sykesa. Sigurno zna da bi ga istražitelj mogao otkriti."

"Zato prestaje koristiti ime Al Singer."

"Točno. Ali koristi druga lažna imena na drugim siteovima. Tako je spreman za svoju novu žrtvu."

"Imaš li neko od tih imena?"

"Blizu sam", rekla je Baltrusica. "Samo mi je potreban nalog za yenta-par.com"

"Misliš li da će ti ga sudac izdati?"

"Jedino što znamo je da je Wu nedavno stupio u vezu s nekim na yenta-par siteu. Mislim daje tražio svoju sljedeću žrtvu. Kad bismo mogli dobiti podatke kojim se imenom koristio i s kim je stupio u vezu..."

"Nastavi kopati."

"Bez brige."

Véronique Baltrus ih je žurno napustila. Koliko god se zbog toga osjećao krivim – on joj je ipak bio nadređeni – Perlmutter ju je s čežnjom, koja ga je podsjetila na Marion, gledao kako odlazi.

Deset minuta kasnije vozač Carla Vespe – zloglasni Cram – našao se s Grace dva bloka od škole.

Cram je došao pješice. Grace nije znala kako je stigao, ni gdje mu je bio automobil. Stajala je izdaleka gledajući školu kad je osjetila kako je netko tapše po ramenu. Poskočila je, a srce joj je počelo divlje tući. Kad se okrenula i ugledala njegovo lice, nije se baš umirila.

Cram je podigao obrvu. "Zvali ste?"

"Kako ste stigli ovamo?"

Cram je odmahnuo glavom. Izbliza, sad kad ga je mogla doista dobro pogledati, činio joj se još strasnijim negoli ga je pamtila. Lice mu je bilo puno rupica. Nos i usta su mu djelovali poput rila, naročito zbog uvijek prisutnog osmijeha morskog grabežljivca. Cram je bio stariji nego što je mislila, vjerojatno mu je bilo oko šezdeset godina, ali bio je mišićav. Imao je divlji pogled koji je inače povezivala s ozbiljnom psihozom, ali trenutno je u opasnosti koja je zračila iz njega, nalazila utjehu; takvoga tipa biste željeli imati pokraj sebe isključivo kad vas stjeraju u kut.

"Ispričajte mi sve što se dogodilo", rekao je Cram.

Grace je počela od Scotta Duncana pa sve do događaja u supermarketu. Ispričala mu je što joj je neobrijani čovjek rekao. Imao je pobjegao prema izlazu iz dućana i kako je imao kod sebe Batman kutiju. Cram je žvakao čačkalicu. Imao je tanke prste. Nokti su mu bili predugački.

"Opišite ga."

Učinila je to najbolje što je mogla. Kad je završila, Cram je ispljunuo čačkalicu i s nevjericom odmahnuo glavom. "Ozbiljno?" rekao je.

"Što?"

"Imao je Members Only jaknu? Što on misli? Da je 1986. godina?"

Grace se nije nasmijala.

"Sad ste sigurni", rekao joj je. "Kao i vaša djeca."

Vjerovala mu je.

"U koliko sati izlaze iz škole?"

"U tri."

"Dobro." Zaškiljio je prema školi. "Isuse, mrzio sam ovo mjesto."

"Išli ste u ovu školu?"

Harlan Cohen

Cram je kimnuo. "Maturirao sam u Wilardu 1957." Pokušala ga je zamisliti kao malenog dječaka koji dolazi u školu. Nije mogla. Počeo se udaljavati.

"Čekajte", rekla je. "Što želite da ja radim."

"Pokupite djecu i odvedite ih kući."

"Gdje ćete vi biti?"

Cram se jače nacerio. "Tu negdje." Zatim je otišao.

Grace je čekala kod ograde. Majke su se sjatile i čavrljale. Grace je prekrížila ruke pokušavajući ostaviti dojam: držite se podalje. Bilo je dana kad je mogla sudjelovati u brbljanju. Ovo nije bio jedan od njih.

Zazvonio joj je mobitel. Stavila ga je na uho i rekla "halo". "Jesi li shvatila poruku?"

Glas je bio muški i prigušen. Grace je osjetila trnce na tjemenu. "Prestani tražiti, prestani postavljati pitanja i pokazivati fotografiju. U suprotnom, prvo ćemo uzeti Emmu."

Klik.

Grace nije vrisnula. Neće vrištati. Spremila je telefon. Ruke su joj se tresle. Pogledala ih je kao da pripadaju nekome drugom. Nije mogla zaustaviti drhtanje. Njezina djeca će uskoro izaći. Strpala je ruke u džepove i pokušala se natjerati na osmijeh. Nije joj uspijevalo. Zagrizla je donju usnu kako ne bi zaplakala.

"Hej, jesi li dobro?"

Grace se trgnula kad je čula glas. Bila je to Cora.

"Što radiš ovdje?" pitala ju je Grace. Njezine su riječi zvučale grubo.

"A što misliš? Došla sam po Vickie." "Mislila sam daje kod oca."

Cora je izgledala zbunjeno. "Bila je samo prošle noći. Jutros ju je dovezao u školu. Isuse, što se dogodilo?"

"Ne mogu govoriti o tome."

Cora nije znala kako bi na to reagirala. Začulo se zvono. Obje su se žene okrenule. Grace nije znala što da misli. Znala je da Scott Duncan griješi u vezi s Corom – štoviše, sad je znala da je Scott Duncan lažov – pa ipak, nakon što je izražena, sumnja u prijateljicu nije ju napuštala. Nije ju mogla otjerati.

"Čuj, samo sam uplašena, dobro?"

Cora je kimnula. Vickie se pojavila prva. "Ako me trebaš..." "Hvala ti."

Cora je otišla ne prozborivši više ni riječi. Grace je čekala sama, pretražujući pogledom rijeku djece koja se slijevala kroz vrata ne bi li ugledala poznata lica. Emma je izašla na sunce i rukom zaklonila oči. Kad je ugledala majku, usne su joj se razvukle u osmijeh. Mahnula joj je.

Grace je zatomila usklik olakšanja. Prsti su joj se isprepleli sa žičanom ogradom koju je grčevito stegnula kako bi se suzdržala da ne potrči prema Emmi i ne zgrabi je u naručje.

Kad su Grace, Emma i Max stigli kući, Cram je već stajao pred njihovim vratima.

Emma je upitno pogledala majku, ali prije nego što joj je Grace stigla odgovoriti, Max je potrčao prema kući. Zaustavio se točno ispred Crama i unatrag svinuo vrat da vidi osmijeh morskog gra-bežljivca.

"Hej", rekao je Max Cramu.

"Hej."

"Ti si vozio onaj veliki automobil, zar ne?" upita Max. "Tako je."

"Je li guba voziti onako veliki automobil?"

"Velika."

"Ja sam Max."

"A ja Cram."

"Guba ime."

"Da, u pravu si."

Max je stisnuo ruku u šaku i podigao je. Cram je napravio isto pa su se dodirnuli zglobovima nekom novom vrstom pozdrava. Grace i Emma su im se pridružile.

"Cram je obiteljski prijatelj", reče Grace. "On će mi malo pomagati."

Emmi se to nije svidjelo. "Pomagati u čemu?" Uputila je Cramu zgađen pogled, što je u ovim okolnostima bilo i shvatljivo i nepristojno, ali nije bilo ni mjesto ni vrijeme da je se ukori. "Gdje je tata?"

"Na službenom putu", odgovorila je Grace.

Emma nije više ništa rekla. Ušla je u kuću i otrčala uza stube.

Max je pogledao Crama. "Smijem li te nešto pitati?"

"Naravno", odgovorio je Cram.

"Svi te prijatelji zovu Cram?"

"Da."

"Samo Cram?"

"Jedna riječ." Uzdigao je obrve. "Poput Cher ili Fabia." "Koga?"

Cram se počeo cerekati.

"Zašto te tako zovu?" pitao je Max.

"Zašto me zovu Cram?"

"Da."

"Zbog mojih zuba." Široko je otvorio usta. Kad je Grace smogla snage pogledati, dočekaio ju je prizor koji je podsjećao na eksperiment poremećena ortodonta. Svi su zubi bili zbijeni na lijevoj strani čeljusti. Činilo se kao da ih je previše. Prazni džepovi ogrubjele ružičaste kože, tamo gdje su zubi trebali biti, nalazili su se s desne strane usta. "Cram¹⁷", rekao je. "Shvaćaš?"

"Koja guba!" uzviknuo je Max.

"Želiš li znati zašto su mi zubi ovakvi?"

Grace se umiješala. "Ne, hvala."

Cram ju je pogledao. "Dobar odgovor."

Cram. Bacila je još jedan pogled na njegove premale zube. Tic Tac mu je mogao biti prikladniji nadimak.

¹⁷ Cram, engl. - natrpati, nabiti

"Imaš zadaću, Max."

"Ali, mama."

"Odmah", rekla mu je.

Max je pogledao Crama. "Briši!" rekao je Cram. "Razgovarat ćemo poslije."

Razmijenili su još jedan pozdrav zglobovima prstiju prije nego što je Max potrčao s bezbrižnošću šestogodišnjaka. Zazvonio je telefon. Grace je pogledala prikaz pozivnog broja. Bio je to Scott Duncan. Odlučila je pustiti sekretaricu da se javi. U ovom trenutku joj je bilo važnije porazgovarati s Cramom. Otišli su u kuhinju. Dvojica muškaraca sjedila su za stolom. Grace se zaustavila na mjestu. Ni jedan ju nije pogledao. Došaptavali su se. Grace je upravo htjela nešto reći, ali Cram joj je pokazao da izađe van.

"Tko su oni?" "Oni rade za mene." "Što rade?" "Ne brinite se."

Bila je zabrinuta, ali trenutno je bilo mnogo hitnijih stvari koje je trebala riješiti. "Nazvao me onaj tip", rekla je. "Na mobitel." Ispričala mu je što joj je rekao. Cramov izraz lica se nije promijenio. Kad je završila, izvadio je cigaretu.

"Imate li što protiv ako zapalim?"

Rekla mu je da nema.

"Neću pušiti u kući."

Grace je pogledala naokolo. "Je li to razlog što smo izašli?"

Cram nije odgovorio. Upalio je cigaretu, duboko uvukao dim i pustio da mu polako izađe kroz nosnice. Grace je pogledala u susjedni vrt. Nije bilo nikoga. Pas je lajao. Zvuk kosilice je parao zrak poput helikoptera.

Grace ga je pogledala. "I vi ste prijetili ljudima, zar ne?"

"Da."

"Znači, ako ga poslušam, ako prestanem raditi to što radim, mislite li da će nas pustiti na miru?"

"Vjerojatno hoće." Cram je tako duboko uvukao dim kao da puši marihuanu.

"Ali pravo pitanje je zašto žele da prestanete?"

"Što znači?"

"Što znači da ste im se previše približili. Pogodili ste ih u živac." "Ne shvaćam kako."

"Zvao je gospodin Vespa. Želi vas vidjeti večeras." "Zbog čega?"

Cram je slegnuo ramenima. Opet je odvrtila pogled.

"Jeste li spremni na još loših vijesti?" pitao je Cram. Okrenula se prema njemu.

"Soba gdje je kompjuter, u stražnjem dijelu kuće." "Što s njom?"

"Ima uređaj za prisluškivanje i kameru."

"Kamera?" Nije mogla vjerovati. "U mojoj kući?"

"Da, skrivena kamera. Nalazi se u knjizi na polici. Lako se uoči ako je tražite. Možete je nabaviti u dućanima koji prodaju takve stvari. Sigurno ste ih vidjeli na Internetu. Možete ih sakriti u sat ili detektor dima."

Grace je pokušala shvatiti. "Netko nas špijunira?"

"Da."

"Tko?"

"Nemam pojma. Ne vjerujem da je policija. Previše je amaterski za njih. Moji dečki su na brzinu pretražili kuću. Zasad nisu više ništa pronašli."

"Koliko dugo..." Pokušala je shvatiti što joj govori. "Koliko dugo su kamera i – što ste rekli, prislušni uređaj – koliko dugo su tamo?"

"To ne možemo znati. Zato sam vas odvuкао van. Kako bismo mogli slobodno razgovarati. Znam da vam se puno toga srušilo na glavu, ali jeste li se u stanju sad s time nositi?"

Kimnula je, premda joj se vrtjelo u glavi.

"Dobro. Prvo – aparatura uopće nije sofisticirana. Ima domet od možda tridesetak metara. Ako slušaju uživo, signale primaju u kombiju. Jeste li primijetili kakav kombi dulje parkiran u ulici?"

"Ne."

"To sam i mislio. Vjerojatno se snima." "Videorekorderom?" "Upravo tako."
I mora biti tridesetak metara od kuće?

Da.

Pogledala je naokolo kao da se možda nalazi u vrtu. "Kako često moraju mijenjati kasete?"

"Najmanje svaka dvadeset četiri sata." "Imate li ideju gdje se nalazi?"

"Ne još. Ponekad stave rekorder u podrum ili garažu. Vjerojatno imaju pristup kući pa mogu mijenjati kasete."

"Čekajte malo. Što mislite pod imaju pristup kući?" Slegnuo je ramenima.

"Nekako su unijeli kameru i prislušni uređaj, zar ne?"

Vratio joj se bijes koji joj je pekao oči. Grace je počela razmišljati o susjedima. Pristup kući. Tko je imao pristup kući? pitala se. A jedan tihi glasić je odgovorio...

Cora.

A, ne. Nema šanse. Grace je to odbacila. "Znači, moramo pronaći videorekorder."

"Da."

"A onda ćemo čekati i promatrati," rekla je, "da vidimo tko će pokupiti kazetu."

"To je jedan način", rekao je Cram. "Imate li bolji prijedlog?" "Zapravo nemam."

"Zatim ćemo slijediti tipa da vidimo kamo će nas odvesti?"

"To je mogućnost."

"Ali...?"

"To je riskantno. Može nam umaknuti." "Što biste vi učinili?"

"Da se mene pita, ja bih ga zgrabio i postavio mu nekoliko ozbiljnih pitanja."

"Ako odbije odgovoriti?"

Cram je na licu i dalje imao osmijeh morskog grabežljivca. Pogled na njegovo lice uvijek je bio jeziv, ali Grace se počela navikavati. Također je shvatila kako je on ne straši namjerno; zbog onoga što se dogodilo s njegovim ustima, taj je izraz lica postao stalan i normalan. Njegovo lice je govorilo samo za sebe. Zajp je njezino pitanje bilo retoričko.

Grace se htjela pobuniti, reći kako je ona civilizirana i da će to riješiti na legalan i etički način. Umjesto toga je rekla: "Prijetili su mojoj kćeri."

"Da, jesu."

Pogledala gaje. "Ne mogu ih poslušati. Čak i da želim. Ne mogu jednostavno dići ruke od svega."

Nije odgovorio.

"Nemam izbora, zar ne? Moram im se suprotstaviti."

"Ja ne vidim drugi način."

"Odmah ste znali da je tako."

Cram je nagnuo glavu udesno. "Kao i vi."

Zazvonio mu je mobitel. Cram gaje otklopio, ali nije progovorio, nije čak rekao ni halo. Nekoliko sekunda kasnije zaklopio je telefon i rekao: "Netko se približava kolnom prilazu."

Pogledala je u tom smjeru. Ford Taurus se zaustavio. Scott Duncan je izašao iz njega i pošao prema kući.

"Poznajete ga?" pitao je Cram.

"To je Scott Duncan", odgovorila je.

"Onaj koji je lagao da radi za državno tužiteljstvo?"

Grace je kimnula.

"Bit ću u blizini", rekao je Cram.

Ostali su vani. Scott Duncan je stao pokraj Grace. Cram se ipak malo udaljio. Duncan je stalno pogledavao Crama. "Tko je to?" "Ne želite znati."

Grace je znakovito pogledala Crama. Shvatio je i zaputio se u kuću. Ona i Scott Duncan ostali su sami.

"Sto želite?" pitala ga je.

Duncan je razabrao promjenu u njezinom tonu. "Nešto nije u redu, Grace?"

"Samo sam iznenađena da ste već izašli s posla. Mislila sam da se u državnom tužiteljstvu napornije radi."

Šutio je.

"Maca vam je pojela jezik, gospodine Duncan?" "Zvali ste moj ured?"

Dotakla je nos kažiprstom, pokazujući kako je pogodio točno u cilj. Zatim je rekla: "Čekajte, pardon, zvala sam Ured državnog tužitelja SAD-a. Kako se čini, vi tamo ne radite."

"Nije onako kako mislite."

"Onda me prosvijetlite."

"Trebao sam biti iskren od početka."

"Ma nemojte."

"Gledajte, sve što sam vam ispričao je istina."

"Osim onoga da radite za državnu tužiteljicu. Mislim, to nije bila istina, zar ne? Ili gospođica Goldberg laže?"

"Želite li da vam objasnim ili ne želite?"

Sad se u njegovu glasu čula odlučnost. Grace mu je kretnjom dala znak da nastavi.

"Ono što sam vam rekao je istina. Radio sam tamo. Prije tri mjeseca, ubojica po imenu Monte Scanlon tražio je da me vidi. Nitko nije shvaćao zašto. Ja sam bio običan mali odvjetnik koji se bavio slučajevima političke korupcije. Zašto bi plaćeni ubojica inzistirao na razgovoru sa mnom osobno? Tada mi je ispričao."

"Da je ubio vašu sestru."

"Da."

Čekala je. Krenuli su prema naslonjačima na trijemu i sjeli. Cram je stajao na prozoru i promatrao ih. Pogled bi mu odlutao do Scotta Duncana, zadržao bi se nekoliko dugih sekunda, zatim bi pregledao okolicu pa opet Duncana.

"Djeluje mi poznato", rekao je Duncan pokazujući prema Cramu. "Ili me podsjeća na vožnju Gusari Karipskoga mora u Disney Worldu. Zar ne bi trebao nositi povez na oku?"

Grace se promeškolljila u stolcu. "Počeli ste mi pričati o tome zašto ste mi lagali."

Duncan je prošao rukom kroz svoju žućkastocrvenkastu kosu. "Kad mi je Scanlon rekao da požar nije bio slučajan. v Ne možete shvatiti kako je to na mene djelovalo. Mislim, u jednom trenutku imao sam normalan život. U sljedećem..." Pucnuo je prstima popui mađioničara. "Ne radi se o tome da je sad sve drukčije, već mi se čini kao da je posljednjih petnaest godina bilo drukčije. Kao da se netko vratio u prošlost, promijenio jedan događaj koji je zatim promijenio sve ostalo. Prestao sam biti onaj čovjek od prije. Nisam više bio čovjek čija je sestra poginula u tragičnom požaru. Bio sam čovjek čija je sestra ubijena, a njezina smrt nikad nije osvećena."

"Ali sad znate tko je ubojica", rekla je Grace. "Priznao je."

Duncan se tužno osmjehnuo. "Scanlon je najbolje objasnio. Or je bio samo oružje. Pištolj. Želio sam osobu koja je naredila da se povuče obarač. To mi je postala opsesija. Pokušao sam pronaći ubojicu istovremeno obavljajući svoj posao. Ali počeo sam zapostavljat. svoje slučajeve. Zato mi je moja šefica nedvosmisleno dala do znanja kako bi bilo dobro da uzmem dopust." Pogledao ju je.

"Zašto mi to jednostavno niste rekli?"

"Ne vjerujem kako bi moje priznanje da sam na taj način otjeran s posla bio dobar početak naše suradnje. Još tamo imam veze Prijatelje u organima vlasti. Ali neka samo jedno bude jasno, sve što radim je neslužbeno."

Pogledi su im se sreli. "Još uvijek nešto tajite", rekla je Grace.

Oklijevao je.

"O čemu se radi?"

"Moramo nešto raščistiti." Duncan je ustao, opet je prošao rukom kroz kosu i okrenuo se od nje. "U ovom trenutku oboje nastojiim pronaći vašega muža. Naš savez je privremen. Istina je da su nam prioriteti različiti. Neću vam lagati. Sto će se dogoditi nakon što pronađemo Jacka? Mislim, želimo li oboje saznati istinu?"

"Ja samo želim muža natrag."

Kimnuo je. "To sam i mislio kad sam spomenuo različite prioritete. Privremeni savez. Vi želite muža, a ja želim sestrina ubojicu."

Pogledao ju je. Ona je shvatila.

"Znači, kako ćemo dalje?" pitala je Grace.

Izvadio je tajanstvenu fotografiju držeći je isprednje. Na licu mu se nazirao osmijeh.

"Što je?"

"Znam kako se zove crvenokosa s fotografije", rekao je Scott Duncan. Grace je čekala.

"Njezino ime je Sheila Lambert. Pohađala je sveučilište Vermont u isto vrijeme kad i vaš muž..." pokazao je na Jacka, a zatim skliznuo prstom udesno, "i Shane Alworth."

"Gdje je ona sad?"

"O tome se i radi, Grace. Nitko ne zna."

Zatvorila je oči. Tijelom joj je prostrujao drhtaj.

"Poslao sam fotografiju na fakultet. Umirovljeni dekan ju je prepoznao. Pomno sam provjerio, ali nema je nigdje. Nema nikakvih tragova postojanja Sheile Lambert u posljednjih deset godina – nema poreznu karticu, nigdje se ne pojavljuje njezin broj socijalnog osiguranja, ništa."

"Kao i u slučaju Shanea Alwortha."

"Točno poput Shanea."

Grace je pokušala rezimirati. "Petero ljudi na fotografiji. Jedna, vaša sestra, je ubijena. Za dvoje, Shanea Alwortha i Sheilu Lambert nitko nije čuo godinama. Četvrti, moj muž, prvo je pobjegao u inozemstvo, a sad je nestao. Još ne znamo tko je zadnja osoba."

Duncan je kimnuo.

"Što ćemo dalje?"

"Sjećate li se da sam vam rekao kako sam razgovarao s majkom Shanea Alwortha?"

"To je ona koja baš nije nacistu gdje se nalazi Amazonija."

"Kad sam je posjetio prvi put, nisam znao za ovu fotografiju, vašeg muža i ostale. Sad joj je želim pokazati. Želim ocijeniti njezinu reakciju, ali htio bih da i vi budete prisutni."

"Zašto?"

"Imam neki predosjećaj, to je sve. Evelyn Alworth je stara žena. Uzrujana je i, čini mi se, ustrašena. Prvi put sam išao k njoj kao istražitelj. Možda, ne znam, ali ako se vi pojavite pred njom kao zabrinuta majka, možda uspijemo nešto izvući iz nje."

Grace je oklijevala. "Gdje ona stanuje?"

"Ima stan u Bedminsteru, udaljen samo tridesetak minuta odavde."

Opet se pojavio Cram. Scott Duncan je kimnuo u njegovu smjeru.

"Što će vam ovaj zastrašujući čovjek?" pitao je Duncan. "Ne mogu sad poći s vama." "Zašto ne?"

"Zbog djece. Ne mogu ih tek tako ostaviti."

"Povedite ih sa sobom. Tamo postoji igralište. Nećemo se dugo zadržati."

Cram je došao do vrata. Rukom je pokazao Grace da priđe. Rekla je: "Ispričavam se", i pošla prema Cramu. Scott Duncan je ostao gdje je bio.

"Što se dogodilo?"

"Emma. Na katu je i plače."

Grace je pronašla kćer u klasičnoj pozi za plakanje – lica okrenuta nadolje s jastukom preko glave. Zvuk je bio prigušen. Već je prošlo neko vrijeme otkako Emma nije tako plakala. Grace je sjela na rub kreveta. Znala je što slijedi. Kad je Emma opet bila u stanju progovoriti, pitala je gdje je tata. Grace je odgovorila da je na službenom putu. Emma je rekla da joj ne vjeruje. Da je to laž. Emma je zahtijevala istinu. Grace je ponovila da je Jack na službenom putu i da je sve u redu. Emma nije htjela odustati. Kamo je otišao? Zašto tata nije nazvao? Kad se vraća kući? Grace je izmislila opravdanja koja su čak i njoj zvučala vrlo vjerodostojno – bio je doista zauzet, putovao je Europom, trenutno je bio u Londonu, nije znala kako dugo će ostati, zvao je dok je Emma spavala, uostalom London je u drugoj vremenskoj zoni.

Je li Emma povjerovala? Tko zna?

Stručnjaci za odgoj djece, oni sladunjavi doktori znanosti s glasovima zombija koji su nastupali na kabelskoj televiziji, vjerojatno bi s negodovanjem coktali jezikom, ali Grace nije bila od onih roditelja koji su smatrali kako djeci treba sve reći. Glavna zadaća majke jest da zaštiti dijete. Emma nije dovoljno stara da se nosi s istinom. Vrlo jasno i jednostavno. Obmana je bio nužni dio roditeljske dužnosti.

Naravno, Grace je možda u krivu, znala je to, ali stara uzrečica je istinita: Djecu ne dobivate s napucima za uporabu. Svi ponekad zabrljamo. Podizanje djeteta je čista improvizacija.

Nekoliko minuta kasnije rekla je Maxu i Emmi da se sprema, jer će se odvesti nekamo. Oboje su zgrabili svoje Game Boy konzole i sjeli na stražnje sjedište. Scott Duncan je krenuo prema suvozačkom mjestu. Cram mu je prepriječio put.

"Imamo neki problem?" pitao je Duncan.

"Želim razgovarati s gospođom Lawson prije nego što odete. Ostanite gdje jeste."

Duncan je sarkastično salutirao. Cram mu je dobacio pogled kojim bi mogao zaustaviti oluju. On i Grace ušli su u stražnju sobu. Cram je zatvorio vrata.

"Dobro znate da ne biste trebali ići s njim."

"Možda i ne bih, ali moram."

Cram je grickao donju usnu. To mu se nije svidjelo, ali je shvaćao. "Hoćete li nositi torbicu?"

"Da."

"Dajte dajte vidim."

Pokazala mu je. Cram je iz pojasa izvukao pištolj. Bio je mali, gotovo poput igračke. "Ovo je Glock, devet milimetara, model 26."

Grace je podigla ruke. "Ne želim ga."

"Neka vam bude u torbici. Možete ga nositi i u futroli oko gležnja, ali onda trebate odjenuti duge hlače."

"Nikad u životu nisam pucala."

"Nije sve u iskustvu. Naciljate u sredinu grudi i povučete obarač. Nije komplicirano." "Ne volim oružje." Cram je odmahnuo glavom. "Stoje?"

"Možda griješim, ali nije li netko danas prijetio vašoj kćeri?"

Zamislila se. Cram je položio oružje u njezinu torbicu. Nije se opirala.

"Koliko vas dugo neće biti?" pitao je Cram. "Najviše nekoliko sati."

"Gospodin Vespa stiže ovamo u sedam. Rekao je kako je vrlo važno da porazgovara s vama." #

"Vratit ću se dotad."

"Jeste li uvjereni da možete vjerovati tom Duncanu?"

"Nisam, ali mislim da smo s njim na sigurnom."

Cram je kimnuo. "Dajte da vam još malo pojačam sigurnost."

"Kako?"

Cram nije odgovorio. Dopratio ju je do automobila. Scott Duncan je razgovarao mobitelom. Grace se nije svidio njegov izraz lica. Završio je razgovor kad ih je ugledao.

"Što se dogodilo?"

Scott Duncan je odmahnuo glavom. "Možemo li krenuti?"

Cram se zaputio prema njemu. Duncan nije ustuknuo, ali se posve razumljivo lećnuo. Cram je stao točno ispred njega i pružio ruku mičući prstima. "Daj mi svoj novčanik."

"Molim?"

"Izgledam li poput tipa koji voli ponavljati?"

Scott Duncan je pogledao Grace. Ona je kimnula. Cram je još uvijek micao prstima. Duncan mu je predao novčanik. Cram ga je odnio do stola i sjeo. Brzo ga je pregledao nešto bilježeći.

"Što to radite?" pitao je Duncan.

"Dok vas nema, gospodine Duncan, saznat ću sve o vama." Pogledao je gore.

"Ako se gospođi Lawson naudi na bilo koji način, moj odgovor će biti", Cram je stao kao da traži odgovarajuću riječ, "nerazmjern. Jesam li dovoljno jasan?"

Duncan je pogledao Grace. "Tko je, k vragu, taj tip?"

Grace je već krenula prema vratima. "Sve će biti u redu. Cram."

Cram je slegnuo ramenima i bacio Duncanu novčanik. "Uživajte u vožnji."

Prvih pet minuta nitko nije progovorio. Max i Emma imali su slušalice za Game Boy. Grace ih je nedavno kupila jer su joj razni zvuči i Luigijevi uzvici Mamma mia! svake dvije minute izazivali glavobolju. Scott Duncan je sjedio pokraj nje s rukama u krilu.

"S kim ste razgovarali?" upita Grace.

"S patologom."

Grace je pričekala da nastavi.

"Sjećate se kako sam vam rekao da sam dao ekshumirati sestrino tijelo?" rekao je. "Da."

"Policija nije shvaćala zašto je to potrebno. Preskupo je. Mislim da ih razumijem. Ja sam platio. Poznajem jednu osobu, nekad je radila za okružnog patologa, koja privatno obavlja obdukcije."

"On vas je nazvao?"

"Nije on, već ona. Zove se Sally Li."

"I?"

"Rekla je da me mora smjesta vidjeti." Duncan ju je pogledao. "Njezin ured je u Livingstonu. Možemo svratiti onamo na putu natrag." Okrenuo se u stranu.

"Ako nemate ništa protiv, volio bih da pođete sa mnom."

"U mrtvačnicu?"

"Ne, naravno. Sally obavlja obdukcije u Bolnici svetog Barnabasa. Ovo je samo ured u kojem se bavi papirologijom. Ima i čekaonicu u kojoj možemo ostaviti djecu."

Grace nije odgovorila.

Sve kuće u Bedminsteru nalikovale su jedna na drugu, što nije bila rijetkost u takvim naseljima. Kuće su imale montažne svijetlosmeđe aluminijske fasade, tri razine ispod kojih su bile garaže. Svaka zgrada bila je identična onoj zdesna, slijeva, iza i ispred. Kompleks je bio ogroman i sve se više širio; bio je to ocean žućkastosmeđe boje koji se prostirao dokle je sezao pogled.

Grace je poznavala put. Jack se tuda svakog jutra vozio na posao. Jedno kratko vrijeme su razmišljali o tome da se presele u to naselje. Ni Jack ni Grace nisu bili osobito vješti s popravcima niti su uživali na kabelskoj gledati emisije o renoviranju starih kuća. Takvi etažni banovi imali su određenu draž – platite mjesečni iznos i ne morate se brinuti zbog održavanja krova ili uljepšavanja okoliša. Bilo je teniskih igrališta, bazena i da, igrališta za djecu. Ali na kraju krajeva, čovjek je mogao podnijeti tek određenu količinu konformizma. Prigradska ~ aselja su ionako sva jednaka. Čemu trljati sol na ranu pristajući da \ am i kuća bude ista kao i ostale?

Max je, prije nego što se automobil zaustavio, spazio zanimljivo, jarko šareno obojeno igralište. Jedva je čekao da potrči prema ljuljačkama. Emmu to nije toliko zanimalo. Odlučila se za Game Boy. U običnim okolnostima, Grace bi se pobunila – Game Boy je bio samo za automobil, naročito ako je alternativa bila svjež zrak – ali opet se činilo kako nije trenutak za prigovaranje.

Grace je rukama zaklonila oči dok su se udaljavali od djece. "Ne mogu ih ostaviti same."

"Gospođa Alworth živi upravo ovdje", rekao je Duncan. "Možemo ostati na kućnim vratima i gledati ih odatle."

Prišli su vratima na prvoj razini kuće. Na igralištu je bilo tiho. U zraku ni daška vjetra. Grace je duboko udahнула i osjetila miris netom pokošene trave. Stajali su jedno pokraj drugog, ona i Duncan. On je pozvonio. Grace je čekala ispred vrata osjećajući se poput Jehovina svjedoka.

Začuo se hrapavi glas, sličan vještichjem iz starih Disneyjevih filmova: "Tko je?"

"Gospođo Alworth?"

"Tko je?" opet će hrapavi glas.

"Gospođo Alworth, ja sam, Scott Duncan."

"Tko?"

"Scott Duncan. Razgovarali smo prije nekoliko tjedana. O vašem sinu Shaneu."

"Odlazite. Nemam vam što reći."

Grace je prepoznala njezin naglasak. Područje Bostona.

"Dobro bi nam došla vaša pomoć."

"Ništa ne znam. Odlazite."

"Molim vas, gospođo Alworth, moramo porazgovarati o vašem sinu."

"Rekla sam vam. Shane živi u Meksiku. On je dobar mladić. Pomaže sirotinji."

"Moramo vas pitati nešto u vezi s njegovim starim prijateljima." Scott Duncan je pogledao Grace i kimnuo joj da nešto kaže.

"Gospođo Alworth", rekla je Grace.

U hrapavu glasu čula se zabrinutost: "Tko je to?"

"Zovem se Grace Lawson. Mislim daje moj muž poznao vašega sina."

Nastala je tišina. Grace se okrenula od vrata i pogledala Maxa i Emmu. Max se spuštao po spiralnom toboganu. Emma je sjedila prekriženih nogu i igrala igricu na Game Boyu.

"Tko je vaš muž?" začuo se kroz vrata hrapavi glas.

"Jack Lawson."

Tišina.

"Gospodo Alworth?" "Ne poznajem ga."

"Imamo fotografiju koju bismo vam željeli pokazati", rekao je Scott Duncan.

Vrata su se otvorila. Gospođa Alworth je bila u kućnoj haljini koja nije mogla biti napravljena nakon Zaljeva svinja. Bila je u srednjim sedamdesetima, malo jača, tip krupne tete koja vas zagrlji, a vi nestanete u njezinim naborima. Kao dijete mrzite taj zagrljaj. Kao odrastao čovjek, žudite za njim. Na nogama je imala proširene vene debljine prsta. Preko velikih grudi na lancu su joj visjele naočale za čitanje. Na njoj se pomalo osjećao cigaretni dim.

"Nemam puno vremena", rekla je. "Pokažite mi tu sliku."

Scott Duncan joj je pružio fotografiju.

Starica dugo nije progovorila ni riječi.

"Gospođo Alworth?"

"Zašto ju je netko precrtao?" pitala je.

"To je bila moja sestra", rekao je Duncan. Dobacila mu je pogled. "Mislila sam da ste rekli da ste istražitelj."

"Jesam. Sestra mi je ubijena. Zvala se Geri Duncan."

Lice gospođe Alworth je probljedjelo. Usne su joj počele drhtati. "Ona je mrtva?"

"Ubijena je. Prije petnaest godina. Sjećate li je se?"

Kao da se zbunila. Okrenula se prema Grace i prasnula: "Što to stalno gledate?"

Grace je bila okrenuta prema Maxu i Emmi. "Svoju djecu." Pokazala je prema igralištu. Gospođa Alworth je pogledala u fpm smjeru. Ukočila se. Sad je izgledala izgubljeno, smeteno.

"Jeste li poznavali moju sestru?" pitao je Duncan.

"Kakve to veze ima sa mnom?"

Njegov glas je bio oštar: "Da ili ne, jeste li poznavali moju sestru?"

"Ne sjećam se. Bilo je to davno." "Vaš sin je hodao s njom."

"Hodao je s mnogim curama. Shane je bio zgodan mladić. Kao i njegov brat Paul. On je psiholog u Missouriju. Zašto me ne pustite na miru i ne odete porazgovarati s njim?"

"Pokušajte se sjetiti", Scott je za nijansu povišio ton. "Sestra mi je ubijena." Pokazao je na sliku Shanea Ahvortha. "To je vaš sin. zar ne, gospođo Ahvorth?"

Dugo je gledala čudnu fotografiju prije negoli je kimnula.

"Gdje je on?"

"Već sam vam rekla. Shane živi u Meksiku. Pomaže siromašnima."

"Kad ste posljednji put s njim razgovarali?"

"Prošli tjedan."

"On vas je nazvao?"

"Da."

"Kamo?"

"Kako mislite kamo?"

"Je li vas Shane nazvao ovamo?"

"Naravno. Kamo bi me inače nazvao?"

Scott Duncan joj je prišao korak bliže. "Provjerio sam vaš telefonski broj, gospođo Ahvorth. Niste dobili poziv, niti ste sami zvali inozemstvo u proteklih godinu dana."

"Shane se koristi nekom od onih telefonskih kartica", rekla je malo odviše brzo. "Možda telefonske kompanije to ne registriraju. Sto ja znam."

Duncan joj je prišao još bliže. "Slušajte me, gospođo Ahvorth, i to dobro. Moja je sestra mrtva. Vašem sinu nema traga. Ovaj čovjek" pokazao je na Jacka, "njezin muž, Jack Lawson, također je nestao. A ova žena ovdje", pokazao je na crvenokosu ženu široko razmaknutih očiju, "zove se Sheila Lambert. O njoj nema nikakvih podataka već najmanje deset godina."

"To nema veze sa mnom", uporna je bila gospođa Ahvorth.

"Petero ljudi na fotografiji. Uspjeli smo identificirati četvero. Svi su nestali. Za jednu osobu znamo da je mrtva. Možda su svi mrtvi."

"Rekla sam vam, Shane je..."

"Lažete, gospođo Ahvorth. Vaš sin je diplomirao na sveučilištu Vermont, kao i Jack Lawson i Sheila Lambert. Zacijelo su bili prijatelji. On je hodao s mojom sestrom, oboje to znamo. Sto im se dogodilo? Gdje je vaš sin?"

Grace je primila Scotta za ruku. Gospođa Ahvorth je piljila u djecu na igralištu. Donja usnica joj je podrhtavala. Koža joj je bila pepeljastosiva. Suze su joj curile niz obraze. Djelovala je kao daje pala u trans. Grace joj je pokušala ući u vidno polje.

"Gospođo Ahvorth", nježno je rekla.

"Ja sam stara žena."

Grace je čekala da nastavi.

"Nemam vam što reći."

"Pokušavam pronaći muža", rekla joj je Grace. Gospođa Ahvorth je i dalje piljila u igralište. "Pokušavam pronaći njihova oca."

"Shane je dobar momak. On pomaže ljudima."

"Što mu se dogodilo?" pitala je Grace.

"Pustite me na miru."

Grace je pokušala uloviti pogled starije žene, ali ona je bila zagledana u daljinu. "Njegova sestra", Grace je pokazala prema Duncanu, "moj muž, vaš sin. Što god da im se dogodilo, ima utjecaja na sve nas. Želimo vam pomoći." Ali starica je odmahнула glavom i okrenula se. "Moj sin ne treba vašu pomoć. Sad otidite. Molim vas." Ušla je u kuću i zatvorila vrata.

Kad su se vratili u automobil, Grace reče: "Kad ste rekli goskh Alworth da ste provjerili ispis njezinih međunarodnih telefonskih razgovora..."

Duncan je kimnuo. "Blefirao sam."

Djeca su opet bila priključena na svoje Game Boy konzole. Sco: Duncan je nazvao patologinju. Čekala ih je.

"Približavamo se istini, zar ne?" rekla je Grace.

"Mislim da je tako."

"Gospođa Alworth možda govori istinu. Tako barem ona misli." "Kako to mislite?" pitao je.

"Nešto se dogodilo prije puno godina. Jack je pobjegao u inozemstvo. Možda su isto učinili Shane Alworth i Sheila Lambert. Vaša je sestra iz nekog razloga ostala i izgubila život."

Nije odgovorio. Oči su mu se iznenada ovlažile. Kut usana m. je zadrhtao.

"Scott?"

"Nazvala me. Geri. Dva dana prije požara." Grace je čekala.

"Bio sam na vratima. Morate shvatiti, Geri je bila pomalo ekscentrična. Uvijek se ponašala melodramski. Rekla je kako mi mora ispričati nešto važno, ali ja sam zaključio da to može pričekati. Misli, sam, sigurno se radi o nekom njezinu novom hobiju – aromaterapiji, novom rock-bandu, bakrorezu ili nečem sličnom. Rekao sam joj da ću je nazvati."

Ušutio je i slegnuo ramenima. "Ali zaboravio sam."

Grace je htjela nešto reći, ali ništa joj nije palo na pamet. Utješne riječi bi u ovome trenutku mogle učiniti više štete nego koristi. Primila je upravljač i bacila pogled u retrovizor. Emma i Max držali su spuštene glave i palcima pritiskali tipke na malenoj konzoli.

Osjećala je kako je obuzima onaj osjećaj topline, blaženstvo koje razbija učmalu svakodnevicu.

"Imate li što protiv ako sad svratimo patologinji?" upitao je Duncan.

Grace je oklijevala.

"Njezin ured je samo dva kilometra odavde. Samo skrenite desno na sljedećem semaforu."

Započeto treba dovršiti, pomislila je Grace. Ona je vozila, on je pokazivao put. Minutu kasnije pokazao je naprijed. "To je ona poslovna zgrada na uglu."

Unutra su uglavnom bile stomatološke i ortodontske ordinacije. Kad su otvorili vrata, osjetili su antiseptički miris koji je Grace uvijek asociirao na glas koji joj govori da ispere i pljune. Oftalmo-loško društvo po imenu Laser danas

bilo je na drugom katu. Scott Duncan pokazao je na ime Sally Li, liječnica. Na ploči je pisalo da je u suterenu.

Nije imala tajnicu. Zazvonilo je kad su ušli. Ured je bio oskudno namješten s dva istrošena kauča i jednom žmirkavom svjetiljkom koju ne bi uspjeli prodati ni na vrtnoj rasprodaji starih stvari. Jedini ponuđeni časopis bio je katalog instrumenata za patologe.

Iscrpljena Azijka srednjih četrdesetih godina provirila je iz unutarnjeg ureda.

"Hej, Scott."

"Hej, Sally."

"Tko je s tobom?"

"Grace Lawson", odgovorio je. "Ona mi pomaže."

"Drago mi je", rekla je Sally. "Začas ću vas primiti."

Grace je rekla djeci da se nastave igrati. Opasnost videoigara bila je u tome što su isključivale vanjski svijet. Divota videoigara bila je u tome što su isključivale vanjski svijet.

Sally Li je otvorila vrata. "Uđite."

Nosila je čistu kiruršku kutu i visoke potpetice. Kutija Maribora Snla joj je nagurana u džepu na prsima. Ured, ako ga se tako moglo ati, izgledao je kao da je tuda prošao uragan. Papiri su bili uda. Kao da su se poput slapa slijevali s njezina pisaćeg stola i lica. Knjige iz patologije bile su otvorene. Njezin pisaći stol bio je metalan i star, vjerojatno kupljen na rasprodaji staroga školskog smještaja. Na njemu nije bilo fotografija, ničeg osobnog, premda je na sredini bila doista velika pepeljara. Časopisi su bili posvudu posloženi u hrpe, neke od njih već su se urušile. Sally Li se nije zamarala time da ih sredi. Bacila se u stolac za pisaćim stolom.

"Samo gurnite to na pod. Sjednite."

Grace je maknula papire sa stolca i sjela. Isto je učinio i Scott Duncan. Sally Li je sklopila ruke i položila ih na krilo.

"Ti znaš, Scott, da ja baš nisam taktična osoba."

"Znam."

"Imam sreću jer se moji pacijenti nikad ne žale." Nasmijala se. Nitko drugi nije.

"Dobro, sad ti je barem jasno zašto nemam dečka." Sally Li je na nos stavila naočale za čitanje i počela kopati po spisima. "Zna-kako su obično neuredni ljudi vrlo organizirani. Znaju reći: 'možda izgleda neuredno, ali ja točno znam gdje je što.' To je sranje. Nemam pojma... Čekaj, evo ga."

Sally Li je izvukla fascikl tvrdih korica.

"Jesu li to rezultati obdukcije moje sestre?" pitao je Duncan.

"Da."

Gurnula ga je prema Duncanu. On je otvorio fascikl. Grace se nagnula prema njemu. Na vrhu je bilo ime DUNCAN, GERI. Bilo je i fotografija. Grace je

ugledala fotografiju smeđeg kostura n.. stolu. Odvratila je pogled kao da ju je netko ulovio kako zadire u tuđu privatnost.

Sally Li je stavila noge na stol, a ruke za zatiljak. "Čuj, Scott, zelili da ti trabunjam o tome kako je zadržavajuća postala nauka zvan~ patologija ili da ti kažem bit?"

"Preskoči trabunjanje."

"Kad je umrla, tvoja je sestra bila trudna."

Duncanovo tijelo se trgnulo kao da ga je stresla struja. Grace nije micala.

"Ne mogu odrediti točno koliko, ali ne više od četiri-pet mjeseci."

"Ne shvaćam", rekao je Scott. "Zacijelo su još onda obavili obdukciju."

Sally Li je kimnula. "Sigurna sam da jesu."

"Zašto to onda nisu primijetili?" "Hoćeš moju pretpostavku? Jesu." "Ali, nisam znao..."

"A zašto bi? Bio si na studiju prava, zar ne? Možda su rekli tvojoj mami ili tati. Ti si samo brat. Uostalom, njezina trudnoća nije imala nikakve veze s uzrokom smrti. Izgubila je život u požaru u studentskom domu. Činjenica da je trudna, ako su je i znali, bila bi smatrana irelevantnom."

Scott Duncan je samo sjedio. Pogledao je Grace, a zatim Sally Li. "Možeš li dobiti DNK iz fetusa?"

"Vjerojatno mogu. Zašto?"

"Koliko ti treba vremena da napraviš test očinstva?" Grace nije iznenadilo to pitanje. "Šest tjedana." "Može li brže?"

"Mogla bih ranije dobiti negativne rezultate. Drugim riječima, isključiti neke ljude. Ali nisam posve sigurna."

Scott se okrenuo prema Grace. Znala je o čemu razmišlja. Rekla je: "Geri je hodala sa Shaneom Alworthom."

"Vidjeli ste fotografiju."

Da, vidjela je. Način na koji je Geri gledala Jacka. Nije znala da je fotografiraju. Nisu još zauzeli pozu. Ali to je zabilježeno, taj pogled na licu Geri Duncan, pogled kojim gledate nekoga tko vam je puno više od prijatelja.

"Napravimo onda test", reče Grace.

CHARLAINE JE DRŽALA MIKEOVU RUKU KAD SU MU KAPCI NAPOKON zatreperili.

Viknula je dozivajući liječnika, koji je konstatirao očitu činjenicu ako je to dobar znak. Mike je trpio jake bolove. Liječnik mu je nključio pumpicu s morfijem. Mike nije želio ponovno zaspati.

Radio je grimase i pokušavao trpjeti bolove. Charlaaine je ostala njegovo uzglavlje držeći ga za ruku. Kad bi se bol pojačala, jako je stisnuo za ruku.

"Idi kući", rekao je Mike. "Potrebna si djeci."

Umirila gaje. "Pokušaj se odmarati."

"Ne možeš mi nikako pomoći. Idi kući."

"Tiho."

Mike je počeo tonuti u san. Pogledala ga je. Sjetila se dana Vanderbiltu. Preplavili su je najrazličitiji osjećaji. Bilo je tu i ljub i nježnosti, ali ono što je mučilo Charlainu u ovome trenutku – i dok ga je držala za ruku, dok je osjećala snažnu povezanost s tim čovjekom s kojim je dijelila život, čak i dok se molila i pogađala Bogom kojega je predugo ignorirala – bilo je to što je znala kako osjećaji neće potrajati. To je bilo najstrašnije od svega. Usred svih t snažnih osjećaja Charlainu je znala da će oni jenjati, da su prol i mrzila je samu sebe zbog te spoznaje.

Prije tri godine Charlainu je išla na veliki skup o samopomoći koji se održavao u dvorani Continental u East Rutherfordu. Govornik t bio vrlo dinamičan. Charlainu se jako svidjelo predavanje. Kupila sve kasete. Počela je raditi točno ono što je on govorio – postavlj. si ciljeve, držati ih se, shvatiti što želi od života, pokušati gledati – stvari s različitih stajališta, organizirati i reorganizirati prioritet kako bi mogla napredovati – ali još dok je proživljavala promjene. a život joj se mijenjao nabolje, znala je da to neće potrajati. Zna je da je to tek privremena promjena. Sad se osjećala kao da i novu rutinu, novu tjeleovježbu ili novu dijetu.

Sreća neće potrajati vječno.

Iza nje su se otvorila vrata. "Čuo sam da se vaš muž probudio.

Bio je to kapetan Perlmutter. "Da."

"Nadao sam se da ću moći porazgovarati s njim."

"Morat ćete pričekati."

Perlmutter je zakoračio u sobu. "Jesu li djeca još sa stricem?"

"Odveo ih je u školu. Ne želimo im remetiti ritam." Perlmutter joj je prišao bliže. Ona nije odvajala pogled od Mikea. "Jeste li štogi*J saznali?" pitala je.

"Ime čovjeka koji je pucao u vašeg muža. Zove se Eric Wu. Znači li vam to nešto?"

Odmahnula je glavom. "Kako ste to saznali?" "Po otiscima njegovih prstiju u Sykesovoj kući." "Je li i prije bio uhićivan?" "Da, zapravo je sad na uvjetnoj slobodi." "Zbog čega je bio u zatvoru?"

"Osuđen je zbog tvornog fizičkog napada, ali vjerujemo da je počinio i druge zločine."

To ju nije iznenadilo. "Teške zločine?" Perlmutter je kimnuo. "Smijem li vas nešto pitati?" Slegnula je ramenima. "Znači li vam nešto ime Jack Lawson?"

Charlainu se namrštila. "Ima li on dvoje djece u školi Willard?" "Da."

"Ne poznajem ga osobno, ali moj mlađi sin, Clay, još ide u tu školu. Ponekad vidim njegovu ženu dok čekamo djecu."

"Grace Lawson?"

"Da, mislim da se tako zove. Zgodna žena. Mislim da joj se kći zove Emma. Godinu ili dvije je mlađa od mogega Claya."

"Poznajete li je uopće?"

"Zapravo ne. Viđam je na školskim priredbama i sličnim događajima. Zašto?"

"Vjerojatno ništa."

Charlaine se namrštila. "Njezino ime ste tek tako izvukli iz šešira?"

"Ne, samo nagađam", rekao je pokušavajući skrenuti na drugu temu. "Također bih vam želio zahvaliti."

"Na čemu?"

"Jer ste porazgovarali s gospodinom Sykesom." "Nije mi puno rekao."

"Rekao vam je da se Wu poslužio imenom Al Singer."

"Naš stručnjak za kompjutere pronašao je to ime na Svkesovu kompjuteru. Al Singer. Mislimo da je Wu koristio to laž/io ime kako bi sklapao veze. Tako je upoznao Freddyja Svkesa."

"Koristio je ime Al Singer?"

"Znači, to je bila služba za homoseksualna online poznanstva?" "Biseksualna."

Charlaine je kimnula glavom i zamalo se počela kikitati. Tko bi rekao? Pogledala je Perlmuttera da vidi hoće li se usuditi nasmijati. Njegovo je lice bilo savršeno ozbiljno. Oboje su opet pogledali Mikea. Mike se trgnuo. Otvorio je oči i nasmijao joj se. Charlaine mu je uzvratila osmijehom i pogladila ga po kosi. On je zatvorio oči i opet utonuo u san.

"Kapetane Perlmutter?"

"Da."

"Molim vas, otidite", rekla mu je.

Dok je čekala da stigne Carl Vespa, Grace je počela posprema spavaću sobu. Jack je bio predivan otac i muž. Bio je pametan duhovit, nježan, brižan i odan. Kao protutežu, Bog mu je podao katastrofalne organizacijske sposobnosti. Jednom riječju, bio neuredan. Prigovaranje, a Grace je to pokušala, nije pomoglo. Z. je prestala. Ako sretan bračni život ovisi o kompromisima, onda ovo jedan od onih podnošljivih.

Grace je već odavno odustala od molbi da Jack raščisti hrpu časopisa pokraj kreveta. Mokar ručnik nakon tuširanja nikad nije pronalazio svoj put natrag na vješalicu, niti je svaki komad odjeće stizao na svoje konačno odredište. Upravo je sad majica napola visjela iz košare za prljavo rublje, kao da ju je netko ustrijelio u pokušaju bijega.

Grace je kraće vrijeme samo piljila u tu majicu. Bila je zelena sa slovima FUBU¹⁸ napisanim na prednjici i možda je nekoć bila u modi. Jack ju je kupio za 6,99 dolara u T.J. Maxxu, diskontnoj trgovini, mjestu na kojemu ono što je

¹⁸ Marka odjeće

moderno odlazi umrijeti. Odjenuo bi je s previše vrećastim kratkim hlačicama. Stao bi pred ogledalo i izvodio neke čudne pokrete rukama.

"Što to radiš?" Grace ga je tada pitala.

"Gangsterske poze. Yo, kak' 'zглеda?"

"Kao da je krajnji čas da popiješ svoj lijek protiv napadaja."

"Šatro", odgovorio je. "Crta."

"Tako je. Emmu treba odvesti Christini."

"Kužim. Nemaš beda."

"Molim te, idi. Odmah"

Grace je sad uzela tu majicu. Uvijek je bila cinična prema muškome rodu. Bila je suzdržana u iskazivanju osjećaja. Nije se lako otvarala. Nikad nije vjerovala u ljubav na prvi pogled – ali kad je srela Jacka, odmah ju je privukao, osjetila je podrhtavanje u želucu i koliko god to sad htjela poreći, jedan glasić joj je, u tom trenutku njihova prvog susreta, šapnuo da je to čovjek za kojega će se udati.

Cram je bio u kuhinji s Emmom i Maxom. Emma se oporavila od ranijeg ispada na jedini način na koji djeca to mogu – brzo i bez osobitih posljedica. Svi su, uključujući Crama, jeli panirane riblje štapiće, ignorirajući prilog – grašak. Emma je Cramu čitala pjesmu. Cram je bio odlična publika. Njegov smijeh nije samo ispunjavao prostoriju, već je tresao zidove. Kad ste ga čuli, morali ste se ili sami nasmijati ili šćućuriti se od straha.

Ostalo je još nešto vremena do dolaska Carla Vespe. Nije željela razmišljati o Geri Duncan, njezinoj smrti, trudnoći, o načinu na koji je gledala Jacka na toj proklesoj fotografiji. Scott Duncan ju je pitao što zapravo želi. Odgovorila je da želi muža natrag. To je i dalje bilo točno. Ali možda joj je, zbog svega što se događa, potrebna i istina.

S tom mišlju na umu, Grace se zaputila u prizemlje i uključila kompjuter. Otišla je na Google i utipkala "Jack Lawson". Dvanaest tisuća referencija. Previše da bi joj pomoglo. Pokušala je "Shane Ahvorth". Hm, ništa. Zanimljivo. Grace je pokušala "Sheila Lambert". Referencije o košarkašici istog imena. Ništa relevantno. Onda je počela s kombinacijama.

Jack Lawson, Shane Ahvorth, Sheila Lambert i Geri Duncar. to četvero ljudi bilo je zajedno na fotografiji. Morali su još nekako biti povezani. Pokušala je nekoliko kombinacija. Spojila je jedno ime s drugim prezimenom. Ništa se zanimljivo nije pojavilo. Još je tipkala i provjeravala 227 beskorisnih referencija imena "Lawson" i "Ahvorth" kad je zazvonio telefon.

Grace je pogledala prikaz broja i vidjela da je to Cora. Javila se. "Hej." "Hej."

"Zao mi je", rekla je Grace. "Nema veze. Gaduro."

Grace se nasmijala, stišćući strelicu za dolje. I te su referencije bile beskorisne.

"Onda, želiš li još uvijek moju pomoć?" pitala je Cora.

"Da, valjda."

"Kakav entuzijazam. Obožavam to. Ispričaj mi što sam propustila."

Grace nije ulazila u pojedinosti. Vjerovala je Ćori, ali nije se željela dovoditi u situaciju da joj mora vjerovati. Da, to nije bilo logično. Grace je ovako razmišljala: ako bi Gracein život bio u opasnosti, odmah bi nazvala Ćoru. Ali kad bi djeca bila u opasnosti... pa, oklijevala bi. Zastrašujuće je što Ćori vjerojatno vjeruje više nego ikome, što znači da se nikad u životu nije osjećala izoliranije.

"Znači, koristiš razne tražilice kako bi pronašla ta imena na internetu?" pitala je Cora.

"Da."

"Ima li kakvih relevantnih referencija?" "Niti jedna." A onda: "Čekaj malo." "Što je?"

Ali opet, bez obzira na povjerenje ili nepovjerenje, Grace se pitala ima li smisla reći Ćori više nego što je potrebno. "Moram ići. Nazvat ću te kasnije."

"Dobro. Gaduro."

Grace je prekinula vezu piljeći u ekran. Malo joj se ubrzao puls. Već je upotrijebila gotovo sve kombinacije kad se sjetila imena prijatelja umjetnika Marlona Coburna. Uvijek se žalio jer su mu pogrešno pisali ime. Marlon bi napisali Marlin, Marlan ili Marlen a Coburn – Cohen ili Corburn. Grace je odlučila pokušati.

Četvrti tipfeler koji je pokušala bio je "Lawson" i "Alhvorth" s dva 1 umjesto jednog.

Pojavilo se tristo referencija – nijedno ime nije bilo neuobičajeno – ali joj je četvrta pala u oči. Pogledala je naslov:

BLOG LUDOG DAVEYJA

Grace je odnekud znala da je blog neka vrsta javnog dnevnika. Ljudi su zapisivali svoje nepovezane misli. Drugi su ih ljudi, iz nekog čudnog razloga, sa zadovoljstvom čitali. Nekad je smisao dnevnika bio da bude privatn. Sad mu je cilj bio da bude dovoljno provokativan da zainteresira široke mase.

U isječku iz teksta ispod naslova je pisalo:

"... John Lavvson na klavijaturama i Sean Alhvorth, koji je opako svirao gitaru..."

John je bilo Jackovo pravo ime. Sean je bilo vrlo slično Shaneu. Grace je kriknula taj link. Tekstu se nije nazirao kraj. Vratila se na prethodnu stranicu i stisnula cache. Kad se vrati na link, imena Lavvson i Alhvorth bit će istaknuta. Spustila se niže po tekstu i pronašla zapis od prije dvije godine.

26. travnja

Hej, ruljo. Teresa i ja smo za vikend bili u Vermontu. Odsjeli smo u Westerlyjevu pansionu. Bilo je sjajno. Imaju kamin, a navečer smo igrali 'dame'...

Ludi Davey je nastavljao u beskraj. Grace je odmahнула glavom. Tko, k vragu, čita te besmislice? Preskočila je još tri odlomka.

Te sam večeri otišao s Rickom, dobrim kolegom sa studija, u Wino's. To je stari studentski bar. frava rupa. Onamo smo zalazili dok smo bili na sveučilištu Vermont. Pazi ovo – igrali smo kondom rulet kao u dobrim starim danima. Jeste li ikad to igrali? Svaki frajer pogađa boju – postoji vruće crvena, pastuh crna, limun žuta, narančasta naranča. Dobro, posljednje dvije su šala, ali shvatili ste smisao. U WC-u je bio aparat s kondomima. Još uvijek je tamo! Svaki frajer stavi dolar na stol. Jedan uzme 25 centi i kupi kondom. Donese ga za stol. Otvori ga i ako je vaša boja, pobijedili ste! Rick je pogodio prvi. Kupio nam je vrč piva. Te je večeri band bio grozan. Sjećam se kako sam kao brucoš čuo jednu grupu po imenu Allaw. U njoj su bila dva komada i dva tipa. Jedan je komad svirao bubnjeve. Tipovi su bili John Lawson na klavijaturama i Sean Allworth, koji je opako svirao gitaru. Mislim da su tako i dobili ime. Allworth i Lavvson. Spojili su imena u Allaw. Rick nikad nije čuo za njih. Uglavnom dokrajčili smo vrč. Nekoliko vrućih komada je ušlo u bar, ali su nas ignorirale. Počeli smo se osjećati staro...

To je bilo sve. Ništa više.

Grace je potražila "Allaw". Ništa.

Pokušala je još neke kombinacije. Bez rezultata. Samo to jedm spominjanje u blogu. Ludi Davey je bio u krivu glede Shaneova imen.: i prezimena. Jacka su tako zvali otkad ga je Grace poznavala, al možda je onda bio John. Možda je tip pogrešno zapamtio ili vidic pogrešno napisana imena.

Ali ludi Davey je spomenuo četvero ljudi – dvije žene i dvojicu muškaraca. Na fotografiji ih je bilo petero; ona žena s ruba fotografije, koja se gotovo nije mogla raspoznati – možda ona nije pripadala njihovom društvu. I što je ono Scott rekao u vezi s posljednjim sestrinim telefonskim pozivom?

Mislio sam, sigurno se radi o nekom njezinu novom hobiju – aro–materapiji, novom rock–bandu...

Rock–band. Je li se o tome radilo? Je li to bila fotografija rock–grupe?

Pretražila je site Ludog Daveyja ne bi li pronašla njegov broj telefona ili puno ime. Pronašla je samo e–mail. Otišla je na taj link i brzo natipkala:

"Potrebna mi je vaša pomoć. Imam vrlo važno pitanje u vezi s Allawom, bandom koji ste čuli u vrijeme studija. Molim vas, nazovite me na moj račun."

Napisala je svoj broj telefona i kliknula "pošalji".

Što je sve to značilo?

Pokušala je na desetak raznih načina sve složiti u nešto smisljeno, ali ništa se nije slagalo.

Nekoliko minuta kasnije se limuzina zaustavila na kolnom prilazu. Grace je pogledala kroz prozor. Stigao je Carl Vespa.

Imao je novog vozača, golemog, na četku podšišanog gorilu odgovarajućeg mrkog pogleda, koji nije izgledao ni upola opasno kao Cram. Pohranila je blog Ludog Daveyja u svoje omiljene stranice prije negoli je krenula niz hodnik otvoriti vrata.

Vespa je ušao bez pozdrava. Kao i uvijek, bio je vrlo dotjeran u svojem sakou koji kao da su mu po mjeri izradili bogovi, ali ostali dio njegove pojave izgledao je neobično razbarušen. Kosa mu je uvijek bila raskuštrana – to je bio njegov stil – ali postoji fina granica između raskuštranosti i nepočešljanosti. On ju je sad prešao. Oči su mu bile crvene. Linije oko usta dublje i naglašenije.

"Što se dogodilo?"

"Gdje možemo razgovarati?" pitao je Vespa.

"Djeca su s Cramom u kuhinji. Hajdemo u dnevnu sobu."

Kimnuo je. Iz daljine su čuli Maxov razdragani smijeh. Vespa se trgnuo na taj zvuk. "Tvom sinu je šest godina, zar ne?"

Da."

Vespa se napokon nasmiješio. Grace nije znala o čemu on razmišlja, ali ju je taj osmijeh pogodio u srce. "Kad je Ryan imao šest godina, obožavao je bejzbol sličice."

Max skuplja Yu-Gi-Oh!"

Yu-Gi-što?"

Odmahnula je glavom pokazujući kako nema smisla objašnjavati.

On je nastavio: "Ryan je običavao igrati jednu igricu s tim sličicama. Podijelio bi ih u ekipe. Zatim bi ih rasporedio na^agu kao rv igralištu. Na treću bazu bi stavio Graiga Nettlesa koji je tada doi»u igrao na toj poziciji, trojicu u vanjski dio igrališta, čak bi raspored i dodatne bacače u vježbalište s desne strane polja."

Lice mu se ozarilo od sjećanja. Pogledao je Grace. Ona mu se nasmiješila najnježnije što je mogla, ali raspoloženje mu se ipak ny< popravilo. Vespino lice se snuždilo.

"Pustit će ga na uvjetnu slobodu."

Grace nije ništa rekla.

"Wadea Laruea. Požuruju s njegovim puštanjem. Izaći će sutra " "Oh."

"Što ti misliš o tome?"

"Bio je u zatvoru gotovo petnaest godina", rekla je. "Osamnaestero ljudi je poginulo."

Nije željela s njim o tome razgovarati. Taj broj – osamnaest – npc bio relevantan. Samo je jedna osoba bila važna. Ryan. Iz kuhinje se opet začuo Maxov smijeh. Zvuk je zaparao prostor. Vespa >e nastojao zadržati miran izraz lica, ali je Grace vidjela kako iznutr* kuha. Nije progovarao. Nije morao, misli su mu bile očite: da se radilo o Maxu ili Emmi, bi li ona tako racionalno

zaključila kak se radilo o drogiranom luzeru koji se uspaničio? Bi li tako spremna. oprostila?

"Sjećaš li se onog zaštitara, Gordona MacKenzieja?" pitao je Vespa.

Grace je kimnula. On je bio junak te večeri, jer je pronašao način kako da otvori dvoja zaključana vrata za slučaj nužde.

"Umro je prije nekoliko tjedana. Imao je tumor na mozgu."

"Znam." O Gordonu MacKenzieju posvećivali su najviše pažnju u člancima koji su obilježavali godišnjicu tragedije.

"Vjeruješ li u život nakon smrti, Grace?"

"Ne znam."

"Što je s tvojim roditeljima? Hoćeš li ih vidjeti jednog dana?" "Ne znam."

"Hajde, Grace. Želim znati što misliš."

Vespa ju je prodorno gledao. Promeškoljila se u stolcu. "Kad ste me nazvali, pitali ste je li Jack imao sestru."

"Sandra Koval."

"Zašto ste me to pitali?"

"Pričekaj s tim", rekao je Vespa. "Želim znati kakvo je tvoje mišljenje. Kamo odlazimo nakon smrti, Grace?"

Vidjela je daje uzaludno s njim raspravljati. Osjećala je da nešto nije u redu. Nije ju to pitao kao prijatelj, otac ili iz radoznalosti. U glasu mu je čula izazov. Srdžbu čak. Pitala se je li pio.

"Ima jedan citat iz Shakespearea", rekla je. "Iz Hamleta. On kaže kako je smrt – mislim da ispravno citiram – neotkrivena zemlja iz koje se nijedan putnik ne vraća."

Napravio je grimasu. "Drugim riječima, nemamo pojma."

"Tako nešto."

"Znaš da je to sranje."

Nije odgovorila.

"Znaš da nema ničega i da više nikad neću vidjeti Ryana. To je ljudima vrlo teško prihvatiti. Oni slabiji izmišljaju nevidljive bogove i vrtove, ponovne sastanke u raj. Neki, poput tebe, ne žele progutati takve besmislice, ali im je svejedno prebolno priznati istinu. Zato racionalizirate frazama poput – nema načina da znamo. Ali ti znaš, zar ne, Grace?"

"Žao mi je, Carl."

"Zbog čega?"

"Žao mi je što patite. Ali molim vas, nemojte mi govoriti u što ja vjerujem."

Nešto se dogodilo s Vespinim očima. Na trenutak su se raširile kao da je nešto u njima eksplodiralo. "Kako si se upoznala s mužem?"

"Molim?"

"Kako si upoznala Jacka?" "Kakve to veze ima s bilo čim?"

Naglo je prijeteći zakoračio prema njoj. Pogledao ju je odozgo i prvi put je Grace shvatila kako su sve priče i glasine o tome što je on i što radi istinite. "Kako ste se vas dvoje upoznali?"

Grace je pokušala ne drhtati od straha. "Već znate."

"U Francuskoj?"

"Točno."

Netremice ju je gledao. "Što se događa, Carl?" "Wade Larue izlazi iz zatvora."

"Već ste rekli."

"Sutra će njegov odvjetnik u New Yorku održati konferenciju za novinare. Obitelji stradalih će biti tamo. Želim da i ti dođeš."

Čekala je. Znala je da to nije sve.

"Njegova odvjetnica je bila sjajna. Očarala je komisiju za puštanje na uvjetnu slobodu. Kladam se da će očarati i novinare."

Stao je i čekao. Grace je nekoliko trenutaka bila zbunjena, a zatim se nešto hladno počelo širiti iz sredine njezinih prsa prema udovima. Carl Vespa je to primijetio. Kimnuo je i odstupio.

"Reci mi što znaš o Sandri Koval", rekao je. "Jer, vidiš, ne mogu shvatiti kako je od svih ljudi na ovome svijetu upravo tvoja šurjakinja pristala zastupati nekoga kao što je Wade Larue."

Indira Khariwalla je čekala svog posjetitelja.

Ured joj je bio u mraku. Posao privatnog istražitelja bio je gotov za taj dan. Indira je voljela sjediti s ugašenim svjetlima. Problem Zapada je previše svakojake stimulacije. I ona je, naravno, postala njezinom žrtvom. U tome je problem. Nitko nije imun. Zapad te zavodi stimulacijom, stalnim bombardiranjem bojama, svjetlom i zvucima koji nikad ne prestaju. Zato je, kad god je to bilo moguće, pogotovo na kraju dana, Indira voljela sjediti s ugašenim svjetlima. Ne radi meditiranja, kao što bi netko pomislio zbog njezina podrijetla. Nije sjedila u položaju lotosa spojenih kažiprsta i palaca.

Ne, samo je sjedila u mraku.

U deset navečer začulo se lagano kucanje na vratima. "Uđi."

Scott Duncan je ušao u prostoriju. Nije se potrudio upaliti svjetlo. Indiri je bilo drago zbog toga. To će joj olakšati stvari.

"Što je tako važno?" pitao je.

"Rocky Conwell je ubijen", rekla je Indira.

"Čuo sam na radiju. Tko je on?"

"Čovjek kojeg sam unajmila da prati Jacka Lawsona."

Scott Duncan je šutio.

"Znaš li tko je Stu Perlmutter?" nastavila je. "Onaj policajac?"

"Da. Posjetio me jučer. Pitao je za Conwella."

"Jesi li se pozvala na povjerljiv odnos odvjetnika i klijenta?"

"Jesam. Želi isposlovati od suca nalog kojim bi me natjerao da odgovorim na pitanja."

Scott Duncan joj je okrenuo leđa.

"Scott? "

"Ne brini se", rekao je. "I tako ništa ne znaš."

Indira nije bila tako sigurna. "Što ćeš učiniti?"

Duncan je izašao iz ureda. Posegnuo je za kvakom i počeo zatvarati vrata za sobom. "Sasjeći to u korijenu", rekao je.

Konferencija za tisak bila je u deset ujutro. Grace je prvo odvela djecu u školu. Cram je vozio. Odjenuo je preveliku flanelsku košulju koju nije uvukao u hlače. Znala je da ispod ima pištolj. Djeca su iskočila iz automobila. Pozdravila su Crama i odjurila. Cram je ubacio mjenjač u brzinu.

"Nemojte još krenuti", rekla je Grace.

Gledala je dok nisu ušli na sigurno. Zatim je kimnula, pokazujući mu da može krenuti.

"Ne brinite se", rekao je Cram. "Imam čovjeka koji ih motri."

Okrenula se prema njemu. "Smijem li vas nešto pitati?" "Slušam." •

"Koliko dugo ste s gospodinom Vespom?" "Vi ste bili tamo kad je Ryan umro, zar ne?" Pitanje ju je zbunilo. "Da." "On je bio moje kumče."

Ulice su bile tihe. Pogledala ga je. Nije imala pojma što da učini. Nije im mogla povjeriti život svoje djece – ne nakon što je prošle večeri vidjela izraz lica Carla Vespe. Ali kakav izbor ima? Možda bi se opet trebala obratiti policiji, ali bi li ih oni bili voljni ili u stanju zaštititi? A Scott Duncan? Čak je i on priznao kako je njihov savez privremen.

Kao da joj čita misli, Cram je rekao: "Gospodin Vespa još ima povjerenja u vas."

"A što ako se predomisli?"

"Nikad vam ne bi naudilo."

"Tako ste u to uvjereni?"

"Gospodin Vespa će nas čekati u gradu na konferenciji za novinare. Želite li slušati radio?"

Promet nije bio vrlo gust, uzimajući u obzir doba dana. Most Georgea Washingtona još je bio prepun policajaca, što je posljedica 11. rujna, dana koji Grace još uvijek nije mogla zaboraviti. Tiskovna konferencija održavala se u hotelu Crown Plaza blizu Times Squarea. Vespa joj je ispričao kako je bilo govora da će se održati u Bostonu – to bi bilo primjerenije – ali netko iz Larueova tima shvatio je kako bi povratak u blizinu mjesta gdje se dogodila tragedija izazvao previše emocionalnu reakciju. Također su se nadali kako će se manje obitelji pojaviti bude li konferencija u New Yorku.

Cram ju je ostavio na ulici i odvezao se na susjedno parkiralište. Grace je stajala na ulici pokušavajući se sabrati. Čula je kako joj zvoni mobitel.

Pogledala je tko zove. Broj joj je bio nepoznat. Pozivni 617. Područje Bostona, ako se dobro sjećala.

"Halo?"

"Bok, David Roff ovdje."

Bila je u blizini Times Squarea u New Yorku. Posvuda je, naravno, bilo ljudi. Kao da nitko nije razgovarao. Nitko nije trubio, ali buka u njezinim ušima je bila zaglušna. "Tko?"

"Ovaj, možda me bolje poznajete kao Ludog Daveyja. Iz mog bloga. Dobio sam vaš mail. Jesam li vas nazvao u nezgodno vrijeme?"

"Ne, sve je u redu." Grace je shvatila da viče. Začepila je prstom drugo uho. "Hvala vam što ste me nazvali."

"Znam, rekli ste da vas nazovem na vaš račun, ali imam novog telefonskog operatera s tarifom u koju su uključeni svi međugradski pozivi pa sam mislio, zašto, k vragu, ne bih nazvao."

"Zahvalna sam vam." "Učinilo mi se da je važno."

"Tako je. U svojem blogu spomenuli ste band po imenu Allaw." "Jesam."

"Pokušavam nešto saznati o njima."

"Da, to sam shvatio, ali ne vjerujem da vam mogu puno pomoći. Mislim, vidio sam ih samo one jedne večeri. Nekoliko frendova i ja naroljali smo se i proveli tamo cijelu noć. Upoznali smo neke djevojke, puno plesali, još više pili. Kasnije smo razgovarali s članovima banda. Zato se toga tako dobro sjećam."

"Zovem se Grace Lawson, moj suprug je Jack."

"Lawson? To je bio vođa banda, zar ne? Sjećam ga se."

"Jesu li dobro svirali?"

"Band? Zapravo se ne sjećam najbolje, ali mislim da jesu. Sjećam se kako sam se odlično proveo i natio. Kad se sjetim mamurluka idućeg jutra, još se naježim. Pokušavate mu prirediti iznenađenje?"

"Iznenađenje?"

"Da, ono, kao zabavu iznenađenja ili spomenar o mladim danima?"

"Samo pokušavam saznati nešto o članovima banda."

"Volio bih da vam mogu pomoći. Ne vjerujem da su dugo postojali kao band. Nikad ih više nisam čuo, premda znam da su imali još jedan koncert u Lost Tavernu, u Manchesteru. To je sve što znam, žao mi je."

"Vrlo sam vam zahvalna što ste me nazvali."

"Nema problema. Čekajte. Ovo bi mogao biti zabavan podatak za vaš spomenar."

"Što to?"

"Koncert na kojem su svirali u Manchesteru – bili su predgrupa Still Nighta." Pješaci su se u rijekama slijevali pokraj nje. Grace se stisnula bliže zidu, pokušavajući izbjeći mase. "Grupa Still Night mi nije poznata."

"Pa, valjda samo glazbeni entuzijasti znaju za njih. Ni Still Nigh" nije dugo postojao. Barem ne u toj postavi." Začuo se šum na vez ali Grace je ipak odlično čula sljedeće riječi Ludoga Daveyja: "Njihc glavni vokal bio je Jimmy X." Grace je osjetila kako joj je popustio stisak ruke kojom je držala telefona.

"Halo?"

"Još sam tu", odgovorila je Grace.

"Znate tko je Jimmy X, zar ne? Izbljedjela tinta? Bostonski masakr?"

"Da." Glas joj je zvučao daleko. "Sjećam se."

Cram je izašao s parkirališta. Ugledao je njezino lice i ubrzao korak. Grace je zahvalila Ludome Daveyju i prekinula vezu. Sa. je imala njegov broj u mobitelu. Mogla ga je nazvati u bilo ko;. vrijeme.

"Je li sve u redu?"

Pokušala je odagnati osjećaj hladnoće koji ju je obuzeo. Nije j. uspjelo. Samo je promrmrljala: "Da. "

"Tko vas je zvao? "

"Sad ste postali i moj osobni tajnik?"

"Lakše malo." Podigao je obje ruke. "Samo pitam."

Zaputili su se prema ulazu u Crown Plažu. Grace je pokušala shvatiti ono što je upravo čula. Bila je to slučajnost, to je sve. Čudna slučajnost. Njezin muž je svirao u bandu za vrijeme studija. On i tisuće drugih. Jednom je svirao iste večeri kad i Jimmy X. Pa što* Bili su na istom mjestu po prilici u isto vrijeme. To se događalo najmanje godinu, najvjerojatnije dvije prije Bostonskog masakra. Jack joj to možda nije spomenuo jer je to smatrao nevažnim, a moglo ju je samo uzrujati. Ona je doživjela traumu na koncertu Jimmyja X-a. Postala je djelomični invalid. Zato možda nije smatrao potrebnim to spominjati.

Ništa strašno, zar ne?

Osim što Jack nikad nije spomenuo da je svirao u bandu. Osim što su svi njegovi članovi bili mrtvi ili nestali.

Pokušala je povezati neke detalje. Kad je točno ubijena Geri Duncan? Grace je išla na fizikalnu terapiju kad je čitala o tom požaru. Znači, to se najvjerojatnije dogodilo nekoliko mjeseci nakon masakra. Grace će morati provjeriti točan datum. Morat će provjeriti točan slijed svih događaja, jer, budimo realni, veza između Allawa i Jimmyja X-a nije mogla biti slučajnost.

Ali kako? Ništa nije imalo smisla.

Prevrtjela je sve još jedanput u mislima. Njezin muž je svirao u bandu. Jednom je band svirao iste večeri kad i band u kojem je nastupao Jimmy X. Godinu ili dvije kasnije – ovisi je li Jack tada bio na zadnjoj godini studija ili na prvoj postdiplomskog – sad već poznati Jimmy X ima koncert na koji odlazi ona, mlada Grace Sharpe. Ozlijeđena je u gužvi koja je nastala te večeri. Prođu još tri godine. Ona sreće Jacka Lawsons na drugom kontinentu i oni se zaljube.

Nešto nije štimalo.

Začulo se zvonce kad je lift stao u prizemlju. "Jeste li sigurni da ste dobro?" pitao je Cram.

"Gala", odgovorila je.

"Imamo još dvadeset minuta do početka tiskovne konferencije. Pomislio sam kako bi bilo bolje da uđete sami i pokušate uhvatiti šurjakinju prije nego što počne."

"Cram, vi ste nepresušno vrelo ideja."

Vrata lifta su se otvorila. "Na trećem je katu", rekao je. Grace je ušla u lift i pustila daje cijelu proguta. Bila je sama. Nije imala puno vremena. Izvadila je mobitel i broj telefona koji joj je dao Jimmy X. Utipkala je broj i nazvala. Odmah se uključila njegova govorna pošta. Grace je pričekala zvučni signal.

"Znam da je Still Night svirao s Allavvom. Nazovite me."

Ostavila je svoj broj i prekinula vezu. Lift se zaustavio. Kad je izašla, ugledala je jednu od onih crnih ploča s bijelim slovima koja se mogu mijenjati, na kojima je znalo pisati u kojoj dvorani se održava bar micva20 Ratzenbergovih ili vjenčanje Smitha i Jonesove. Na ovoj ploč. je pisalo: Tiskovna konferencija Burton-Crimstein. Reklamirali su tu tvrtku. Slijedila je strelicu do vrata, duboko udahnula i gurnula ih.

Sve je nalikovalo na filmsku scenu iz sudnice – onaj dramatičan: trenutak kad iznenadni svjedok bane otvorivši oba krila vrata. Kad je Grace ušla, začuo se kolektivni uzdah. Zatim je nastupila tišina. Grace se osjećala izgubljeno. Pogledala je naokolo i od onoga što je vidjela, zavrtjelo joj se u glavi. Povukla se korak unatrag. Lica tuge ljudi koji su sada bili samo stariji, ali nisu pronašli svoj mir, vrtjeL su se oko nje. Evo ih opet – Garrisoni, Reedovi, Weideri. Vratila se u prošlost na one prve dane u bolnici. Kroz izmaglicu tableta za spavanje Halcion vidjela je sve kao kroz zastor za tuš. Danas se jednako osjećala. Prišli su joj u tišini. Zagrlili je. Nitko nije prozborio ni riječi. Nisu ni trebali. Grace je prihvatila njihove zagrljaje. Osjećala je kako iz njih još izvire tuga.

Ugledala je udovicu poručnika Gordona MacKenzieja. Govorilo se kako je on spasio Grace. Poput svih pravih junaka, Gordor. MacKenzie rijetko je o tome pričao. Tvrdio je da se ne sjeća što je točno učinio. Da, otvorio je vrata i izvukao ljude, ali više refleksno nego iz hrabrosti.

Grace je posebno dugo grlila gospođu MacKenzie. "Primate moju sućut", rekla je.

"Pronašao je Gospodina", odgovorila je gospođa MacKenzie i dalje u njezinu zagrljaju. "On je sada s Njim."

Na to se nije imalo što dodati pa je Grace samo kimnula. Pustila ju je iz zagrljaja i pogledala preko njezina ramena. S druge je strane u prostoriju ušla Sandra Koval. Gotovo u isti tren je ugledala Grace i tada se dogodilo nešto čudno. Njezina se šurjakinja nasmiješila, gotovo kao da je to očekivala. Grace

se udaljila od gospođe MacKenzie. Sandra joj je kretnjom glave pokazala da pride. Između njih je bilo baršunasto uže. Zaštitar joj je prepriječio put.

20 Bar micva, židovski obred kojim se obilježava početak zrelosti trinaestogodišnjeg dječaka.

"Sve je u redu, Frank", rekla je Sandra, pa ju je zaštitar pustio da prođe.

Sandra je žurno krenula niz hodnik. Grace je šepala za njom, ali ju nije mogla sustići. Nema veze. Sandra je zastala i otvorila vrata. Ušle su u veliku plesnu dvoranu. Konobari su užurbano postavljali pribor za jelo. Sandra ju je povela u kut. Uzela je dva stolca i postavila ih jedan nasuprot drugome.

"Ne izgledaš iznenađeno što me vidiš", rekla je Grace. Sandra je slegnula ramenima. "Pretpostavila sam da si pratila slučaj u novinama." "Nisam."

"Nema veze. Do prije dva dana nisi ni znala tko sam." "Što se događa, Sandra?" Nije odmah odgovorila. Zveckanje pribora za jelo tvorilo je popratnu glazbu. Sandra je pustila da joj pogled odluta prema konobarima na sredini prostorije.

"Zašto zastupaš Wadea Laruea?"

"Optužen je za zločin. Ja sam hraniteljica specijalizirana za kaznene slučajeve. To je moj posao."

"Nemoj tako podcjenjivački razgovarati sa mnom."

"Želiš znati kako sam nabasala na ovog klijenta, zar ne?"

Grace je šutjela.

"Zar to nije očito?"

"Meni nije."

"Zbog tebe, Grace." Nasmijala se. "Ti si razlog zbog kojeg zastupam gospodina Laruea."

Grace je otvorila usta, zatvorila ih, zatim ipak rekla: "O čemu to govoriš?"

"Ti zapravo nisi ništa znala o meni. Jedino to da Jack ima sestru, ali ja sam znala sve o tebi."

"Još uvijek te ne razumijem."

"Vrlo jednostavno, Grace. Ti si se udala za mojega brata." "Pa?"

"Kad sam saznala da ćeš mi biti šurjakinja, bila sam radoznala. Htjela sam saznati više o tebi. To ima smisla, zar ne? Zato sam dala u zadatak jednom od svojih istražitelja da saznaju sve o tebi. Uzg budi rečeno, slike su ti prekrasne. Kupila sam dvije anonimne: Nalaze se u mojoj kući u Los Angelesu. Fantastične su. Moja starija kći Karen – sedamnaest joj je godina – ih obožava. Želi pos; umjetnica."

"Ne vidim kakve to veze ima s Wadeom Larueom."

"Doista?" Glas joj je bio neuobičajeno veseo. "Radim kao bratiteljica otkako sam diplomirala pravo. Počela sam radeći za Burto–i Crimstein u Bostonu. Živjela sam tamo, Grace. Znala sam sve Bostonskom masakru. I onda se moj brat zaljubio u jednu od glavnih protagonistica masakra. To je još više potaknulo moju radoznalost. Počela sam proučavati slučaj i pogodi što sam zaključila?"

"Što?"

"Da je Wade Laruea u stvari strpao u zatvor nesposobni oć vjetnik."

"Wade Larue je odgovoran za smrt osamnaestero ljudi."

"On je pucao iz pištolja, Grace. Nije nikoga pogodio. Svjetla sl se ugasila. Ljudi su vrištali. Bio je pod utjecajem droge i alkohol.–. Uspaničio se. Mislio je, ili je barem iskreno vjerovao, kako mu je tom trenutku život u opasnosti. Nikako, ali upravo nikako, nije moga znati kakav će biti ishod njegova postupka. Njegov prvi branitelj se trebao nagoditi. Isposlovati uvjetnu kaznu, najviše osamnaev mjeseci zatvora. Ali nitko se nije želio primiti tog slučaja. Larue.. su poslali u zatvor da tamo istrune. Da, Grace, čitala sam o njemu zbog tebe. Wade Laruea su dobro zeznuli. Njegov branitelj ga je sjebao i pobjegao."

"I onda si ti preuzela slučaj?"

Sandra Koval je kimnula. "Besplatno. Obratila sam mu se prije dvije godine. Počeli smo se pripremati za saslušanje pred komisijom za uvjetno puštanje na slobodu."

Nešto je sjelo na svoje mjesto. "Jack je znao, zar ne?"

"To ne znam. Nas dvoje ne razgovaramo, Grace."

"I dalje tvrdiš kako nisi s njim razgovarala one večeri? Devet minuta, Sandra. Telefonska kompanija tvrdi da je razgovor trajao devet minuta."

"Jackov poziv nije imao nikakve veze s Wadeom Larueom."

"A s čim je imao veze?" "S onom fotografijom." "Što s njom?"

Sandra se nagnula naprijed. "Prvo mi ti odgovori na jedno pitanje. Moraš mi reći istinu. Odakle ti ta fotografija?"

"Rekla sam ti. Bila je u omotnici s ostalim razvijenim fotografijama."

Sandra je odmahнула glavom očito joj ne vjerujući. "Ti misliš da ju je tamo stavio tip iz Photomata?"

"Više ni u što nisam sigurna. Ali ti mi još uvijek nisi objasnila – što ga je u vezi s fotografijom nagnalo da ti se javi?"

Sandra je oklijevala.

"Znam za Geri Duncan", rekla je Grace.

"Što znaš o Geri Duncan?"

"Da je ona djevojka s fotografije i da je ubijena."

Čuvši to, Sandra se uspravila. "Ona je poginula u požaru. Bio je to nesretan slučaj."

Grace je odmahнула glavom. "Požar je podmetnut." "Tko ti je to rekao?"

"Njezin brat."

"Čekaj, odakle ti poznaješ njezina brata?"

"Znaš, bila je trudna. Geri Duncan. Kad je umrla u tom požaru, nosila je dijete u sebi."

Sandra se ukočila i prestravljeno je pogledala. "Grace, što to radiš?"

"Pokušavam pronaći muža." "Misliš li da ovo što radiš pomaže?"

"Jučer si mi rekla kako ne poznaješ nikoga na fotografiji. Ali sad si upravo priznala da poznaješ Geri Duncan i da je umrla u požaru."

Sandra je zatvorila oči.

"Jesi li poznavala Shanea Ahvortha ili Sheilu Lambert?" Tiho je odgovorila: "Zapravo nisam."

"Zapravo nisi. Znači, njihova imena ti nisu sasvim nepoznata?"

"Shane Alworth je bio Jackov kolega. Mislim daje Sheila Lamber bila prijateljica s drugog fakulteta. Pa što?"

"Jesi li znala da su njih četvero imali band?"

"Da, jedno mjesec dana. Opet pitam – pa što?"

"Peta osoba na fotografiji. Ona koja je okrenula glavu. Znaš li tko je ona?"

"Ne."

"Jesi li to ti, Sandra?" Pogledala je Grace. "Ja?" "Da. Jesi li to ti?"

Sandra je imala čudan izraz lica. "Ne, Grace. To nisam ja." "Je li Jack ubio Geri Duncan?"

Riječi su jednostavno izletjele same. Sandrine oči su se razrogačik kao da ju je ošamarila. "Jesi li ti poludjela?"

"Želim istinu."

"Jack nema veze s njezinom smrću. On je tad već bio u inozemstvu."

"Zašto ga je onda fotografija uzrujala?" Sandra je oklijevala. "Zašto, k vragu?"

"Jer dotad nije znao da je Geri mrtva."

Grace je izgledala zbunjeno. "Jesu li bili ljubavnici?"

"Ljubavnici", ponovila je Sandra kao da nikad prije nije čula tu riječ. "To je prilično zreo izraz za ono što su oni bili."

"Zar nije hodala sa Shaneom Ahvorthom?"

"Pretpostavljam da jest, ali svi su oni još bili klinci."

"Znači, Jack se spetljao s djevojkom svojega prijatelja?"

"Ne znam koliko su bliski bili Jack i Shane. Ali, da, Jack je spavao s njom."

Grace je osjetila kako joj se vrti u glavi. "I Geri Duncan je zatrudnjela."

"O tome ne znam ništa."

"Ali znaš da je mrtva."

"Da."

"I znala si da je Jack pobjegao?" "Pobjegao je prije negoli je ona poginula."

"Prije nego što je zatrudnjela?" "Upravo sam ti rekla. Nisam znala da je bila trudna." "Shane Alworth i Sheila Lambert također su nestali. Želiš mi reći da je sve to slučajnost, Sandra?"

"Ne znam."

"Što je Jack rekao kad te nazvao?"

Sandra je duboko uzdahnula. Spustila je glavu. Neko vrijeme je šutjela.

"Sandra?"

"Gledaj, ta fotografija je stara petnaest, šesnaest godina. Kad si mu je tek tako iznenada pokazala... što si očekivala, kako će reagirati? Povrh svega, Gerino lice je bilo precrtano. Jack je uključio kompjuter. Pretražio je web, mislim da je pregledao arhiv Boston Globea. Saznao je da je cijelo ovo vrijeme ona mrtva. Zato me nazvao. Želio je znati što joj se dogodilo. Ja sam mu rekla."

"Što si mu rekla?"

"Ono što znam. Da je poginula u požaru." "Zašto bi to natjeralo Jacka u bijeg?"

"To ne znam."

"Zašto je uopće tada pobjegao u inozemstvo?" "Moraš odustati od ovoga." "Što im se dogodilo, Sandra?"

Odmahnula je glavom. "Bez obzira na činjenicu što sam ja njegova odvjetnica, a podaci koje mi je rekao zaštićena tajna, nije na meni da ti odgovorim na to pitanje. On mi je brat."

Grace je uhvatila Sandru za ruku. "Mislim da je u nevolji."

"Onda mu ono što ja znam ne može pomoći."

"Prijetili su mojoj djeci."

Sandra je zatvorila oči.

"Jesi li čula što sam rekla?"

Čovjek u odijelu provirio je u prostoriju. "Vrijeme je, Sanc rekao je. Kimnula je i zahvalila mu. Sandra je povukla ruke iz ceinih, ustala i poravnala kostim.

"Moraš prestati s ovim, Grace. Moraš smjesta poći kući. M(zaštititi svoju obitelj. I Jack bi želio da to učiniš."

Prijetnja u supermarketu nije upalila.

Wua to nije iznenadilo. On je odgojen u sredini koja je nas šavala moć muškaraca i podređenost žena, ali Wu je smatrao je to prije mit nego istina. Žene su snažnije. I nepredvidive. Bolje podnose fizičku bol – to je znao iz osobnog iskustva. Kad se radi o zaštiti voljenih osoba, nemilosrdnije su. Muškarci se žrtvuju dokazivanja muškosti, iz gluposti ili slijepog vjerovanja da će u kao pobjednici. Žene se žrtvuju bez samozavaravanja.

On je od početka bio protiv toga da joj se prijeti. Prijetnje stvar neprijatelje i neizvjesnost. Ranije je mogao rutinski eliminirati Gr Lawson. Eliminirati je u ovome trenutku bilo bi rizičnije.

Wu bi se morao vratiti onamo i sam obaviti posao.

Bio je ispod tuša Beatrice Smith i bojio kosu opet u njezin, prvotnu boju. Wu je obično imao izbijeljenu kosu. Za to su postojala dva razloga. Osnovni je bio što mu se tako sviđalo. Zbog taštine možda, ali kad bi se Wu pogledao u ogledalo, smatrao je kako mu surfersko plava frizura s pramenovima sljepljenima gelom pristaje Drugi razlog je bio što je napadno žuta boja bila korisna; nju je pamtila većina ljudi. Kada bi se vratio svojoj prirodnoj, uobičajenoj ml crnc/zagUenoi kosi te odjenuo nešto J™*^0* stavio naočale metalnih okvira, promjena je bila vrlo učinkovita.

Zgrabio je Jacka Lavvsona i odvuкао ga u podrum. Lavvson se nije ogphao Jedva da je bio pri svijesti. Njegov već načeti um možda je pukao. Neće još dugo živjeti.

Podrum ie bio neuređen i vlažan. Wu se sjetio posljednje prilike kad "etona sličnom mjestu u San Mateu u Kaliformji. Upute su bile dakako bi muči jednog čovjeka točno osam sati. Zašto osam, Wu nikad nije saznao, te da mu nakon toga slomi kosti ruke i noge. Wu je tako namjestio slomljene kosti da se oštri rubovi naslanjaju na čvor živaca ili u blizini površine kože. Svaki, čak i najmanji pokret izazvao bi strašnu bol. Wu je zaključao podrum i ostavio čovjeka nasamo. Jedanput dnevno dolazio bi vidjeti što je s njim. Čovjek ga je preklinjao, ali Wu ga je samo nijemo gledao. Bilo je potrebno jedanaest dana da čovjek umre od gladi.

Wu je pronašao čvrstu cijev i za nju zavezao Lawsona. Naslonio ga je leđima na nosivu gredu i oko nje mu lisicama sputao ruke. Vratio mu je povez na usta.

Zatim je odlučio provjeriti je li sve dobro zavezao. "Trebao si uzeti sve kopije fotografije", šapnuo je Wu. Jack Lavvson je otvorio oči. "Sad ću morati posjetiti tvoju suprugu."

Pogledi su im se sreli. Prošla je sekunda, ne više, a onda je Lavvson živnuo. Počeo se otimati. Wu ga je promatrao. Da, to je dobar test. Lavvson se otimao nekoliko minuta poput ribe koja umire na udici. Ni jedna spona nije popustila. Wu ga je zatim ostavio da se bori sa svojim okovima i otišao potražiti Grace Lavvson.

Grace nije željela ostati na konferenciji za novinare.

Nalaziti se u sobi sa svim tim ožalošćenim ljudima... Nije voljela upotrebljavati izraz "aura", ali on je ovdje odgovarao. Prostorija je imala lošu auru. Oči pune očaja gledale su je sa čežnjom koja se mogla opipati. Grace ih je, naravno, shvaćala. Ona više nije bila veza s njihovom nestalom djecom – otad je prošlo previše vremena. Za njih je ona sad bila jedna od preživjelih. Bila je tu među njima, zdrava i čitava, dok su njihova djeca trunula u grobovima. Na površini se još uvijek osjećala nježnost prema njoj, ali je ispod toga Grace mogla osjetiti bijes zbog nepravde koja im je nanesena. Ona je preživjela – njihova djeca nisu. Godine nisu donijele olakšanje. Sad, kad Grace imala vlastitu djecu, na neki način je shvaćala«ono što ne mogla shvatiti prije petnaest godina.

Upravo je htjela umaknuti kroz stražnja vrata kad ju je nečija čvrsto primila za zapešće. Okrenula se i ugledala Carla Vespu.

"Kamo si krenula?" htio je znati.

"Kući."

"Ja ću te odvesti."

"Nema potrebe. Uzet ću taksu."

Stisak njegove ruke na njezinu zapešću nakratko se pojačar Grace se učinilo da je opet vidjela kako mu je nešto eksplodira! očima. "Ostani", rekao je.

To nije bila molba. Pažljivo mu je pogledala u lice, ali ono je bi' neuobičajeno spokojno. Previše spokojno. Njegovo držanje je ta.-odudaralo od situacije, od napadaja bijesa koji je vidjela prethodr. večeri, da se opet prestrašila. Je li to doista čovjek kojemu je povjeril život svoje djece?

Sjela je pokraj njega i gledala kako Sandra Koval i Wade Lanu izlaze na podij. Sandra je privukla mikrofon i počela s uobičajenir klišejima o oprost, novim počecima i rehabilitaciji. Grace je gledal. kako lica oko nje postaju snuždena. Neki su plakali. Neki su skupi! usne. Neki su vidno drhtali.

Carl Vespa nije radio ništa od toga.

Prekrižio je noge i naslonio se u stolcu. Promatrao je događaje s mirom koji ju je strašio više od najjače srdžbe. Pet minuta nakon što je Sandra Koval počela svoje izlaganje, Vespin pogled prebacio se na Grace. Shvatio je da ga gleda. Zatim je učinio nešto zbog čeg.: je zadrhtala.

Namignuo joj je.

"Hajde", šapnuo je. "Idemo odavde."

Dok je Sandra još govorila, Carl Vespa je ustao i krenuo prema vratima. Glave su se okrenule i nakratko je zavladao muk. Grace ga je slijedila. Liftom su se vozili u tišini. Limuzina je bila točno ispred ulaza. Gorila je bio za upravljačem.

"Gdje je Cram?" pitala je Grace.

"Otišao je obaviti jedan posao", rekao je Vespa i Grace se učinilo da je na njegovim usnama na trenutak zatitrao osmijeh. "Ispričaj mi sve o svom susretu s gospođicom Koval."

Grace je potanko prepričala svoj razgovor sa šurjakinjom. Vespa je šutio, gledao kroz prozor i kažiprstom nježno tapkao bradu. Kad je završila, pitao je: "Je li to sve?"

"Da."

"Jesi li sigurna?"

Nije joj se svidio ton njegova glasa.

"Što je s tvojim nedavnim..." Vespa je pogledao gore kao da traži izraz, "posjetiteljem?"

"Mislite na Scotta Duncana?"

Vespa je na usnama imao vrlo čudan osmijeh. "Siguran sam da znaš da Scott Duncan radi u uredu državnog tužitelja."

"Radio je", ispravila ga je.

"Da, radio je." Glas mu je bio odviše miran. "Što je „do od tebe?"

"Rekla sam vam."

"Jesi li?" Pomaknuo se na sjedištu, ali je još uvijek nije pogledao. "Jesi li mi sve rekla?"

"Što bi to trebalo značiti?"

"Jednostavno pitanje. Je li te samo gospodin Duncan posjetio u posljednje vrijeme?"

Grace se nije svidjelo kako se razgovor razvija. Oklijevala je.

"Nema nikog drugog čiji dolazak bi trebala spomenuti?" nastavio je.

Pokušala je pročitati s njegova lica kamo to vodi, ali on je i dalje bio okrenut u stranu. O čemu je on to pričao? Zamislila se, razmislila o proteklih nekoliko dana...

Jimmy X?

Je li možda Vespa nekako saznao da je Jimmy svratio k njoj nakon koncerta? To je, naravno, bilo moguće. Upravo je on pronašao Jimmyja – bilo bi logično da ga je dao pratiti. Što bi sad Grace trebala učiniti? Ako sad nešto kaže, neće li to samo zakomplicirati stvari? Možda on nije znao za Jimmyja. Možda, ako mu ona – kaže, bude još većih nevolja. m

Budi neodređena, pomislila je. Pa vidi kako će se stvari razvija "Znam da sam ja tražila vašu pomoć," rekla je oprezno, "ali misli da bih ovo ipak voljela riješiti sama."

Vespa se napokon okrenuo prema njoj. "Doista?"

Pričekala je da nastavi.

"Zašto, Grace?"

"Želite čuti istinu?"

"Bilo bi poželjno."

"Plašite me."

"Misliš da bih te ozlijedio?" "Ne." "Onda?"

"Samo mislim kako bi bilo najbolje da..." "Što si mu rekla o meni?"

Promjena teme ju je zatekla nespremnu. "Scottu Duncanu?" "Zar si još s nekim razgovarala o meni?" "Molim? Ne."

"I, što si ispričala Scottu Duncanu o meni?"

"Ništa." Grace se pokušavala sjetiti. "Uostalom, što bih mu uopće mogla ispričati?"

"To je istina." Kimnuo je više sebi nego Grace. "Ali nikad mi nisi ispričala zbog čega te je zapravo posjetio gospodin Duncan." Vespa je prekrižio ruke i položio ih na krilo. "Zaista bih volio znati pojedinosti."

Nije mu ih željela reći, više nije željela da on bude u to upetljan, ali nije bilo načina da to izbjegne. "Radi se o njegovoj sestri."

"Što u vezi s njom?"

"Sjećate li se djevojke s fotografije prekrižena lica?" "Da."

"Zvala se Geri Duncan. Ona je bila njegova sestra." Vespa se namrštio. "I zbog toga te posjetio?"

"Da."

"Zato što je njegova sestra na fotografiji?" "Da."

Naslonio se. "I, što se dogodilo njegovoj sestri?" "Poginula je u požaru prije petnaest godina."

Vespa je tad iznenadio Grace. Nije postavio dodatna pitanja. Nije tražio pojašnjenja. Jednostavno se okrenuo i zagledao kroz prozor. Nije progovorio sve dok automobil nije skrenuo na kolni prilaz. Grace je htjela otvoriti vrata kako bi izašla, ali postojao je neki sistem zaključavanja, sigurnosna brava poput one koju je koristila dok su djeca bila mala, pa ih nije mogla iznutra otvoriti. Krupni vozač je obišao automobil i otvorio vrata. Htjela je pitati Carla Vespu što kani poduzeti i hoće li ih doista pustiti na miru, ali nije joj se sviđao govor njegova tijela.

Bila je greška što gaje uopće zvala. Možda je pogoršala situaciju rekavši mu kako više ne želi da se on miješa u to.

"Ostavit ću svoje ljude kod tebe dok ne pokupiš djecu iz škole", rekao joj je ne gledajući je. "Nakon toga ste prepušteni sami sebi."

"Hvala."

"Grace?"

Pogledala ga je.

"Nemoj mi nikada lagati", rekao je.

Glas mu je bio leden. Grace je osjetila knedlu u grlu. Željela je prosvjedovati, reći mu da nije lagala, ali se bojala da bi to zvučalo kao pravdanje. Zato je samo kimnula.

Nisu si rekli zbogom. Grace je krenula prema kući sama. Nesigurno je hodala, ne samo zbog šepanja.

Što je učinila?

Pitala se što bi sad trebala poduzeti dalje. Njezina šurjakinja joj je dala najbolji savjet: zaštititi djecu. Daje Grace na Jackovu mjestu, da je ona nestala iz bilo kojih razloga, i ona bi to željela. Zaboravi mene, rekla bi mu, zaštititi djecu.

Sad se, htjela – ne htjela, Grace odlučila povući iz misije spašavanja. Jack je bio prepušten samome sebi.

Spakirat će se. Čekat će do tri, do kraja nastave. Pokupit će djecu i odvesti ih u Pennsylvaniju. Pronaći će hotel u kojem će platni gotovinom. Ili motel. Možda pansion. Bilo što. Nazvat će policiju, možda čak onog Perlmuttera. Ispričat će mu što se događa. Ali je morala imati djecu uza se. Kad budu na sigurnom, u automobilu na autocesti, sve će biti u redu.

Došla je do prednjih vrata. Na pragu je bio paket. Sagnula se i uzela ga. Kutija je na sebi imala logo pošte New Hampshire. Adresa pošiljatelja: Bobby Dodd, Zvezdani sjaj. Bile su to stvari Boba Dodda.

Wade Larue sjedio je pokraj svoje odvjetnice Sandre Koval.

Na sebi je imao potpuno novu odjeću. Prostorija nije vonjala na zatvor, odvratnu kombinaciju truleži i dezinficijensa, debelih čuvara i urina, mrlja koje se ničim nisu mogle ukloniti; čudno, ali na ovo se novo stanje trebalo se prilagoditi. Zatvor postaje vaš svijet, izlazak odatle neostvariva je fantazija, kao kad pokušavate zamisliti život na drugim planetima. Wade Larue je dospio u zatvor u dobi od dvadeset dvije godine. Sad mu je bilo trideset sedam, što je značilo da je proveo gotovo cijeli svoj odrasli život unutra. Taj smrad, taj odvratni smrad, bio je sve što je poznao. Da, još je bio mlad. Imao je, kako mu je Sandra Koval poput mantre ponavljala, cijeli život pred sobom.

U ovome se trenutku nije tako osjećao.

Život Wadea Laruea uništen je zbog jedne školske predstave. Odrastao je u malenom gradu u Maineu, gdje su se svi slagali u tome da je Wade talentiran za glumu. Bio je loš učenik i ništa bolji sportaš. Ali znao je pjevati i plesati, a što je najvažnije, imao je ono što je lokalni kritičar – nakon što je vidio Wadea, tada učenika drugog razreda srednje škole, u glavnoj ulozi Nathana Detroita u Momcima i djevojkama – nazvao nadnaravnim karizmom. Wade je imao ono nešto posebno, ono neopipljivo, što razdvaja lažne od pravih talenata.

Prije zadnjeg razreda srednje škole, gospodin Pearson, srednjoškolski redatelj, pozvao je Wadea u svoj ured da mu ispriča svoj neostvareni san. Gospodin Pearson je oduvijek želio režirati predstavu Čovjek iz La Manche, ali nikad, sve do sad, nije imao učenika koji bi se mogao nositi s ulogom Don Quijotea. Sad je prvi put to želio pokušati s Wadeom.

Ali u rujnu se gospodin Pearson odselio, a gospodin Arnett preuzeo ulogu redatelja. Održao je audicije – obična formalnost za Wadea Laruea – ali gospodin Arnett se prema njemu držao neprijateljski. Cijeli grad je bio šokiran kada je izabrao Kennyja Thomasa, totalnog antitalenta, da glumi Don Quijotea. Kennyjev je otac bio voditelj kladionice i šušalo se kako mu je gospodin Arnett dužan više od dvadeset tisuća dolara. Sami zaključite. Wadeu je ponuđena uloga brijača – samo jedna pjesma – pa ju je odbio.

Evo koliko je Wade bio naivan: mislio je da će njegovo odustajanje izazvati prosvjede građana. Svaka srednja škola ima svoje ljubimce: zgodnog vođu navale u ragbiju, kapetana košarkaške momčadi, školskog predsjednika, glavnog glumca u svim predstavama. Mislio je da će mještani održati prosvjedni skup zbog nepravde koja mu je nanesena. Ali nitko nije rekao ni riječi. U početku je Wade mislio da se plaše Kennyjeva oca zbog njegove moguće povezanosti s mafijom, ali istina je bila puno jednostavnija: nije ih bilo briga. A i zašto bi?

Tako je lako skrenuti na stranputicu. Granica je vrlo tanka. Samo je prekoračiš, makar na tren, i ponekad se jednostavno ne možeš vratiti. Tri tjedna kasnije, Wade Larue se napio, provalio u školu i uništio kulise za predstavu. Policija ga je uhvatila na djelu pa je isključen iz škole.

I tako je počelo njegovo propadanje.

Wade se počeo drogirati, preselio se u Boston kako bi preprodavao drogu, postao je paranoičan, počeo nositi pištolj. I evo gdje je završio; sjedio je na podiju kao poznati zločinac odgovoran za smrt osamnaestero ljudi.

Lica koja su ga sad gledala bila su mu poznata sa suđenja od prije petnaest godina. Wade je znao kako se većina tih ljudi zove. Za vrijeme suđenja piljili su u njega s kombinacijom boli i zbunjenosti, još omamljeni iznenadnim nesrećom. Wade je tada sve shvaćao, osjećao sućut. Sad, petnaest godina kasnije, pogledi upereni u njega bili su neprijateljski. Njihova bol i zbunjenost kristalizirali su se ljutnju i mržnju. Tijekom suđenja Wade Larue izbjegavao je njih poglede, ali više to ne čini. Držao je glavu uzdignutom. Gledao ih ravno u oči. Njegova sućut, njegovo razumijevanje gotovo je nes" zbog njihova nedostatka praštanja. Nikad nije nikoga želio ozlije Oni su to znali. Ispričao se. Platilo je visoku cijenu. Oni, te obit ipak su odabrali mržnju.

Neka idu k vragu.

Pokraj njega je Sandra Koval nastavila naširoko govoriti o ispr kama i praštanju, o novim počecima i promjenama, o shvaćanju ljudskoj potrebi da dobije drugu priliku. Larue ju je prestao sluša Ugledao je Grace Lawson kako sjedi pokraj Carla Vespe. Vjerojatno je trebao osjetiti užasan strah što uživo vidi Vespu, ali ne, sad je bio iznad toga. Kad su Wadea strpali u zatvor, gadno su ga tukli – prvo ljudi koji su radili za Vespu, zatim oni koji su se nadali steći Vespinu milost. To je uključivalo i čuvare. Nije bilo bijega od stalnoga straha Strah, poput smrada, postao je dijelom njega, njegovim svijetorr Možda je to moglo objasniti zašto je sad bio imun.

Larue je na kraju stekao prijatelje u Waldenu, ali zatvor nije mjesto na kojem se oplemenjuje karakter, usprkos onome što j Sandra Koval govorila publici. Zatvor te ogoli, liši sve čovječnosti ono što činiš kako bi preživio, nikad nije lijepo. Nema veze. Sad je bio vani. Sve je to ostalo u prošlosti. Treba krenuti dalje.

Ali ipak ne još.

U prostoriji je vladala neprirodna tišina, poput vakuuma, kao je netko isisao sav zrak iz nje. Obitelji su nepomično sjedile i ^.r što su čuli nije ih emocionalno dirnulo. Ali nije se osjećala enere: Bile su to prazne jedinke, slomljene i nemoćne. Oni mu nisu mogli nauditi. Ne više.

Bez upozorenja, Carl Vespa je ustao. Na trenutak, ne duži od sekunde, Sandra Koval se zbunila. Grace Lawson je također ustala. Wade Larue nije mogao shvatiti zašto su zajedno. To nije imalo smisla. Pitao se mijenja li to išta i hoće li uskoro upoznati Grace Lawson.

Je li to bilo važno?

Kad je Sandra Koval završila s izlaganjem, nagnula se prema njemu i šapnula: "Hajde, Wade. Možeš izaći na stražnja vrata."

Deset minuta kasnije, izašavši na ulice Manhattana, Wade Larue je bio slobodan prvi put nakon petnaest godina.

Piljio je u nebudere. Prvo odredište bio mu je Times Square. Tamo će biti bučno i puno ljudi – pravih, živih ljudi, ne zatvorenika. Larue nije želio samoću. Nije žudio za zelenom travom ili drvećem – mogao ih je vidjeti iz zatvorske ćelije oko Waldena. Želio je svjetla, zvukove i ljude, prave ljude, ne zatvorenike, i da, možda, društvo dobre (ili bolje zločeste) žene.

Ali to će morati pričekati. Wade Larue je pogledao na sat. Gotovo je kucnuo čas.

Krenuo je na zapad 43. ulicom. Još je bilo vremena da odustane. Bio je bolno blizu autobusnog kolodvora Port Authority. Mogao je uskočiti u autobus, bilo koji autobus, i negdje početi novi život. Mogao je promijeniti ime, možda malo i vanjski izgled i okušati se u nekom lokalnom kazalištu. Još je bio mlad. Još je imao dar. Još je imao nadnaravnu karizmu.

Uskoro, pomislio je.

Morao je prvo nešto raščistiti. Staviti to u prošlost. Kad su ga puštali, jedan od zatvorskih savjetnika održao mu je standardno predavanje o tome kako je to za njega ili novi početak ili loš završetak, sve ovisi o njemu. Savjetnik je bio u pravu. Danas će sve to ili spremati u prošlost ili će umrijeti. Wade je sumnjao da postoji nešto između.

Ispred sebe je ugledao crnu limuzinu. Prepoznao je čovjeka prekriženih ruku naslonjena na nju. Ta usta, te zbijene zube nitko ne bi mogao zaboraviti. On je prvi prije puno godina istukao Laruea. Želio je od njega saznati što se dogodilo te večeri Bostonskog masakra. Larue mu je rekao istinu: nije imao pojma.

Sad je znao. "Hej, Wade." "Cram."

Cram je otvorio vrata. Wade je sjeo na stražnje sjedište. Pet minuta kasnije vozili su se autocestom West Side prema mjestu na kojem će staviti točku na i. Eric Wu je gledao kako se limuzina približava kući Lawsono\

Krupan čovjek, nimalo nalik na vozača, izašao je iz vozila, privukao krajeve sakoa kako bi ga mogao zakopčati, i otvorio stražnja vrata. Grace Lavvson je izašla. Zaputila se prema prednjim vratima i osvrnuvši se i bez pozdrava. Krupni čovjek gledao ju je kako paket i ulazi u kuću. Tada se vratio u automobil i odvezao se.

Wu se pitao tko je taj krupni čovjek. Rečeno mu je da Gđa Lawson možda ima zaštitu. Prijetili su joj. Prijetili su njezinoj djeci. Krupni vozač nije radio u policiji. Wu je bio siguran u to. Ali i tako nije bio običan vozač.

Najbolje je biti oprezan.

Držeći se na dovoljnoj udaljenosti, Wu je počeo kružiti oko ku. Dan je bio vedar, drveće prepuno lišća. Bilo je mnogo mjesta g. se mogao sakriti. Wu nije imao dalekozor – on bi mu olakšao posao – ali to nije bilo važno. Za nekoliko

minuta primijetio je još jedn r čovjeka stacioniranog pokraj garaže. Wu se polako prikradao. Čovjek je preko voki-tokija razgovarao s nekim. Wu je slušao. Ulovio samo djeliće razgovora, ali i to je bilo dovoljno. Netko je bio i u kući. Vjerojatno još jedan s druge strane ulice.

To nije bilo dobro.

Wu je mogao s njima izaći na kraj. Znao je to. Ali morao bi brzo napasti. Prvo bi morao točno znati gdje se nalazi treći čovjek. Jednog će srediti rukama, drugog oružjem. Kuću će morati napasti najuriš. Posve izvedivo. Bit će puno mrtvih. Postojala je opasnost da uspiju upozoriti čovjeka unutra, ali je svejedno bilo izvedivo.

Wu je pogledao na sat. Dvadeset do tri.

Zaobilazno je krenuo prema ulici kada su se otvorila stražnja vrata kuće Lavvsonovih. Grace je izašla. Nosila je kovčeg. Wu je stao i gledao. Stavila je kovčeg u prtljažnik, zatim se vratila u kuću.

Izašla je s još jednim kovčegom i paketom – istim onim, vidio je, koji jeuzela s prednjih vrata.

Wu se požurio prema automobilu koji je koristio – da ironija bude veća, bio je to njezin Ford Windstar, premda je promijenio registracijske pločice kod trgovačkog centra Palisades i zalijepio nekoliko naljepnica, kako nitko ne bi obraćao pažnju na pločice. Ljudi su se bolje sjećali naljepnica nego registracijskih pločica, čak i marki automobila. Na jednoj je pisalo kako je on ponosni otac odličnog učenika. Druga je bila posvećena New York Knicksima i na njoj je pisalo: JEDNA EKIPA, JEDAN NEW YORK.

Grace Lawson je sjela za upravljač i uključila motor. Dobro, pomislio je Wu. Bit će je lakše zgrabiti kada se negdje zaustavi. Dobio je vrlo jasne naputke. Saznaj koliko zna. Riješi se tijela. Stavio je mjenjač u brzinu, ali je nogu držao na kočnici. Htio je vidjeti hoće li je netko pratiti. Nitko nije krenuo za njom. Wu se držao na udaljenosti.

Nitko ju nije pratio.

Pretpostavio je da su ljudi dobili zapovijed da štite kuću, a ne nju. Wu se pitao što će joj kovčezi, kamo se zaputila i koliko bi to putovanje moglo potrajati. Iznenadio se kad je krenula malim pokrajnjim ulicama. Još više se iznenadio kad se zaustavila blizu školskog dvorišta.

Naravno. Bila su skoro tri sata. Išla je po djecu u školu.

Opet se pitao zašto je uzela kovčege. Je li kanila pokupiti djecu i otići na put? Ako je tako, možda je krenula nekamo daleko. Može proći nekoliko sati prije nego što se zaustavi.

Wu nije želio čekati nekoliko sati.

S druge strane, možda se vrati kući, natrag pod zaštitu one dvojice izvan kuće i onoga unutra. Ni to nije bilo dobro. Imao bi iste probleme kao i prije, samo što bi sad bila umiješana i djeca. Wu nije bio ni krvožedan ni sentimentaln.

Bio je pragmatičan. Zgrabiti ženu čiji je muž nestao, moglo je izazvati sumnju pa čak i angažiranje policije, ali ako se tome doda nekoliko mrtvih tijela, možda i dvoje mrtve djece, tada se privlači prevelika pažnja.

Ne, shvatio je Wu. Bilo bi najbolje kad bi tu i smjesta zgrabio Grace Lawson. Prije nego što djeca izađu iz školskog dvorišta.

Nije mu preostalo puno vremena.

Mame su se počele okupljati i družiti, ali Grace Lavvson je osta u svojem automobilu. Činilo se da nešto čita. Bilo j# 14:50. Wuuj preostalo deset minuta. Tad se sjetio ranije prijetnje. Rekli su će joj oteti djecu. Ako je tako, bilo je moguće da je netko motr i školu.

Morao je brzo provjeriti.

Nije mu trebalo dugo. Kombije bio parkiran blok dalje, na kr. slijepe ulice. Tako očito. Wu je pomislio kako ih najvjerojatn ima još. Brzo je pogledao naokolo, ali nije ništa vidio. Ionako više nije imao vremena. Morao je napasti. Nastava će biti gotova za ps. minuta. Sve će se višestruko zakomplicirati kad se djeca pojave.

Wu je sad imao tamnu kosu. Nosio je naočale zlatnih okvira. Bi je odjeven u komotnu sportsku odjeću. Pokušavao je ostaviti dojar plahosti dok je išao prema kombiju. Ogledavao se oko sebe kao ci. se izgubio. Otišao je ravno prema stražnjim vratima i upravo ih st spremao otvoriti, kad je ćelavi muškarac znojna čela provirio van.

"Što hoćeš, stari?"

Čovjek je bio odjeven u plavu trenirku od velura. Ispod jakne nije imao košulju, samo vrlo maljava prsa. Bio je krupan i osoran. Wu je ispružio desnu ruku i njome uhvatio čovjeka za zatiljak. Munjevito mu je privukao glavu i zabio lijevi lakat u čovjekovu Adamovu jabučicu. Njegovo grlo se jednostavno smrskalo. Cijeli grkljan je pukao poput suhe grančice. Čovjek se skljkao, dok mu se tijelo trzalo poput ribe na suhom. Wu ga je gurnuo dublje u kombi i ušao za njim.

Unutra je pronašao isti onakav voki-toki, dalekozor, pištolj. Zadje-nuo je oružje za pas. Čovjek se i dalje trzao. Neće još dugo živjeti.

Ostale su još tri minute do zvona.

Wu je požurio van zaključavši vrata kombija za sobom. Vratio se u ulicu u kojoj je bila parkirana Grace Lavvson. Majke su se postrojile uz ogradu u iščekivanju svoje djece. Grace Lavvson je stajala sama pokraj svojeg automobila. To je bilo dobro.

Wu je krenuo prema njoj.

S druge strane školskog dvorišta, Charlene Swain je razmišljala o lančanim reakcijama i kockama domina koje se ruše.

Što bi bilo da ona i Mike nisu imali problema. Da ona nije počela izvoditi onaj perverzni ples za Freddyja Sykesa.

Da nije pogledala kroz prozor kad je Eric Wu bio tamo.

Da nije otvorila tajnu kutijicu za ključeve i pozvala policiju.

Ali u ovome trenutku, dok je hodala školskim dvorištem, domino kocke kao da su se i dalje rušile: da se Mike nije probudio, da nije inzistirao da se ona pobrine za djecu, da je Perlmutter nije pitao za Jacka Lawsona, Charlaine Swain ne bi sad gledala u smjeru Grace Lawson.

Ali Mike je inzistirao. Podsjetio ju je kako je potrebna djeci. Zato je sada bila tu. Došla je pokupiti Claya iz škole. I Perlmutter je doista pitao Charlaine poznaje li Jacka Lawsona. Zato, kad je Charlaine stigla pred školu, bilo je prirodno, ako ne i neizbježno, što je počela tražiti uokolo ne bi li ugledala suprugu tog čovjeka.

Zbog toga je Charlaine gledala Grace Lawson.

Čak je došla u iskušenje da joj se obrati – zar to nije bio dio razloga zbog kojega je pristala pokupiti Claya iz škole? – ali onda je vidjela kako Grace uzima mobilni i razgovara s nekim. Charlaine se odlučila držati po strani.

"Bok, Charlaine."

Jedna žena, popularna brbljava mama, koja nikad prije nije posvećivala pozornost Charlaine, sad je stajala ispred nje s izrazom hinjene zabrinutosti. Novine nisu spomenule Mikeovo ime, samo pucnjavu, ali u malim gradovima glasine se brzo šire.

"Čula sam za Mikea. Kako mu je?"

"Dobro."

"Što se dogodilo?"

Jedna žena joj je prišla zdesna. Još su se dvije pridružile, a zatim još dvije. Dolazile su sa svih strana, te nadiruće majke, stajale su joj na putu i gotovo zaklanjale pogled.

Ali ne sasvim.

Na trenutak se Charlaine nije mogla pomaknuti. Stala je kao ukopana kad je vidjela kako se on približava Grace Lawson.

Promijenio je vanjštinu. Imao je naočale. Kosa mu više nije bila plava. Ali nije bilo sumnje. Bio je to onaj isti čovjek.

Bio je to Eric Wu.

Na više od tridesetak metara udaljenosti, Charlaine je osjetila _ drhtaj kad je Wu spustio ruku na rame Grace Lawson. Vidjela je kako se nagnuo i šapnuo joj nešto na uho.

Onda je primijetila kako se cijelo tijelo Grace Lawson ukočilo

Grace se pitala tko je Azijac koji ide prema njoj.

Pretpostavila je da će samo proći pokraj nje. Bio je premlad da bude roditelj. Grace je poznavala većinu učitelja. On nije bio jedar, od njih. Najvjerojatnije je bio novi student na praksi. Da, zacijele je tako. Zapravo i nije obratila previše pozornosti na njega. Njezine misli bile su zaokupljene drugim stvarima.

Spakirala je dovoljno odjeće za nekoliko dana. Grace je imala rođaka koji živi nedaleko od Penn Statea, točno u srcu Pennsylvanije. Možda se odveze onamo. Grace ga nije unaprijed nazvala. Nije željela ostavljati tragove.

Nakon što je pobacala odjeću u kovčege, zatvorila je vrata svoje spavaće sobe. Uzela je mali pištolj koji joj je dao Cram i položila ga na postelju. Dugo ga je samo gledala. Uvijek je gorljivo bila protiv oružja. Poput većine racionalnih ljudi, bojala se kakve bi posljedice moglo imati držanje oružja u kući. Ali Cram joj je jučer jezgrovito objasnio: zar nisu prijetili njezinoj djeci?

Dovoljno dobar argument.

Grace je omotala najlonsku futrolu oko gležnja zdrave noge. Žuljala ju je i nije se osjećala ugodno. Odjenula je traperice nešto širih nogavica. Pištolj je bio pokriven, ali je ostalo još slobodnog prostora. Vidjela se mala izbočina, kao da nosi čizmu.

Zgrabila je stvari Boba Dodda iz New Hampshire Posta i odvezla se u školu. Preostalo joj je nekoliko minuta pa je ostala u automobilu i počela ih pregledavati. Grace zapravo nije znala što traži. U kutiji je bilo puno sitnica s njegova radnog stola – mala američka zastava, šalica za kavu, pečat s njegovom adresom, mali pritiskivač za papir. Bilo je tu i kemijskih olovaka, drvenih olovaka, gumica, spajalica, korektor, čavlića, samoljepivih papirića za poruke, klamerica.

Grace to nije zanimalo; željela je što prije doći do dokumenata, ali ih je bilo vrlo malo. Dodd je zasigurno sav posao obavljao na kompjuteru. Pronašla je nekoliko disketa, sve neobilježene. Možda na njima pronađe kakav trag. Provjerit će kada se dokopa kompjutera.

Jedini tekstovi koje je pronašla bili su isječci iz novina, članci Boba Dodda. Grace ih je letimice pregledala. Cora je bila u pravu. Njegove su priče uglavnom bile sitna razotkrivanja. Ljudi su se javljali s pritužbama. Bob Dodd bi ih istražio. To nisu bile stvari zbog kojih bi netko izgubio život, ali tko zna? Male stvari znaju nekad postati bitne.

Upravo je htjela odustati – zapravo, već je odustala – kad je na dnu pronašla fotografiju s radnog stola. Bila je okrenuta poledinom prema gore. Više iz radoznalosti nego zbog čega drugog, okrenula ju je i pogledala. Bila je to tipična fotografija s odmora. Bob Dodd i njegova žena Jillian stajali su na plaži, oboje se smijući svojim sjajnim bijelim osmijesima, oboje odjeveni u havajske kušulje. Jillian je imala crvenu kosu. Oči su joj bile široko razmaknute. Grace je iznenada shvatila upletenost Boba Dodda u cijelu priču. To nije imalo nikakve veze s činjenicom da je bio novinar.

Njegova žena, Jillian Dodd, bila je Sheila Lambert.

Grace je zatvorila oči i protrljala hrbat nosa. Zatim je sve oprezno vratila u kutiju. Stavila ju je na stražnje sjedalo i izašla iz automobila. Trebalo joj je vremena da razmisli i sve poveže.

Četvero članova Allavva – sve se vrtjelo oko njih. Grace je sada znala da je Sheila Lambert ostala u zemlji. Promijenila je identitet i udala se. Jack je pobjegao u seoce u Francuskoj. Shane Ahvorth je ili mrtav ili na nepoznatom mjestu – možda, kako je sugerirala njegova majka, pomaže sirotinji u Meksiku. Geri Duncan je ubijena.

Grace je pogledala na sat. Zvono će se oglasiti za nekoliko minuta. Osjetila je vibracije mobitela za pojasom. "Halo?" "Gospođo Lawson, ovdje kapetan Perlmutter." "Da, kapetane, kako vam mogu pomoći?" "Morao bih vam postaviti nekoliko pitanja." "Upravo sam došla po djecu u školu."

"Možda bi vam bilo zgodno da svratim do vaše kuće? Možemo se tamo naći."

"Djeca će izaći iz škole za dvije minute. Ja ću svratiti do postaje " Osjećaj olakšanja prostrujao je njome. Ta glupa ideja da pobjegne u Pennsylvaniju – možda je pretjerivala.

Bila je glupa. Možda je Perlmutter nešto znao. Možda joj n pokon povjeruje kad mu ispriča sve što zna o fotografiji. "Je li to u redu?"

"Da, sasvim. Čekat ću vas ovdje."

Istog trenutka kad je Grace isključila mobitel, osjetila je ruku na ramenu. Okrenula se. Bila je to ruka mladog Azijca. Nagnuo je glavu prema njezinu uhu.

"Ja sam oteo vašega muža", šapnuo je.

"Charlaine? Jesi li dobro?"

Bila je to popularna brbljava mama. Charlaine ju je ignorirala. Hajde, Charlaine, misli.

Pitala se što bi učinila glupava junakinja? Ona je tako radila u prošlosti – razmislila bi što bi ta jadnica učinila, a onda bi napravila suprotno.

Hajde, hajde misli...

Charlaine se borila s gotovo paralizirajućim strahom. Nije očekivala da će ikad više vidjeti tog čovjeka. Za Ericom Wuom su izdali potjernicu. On je nastrijelio Mikea. Napao je Freddyja i držao ga zatočenog. Policija je imala njegove otiske prstiju. Znali su tko je on. Vratit će ga u zatvor. Što onda tu radi?

Kakve to ima veze, Charlaine? Učini nešto.

Odgovor je bio očit: pozovi policiju.

Rukom je posegnula u torbicu i izvukla Motorolu. Ostale majke su još lajale poput malih pasa. Charlaine je otvorila poklopac telefona.

Baterija je bila prazna.

Tipično, a ipak logično. Koristila se njime za vrijeme potjere. Bio je uključen od onda. Telefon je bio dvije godine star. Prokletnik je stalno crkavao. Bacila je pogled preko školskog dvorišta. Eric Wu je razgovarao s Grace Lawson. Oboje su se počeli udaljavati.

Ista žena ju je pitala: "Nešto se dogodilo, Charlaine?"

"Trebam ti tvoj mobitel", odgovorila je. "Smjesta!"

Grace je samo piljila u tog čovjeka.

"Ako tiho pođete sa mnom, odvest ću vas vašem mužu. Vidjet ćete ga. Vratit ćete se za jedan sat. Ali školsko zvono će zazvoniti za jednu minutu. Ako ne pođete sa mnom, izvadit ću pištolj. Ustrijelit ću vašu djecu. Pucat ću nasumce u drugu djecu. Shvaćate li što vam govorim?"

Grace nije mogla progovoriti.

"Nemate puno vremena."

"Poći ću s vama", smogla je snage reći.

"Vi ćete voziti. Samo mirno krenite sa mnom. Molim vas, nemojte pogriješiti i pokušati nekome davati znakove. Ubit ću tu osobu. Shvaćate li?"

"Da."

"Možda se pitate što je s čovjekom koji vas čuva", nastavio je. "Uvjeravam vas, on nam neće smetati."

"Tko ste vi?" pitala je Grace.

"Zvono samo što nije zazvonilo." Pogledao je u stranu s laganim osmijehom na usnama. "Želite li da budem ovdje kad vaša djeca izađu?"

Vrišti, pomislila je Grace. Vrišti poput luđakinje i potrči. Ali vidjela je izbočinu njegova pištolja. Vidjela je muškarčeve oči. On nije blefirao. Mislio je ozbiljno. Doista bi ubio nekoga.

Osim toga, držao je u zatočeništvu njezina muža.

Zaputili su se, rame uz rame, prema njezinu automobilu, poput prijatelja. Grace je bacala grozničave poglede na školsko dvorište. Ugledala je Ćoru. Cora ju je zbunjeno pogledala. Grace nije željela riskirati. Odvratila je pogled. Grace je nastavila hodati. Stigli su do njezina automobila. Upravo je otključala vrata kad se začulo zvono.

Brbljava je žena kopala po torbici. "Imamo grozan tarifni paket. Hal je ponekad tako škrt. Minute nam iszure već prvi tjedan, a onda ostatak mjeseca moramo paziti."

Charlaine je pogledala u druga lica. Nije željela izazvati paniku pa je mirno rekla: "Molim vas, može li mi itko od vas posuditi telefon?"

Nije skidala pogled s Wua i Lavvsonice. Sad su već bili s druge strane ceste pokraj Graceina automobila. Vidjela je kako ga Grace otključava daljinskim upravljačem. Grace je stajala pokraj vozačkih vrata. Wu je bio pokraj suvozačkih. Grace Lavvson nije pokušala pobjeći. Nije joj mogla vidjeti lice, ali nije djelovala kao da je netko prisiljava.

Začulo se zvono.

Sve su se majke okrenule prema vratima, uvjetovani Pavlovljev refleks, očekujući izlazak djece.

"Izvoli, Charlaine."

Jedna od majki, očiju prikovanih za školska vrata, pružila je Charlaine svoj mobitel. Charlaine se savladala da joj ga ne istragne iz ruke. Upravo ga je stavljala na uho kad je još jedanput pogledala Grace i Wua. Smrzla se.

Wu je gledao ravno u nju.

Kad je Wu opet ugledao onu ženu, posegnuo je za pištoljem. Upucat će je. Ovdje i sada. Pred svima.

Wu nije bio praznovjeran čovjek. Shvaćao je kako je vjerojatnost da će ona biti tu velika. Imala je djecu. Živjela je u tom kraju kao i ostalih dvjesto–tristo majki. Logično je da je ona jedna od njih.

Ali ipak ju je želio ubiti.

Gledajući to sa stajališta praznovjerja, ubit će demona.

Što se tiče praktične strane, spriječit će je da pozove policiju. Također će izazvati paniku koja će mu omogućiti bijeg. Ako je nastrijeli, svi će potrčati prema ženi na tlu. Bila bi to odlična diverzija.

Ali postojao je problem.

Prvo, ona je bila udaljena najmanje trideset metara. Eric Wu je dobro znao u čemu je jak, a u čemu nije. Kad se radilo o borbi rukama, nije mu bilo ravna. U rukovanju pištoljem bio je prosječan. Možda je samo rani ili, što je još gore, promaši. Da, nastat će panika, ali bez tijela na tlu možda neće stvoriti diverziju kakvu želi.

Njegov stvarni cilj – razlog zbog kojega je došao – bila je Grace Lawson. Sad ju je imao. Slušala je što joj govori. Bila je poslušna jer je i dalje gajila nadu kako njezina obitelj može ovo preživjeti. Dok je tako stajala izvan njegova dosega, kad bi ga vidjela kako puca, postojala je mogućnost da je obuzme panika i da pokuša pobjeći.

"Ulazi", rekao je.

Grace Lawson je otvorila svoja vrata. Eric Wu je netremice gledao ženu s druge strane školskog dvorišta. Kad su im se pogledi sreli, polako je pokazao na svoj struk i odmahnuo glavom. Želio je da ona shvati. Već ga je jednom naljutila i on je pucao. Učinit će +o opet.

Čekao je sve dok žena nije spustila telefon. Još je držeći na oku, Wu je ušao u automobil. Krenuli su i nestali u smjeru ceste Morningside.

Perlmutter je sjedio nasuprot Scottu Duncanu. Bili su u njegovu uredu u policijskoj postaji. Klima–uređaj je bio u kvaru. Deseci policajaca u punoj uniformi cijeli dan bez klime – mjesto je počelo zaudarati.

"Znači, dobili ste dopust od državnog tužiteljstva", rekao je Perlmutter.

"Tako je", odgovorio je Duncan. "Trenutno radim privatno."

"Aha. A vaš klijent je angažirao Indiru Khariwalla – točnije, vi ste u ime klijenta angažirali gospođicu Khariwalla."

"Neću to ni potvrditi ni poreći."

"I nećete mi reći je li vaš klijent tražio da se Jack Lawson slijedi ili zašto je to tražio?" 9

"Točno."

Perlmutter je raširio ruke. "Sto zapravo želite, gospodine Duncan?"

"Želim znati što ste saznali o nestanku Jacka Lawsons."

Perlmutter se nasmijao. "U redu, da vidim jesam li dobro shvatio. Ja bih vam trebao reći sve što znam u vezi s istragom slučaja ubojstva i nestale osobe, premda je vaš klijent najvjerojatnije u to upleten. Vi mi, s druge strane, nećete reći ništa. Jesam li nešto izostavio?"

"Ne, nije tako."

"Onda me prosvijetlite."

"Ovo nema nikakve veze s mojim klijentom." Duncan je prebacio gležanj preko koljena druge noge. "Osobno sam upleten u slučaj Lawson."

"Molim?"

"Gospođa Lawson vam je pokazala fotografiju." "Da, sjećam se."

"Djevojka s prekriženim licem", rekao je, "bila je moja sestra."

Perlmutter se naslonio i tiho zazviždao. "Možda biste trebali početi iz početka."

"To je duga priča."

"Lagao bih kada bih rekao da imam cijeli dan na raspolaganju."

Kao dokaz tomu, vrata su se iznenada otvorila. Daley je gurnuo glavu u prostoriju.

"Linija dva."

"Tko je?"

"Charlaine Swain. Kaže kako je upravo vidjela Erica Wua pokraj školskog dvorišta."

Carl Vespa je netremice gledao sliku.

Grace ju je naslikala. Imao je osam njezinih radova, pa ipak ga se ovaj najviše dojmio. Slutio je daje to prikaz posljednjih trenutaka Ryanova života. Graceino sjećanje na tu večer bilo je maglovito. Nije željela da to zvuči umišljeno, ali ova vizija – ta naizgled obična slika mladića na rubu košmara – ukazala joj se u umjetničkom transu. Grace Lawson je tvrdila da je sanjala tu večer. Njezina sjećanja su živjela jedino u snovima.

Vespa se pitao je li doista tako.

Njegov dom se nalazio u Englewoodu u New Jerseyju. Nekada su u tom bloku živjele stare bogate obitelji. Sad je na kraju ulice živio Eddie Murphy. Dvije kuće dalje napadač New Jersey Netsa. Vespino imanje, nekoć u posjedu Vanderbiltovih, bilo je golemo i odijeljeno od ostalih. 1988. njegova žena, Sharon, dala je srušiti kamenu građevinu s kraja 19. stoljeća i na njezinu mjestu sagraditi ono što se smatralo modernim. S godinama kuća nije dobila na privlačnosti. Izgledala je poput gomile nasumce poslaganih staklenih kocki.

Bilo je previše prozora. U kući je ljeti bilo apsurdno vruće. Izgledala je poput prokletog staklenika, a i čovjek se u njoj tako i osjećao.

Više nije bilo ni Sharon. Nakon razvoda nije željela tu kuću. Zapravo nije mnogo tražila od njega. Vespa ju nije pokušao spriječiti da ode. Jedino što ih je povezivalo bio je Ryan, naročito nakon smrti. Takvi odnosi nikad nisu zdravi.

Vespa je na monitoru sigurnosne kamere pogledao kolni prilaz. Limuzina se približavala.

On i Sharon željeli su još djece, ali nije im bilo suđeno. Vespa je imao premalo spermatozoida. Naravno da to nikome nije rekao, već je suptilno davao do znanja kako je kriva Sharon. Grozno je to sada priznati, ali Vespa je vjerovao da su imali još djece, da je Ryan imao barem još jednog brata ili sestru, njihova tragedija možda ne bi bila manja, ali bi je bilo lakše podnositi. Problem s tragedijama je što se nakon njih mora živjeti dalje. Nema izbora. Koliko god to željeli, ne možete samo skrenuti s ceste i čekati da prođe. Ako imate još djece, shvatite to odmah. Vaš život je možda gotov, ali se dižete iz kreveta zbog drugih.

Jednostavno rečeno, on se više nije imao zbog koga dizati iz kreveta.

Vespa je izašao iz kuće i gledao kako se automobil zaustavlja. Cram je izašao prvi s mobitelom prilijepljenim na uhu. Wade Larue ga je slijedio. Larue nije izgledao uplašeno. Djelovao je čudno spokojno dok je promatrao raskošan okoliš. Cram je nešto promrmljao Larueu – Vespa nije mogao čuti što – i krenuo uza stube. W Larue je odšetao dalje kao da je na izletu.

"Imamo problem", rekao je Cram.

Vespa je čekao, prateći pogledom Wadea Laruea.

"Richie se ne javlja na voki-toki."

"Gdje se nalazi?"

"U kombiju blizu škole."

"Gdje je Grace?"

"Ne znamo."

Vespa je pogledao Crama.

"Bila su tri sata. Znamo daje otišla pokupiti Emmu i Maxa. Richie ju je trebao odande slijediti. Znamo da je došla do škole. Richie jt to javio. Otada ništa."

"Jesi li poslao nekoga onamo?"

"Simon je pošao provjeriti kombi."

"I?"

"Još je tamo, parkiran na istom mjestu. Ali sad je sve puno policije."

"Što je s djecom?"

"Još ne znamo. Simon misli da ih je vidio u školskom dvorištu, ali se ne želi previše približavati zbog policije."

Vespa je stisnuo šake. "Moramo pronaći Grace."

Cram je šutio.

"Što je?"

Cram je slegnuo ramenima. "Mislim da griješite, to je sve."

Obojica su zašutjela nakon toga. Stajali su i gledali Wadea Laruea. Šetao je vrtom i pušio. S vrha imanja pružao se prekrasan pogled na most Georgea Washingtona, a iza njega na udaljene obrise Manhattana. Odavde su Vespa i Cram gledali kako kao iz Hada kulja dim kada su se srušili neboderi. Vespa je poznavao Crama trideset osam godina. Cram je bio najveći stručnjak u rukovanju nožem i pištoljem kojega je Vespa ikad vidio. Strašio je ljude već svojim pogledom. Najveći ološ, najagresivniji psihopati molili su za milost prije nego što bi ih Cram uopće pipnuo. Ali toga dana, dok su u tišini stajali u vrtu i gledali dim koji nikako da se razide, Vespa je vidio kako se čak i Cram slomio i zaplakao.

Pogledali su Wadea Laruea.

"Jesi li uopće razgovarao s njim?" pitao je Vespa.

Cram je odmahnuo glavom. "Ni riječi."

"Doima se prilično mirnim."

Cram nije komentirao. Vespa se zaputio prema Larueu. Cram je ostao stajati na mjestu. Larue se nije okrenuo. Vespa se zaustavio nekoliko metara iza njega i rekao: "Želio si me vidjeti?"

Larue je i dalje gledao u most. "Prekrasan pogled", rekao je.

"Nisi došao ovamo kako bi se divio pogledu."

Larue je slegnuo ramenima. "To ne znači da ne smijem."

Vespa je čekao. Wade Larue se nije okrenuo. "Priznao si."

"Jesam."

"Jesi li bio iskren?" pitao je Vespa. "Tada? Nisam." "Što znači – tada?"

"Želite znati jesam li ja ispalio ta dva hica one večeri." Wade Larue se napokon potpuno okrenuo prema Vespi. "Zašto?"

"Želim znati jesi li ti ubio moje dijete."

"U svakom slučaju, nisam ga ustrijelio."

"Znaš na što mislim."

"Smijem li vas nešto pitati?"

Vespa je čekao.

"Radite li ovo zbog sebe ili zbog vašeg sina?" Vespa je razmislio o tome. "Ne radim to zbog sebe." "Onda zbog sina?"

"On je mrtav. Njemu ne mogu pomoći." "Zašto onda?" "Nije važno."

"Meni jest. Ako nije zbog vas ili vašega sina, zašto i dalje žudite za osvetom?"

"To se mora učiniti."

Larue je kimnuo.

"Svijetu je potrebna ravnoteža", nastavio je Vespa "Yin i yang?"

"Tako nekako. Osamnaestero ljudi je umrlo. Netko mora p titi."

"Jer će se inače u svijetu poremetiti ravnoteža?" "Da."

Larue je izvadio kutiju cigareta. Ponudio je Vespu. Vespa odmahnuo glavom.

"Jesi li ti pucao one večeri?" pitao je Vespa.

"Jesam."

Tada je Vespa puknuo. Takav mu je bio temperament. Bio u stanju u tren oka nekontrolirano pobjesnjeti. Poput žive ko se vrtoglavom brzinom penje u termometru, kako su prikazivali crtićima, tako bi njemu skočio adrenalin. Udario je šakom Laruea posred lica. Larue je s treskom pao na leđa. Pridigao se držeći ruku na nosu. Bilo je krvi. Larue se nasmijao Vespi. "Je li vam to vratilo ravnotežu?"

Vespa je teško disao. "Od nečega treba početi."

"Yin i yang", rekao je Larue. "Sviđa mi se ta teorija." Obrisao je lice podlakticom. "A taj univerzalni čin uspostavljanja ravnoteže, proteže li se on i na druge naraštaje?"

"Što to, k vragu, znači?"

Larue se nasmijao. Zubi su mu bili krvavi. "Mislim da znate." "Ubit ću te. Ti to znaš."

"Zato što sam napravio nešto loše? Zato što moram za to platiti?"

"Da."

Larue se digao na noge. "A što je s vama, gospodine Vespa?"

Vespa je stisnuo šake, ali se dotok adrenalina usporavao.

"Vi ste činili zlo. Jeste li platili zbog toga?" Larue je nagnuo glavu. "Ili je vaš sin platio umjesto vas?"

Vespa je žestoko udario Laruea u trbuh. Larue se presavio. Vespa ga je udario u glavu. Larue je ponovno pao. Vespa ga je šutnuo u lice. Larue je sada ležao na leđima. Vespa mu je prišao bliže. Krv je kapala iz Larueovih usta, ali on se i dalje smješкао. Jedine suze bile su one na Vespinu licu, ne na Larueovu.

"Čemu se smiješ?"

"I ja sam bio poput vas. Čeznuo sam za osvetom." "Zbog čega?"

"Zbog toga što sam bio zatvoren u ćeliju."

"Sam si za to kriv."

Larue se uspravio. "I da i ne."

Vespa se povukao korak natrag. Osvrnuo se. Cram je stajao potpuno mirno i gledao. "Rekao si da želiš razgovarati sa mnom."

"Prvo ću pričekati da me istučete."

"Reci mi zašto si zvao?"

Wade Larue je sjeo i provjerio ima li još krvi u ustima. Gotovo da je bio sretan kada je vidio da ima. "Želio sam osvetu. Ne mogu vam opisati koliko. Ali sada, danas kad sam izašao, kada sam se iznenada našao na slobodi... više je ne želim. Proveo sam petnaest godina u zatvoru i odslužio sam svoju kaznu. Ali, vi ćete sa svojom živjeti cijeli život, zar ne, gospodine Vespa?"

"Što želiš?"

Larue je ustao. Prišao je Vespi. "Vi strahovito patite." Glas mu je sada bio tih, nježan poput milovanja. "Želim da sve znate, gospodine Vespa. Želim da saznate istinu. Ovo mora prestati. Danas. Na ovaj ili na onaj način. Želim živjeti svoj život. Ne želim se stalno osvrutati preko ramena. Zato ću vam reći što znam. Sve ću vam reći. Tad ćete moći odlučiti što morate učiniti."

"Mislio sam da si rekao da si ti ispalio one hlice."

Larue je ignorirao njegove riječi. "Sjećate li se poručnika Gordona MacKenzieja?"

Pitanje je iznenadilo Vespu. "Zaštitara. Naravno."

"Posjetio me u zatvoru."

"Kad?"

"Prije tri mjeseca." "Zašto?"

Larue se nasmijao. "Valjda zbog ravnoteže. Želio je ispraviti neke stvari. Vi to zovete Yin i yang. MacKénzie je to nazvao Bogom."

"Ne shvaćam."

"Gordon MacKenzie je umirao." Larue je stavio ruku na Vespino rame. "Zbog toga je prije smrti želio priznati svoje grijehе."

PIŠTOLJ JE BIO U GRACEINOJ FUTROLI NA GLEŽNJU.

Upalila je motor. Azijac je sjeo pokraj nje. "Kreni ravno, a on skreni lijevo."

Grace je naravno bila prestrašena, ali je također osjećala neki ču ni mir. Kao kad se nađeš u centru oluje gdje je sve mirno. Napokon se nešto pokrenulo. Postojala je mogućnost da pronađe odgovor Pokušavala je odrediti što je prioritetno u ovome trenutku.

Prvo: treba ga udaljiti od djece.

To je najvažnije. Emma i Max će biti u redu. Učitelji su ostaja vani sve dok roditelji ne bi pokupili svu djecu. Kad vide da je nema. nestrpljivo će uzdahnuti i odvesti djecu u ured. Ona stara nadžak-baba tajnica, gospođa Dinsmont, zlurado će cokatati jezikom zbog majke koja zanemaruje svoju djecu pa je ona moraju čekati. Prije šest mjeseci Grace je zbog radova na cesti zapela u prometu i zakasnila. Razdirao ju je osjećaj krivnje dok je zamišljala kako je Ma čeka poput Olivera Twista, ali kad je napokon stigla, on je sjedio l školskom uredu i bojio sliku dinosaura. Želio je još ostati.

Škola se više nije vidjela. "Skreni desno."

Grace je poslušala.

Njezin otmičar, nazovimo ga tako, rekao je da će je odvesti Jacku Nije znala je li to istina, ali je pretpostavljala da ne laže. Znala je. naravno, da on to ne radi zato što je čovjek dobar. Upozorili su je. Previše im se približila. On je bio opasan – nije morala vidjeti njego\ pištolj za pojasom kako bi to shvatila. Oko

njega se širio nekakav elektricitet, gotovo se čulo pucketanje, i jednostavno ste znali da za sobom ostavlja pustoš.

Ali Grace je očajnički morala saznati kamo ovo vodi. U futroli je imala pištolj. Ako ne izgubi živce, ako bude oprezna, možda ga uspije iznenaditi. I to je bilo nešto. Zato će zasad biti poslušna. Zapravo i nije imala izbora.

Brinulo ju je kako će izvući pištolj iz futrole. Hoće li pištolj lagano izaći? Hoće li doista opaliti kad ona pritisne obarač? Je li bilo dovoljno samo naciljati i pucati? Čak i kad bi ga uspjela na vrijeme izvući iz futrole – što nije baš vjerojatno s obzirom na to kako je ovaj čovjek gleda – što onda? Uperit će ga u njega i zahtijevati da je odvede Jacku?

Nije mogla zamisliti da će to upaliti.

Također ga nije mogla samo tako upucati. Nisu je više mučili etički razlozi ili pitanje hoće li biti dovoljno hrabra da povuče obarač. On, ovaj čovjek, možda je bio njezina jedina veza s Jackom. Ako ga ubije, što onda? Uništiti će svoju jedinu pravu vezu, možda svoju jedinu priliku da pronađe Jacka.

Bolje je čekati i pustiti da se situacija sama po sebi razvija. Kao da ima drugog izbora.

"Tko ste vi?" pitala je Grace.

Lice mu je bilo poput kamena. Zgrabio je njezinu torbicu i ispraznio sadržaj na svoje krilo. Pažljivo je pregledao svaku stvar, a zatim je bacio na stražnje sjedalo. Pronašao je njezin mobitel, skinuo bateriju i njega bacio iza sebe.

Nastavila ga je zasipati pitanjima – Gdje je moj muž? Što želite od nas? – ali on ju je nastavio ignorirati. Kad su se zaustavili na semaforu, čovjek je učinio nešto neočekivano.

Položio je ruku na njezino bolesno koljeno.

"Noga ti je ozlijeđena", rekao je.

Grace nije bila sigurna što da kaže. Njegov je dodir bio lagan poput pera. A onda ju je bez upozorenja stisnuo željeznim pandžama. Potkopale su joj se pod čašicu koljena. Grace je poskočila. Vrhovi njegovih prstiju nestali su u udubini gdje se koljeno spaja s goljeničnom kosti. Bol je bila tako iznenadna, tako jaka, da Grace nije mogla čak ni vrisnuti. Zgrabila je njegove prste, pokušala ih odvojiti od svojega koljena, ali njegovi prsti nisu se pomaknuli ni za milimetar. Ruka mu je bila teška poput betonskog bloka.

"Ako gurnem malo dublje i povučem..." rekao je jedva čujnim glasom.

U glavi joj se vrtjelo. Malo je nedostajalo da izgubi svijest.

"... mogao bih ti iščupati čašicu koljena." *

Kad se upalilo zeleno svjetlo, pustio joj je koljeno. Grace se i. onesvijestila od olakšanja. Sve se to odigralo u manje od pet sek. Čovjek ju je pogledao. Na licu mu je zatitrao jedva vidljiv osr

"Htio bih da prestaneš pričati, dobro?"

Grace je kimnula.

Okrenuo se licem prema naprijed. "Nastavi voziti."

Perlmutter je izdao tjalicu. Charlaine je bila dovoljno prisebr zapamti marku automobila i registracijski broj. Automobil jI registriran na Grace Lawson. To nije bilo iznenađenje. Perlmur se vozio neobilježenim policijskim automobilom prema školi. Duncan je bio s njim.

"Tko je taj Eric Wu?" pitao je Duncan.

Perlmutter je razmišljao što da mu kaže, ali je onda shvatio kak nema smisla bilo što tajiti. "Dosad smo saznali daje provalio ujed: kuću, napao njezina vlasnika tako da je sad privremeno paralizira nastrijelio drugoga čovjeka i, nagađam, ubio Rockyja Conwella, tir koji je pratio Lavvsona."

Duncan na to nije imao komentar.

Dva policijska vozila već su bila na mjestu događaja. Perlmutter: se to nije svidjelo – obilježena policijska vozila ispred škole. Bare su bili dovoljno pametni da ne uključe sirene. I to je bilo nešto. Roditelji koji su došli po svoje potomstvo reagirali su na dva način. Neki su požurivali djecu prema automobilu, obgrlivši ih oko ramei kao da ih štite od metaka. Drugi su udovoljili radoznanosti. Prilazili su bliže, nesvjesni opasnosti, ili ne želeći priznati kako ona uopc. može postojati na tako nedužnom mjestu.

Charlaine Swain je bila tamo. Perlmutter i Duncan su požuri prema njoj. Mladi uniformirani policajac po imenu Dempsey pi stavljao joj je pitanja i nešto zapisivao. Perlmutter ga je otjerao i pitao: "Sto se događa?"

Charlaine mu je ispričala kako je došla u školu i promatrala Grac. Lawson zbog onoga što joj je on, Perlmutter, ispričao. Rekla mu da je vidjela Erica Wua s Grace.

"Nije joj otvoreno prijetio?" pitao je.

"Ne", odgovorila je Charlaine.

"Znači, možda je dragovoljno pošla s njim?"

Charlaine Swain je dobacila pogled Scottu Duncanu, a zatim pogledala Perlmuttera. "Ne, nije pošla dragovoljno."

"Kako znate?"

"Jer je Grace ovamo došla po djecu", rekla je Charlaine. "Pa?"

"Pa ne bi ih tek tako ostavila. Gledajte, nisam vas mogla nazvati istog trenu kad sam ga ugledala. On je u stanju paralizirati čovjeka s udaljenosti."

"Nisam siguran da shvaćam", rekao je Perlmutter.

"Ako je Wu mogao tako djelovati na mene s udaljenosti," rekla je Charlaine, "pomislite što je bio u stanju napraviti Grace Lawson tik pokraj nje šapćući joj nešto na uho."

Drugi uniformirani policajac, Jackson, dotrčao je do Perlmuttera. Oči su mu bile razrogačene i Perlmutter je primijetio kako čini sve da se ne prepusti panici. I roditelji su to shvatili. Malo su se udaljili od njega.

"Nešto smo pronašli", rekao je Jackson. "Što?"

Nagnuo se bliže kako nitko drugi ne bi čuo. "Kombi parkiran dva bloka dalje. Mislim da biste trebali to doći vidjeti."

Trebala bi sad upotrijebiti pištolj.

Graceino koljeno je pulsiralo. Osjećala se kao da joj je netko detonirao bombu unutar zgloba. Oči su joj bile pune suza koje je zadržavala. Pitala se hoće li moći hodati kad izađe iz automobila.

Krišom je pogledavala čovjeka koji joj je nanio toliku bol. Neprestano ju je gledao s odsutnim izrazom lica. Pokušala je razmišljati, dovesti misli u red, ali se stalno prisjećala njegove ruke na svojem koljenu.

Bio je tako opušten dok joj je nanosio strahovitu bol. Bilo bi drukčije da je pokazao nekakve osjećaje, bilo kakve, nagli preokret raspoloženja ili ekstazu, ali nije pokazao ništa. Kao daje ozljeđivanje neki rutinski posao. Nema napora, nema znojenja. Njegovo h\.-.I sanje, želite li ga tako nazvati, nije bilo isprazno: da je htio, mogao joj je odvrnuti čašicu koljena kao čep s boce.

Prešli su granicu između saveznih država i sad su bili u New York _ Vozili su se međudržavnom cestom 287 u smjeru mosta Tapp Zee. Grace se nije usuđivala progovoriti. Njezine su se misli, pos" prirodno, vraćale na djecu. Emma i Max su zasigurno već izašli ' škole. Sigurno su je potražili. Jesu li ih odveli u školski ured? je vidjela Grace u školskom dvorištu. Grace je bila uvjerena k su je vidjele i druge majke. Hoće li nešto reći ili poduzeti?

Sve je to nevažno, a što je još gore, traćenje mentalne snage. –N mogla ništa učiniti glede toga. Bilo je vrijeme da se usredotoči predstojeći zadatak.

Misli na pištolj.

Grace je pokušala u mislima uvježbati pokrete. Spustit će ol ruke. Nogavicu će dignuti lijevom, a oružje zgrabiti desnom ruko Kako je bilo pričvršćeno? Grace se pokušala sjetiti. Vrh futrole je" prekriven sigurnosnom trakom, zar ne? Ona ju je zakopčala. Služr je da pričvrsti pištolj kako se ne bi pomicao. Morat će je otkopčati. Ako bi samo pokušala izvući pištolj, mogao bi zapeti.

Dobro. Zapamti to: prvo otkopčaj, onda izvuci.

Trebala je odabrati pravi trenutak. Taj je čovjek bio nevjerojat snažan. Uvjerila se u to. Sigurno je imao veliko iskustvo u upora sile. Morat će čekati svoju priliku. Prvo – a to je bilo očito – ne' moći ništa poduzeti za vrijeme vožnje. Morat će biti ili na semafo ili parkirani ili... ili možda još bolje, treba pričekati trenutak kad ' izlaziti iz automobila. To bi moglo upaliti.

Drugo, trebalo bi mu nekako odvratiti pažnju. Stalno ju je gleda I on je bio naoružan. Oružje mu je bilo za pojasom. Moći će ga izvući puno brže nego ona. Morala se pobrinuti da je ne gleda, da njegova pažnja bude na neki način usmjerena na nešto drugo.

"Skreni na ovome izlazu."

Na znaku je pisalo AIRMONT. Cestom 287 vozili su se samo nekoliko kilometara. Neće prijeći preko mosta Tappan Zee. Nadala se da će joj se na

mostu možda ukazati prilika. Tamo su bile naplatne kućice. Mogla je pokušati pobjeći ili nekako dati znak čovjeku u kućici, premda nije mogla zamisliti kako bi to izvela. Njezin otmičar bi je promatrao kad bi prolazili pokraj kućica. Mogla se kladiti da bi opet stavio ruku na njezino koljeno.

Skrenula je desno pa uz strminu. Opet je počela smišljati plan. Kad bolje razmisli, najbolja joj se prilika pruža ako pričeka da stignu na odredište. Ako ni zbog čega drugog, ako ju je doista vodio Jacku, Jack će biti tamo, zar ne? To je imalo smisla.

Ali najvažnije je što će, kad se zaustave, oboje morati izaći iz automobila. Vrlo očito, ali da, tada će joj se pružiti prilika. On će izaći sa svoje strane. Ona sa svoje.

To bi mu moglo odvratiti pozornost.

Opet je to počela uvježbavati u mislima. Otvorit će vrata automobila. Kad izbaci noge van, podignut će nogavicu. Noge će joj biti na tlu i on ih neće vidjeti s druge strane automobila. Ako dobro tempira vrijeme, on će izlaziti na svoju stranu u istom trenutku. Okrenut će joj leđa. Ona će moći izvući oružje.

"Skreni u sljedeću ulicu desno", rekao je. "Zatim u drugu lijevo."

Vozili su se gradićem koji Grace nije poznavala. Tu je bilo više drveća nego u Kasseltonu. Kuće su izgledale starije, korištenije, skrovitije.

"Skreni tamo na kolni prilaz. Treći slijeva."

Graceine ruke grčevito su držale upravljač. Skrenula je na kolni prilaz. Rekao joj je da se zaustavi ispred kuće.

Duboko je udahнула i čekala da on otvori svoja vrata i izađe.

Perlmutter nikad nije vidio ništa slično.

Tip u kombiju, pretio čovjek odjeven u tipičnu mafijašku trenirku, bio je mrtav. Posljednji trenuci njegova života nisu bili ugodni. Vrat tog krupnog čovjeka bio je potpuno plosnat, kao da je parni valjak nekako prošao samo preko tog dijela tijela ne oštetivši trup i glavu.

Daley, koji je uvijek imao neki komentar, rekao je: "Mega ogavno." Zatim je dodao: "Odnekud mi je poznat."

"Richie Jovan", rekao je Perlmutter. "Sitna riba, radi za Carla Vespu."

"Vespu?" ponovio je Daley. "On je umiješan u ovo?" Perlmutter je slegnuo ramenima. "Ovo je sigurno Wuovo djelo."

Scottu Duncanu počela je nestajati boja s lica. "Što se tu k \ntr događa?" | *

"Sve je vrlo jednostavno, gospodine Duncan." Perlmutter okrenuo prema njemu.

"Rocky Conwell je radio za Indiru Kharr*z privatnu istražiteljicu koju ste vi unajmili. Isti čovjek koji je ir Conwella – Eric Wu – ubio je i ovu jednu gnjidu, a posljednji pu: j viđen kako se odvozi od škole s Grace Lawson." Perlmutter mu | približio. "Želite li nam sada reći o čemu se zapravo radi?"

Još jedan policijski automobil zaustavio se uz škripu guma. Vronique Baltrus izletjela je iz njega. "Imam ga."

"Koga?"

"Erica Wu na yenta-par.comu Koristio se imenom Stephen sher." Dotrčala je do njih, crne kose podignute u pundu. Yenta-spaja Židove – udovce i udovice. Wu je istovremeno flirtovao s osobe na Internetu. Jedna žena je iz Washingtona, DC. Druga u Wheelingu u Zapadnoj Virginiji. Posljednja, neka Beatrice Smit stanuje u Airmontu u državi New York."

Perlmutter je potrčao. Nema sumnje, pomislio je. Wu je otiš" onamo. Scott Duncan je krenuo za njim. Vožnja do Airmonta trajat će manje od dvadeset minuta.

"Nazovite policiju u Airmontu", doviknuo je Baltrusici. "Ree im da smjesta pošalju sve raspoložive jedinice."

Grace je čekala da muškarac izađe iz automobila.

Posjed je bio okružen drvećem pa je kuću bilo teško vidjet ceste. Imala je tornjeve i zaista velik trijem. Grace je vidjela su roštilj. Na kući su bile svjetiljke u obliku starinskih lampiona, ali * bili otrcani i razderani. Sa stražnje je strane bile zahrđala ljuljačk relikvija prošlih vremena. Nekad su se tu održavale zabave. Tu je živjela obitelj. Ljudi koji su voljeli pozivati prijatelje u goste. Sada se kuća doimala kao da u njoj žive duhovi, gotovo ste očekivali da ćete vidjeti lopte suhog korova kako se kotrljaju na vjetru.

"Ugasi motor."

Grace je još jedanput u sebi ponovila plan. Otvori vrata. Izbaci noge van. Izvuci pištolj. Naciljaj...

A onda što? Reći će mu da digne ruke uvis? Pucat će mu u prsa? Što?

Ugasila je motor i čekala da on prvi izađe. Ispružio je ruku prema ručki na vratima. Ona se pripremila. Pogled mu je bio uperen u prednja kućna vrata. Ona je malo spustila ruku.

Da sad pokuša?

Ne. Pričekaj da počne izlaziti. Nemoj oklijevati. Bude li oklijevala, propustit će priliku.

Čovjek se zaustavio s rukom na kvaki. Zatim se okrenuo, skupio šaku i udario Grace u donji dio rebara takvom silinom daje pomislila kako će joj se rebra urušiti poput ptičjeg gnijezda. Začuo se mukli udarac i prasak.

Bol je eksplodirala uzduž Graceinih rebara.

Pomislila je da će joj se cijelo tijelo jednostavno raspasti. Čovjek joj je zgrabio glavu jednom rukom. Drugom je prešao po bočnoj strani njezina prsnog koša. Kažiprst je naslonio na dno rebara na mjesto koje je upravo udario.

Glas mu je bio nježan. "Molim te, reci mi odakle ti ona fotografija?"

Otvorila je usta, ali nikakav zvuk nije izlazio. Kimnuo je kao da je to očekivao. Maknuo je ruku s nje. Otvorio je vrata automobila i izašao. Grace se od boli vrtjelo u glavi.

Pištolj, pomislila je. Dohvati prokleti pištolj!

Ali on je već bio kod njezine strane automobila. Otvorio je vrata. Primio ju je za vrat kažiprstom i palcem. Pritisnuo je odgovarajuće točke i počeo je dizati. Grace se i sama pokušavala podići. Svaki je pokret bolno osjećala u rebrima, kao da joj je netko zabio odvijač između kostiju pa ga pomiče gore-dolje.

Izvukao ju je van držeći je za vrat. Svaki korak bilo je novo iskustvo boli. Pokušala je ne disati. Kada i jest, čak je zbog najmanjeg širenja rebara imala osjećaj kako da joj opet trga tetive. Povukao ju je pri. ^ kući. Prednja su vrata bila otključana. Okrenuo je »kvaku, gurn^B vrata i bacio je unutra. Pala je na tlo gotovo izgubivši svijest.

"Molim te, reci mi odakle ti ona fotografija."

Polako je krenuo prema njoj. Strah joj je razbistrio misli. Povi. . je brzo govoriti.

"Uzela sam razvijene fotografije iz Photomata", počela je. ^

On je kimnuo, onako kako ljudi rade kad baš i ne sluša I dalje se približavao. Grace je nastavila govoriti pokušavajući uzmaknuti. Njegovo je lice bilo bezizražajno, izgledao je kao čo\ koji obavlja svakodnevni posao, sije sjeme, zabija čavao, naruc.. : robu, rezbari drvo.

Zgrabio ju je. Pokušala se oduprijeti, ali on je bio nevjeroja snažan. Podigao ju je s tla tek toliko kako bi je okrenuo na trk. Rebrima je udarila o pod. Drukčija, nova bol zaparala joj je tije Pred očima joj se mutilo. Još su bili u predvorju. Objahao jo leđa. Pokušala ga je udariti nogom, ali neuspješno. Prikliještio . je na tlo.

Grace se nije mogla micati.

"Molim te, reci mi odakle ti ona fotografija."

Osjetila je kako joj naviru suze, ali nije si htjela dopustiti zaplače. Glupo. Junačila se poput muškarca, ali neće plakati, i novila mu je priču o Photomatu i fotografijama. I dalje na njezin leđima, pridržavajući joj kukove koljenima, stavio je kažiprst dno ozlijeđena prsnog koša. Grace se pokušala izmaknuti. Pronaš^ je najbolnije mjesto i tamo stavio vrh prsta. Jedan tren nije učinio ništa. Ona se pokušavala izviti. Zabacivala je glavu naprijed-natrag Mlatila rukama. On je još malo pričekao.

Tada joj je zabio prst između dva slomljena rebra.

Grace je vrisnula.

"Molim te, reci mi odakle ti ona fotografija", rekao je nepromi jenjenim glasom.

Sad je ipak zaplakala. Pustio ju je. Počela mu je ponovno objašnjivati, koristeći se drugim riječima, nadajući se da će zvučati uvjerljivije On nije progovorio ni riječ.

Opet je stavio prst na ozlijeđeno rebro. Tada je zazvonio mobitel.

Muškarac je uzdahnuo. Ustao je odgurnuvši se rukama o njezina leđa. Rebra su je strahovito zaboljela. Grace je začula cviljenje i shvatila da dolazi od nje.

Natjerala se da prestane. Uspjela je pogledati preko ramena. Ne skidajući pogled s nje, izvukao je telefon iz džepa i javio se.

"Da."

Jedna joj je misao prostrujala glavom: zgrabi pištolj.

On ju je netremice gledao. Njoj više gotovo nije bilo stalo. Posegnuti za pištoljem u ovome trenutku bilo bi samoubojstvo, ali njezina jedina pomisao bila je kako uteći od boli. Kakva god bila cijena. Kakav god bio rizik. Pobjeći od boli.

Čovjek je držao telefon na uhu.

Emma i Max. Njihova lica lebdjela su pred njom u izmaglici. Grace je potaknula tu viziju i tada se dogodilo nešto čudno.

Ležeći tako još uvijek na trbuhu, obraza pritisnutog o pod, Grace se nasmiješila. Ne zbog osjećaja majčinske topline, premda djelomice i zbog toga, već zbog određenog sjećanja.

Kada je nosila Emmu, rekla je Jacku da želi roditi prirodnim putem, bez sredstava za ublažavanje bolova. Ona i Jack tri su mjeseca svakog ponedjeljka navečer poslušno odlazili na satove Lamazea. Vježbali su tehniku disanja. Jack je sjedio iza nje i masirao joj trbuh. Čula bi ga kako glasno diše "hi, hi, ho, ho". Ona je ponavljala za njim. Jack je čak kupio majicu na kojoj je naprijed pisalo TRENER, a straga EKIPA ZDRAVO DIJETE. Nosio je zviždaljku oko vrata.

Kad su počeli trudovi, pojurili su u bolnicu spremni, nadajući se da će se uloženi trud isplatiti. Kad su stigli, Grace je osjetila snažnije trudove. Počeli su s vježbama disanja. Jack je ponavljao "hi, hi, ho, ho", Grace za njim. Sve je divno napredovalo do trenutka kada je Grace počela osjećati snažne bolove.

Tada se pokazalo koliko je sulud bio njihov plan. Kada je disanje postalo eufemizam za sredstvo za ublažavanje bolova? Nestalo je mačo idiotizma o podnošenju boli, što je potpuno idiotska muška koncepcija, pa je njome napokon ovladao razum.

Zgrabila je Jacka za određeni dio tijela, privukla ga k sebi kako . je mogao čuti te mu rekla da pronađe anesteziolog?. Smjesta. Jack je rekao da hoće čim mu pusti spomenuti dio tijela. Ona je bila u . \ dobra pa je to učinila. Potrčao je i pronašao anesteziologa. Ali \ .cl je bilo prekasno. Tek što nije rodila. A Grace se sad, otprilike osam godina nakon tog događaja smije*' zato što je bol toga dana bila barem ovakva, vjerojatno gora. On. izdržala. Zbog svoje kćeri. I onda je, za divno čudo, bila to spren podnijeti još jedanput zbog Maxa.

Zato – samo navali, pomislila je.

Možda je bila u bunilu. Možda? Posve sigurno. Ali nije ju b briga. Osmijeh je ostao na mjestu. Grace je mogla vidjeti Emm prekrasno lice. Vidjela je i Maxovo lice. Trepnula je i oni su nest Ali to više nije bilo važno. Pogledala je okrutnog čovjeka koj; . telefonirao.

Samo navali, ti bolesni kučkin sine. Samo navali.

Završio je razgovor. Vratio se do nje. Još je bila na trbuhu. Opet je objahao.

Grace je zatvorila oči iz kojih su curile suze. Čekala

Muškarac ju je uhvatio za obje ruke i povukao ih na njezina le. Omotao ih je ljepljivom trakom i ustao. Povukao ju je na kolje s rukama sputanima iza leđa.

Rebra su je boljela, ali je zasad b bila podnošljiva.

Pogledala ga je.

"Nemoj se micati", rekao je.

Okrenuo se i otišao. Osluškiavala je. Čula je kako se negdje otvaraju vrata, zatim korake.

Spuštao se u podrum.

Ostala je sama.

Grace je nastojala osloboditi ruke, ali bile su prečvrsto zavezane Nije bilo načina da dohvati pištolj. Pomislila je kako bi možda trebal; ustati i potrčati, ali to bi bilo uzaludno. Položaj njezinih ruku, stra hovita bol u rebrima i naravno činjenica da je šepala i u normalnin okolnostima – kada se sve zbroji, to se nije činilo pametnim.

Ali, bi li mogla prebaciti ruke naprijed ispod nogu?

Kada bi joj to uspjelo, kada bi uspjela prebaciti ruke, makar sputane, ispred sebe, mogla bi dohvatiti pištolj.

Dobar plan.

Grace nije znala koliko ga dugo nema – ne dugo, shvatila je – ali morala je riskirati.

Ramena su joj se iskrivila u zglobovima, ruke izravnale. Svaki pokret, svaki udisaj osjećala je poput vatre u rebrima. Stisnula je zube. Ustala je i presavila se u pasu. Natjerala se da spusti ruke.

Napredovala je.

Još uvijek na nogama, savinula je koljena i pokušala se izmigoljiti. Bila je blizu. Opet je začula korake.

Prokletstvo, vraćao se gore.

Zapela je na pola puta s vezanim rukama ispod stražnjice. Požuri se, k vragu. Ili vrati ruke ili ih prebaci naprijed. Odlučila je nastaviti. Ići naprijed. Ovo se mora završiti tu i sada.

Koraci su bili sporiji. Teži. Zvučalo je kao da vuče nešto za sobom.

Grace je gurnula jače. Ruke su joj zapele. Savila se jače u struku i koljenima. Od boli joj se zavrtjelo. Zatvorila je oči i zaljuljala se. Trgnula se, nastojeći ako je potrebno iščašiti ramena, kako bi uspjela.

Koraci su stali. Vrata su se zatvorila. On je bio tu.

Gurnula je ruke ispod nogu. Uspjelo je. Bile su ispred nje.

Ali prekasno. Muškarac se vratio. Stajao je u prostoriji udaljen samo nekoliko metara. Vidio je što je učinila. Ali Grace to nije primijetila. Ona zapravo uopće nije gledala u njegovo lice. Otvorenih usta gledala je u njegovu desnu ruku.

Čovjek je ispustio svoj teret. Jack se srušio na pod pokraj njega.

Grace se bacila prema njemu. "Jack? Jack?"

Oči su mu bile zatvorene. Kosa prilijepljena za čelo. Ruke joj još bile sputane, ali mogla mu je primiti lice. Jackova koža bi je hladna i vlažna. Usne ispucane i suhe. Noge su mu bile sputane ljepljivom trakom. Lisice su mu visjele oko desnog zapešća. Vidjel je ogrebotine na lijevom. Sudeći po tragovima, i taje ruka dugo bil u lisicama.

Opet ga je zazvala imenom. Ništa. Spustila je uho do njegove usana. Disao je. Čula je to. Plitko, ali ipak je disao. Pomaknula se i položila njegovu glavu na svoje krilo. Bol u rebrima je bila neizdrživi ali to je sad bilo nevažno. Ležao je na leđima, njezino krilo bilo mi je jastuk. Sjetila se nasada vinove loze u vinogradu u Saint-Emilionu. Tada su bili zajedno oko tri mjeseca, potpuno zaljubljeni jedno drugu: bili su u fazi kada se na spoj trči, a srce brže zakuca kad god vid; voljenu osobu. Ponijeli su sa sobom paštetu, sir i naravno vino. D. je bio okupan suncem, nebo tako plavo da povjeruješ kako ande postoje. Ležali su na kariranoj crvenoj vunenoj deki, njegova glava u njezinu krilu kao sada, dok ga je ona gladila po kosi. Provodila . više vremena gledajući u njega nego u prirodne ljepote koje su : okruživale. Prelazila je prstom preko njegova lica. Grace je nježno progovorila, pokušavajući nadvladati paniku.

"Jack?"

Kapci su mu zatreperili i otvorili se. Zjenice su mu bile preširoke. Trebao mu je trenutak da fokusira pogled i onda ju je ugledao. Na trenutak su se njegove suhe usne raširile u osmijeh. Grace se pitala nije li se i on sjetio tog piknika. Srce joj se slamalo, ali mu se uspjela osmjehnuti. Nakon kratkog trenutka spokoja, navrla je stvarnost. Jack je razrogačio oči u panici. Nestalo je osmijeha. Lice mu je izobličilo od tjeskobe.

"O, Bože."

"Sve je u redu", rekla je, premda je to bilo nešto najgluplje što je mogla reći u tim okolnostima.

Pokušavao je ne zaplakati. "Tako mi je žao, Grace."

"Ne govori, sve je u redu."

Jack je pogledom pronašao njihova otmičara. "Ona ništa ne zna", rekao mu je. "Pusti je."

Muškarac je prišao korak bliže. Čučnuo je. "Ako opet progovoriš," rekao je Jacku, "ozlijedit ću je. Ne tebe. Nju. I to jako. Jesi li shvatio?"

Jack je zatvorio oči i kimnuo.

Čovjek je ustao. Sutnuo je Jacka s njezina krila, zgrabio Grace 'a kosu i povukao je na noge. Drugom je rukom stisnuo Jacka za 'rat.

"Moramo se provozati", rekao je.

Perlmutter i Duncan upravo su sišli s brze ceste Garden State a međudržavnoj cesti 287, ni osam kilometara od kuće u Airmontu, kad se začulo s radija:

"Bili su tu – Lawsonicin Saab je još ispred kuće – ali njih nema."

"Što je s Beatrice Smith?"

"Nema je. Tek smo stigli. Još pretražujemo kuću."

Perlmutter se zamislio. "Wu je shvatio da će Charlene Swain rijaviti da ga je vidjela. Znao je da se mora riješiti Saaba. Zna li li Beatrice Smith imala automobil?"

"Ne, još ne."

"Ima li još koje vozilo u garaži ili na prilazu?"

"Pričekajte trenutak." Perlmutter je čekao. Duncan ga je pogledao. Deset sekunda kasnije: "Nema drugog vozila."

"Znači da su se odvezli njezinim. Saznajte marku i broj"

"Dobro. Pričekajte trenutak, kapetane." Opet je nestao.

"Vaša stručnjakinja za kompjutere misli daje Wu možda ubojica", rekao je Scott Duncan.

"Ona to smatra mogućim."

"Ali vi u to ne vjerujete."

Perlmutter je odmahnuo glavom. "On je profesionalac. Ne žrtve kako bi se perverzno zabavljao. Sykes je živio sam. Smith je udovica. Wu je potrebno mjesto s kojega će dje' Ovako ih je nalazio."

"Znači, on je plaćeni ubojica?"

"Tako nekako."

"Imate li ideju za koga radi?"

Perlmutter je držao upravljač. Skrenuo je na izlazu za Ai Bili su udaljeni nešto više od kilometra. "Nadao sam se da ili vaš klijent to znati."

Radio je zapucketao. "Kapetane? Još ste na vezi?"

"Jesam."

"Na gospođu Beatrice Smith registriran je jedan žućkasto. Land Rover. Registarske pločice 472-JXY."

"Izdajte tjeralicu za tim automobilom. Nisu mogli daleko maknuti."

Žućkastosmeđi land rover držao se sporednih cesta. Grace nije imala pojma kamo idu. Jack je ležao na podu ispred stražnj: sjedišta. Onesvijestio se. Noge su mu bile zavezane ljepljivom trak Ruke sputane na leđima liscama. Graceine su ruke još bile veza ispred nje. Zaključila je da njezin otmičar nije imao razloga vrat joj ruke na leđa.

cijskih pločica. Smjesta izdajte tjeralicu.

Čulo se kako Jack stenje poput ranjene životinje. Grace je pogledala njihova otmičara, njegovo spokojno lice. Pridržavao je upravljač jednom rukom, poput oca koji je u nedjelju poveo obitelj na nedjeljnu vožnju. Trpjela je bolove.

Svaki je udisaj bio podsjetnik što je napravio njezinim rebrima. Osjećala se kao da joj je šrapnel raznio koljeno.

"Što ste mu učinili?" pitala je.

Ukočila se očekujući udarac. Gotovo joj više nije bilo stalo. Prošla je tu fazu. Čovjek ju nije udario, ali nije ni šutio. Pokazao je palcem na Jacka.

"Mnogo manje", rekao je, "nego što je on napravio tebi." Ukočila se. "Što bi, k vragu, to trebalo značiti?" Sada je prvi put vidjela njegov iskreni osmijeh.

"Mislim da znaš."

"Nemam pojma", rekla je.

Još se smješкао i možda je, negdje duboko u njoj, ipak počela rasti sumnja. Pokušala ju je odbaciti, usredotočiti se na spašavanje sebe i Jacka. "Kamo nas vozite?" pitala je.

Nije odgovorio.

"Pitala sam..."

"Ti si vrlo hrabra", prekinuo ju je. Sad ona nije ništa rekla.

"Muž te voli. Ti voliš njega. Zbog toga će ovo biti lakše." "Što će biti lakše?"

Dobacio joj je pogled. "Oboje ste spremni trpjeti bol, ali jesi li spremna dopustiti da naneseš bol tvojemu mužu?"

Nije odgovorila.

"Isto što sam rekao njemu, govorim i tebi: progovoriš li opet, neću ozlijediti tebe. Ozlijedit ću njega."

Čovjek je bio u pravu. To je djelovalo. Zašutjela je. Gledala je kroz prozor u nejasne obrise drveća. Skrenuli su na autocestu s dva kolnička traka. Grace nije imala pojma gdje su. Vidjelo se da su zašli u seosko područje. Nakon što su skrenuli na još dvije ceste, Grace je shvatila gdje su – na brznoj cesti Palisades u smjeru juga; vozili su se natrag prema New Jerseyju.

Glock joj je još bio u futroli na gležnju.

Stalno ga je osjećala. Oružje kao da ju je dozivala, rugalo joj tako blizu, a opet tako izvan dohvata.

Grace će morati pronaći način da ga se dočepa. Ništa drug ne preostaje. Taj čovjek će ih ubiti. Sigurna je u to. Prvo je / izvući iz njih sve što znaju – na primjer, odakle joj ona fotogn.

– ali nakon toga, kad shvati da ona govori istinu, ubit će ih obo

Morala je dohvatiti pištolj.

Čovjek ju je stalno pogledavao. Nije imala priliku. Razmislil. malo. Treba li pričekati da on zaustavi automobil? To je već poku*

– nije upalilo. Da jednostavno pokuša? Izvući će pištolj pa kud puk da puklo. Mogla je pokušati, ali nije vjerovala da je dovoljno b: Treba zadignuti nogavicu, otkopčati sigurnosnu traku, primiti pišt izvući ga... i sve to prije nego što on reagira?

Nema šanse.

Razmislila je o polaganijoj varijanti. Malo spustiti ruke u stran" Malo pomalo dizati nogavicu. Praviti se da je nešto svrbi.

Grace se pomaknula i pogledala dolje u nogu. Tada je osjet? kako joj srce tuče u grlu...

Nogavica je bila zadignuta.

Vidjela se futrola na gležnju.

Panika joj je prostrujala tijelom. Bacila je pogled na otmič nadajući se da nije primijetio. Ali jest. Oči su mu se iznenada raši–Gledao je ravno u njezinu nogu.

Sad ili nikad.

Ali čim je posegnula za oružjem, Grace je shvatila da nema ša Jednostavno nije bilo načina da uspije. Njezin otmičar joj je stavio ruku na koljeno i stisnuo. Strahovita bol, zbog koje je got izgubila svijest, prostrujala je njezinim tijelom. Vrisnula je. Tij. joj se ukočilo. Ruke su joj se nemoćno opustile.

Ulovio ju je.

Okrenula se prema njemu, pogledala mu u oči i u njima vidi.

– ništa. Tada se iznenada, bez upozorenja, nešto pomaknulo njega. Grace je uzviknula.

Bio je to Jack.

Nekako se, poput utvare, digao sa stražnjeg sjedišta. Čovjek se nuo, više iz radoznalosti nego zabrinutosti. Uostalom, Jackove .-.e i noge bile su zavezane. Bio je posve iscrpljen. Sto mu je mogao .ipraviti?

S divljim pogledom u očima, poput zvijeri, Jack je zabacio glavu inatrag, a zatim naprijed. Taj iznenadni pokret zatekao je muškarca lespremna. Jack je čelom udario u njegov desni obraz. Čuo se tup, upalj zvuk. Automobil se uz škripu kočnica zaustavio. Muškarac je jstio Graceino koljeno.

"Trči, Grace!"

Čula je Jacka kako viče. Grace je pipajući tražila pištolj. Otkopčala e sigurnosnu traku. Ali muškarac se opet pribrao. Jednom rukom grabio je Jacka za vrat. Drugom ju je opet htio uhvatiti za koljeno, ili ona se izmaknuta. Pokušao je ponovno.

Grace je shvatila kako nema vremena dohvatiti pištolj. Jack joj iše nije mogao pomoći. Upotrijebio je svu svoju snagu, žrtvovao se ^ako bi zadao taj udarac.

Sad je sve propalo.

Wu je opet udario Grace u rebra. Kao da su se u nju zabili usijani loževi. Osjetila je mučninu. Polako je gubila svijest.

Nije više mogla izdržati...

Jack se pokušao oteti, ali više nije predstavljao opasnost. Čovjek nu je stisnuo vrat. Jack je ispustio nekakav zvuk i ukočio se.

Wu je opet posegnuo za njom. Grace je zgrabila kvaku.

Čvrsto ju je primio za ruku.

Nije se mogla micati.

Jackova beživotna glava skliznula je niz muškarčevo rame. Zaustavila se na podlaktici. Tada je Jack, zatvorenih očiju, razjapio usta snažno ga ugrizao.

Wu je vrisnuo i popustio stisak. Počeo je tresti rukom, pokušava-ći se osloboditi Jacka. Jack je stiskao vilicu poput buldoga. Muškarac ga je slobodnim dlanom udario po glavi. Jack se skljojao.

Grace je povukla kvaku i tijelom gurnula vrata.

Pala je ravno na pločnik. Otkotrljala se od automobila kako bi pobjegla što dalje od svog otmičara. Zapravo se otkotrljala na suprotni trak ceste gdje ju je drugi automobil zamalo pregazio.

Dohvati pištolj!

Ponovno ga je pokušala izvaditi. Sigurnosna je t*aka bila ot čana. Okrenula se prema automobilu. Onaj je čovjek izlazio iz nj) Podigao je košulju. Grace je vidjela njegov pištolj. Vidjela je ga vadi. Gracein pištolj je već bio vani.

Sada više nije bilo nikakvih pitanja. Više nije bilo etičke dilei Nije razmišljala treba li ga možda upozoriti, reći mu da stane, stavi ruke na glavu. Nije bilo moralne ogorčenosti. Nestalo je kulture, čovječnosti, godina civiliziranosti i odgoja.

Grace je povukla obarač. Pištolj je opalio. Povukla ga je op I opet. Muškarac je zateturao. Povukla ga je opet. Zvuk sire postajao je sve glasniji. Grace je nastavila pucati.

Stigla su dvojica kola hitne pomoći. Jedna su žurno odvezla Jackj prije nego što ga je Grace uspjela vidjeti. Dva medicinska tehničara pružila su joj prvu pomoć. Neprekidno su bili u pokretu, postavljajući joj pitanja dok su radili, ali ona ih nije čula. Pričvrstili su je remenjem za nosila i odvezli do kola hitne pomoći. Stigao je i Perlmutter.

"Gdje su Emma i Max?" pitala je.

"U policijskoj postaji, na sigurnom." ^

Sat kasnije Jack je bio na operacijskom stolu. To je sve što su jo; rekli. Operirali su ga.

Mladi je liječnik obavio cijeli niz testova na Grace. Rebra su joj doista napukla, ali tu se nije dalo ništa posebno učiniti. Liječnik ih je , zategnuo zavojem i dao joj injekciju. Bolje počela jenjavati. Ortoped I je pregledao njezino koljeno i samo odmahnuo glavom.

Perlmutter je došao u njezinu sobu i postavio mnogo pitanja. Grace je uglavnom na sva odgovorila. Glede nekih stvari namjerno je davala neodređene odgovore. Ne zbog toga što je nešto željela tajiti policiji. Ili možda ipak jest.

Perlmutter je također bio prilično neodređen. Ime mrtvog otmičara bilo je Eric Wu. Bio je u zatvoru. U Waldenu. To nije iznenadilo

Grace. Wade Larue je također bio u Waldenu. Sve je bilo povezano. Ona stara fotografija. Jackov band, Allaw. Bend Jimmyja X-a. Wade Larue. I da, čak i Eric Wu.

Perlmutter je uspio izbjeći odgovore na većinu njezinih pitanja. Ona nije navaljivala. Scott Duncan je također bio prisutan. Stajao je u kutu i šutio.

"Kako ste znali da sam s Ericom Wuom?" pitala je Grace.

To je bilo pitanje na koje je Perlmutter spremno odgovorio. "Poznajete li Charlene Swain?"

"Ne."

"Njezin sin Clay pohađa Willard." "Da, tako je. Poznajemo se iz viđenja."

Perlmutter joj je ispričao kakve je muke Charlene Swain proživjela s Ericom Wuom. Nije ulazio u detalje, namjerno, pomislila je Grace, kako bi mogao prešutjeti ostalo. Perlmutterov mobitel je zazvonio. Ispričao se i zaputio u hodnik. Grace je ostala nasamo sa Scottom Duncanom.

"Kakvo je njihovo mišljenje?" pitala je.

Scott joj je prišao. "Skloni su vjerovati da je Eric Wu radio za Wadea Laruea."

"Kako su to otkrili?"

"Prije svega, znaju da ste danas bili na Larueovoj tiskovnoj konferenciji. Wu i Larue ne samo da su bili u Waldenu u isto vrijeme, već su tri mjeseca dijelili istu ćeliju."

"To je veza broj dva", rekla je. "Sto misle, što je Larue htio postići?"

"Osvetiti se." "Kome?"

"Za početak, vama. Svjedočili ste protiv njega." "Svjedočila sam na njegovu suđenju, ali zapravo ne protiv njega. Čak se i ne sjećam stampea."

"Ipak, postoji čvrsta veza između Erica Wua i Wadea Laruea – provjerili smo telefonske pozive u zatvoru, bili su u vezi – također postoji čvrsta veza između vas i Laruea."

"Ali čak i da je Wade Larue želio osvetu, zašto nisu oteli rru Zašto su oteli Jacka?"

"Policija vjeruje kako je Larue možda želio povrijediti vas prd obitelji. Htio je da patite."

Odmahnula je glavom. "A ona čudna fotografija? Kako to < njavaju? Ili ubojstvo vaše sestre? Shanea Ahvortha i Sheilu Lamt Ubojstvo Boba Dodda u New Hampshireu?"

"To je samo teorija", rekao je Duncan, "prepuna rupa. Ali pamтите – a to je ono što ih zbunjuje – oni ne vide sve te veze kao i i ja. Da, moja sestra je ubijena prije petnaest godina, ali za njih nema veze s ovime danas. Nema veze ni Bob Dodd, novinar koje je ubio pripadnik neke bande. Zasad imaju jednostavno objašnjen; Wu je izašao iz zatvora. Oteo je vašeg muža. Možda bi oteo j< nekoga, tko zna?"

"A zbog čega nije jednostavno ubio Jacka?"

"Wu ga je držao zatočenog sve dok Wade Larue ne bude p« šten."

"Što se dogodilo danas."

"Točno, danas. Zatim je Wu oteo i vas. Vodio vas je Larueu, vi ste se uspjeli osloboditi."

"Znači, vodio nas je Larueu kako bi nas on ubio?"

Duncan je slegnuo ramenima.

"To nema nikakva smisla, Scott. Eric Wu mi je slomio rebra je je želio znati odakle mi ona fotografija. Prestao je jer ga je netk neočekivano nazvao. Onda nas je najednom strpao u auto. Ništa od toga nije bilo planirano."

"Perlmutter je to netom saznao. Možda to promijeni njihovu teoriju."

"Uostalom, gdje se sada nalazi Wade Larue?" "Čini se da nitko ne zna. Traže ga."

Grace je klonula na jastuk. Osjećala se kao da su joj kosti strahovito teške. Počele su joj navirati suze. "Je li Jacku jako loše?"

"Da."

"Hoće li preživjeti?" "Još se ne zna."

"Nemojte dopustiti da mi lažu."

"Neću, Grace. Ali pokušajte se malo naspavati. Dobro?"

U hodniku je Perlmutter razgovarao s Anthonyjem Dellapelleom, kapetanom policije u Airmontu. Još su temeljito pretraživali kuću Beatrice Smith.

"Upravo smo pregledali podrum", rekao je Dellapelle. "Netko je tamo bio zatočen."

"Jack Lawson. To znamo."

Dellapelle je zastao, a zatim rekao: "Možda."

"Što bi to trebalo značiti?"

"Na cijevi još vise lisice."

"Wu mu ih je skinuo i vjerojatno ih ostavio tamo." "Možda. Dolje smo pronašli ostatke krvi – ne mnogo, ali je svjež."

"Lawson je imao porezotine." Nastala je stanka.

"Što se događa?" pitao je Perlmutter.

"Gdje si sada, Stu?"

"U bolnici Valley."

"Koliko ti treba da dođeš ovamo?"

"Ako uključim sirenu, petnaest minuta", rekao je Perlmutter. "Zašto?"

"Dolje smo pronašli još nešto", rekao je Dellapelle. "Nešto što bi možda trebao osobno vidjeti."

U ponoć je Grace ustala iz kreveta i krenula niz hodnik. Njezina su joj djeca ranije nakratko došla u posjet. Grace je inzistirala da joj dopuste da se zbog toga dignu iz kreveta. Scott Duncan joj je kupio nešto odjeće – Adidas trenirku – jer nije željela dočekati djecu u bolničkoj spavaćici. Dali su joj jaku injekciju kako bi se stišala strahovita bol u rebrima. Grace je željela da djeca vide da je

ona dobro, da je na sigurnom, da su oni sigurni. Držala se hrabro sve dok nije ugledala Emmu kako drži svoj dnevnik s pjesmama. Tada se rasplakala.

Čovjek ipak može glumiti čvrstoću samo do određene granice

Djeca će provesti noć u svojim krevetima. Cosa će spašavati Graceinoj spavaćoj sobi. Corina kćer, Vicky, spavat će u krevetu pokraj Emmine. Perlmutter je poslao policajku da provede razgovor s njima. Grace mu je na tome bila zahvalna.

U bolnici je bilo mračno. Grace se nekako uspijevala dišati uspravno. Trebala joj je cijela vječnost da to postigne. Rebra su joj opet vraški boljela. Koljeno je osjećala kao gomilu slomljena stakla ne kao zglobov.

U hodniku je bilo tiho. Grace je točno znala kamo želi stići, je sigurna da će je netko pokušati spriječiti, ali zbog toga se brinula. Bila je odlučna.

"Grace?"

Okrenula se prema ženskom glasu spremna na borbu. Pokazalo joj se da to nije potrebno. Grace je prepoznala ženu sa školskog igrališta "Vi ste Charlaïne Swain."

Žena je kimnula. Krenule su jedna prema drugoj, netremi se gledajući, povezane osjećajem koji ni jedna zapravo nije mogla izraziti riječima.

"Moram vam zahvaliti", rekla je Grace.

"Ja trebam zahvaliti vama", rekla je Charlaïne. "Vi ste ga ubili Taj košmar je napokon gotov."

"Kako je vaš muž?" pitala je Grace.

"Bit će dobro."

Grace je kimnula.

"Čujem da vaš muž nije baš najbolje", rekla je Charlaïne. Između njih nije postojala potreba za banalnostima. Grace joj je bila zahvalna na iskrenosti.

"U komu je."

"Jeste li ga vidjeli?"

"Upravo sam pošla onamo."

"Krišom?"

"Da."

Charlaïne je kimnula. "Dajte da vam pomognem."

Grace se oslonila o Charlaïne Swain. Tada je žena bila jaka. Hodnik bio pust. U daljini su začule odsječan zvuk potpetica na pločicama, jetla su bila prigušena. Prošle su pokraj prazne sestrinske sobe i ušle u lift. Jack je bio na trećem katu, na odjelu intenzivne njege, gdje se osjećala dobro u društvu Charlaïne Swain. Nije mogla objasniti zašto.

Dio odjela intenzivne njege kamo su se zaputile imao je četiri be odvojene staklenim zidovima. Medicinska sestra sjedila je u krevetu kako bi ih mogla sve odjednom nadgledati, ali trenutno je tamo jedna soba imala pacijenta.

Prišle su bliže. Jack je bio u krevetu. Prvo što je Grace primijetila bilo je kako je njezin snažni muž, muškarčina od metar devedeset, kraj kojega se uvijek

osjećala tako sigurnom, izgledao tako sitno »espomoćno u tom krevetu. Zнала je da joj se to samo čini. Prošla tek dva dana. Izgubio je na težini, potpuno je dehidrirao, ali nije radilo o tome.

Jackove oči bile su zatvorene. Iz dušnika mu je virila cjevčica, ruga mu je bila u ustima. Obje su bile pričvršćene bijelom ljepljivom ikom. Još jedna cjevčica mu je bila u nosu, druga u desnoj ruci. Bio na infuziji. Okruživali su ga aparati, kao u nekom futurističkom »šmaru.

Grace je osjetila kako se ruši. Charlaine ju je pridržala. Grace se ibrala i krenula prema vratima.

"Ne smijete unutra", rekla je sestra.

"Ona samo želi sjediti pokraj njega", rekla je Charlaine. "Molim s."

Sestra se osvrnula naokolo pa pogledala Grace. "Dvije minute."

Grace je pustila Charlaine. Charlaine joj je otvorila vrata. Samo Grace ušla unutra. Čuli su se razni zvuči, najstravičniji je zvučao »put kapljica vode koje netko usisava na slamku. Grace je sjela »kraj postelje. Nije primila Jacka za ruku. Nije ga poljubila u »raz.

"Svidjet će ti se posljednji stih", rekla je Grace. Otvorila je Emmin dnevnik i počela čitati:

298

Harlan Cohen

"Bejzbol loptice, o bejzbol loptice, tko ti je najbolji drug? Je li to palica koja te šuta u tur?"

Grace se nasmijala i okrenula stranicu, ali sljedeća stranica, i ostatak dnevnika, bila je prazna.

J

Nekoliko minuta prije nego što je umro, Wadeu Larueu se učiv kako je napokon pronašao istinski mir.

Odustao je od osвете. Više nije morao znati cijelu istinu. Z je dovoljno. Znao je za što je kriv, a za što nije. Bilo je vrijeme to ostavi iza sebe.

Carl Vespa nije imao izbora. Nikad se neće moći oporaviti. Istoj vrijedilo i za onu strašnu gomilu lica – onaj skup boli – koji je bio | siljen gledati u sudnici i opet danas na tiskovnoj konferenciji. Wa je izgubio puno vremena. Ali vrijeme je relativno. Smrt nije.

Ispričao je Vespi sve što je znao. Vespa je bio loš čovjek, u nije bilo sumnje. Bio je sposoban na neopisivu okrutnost. Wa Larue je u proteklih petnaest godina sreo mnogo takvih ljudi, malo ih je bilo tako jednostavnih. Osim pravih psihopata, veći je, čak i oni najokrutniji, bila sposobna nekoga voljeti, brinuti se nekoga, uspostaviti bliskost. To nije bilo proturječno, već jednostavi čovječno.

Larue je govorio. Vespa je slušao. U jednom trenutku, tijekom objašnjavanja, Cram je donio ručnik i led. Pružio ih je Larueu. Larue mu je zahvalio. Uzeo je ručnik – led je bio previše velik – i obrisao s lica. Vespini udarci više ga nisu boljeli. Larue je otrpio puno gor^ proteklih godina. Kada dobijete dovoljno batina u životu, onda ili se ili toliko bojite da činite sve kako ih ne biste dobili ili im se samo prepustite, znajući kako će i to proći. U jednom trenutku, tijekom odsluženja kazne, Larue se priklonio drugoj varijanti.

Carl Vespa je šutio. Nije ga prekidao niti je tražio dodatna objašnjenja. Kada je Larue završio, Vespa je samo stajao, nepromijenjena izraza lica i čekao još. Ničega više nije bilo. Bez riječi, Vespa se okrenuo i otišao. Kimnuo je Cramu. Cram je krenuo prema njemu. Larue je digao glavu. Neće bježati. Dosta je bilo bježanja.

"Hajde, idemo", rekao je Cram.

Cram ga je ostavio u centru Manhattana. Larue je razmišljao treba li nazvati Erica Wu, ali je znao da je za to prekasno. Krenuo je prema autobusnom kolodvoru Port Authority. Bio je spreman početi novi život. Otputovat će u Portland, Oregon. Nije bio siguran zašto. U zatvoru je čitao o Portlandu i činilo mu se da je to pravo mjesto. Želio je otići u veliki grad u kojem se osjećao liberalan duh. Iz onoga što je pročitao, Portland se doimao poput hipi komune koja se pretvorila u metropolu. Možda mu se tamo pruži poštena prilika.

Morat će promijeniti ime. Pustiti bradu. Obojiti kosu. Vjerovao je kako nije potrebno mnogo da se promijeni, da pobjegne proteklom godinama. Koliko god to bilo naivno, ali da, Wade Larue je vjerovao da može ostvariti glumačku karijeru. Još je imao talent. Još je imao nadnaravnu karizmu. Zašto ne bi pokušao? Ako ne uspije, pronaći će običan posao. Nije se bojao malo naporna rada. Opet će biti u velikome gradu. Bit će slobodan.

Ali Wade Larue nije otišao na autobusni kolodvor Port Authority.

Prošlost ga je još čvrsto držala. Nije mogao otići, ne još. Blok dalje je stao. Vidio je kako autobusi izlaze na vijadukt. Još je malo gledao, a onda se okrenuo prema telefonskim govornicama.

Morao je obaviti još jedan, posljednji, poziv. Morao je saznati još jednu, posljednju, istinu.

Sada, sat kasnije, cijev pištolja bila mu je prislonjena u mekanu udubinu ispod uha. Smiješno o čemu čovjek razmišlja trenutak prije smrti. Ta meka udubina bila je jedno od najdražih mjesta koje je Eric Wu volio pritiskati. Wu mu je objasnio kako nije dovoljno samo znati mjesto pritiska. Niste mogli samo tako gurnuti prst onamo i stisnuti. To je moglo izazvati bol, ali ne i onesposobiti protivnika.

I to je bilo to. Ta jedna, prezira vrijedna misao, bila je i posljednja misao Wadea Laruea prije nego što mu je metak prasnuo u mozgu i okončao život.

Dellapelle je odveo Perlmuttera u podrum. Bilo je dovo svjetla, ali Dellapelle je svejedno uključio baterijsku lampu. Pok je na pod.

"Tamo."

Perlmutter je pogledao na betonski pod i ponovo osjetio jezu.

"I ti misliš ono što i ja?" pitao je Dellapelle.

"Možda Jack Lawson," Perlmutter je zašutio, pokušavajući sh\>-titi, "... možda on nije bio jedini zatočenik ovdje."

Dellapelle je kimnuo. "Gdje je onda drugi?"

Perlmutter nije odgovorio. Samo je piljio u pod. Netko je doisti bio zarobljen ovdje. Netko tko je pronašao kamenčić i njime veli! slovima na podu izgrebao dvije riječi. Zapravo ime osobe s one ču fotografije, ime koje je Perlmutter netom čuo od Grace Lawson.

Charlaine Swain je čekala kako bi pomogla Grace da se vrati u sob_ Njihova je šutnja bila ugodna. Grace se pitala kako je to moguct Mnogo toga joj još uvijek nije bilo jasno. Pitala se zbog čega ic Jack pobjegao prije mnogo godina. Zašto nikad nije dirao novac iz zaklade i dopuštao da njegova sestra i otac upravljaju njegovih dijelom. Pitala se zašto je pobjegao ubrzo nakon Bostonskog masu kra. Htjela je znati što se dogodilo Geri Duncan i zašto je izgubila život dva mjeseca kasnije. Ono što ju je zanimalo, možda najviše od svega, bilo je pitanje je li susret s Jackom onog dana u Francusko-bio puka slučajnost.

Više se nije pitala je li sve povezano. Znala je da jest. Kada su stigle do Graceine sobe, Charlaine joj je pomogla da legne. Okrenula se da ode.

"Bi li htjela malo ostati sa mnom?" pitala je Grace.

SHANE ALWORTH.

Charlaine je kimnula. "Bilo bi mi drago."

Razgovarale su. Počele su s onim što im je bilo zajedničko – djecom – ali bilo je jasno kako se ni jedna ne želi dugo zadržavati na toj temi. Sat je prošao začas. Grace se nije sjećala o čemu su točno razgovarale. Jednostavno joj je bila zahvalna.

Bila su skoro dva izjutra kada je zazvonio bolnički telefon pokraj Graceine postelje. Kratko vrijeme su ga obje samo gledale. Zatim je Grace ispružila ruku i javila se.

"Halo?"

"Dobio sam vašu poruku u vezi s Allawom i Still Nightom." Prepoznala je glas. Bio je to Jimmy X. "Gdje ste?"

"U bolnici u predvorju. Ne žele me pustiti k vama." "Smjesta ću sići."

U predvorju je bilo tiho.

Grace nije bila sigurna kako da se postavi. Jimmy X sjedio je podlaktica naslonjenih na bedra. Nije podigao glavu dok je šepala prema njemu. Sestra na prijemnom je čitala časopis. Zaštitar je tiho zviždao. Grace se pitala bi li je

zaštitar bio sposoban zaštititi. Odjednom je osjetila da joj nedostaje onaj pištolj.

Zaustavila se ispred Jimmyja X-a, stala iznad njega i pričekala. Podigao je glavu. Pogledi su im se sreli i Grace je shvatila. Nije znala pojedinosti. Jedva da je znala i osnovno, ali ipak je shvatila.

Samo što nije preklinjao. "Kako ste saznali za Allaw?"

"Preko muža."

Jimmy je izgledao zbunjeno.

"Moj muž je Jack Lawson."

Vilica mu se samo opustila. "John?"

"Pretpostavljam da se onda tako zvao. Sada je tu na katu. Velika je vjerojatnost da će umrijeti."

"Bože moj." Jimmy je dlanovima obuhvatio lice.

"Znate što me je stalno kopkalo?" rekla je Grace.

Nije odgovorio.

"Vaš bijeg. Ne događa se često da rock-zvijezda tek tako odust. Postoje glasine o Elvisu ili Jimu Morrisonu, ali samo zato što su im imali jedan film, Eddie i Cruiseri, ali to je samo film. U stvarnosti, što sam rekla, The Who nisu prekinuli karijeru nakon Cincinnati' Nisu ni Stonesi nakon Altamont Speedwaya. Zašto, Jimmy? ste pobjegli?"

Glava mu je i dalje bila spuštena.

"Znam za vezu s Allawom. Samo je pitanje vremena kad će ne zbrojiti dva i dva."

Čekala je. Maknuo je ruke s lica i protrljao ih. Pogledao je pre zaštitaru. Grace je gotovo ustuknula, ali je ostala čvrsto stajati mjestu.

"Znate li zašto su rock-koncerti uvijek počinjali tako kasno, pitao je Jimmy.

Pitanje ju je zbunilo. "Molim?"

"Rekao sam..."

"Čula sam što ste rekli. Ne, ne znam zašto."

"Zato što smo mi obično tako drogirani ili pijani da našim menadžerima treba malo više vremena kako bi nas dovoljno otriježnili za nastup."

"A time želite reći...?"

"Te večeri sam se zamalo onesvijestio od kombinacije kokai i alkohola." Pogled zakrvavljenih očiju mu je odlutao. "Zbog toga smo toliko kasnili. Zbog toga je publika postala tako nemirna. Du sam bio trijezan, da sam na vrijeme izašao na pozornicu..." slegnuo je ramenima u stilu - "tko zna što bi se dogodilo".

Ona više nije željela slušati opravdanja. "Ispričajte mi sve o Allavvu."

"Ne mogu vjerovati." Odmahnuo je glavom. "John Lawson je vaš muž? Kako se to, k vragu, dogodilo?"

Ona nije imala odgovor. Pitala se hoće li ga ikad doznati. Ljudsko je srce nepoznat teritorij. Je li možda nešto podsvjesno djelomice bilo zaslužno za privlačnost na prvi pogled? Saznanje kako su oboje preživjeli tu stravičnu večer? Sjetila se svog susreta s Jackom na plaži. Je li to bilo unaprijed određeno sudbinom ili nešto isplanirano? Je li Jack želio upoznati ženu koja je postala simbolom Bostonskog riasakra?

"Je li moj muž bio na koncertu te večeri?" pitala je. "Molim? Vi ne znate?"

"Možemo ovo izvesti na dva načina. Prvi, ja ću se praviti da sve nam i samo želim da vi to potvrdite. Ali nije tako. Možda nikad ne aznam istinu ako mi je vi ne kažete. Možda ćete uspjeti sačuvati voju tajnu. Ali ja ću nastaviti tražiti odgovore, kao i Carl Vespa, Jarrisoni, Reedovi i Weideri."

Pogledao ju je s izrazom djeteta na licu.

"Drugi – mislim da je ovaj važniji – vi ne možete više živjeti s tim ere tom. Došli ste u moju kuću u potrazi za oprostom od grijeha, ^nate da je kucnuo čas za to."

Spustio je glavu. Grace je čula jecaje. Potresali su mu tijelo. Grace lije rekla ni riječi. Nije stavila ruku na njegovo rame. Zaštitar im e dobacio pogled. Sestra je nakratko prestala čitati. Ali to je bilo ve. Ovo je bolnica. Odrasli ljudi koji plaču nisu rijetkost. Oboje su >dvratili poglede. Minutu kasnije, Jimmyjevi jecaji postali su slabiji, lamena mu se više nisu tresla.

"Upoznali smo se na gaži u Manchesteru", rekao je Jimmy brišući ukavom nos. "Ja sam bio s grupom koja se zvala Still Night. Te 'ečeri su nastupale četiri grupe. Jedna od njih je bila Allaw. Tako am upoznao vašega muža. Proveli smo neko vrijeme zajedno iza »ozornice i drogirali se. On je bio zabavan, ali shvatite – za mene je ;lazba bila sve. Želio sam napraviti Born to run¹⁹. Želio sam napraviti)rekretnicu u glazbi. Jeo sam, spavao, sanjao, srao glazbu. Lawson je lije doživljavao tako ozbiljno. Bend ga je zabavljao, to je bilo sve. Imali u nekoliko pristojnih pjesama, ali vokali i aranžman bili su totalno imaterski. Lawson se nije zanosio da će ostvariti veliki uspjeh."

Zaštitar je opet zviždao. Sestra je ponovno zakopala nos u časopis, vfeki automobil se dovezao do ulaza. Zaštitar je krenuo prema 'ratima i pokazao prema odjelu hitne službe.

"Mislim da se Allaw raspao nekoliko mjeseci kasnije. Kao i Still vfight. Ali Lawson i ja smo ostali u vezi. Kada sam osnovao Jimmy <. Band, zamalo sam ga pitao da nam se pridruži."

"Zašto niste?"

"Nisam ga smatrao tako dobrim glazbenikom." «

¹⁹ Born to run, album Brucea Springsteena iz 1975

Jimmy je ustao tako naglo daje uplašio Grace. Povukla se ko unatrag. Netremice gaje gledala, pokušavajući uloviti njegov po kao da bi ga to moglo zadržati na mjestu.

"Da, vaš je muž bio na koncertu te večeri. Nabavio sam mu karata u prednjim redovima. Poveo je sa sobom neke od član svojeg bivšeg banda. Neke je čak doveo iza pozornice."

Tada je zašutio. Samo su stajali. Pogledao je u stranu i Grace pobjala da će prestati pričati.

"Sjećate li se tko je bio s njim?" pitala je.

"Koji članovi bivšeg banda?"

"Da."

"Dvije djevojke. Jedna je imala svijetlocrvenu kosu." Sheila Lambert. "Je li druga djevojka bila Geri Duncan?" "Ne znam kako se zvala."

"Što je sa Shaneom Alworthom? Je li i on bio tamo?" "To je onaj tip koji je svirao klavijature?" "Da."

"Ne, nije došao iza pozornice. Vidio sam samo Lawsona i on dvije cure."

Zatvorio je oči.

"Što se zatim dogodilo, Jimmy?"

Lice mu se objesilo i iznenada je izgledao puno stariji. "Bio sam u popriličnoj komi. Čuo sam publiku. Dvadeset tisuća ljudi skandiralo je moje ime. Pljeskali su. Sve samo kako bi koncert počeo. Ali j. sam se jedva micao. Ušao je moj menadžer. Rekao sam mu da mi jc potrebno još vremena. Izašao je. Bio sam sam. Tada su ušli Lawson i ona dva komada."

Jimmy je trepnuo i pogledao Grace. "Ima li ovdje kafić?"

"Zatvoren je."

"Dobro bi mi došla šalica kave."

"Ma baš mi je žao."

Jimmy je počeo hodati amo-tamo.

"Što se dogodilo nakon što su ušli u vašu garderobu?" pitala je Grace.

"Ne znam kako su se progurali iza pozornice. Ja im nisam dao propusnice. Iznenada se pojavio Lawson sa spikom u stilu: Kak' si stari? Bilo mi je drago što ga vidim. Ali onda je nešto krenulo zbilja naopako."

"Što?"

"Lawson. Poludio je. Ne znam, valjda je bio više drogiran nego ja. Počeo me gurati, prijetiti. Vikao je da sam lopov."

"Lopov?"

Jimmy je kimnuo. "Sve su to bile gluposti. Rekao je..." Napokon se prestao vrpeljiti i pogledao je u oči. "Rekao je da sam mu ukrao pjesmu."

"Koju pjesmu?"

"Izblijedjelu tintu."

Grace se nije mogla pomaknuti. Drhtanje joj se počelo širiti lijevom stranom tijela. Osjetila je nemir u prsima.

"Lawson i onaj drugi tip, Alworth, napisali su pjesmu za Allaw po imenu Nevidljiva tinta. To je bila jedina sličnost između pjesmama. Taj dio naslova. Vi znate riječi Izbljedjele tinte, zar ne?"

Kimnula je. Nije čak ni pokušala progovoriti.

"Nevidljiva tinta valjda ima sličnu temu. Obje su o varljivosti sjećanja. Ali to je sve. Rekao sam to Johnu. Ali on je jednostavno poludio. Na svaku moju riječ bivao je sve ljući. Neprestano me gurao. Jedna od djevojaka, imala je doista tamnu kosu, još više gaje poticala. Rekla je kako će mi slomiti noge, tako nešto. Zazvao sam upomoć. Lawson me udario. Sjećate se izvješća da sam ozlijeđen u neredima one noći?"

Opet je kimnula.

"Nisam. Ozlijedio me vaš muž. Udario me u vilicu, a onda je skočio na mene. Pokušao sam ga odgurnuti. Vikao je da će me ubiti. Sve je to bilo tako nadrealno. Rekao je da će me zaklati."

Nemir u grudima se proširio, pretvorio se u hladnoću. Grace je zadržavala dah. To nije moguće. Molila se da to nije moguće.

"Sve je izmaklo kontroli, jedna od djevojaka, crvenokosa, rekla mu je da se smiri. Da to nije vrijedno svađe. Molila gaje da sve zaboravi Ali on ju nije slušao. Jednostavno mi se nasmijao i... izvadio nož."

Grace je odmahivala glavom.

"Rekao je da će mi ga zabosti u srce. Sjećate se, rekao sam vara da sam bio drogiran i izvan pameti? To me je otriježnilo. Želite otriježniti nekoga? Zaprijetite mu da ćete mu zabosti nož u prsa." Opet je zašutio.

"Što ste učinili?"

Je li to ona pitala? Grace nije bila sigurna. Glas je zvučao poput njezina, ali kao da je došao s drugog mjesta, nekog odjekujućeg i udaljenog.

Jimmyjevo se lice, izgubljeno u sjećanjima, objesilo. "Nisam mu htio dopustiti da me jednostavno probode. Skočio sam na njega. Ispustio je nož. Počeli smo se hrvati. Djevojke su vrištale. Pritrčale su i pokušale nas razdvojiti. I tada, dok smo bili na podu, čuo sam pucanj."

Grace je još odmahivala glavom. Ne Jack. Jack nije bio tamo one noći, nema šanse, nije moguće...

"Znate, taj zvuk je bio tako glasan. Kao da mi je pištolj opalio pokraj uha. Tada je nastao pakao. Čulo se vrištanje. Zatim još možda dva ili tri pucnja. Ali ne u prostoriji. Negdje izdaleka. Čuo sam još vrisaka. Lawson se prestao micati. Na podu je bilo krvi. Pogođen je u leđa. Gurnuo sam ga sa sebe i tada sam ugledao zaštitara, Gordona MacKenzieja, kako još drži upereno oružje."

Grace je zatvorila oči. "Čekajte malo. Želite li reći daje Gordon MacKenzie ispalio prvi hitac?"

Jimmy je kimnuo. "Čuo je neko komešanje, moje pozive u pomoć i..." Ostavio je rečenicu nedovršenom. "Trenutak smo se samo gledali. Djevojke su vrištale, ali ih je zaglušio zvuk iz publike. Taj zvuk, ne znam, ljudi nekad govore kako je najgori zvuk onaj ranjen životinje, ali ja nikad nisam čuo nešto tako strašno kao što je zvuk straha i panike. Uostalom, vi to i sami znate."

Nije znala. Ozljeda glave je izbrisala to sjećanje. Ali kimnula je kako bi on nastavio govoriti.

"Uglavnom, MacKenzie je stajao tako jedan trenutak, prener žen. Zatim je jednostavno potrčao. One dvije djevojke su zgrabile

Lawsona i počele ga vući van." Slegnuo je ramenima. "Ostalo znate, jrace."

Pokušala je to prihvatiti. Pokušala je shvatiti što to znači, kako se ma u sve to uklapala. Tada je stajala samo nekoliko metara dalje, : druge strane pozornice. Jack. Njezin muž. On je bio tamo. Kako e to moguće?

"Ne", rekla je.

"Što ne?"

"Ne znam ostalo, Jimmy." Šutio je.

"Priča tu ne završava. Allaw je imao četiri člana. Saznala sam što ie dogodilo dalje. Dva mjeseca nakon stampeda netko je unajmio)laćenog ubojicu da ubije jednog od njih, Geri Duncan. Moj muž, maj za kojega tvrdite da vas je napao, pobjegao je u inozemstvo,)brijao bradu i počeo se predstavljati kao Jack. Prema priči majke >hanea Alwortha, i on je pobjegao u inozemstvo, ali mislim da ona aže. Sheila Lambert, crvenokosa, promijenila je ime. Njezin muž e nedavno ubijen i ona je ponovno nestala."

Jimmy je odmahivao glavom. "Ja o tome ne znam ništa."

"Mislite li da je sve to samo slučajnost?"

"Ne, pretpostavljam da nije", rekao je Jimmy. "Možda su se jrestrašili što bi se dogodilo kad bi se saznala istina. Sjećate se kako e bilo prvih mjeseci nakon tog događaja – svi su bili željni krvi. Vložda bi završili u zatvoru ili gore."

Grace je odmahнула glavom. "A što je s vama, Jimmy?"

"Što bi bilo sa mnom?"

"Zašto ste sve to godinama tajili?"

Nije odgovorio.

"Ako je to što ste mi upravo rekli istina, vi niste učinili ništa oše. Vi ste napadnuti. Zašto niste jednostavno rekli policiji što se logodilo?"

Otvorio je usta, zatvorio ih, pokušao ponovno. "To se nije ticalo >amo mene. I Gordon MacKenzie je bio dio toga. On je ispao junak, »jecate se? Kada bi svi saznali daje on ispalio prvi hitac, što mislite, sto bi mu se dogodilo?"

"Želite reći kako ste sve ove godine lagali kako biste zaštit;.: Gordona MacKenzieja?"

Nije odgovorio.

"Zašto, Jimmy? Zašto niste ništa rekli? Zašto ste pobjegli'1"

Počeo je izbjegavati njezin pogled. "Čujte, rekao sam varr. što znam. Sad idem kući."

Grace mu je prišla. "Vi ste ipak ukrali onu pjesmu, zar ne?"

"Molim? Ne."

Ali sada je shvatila. "Zato ste se osjećali odgovornim. Ukrali tu pjesmu. Da niste, ono se ne bi dogodilo."

Samo je odmahivao glavom. "Nije tako."

"Zato ste pobjegli. Ne samo zbog toga što ste bili drogirani. I | ste pjesmu koja vas je učinila slavnim. Tako je sve počelo. Čuli ste. \ u Manchesteru. Svidjela vam se njihova pjesma. Ukrali ste je."

Nemoćno je odmahivao glavom. "Bilo je neke sličnosti."

Iznenada je shvatila još nešto što ju je silno pogodilo. "Na što sve bili spremni kako biste sačuvali svoju tajnu, Jimmy?"

Pogledao ju je.

"Izbljedjela tinta je postala još poznatijom nakon stampeda, bum je prodan u milijunima primjeraka. Kod koga je taj novac."

Odmahnuo je glavom. "Griješite, Grace."

"Jeste li i prije znali da sam udana za Jacka Lawsona?"

"Molim? Naravno da nisam."

"Jeste li zbog toga došli u moju kuću one večeri? Kako bi>-. saznali koliko znam?"

I dalje je odmahivao glavom dok su mu suze tekle niz obraze "To nije istina. Nikad nisam htio nikoga ozlijediti."

"Tko je ubio Geri Duncan?"

"Ne znam ništa o tome."

"Je li htjela sve izbrbljati? To se dogodilo? A zatim, petnaest godina kasnije, netko je pokušao ukloniti Sheilu Lambert, to jest Julian Dodd, ali stradao je njezin muž. Je li i ona htjela progovoriti. Jimmy? Je li znala da ste se vratili?"

"Moram ići."

Prepriječila mu je put. "Ne možete opet pobjeći. Dosta je bje-žanja."

"Znam", rekao je molećivo. "Znam to bolje od svih."

Progurao se pokraj nje i otrčao van. Grace je htjela viknuti: "Stoj! Držite ga!" ali je sumnjala da bi zaštitar koji zviždi bio u stanju bilo što poduzeti. Jimmy je već bio vani, gotovo izvan vidokruga. Šepajući je krenula za njim.

Tri pucnja su proparala noć. Začula se škripa guma. Dežurna sestra je ispustila časopis i zgrabila telefon. Zaštitar je prestao zviždati i potrčao prema vratima. Grace je požurila za njim.

Kada je Grace izašla, vidjela je kako automobil velikom brzinom juri pokraj izlazne rampe i nestaje u noći. Grace nije vidjela tko je u automobilu, ali je mislila da zna. Zaštitar se nagnuo nad tijelo. Dvojica liječnika istrčala su van, umalo srušivši Grace. Ali bilo je prekasno.

Petnaest godina nakon stampe, Bostonski masakr je odnio svoju do sada neuhvatljivu žrtvu.

Možda, pomislila je Grace, ne bismo ni trebali znati svu istinu. Možda istina nije važna.

Na kraju je preostalo mnogo pitanja. Grace je pomislila kako nikad neće saznati sve odgovore. Previše je sudionika bilo mrtvo.

Jimmy X, pravim imenom James Xavier Farmington, preminuo je od tri metka u prsima.

Tijelo Wadea Laruea pronađeno je nedaleko od autobusnog kolodvora Port Authority u New Yorku, ni dvadeset četiri sata nakon što je pušten iz zatvora. Ustrijeljen je u glavu iz neposredne blizine. Postojao je samo jedan važni trag: novinar njujorškog Daily Newsa pratio je Wadea Laruea nakon tiskovne konferencije u Crown Plazi. Prema njegovu iskazu, Larue je ušao u crnu limuzinu s čovjekom koji je odgovarao Cramovu opisu. To je bio posljednji put daje itko Laruea vidio živog.

Nitko nije uhićen, ali odgovor se činio jasnim.

Grace je pokušala shvatiti što je Carl Vespa učinio. Prošlo je petnaest godina, a njegov sin je i dalje bio mrtav. Što se tiče Vespe, ništa se nije promijenilo. Vrijeme nije zaliječilo rane.

Kapetan Perlmutter će ga pokušati optužiti za taj zločin. Ali Vespa je bio vješt u zametanju tragova.

I Perlmutter i Duncan došli su u bolnicu nakon što je Jimmy ubijen. Grace im je sve ispričala. Više se nije imalo što skrivati. Perlmutter je gotovo u prolazu spomenuo kako je ime Shanea Ahvortha bilo izgrebano na betonskom podu.

"Što to znači?" pitala je Grace.

"Provjeravamo sve materijalne dokaze, ali možda vaš muž nije bio sam u tom podrumu."

To je imalo smisla, pretpostavljala je Grace. Petnaest godina kasnije svi su ponovo isplivali. Svi s fotografije.

U četiri ujutro Grace se vratila u svoju bolesničku postelju. Soba je bila u mraku kad su se otvorila vrata. Silueta je tiho ušla. Mislio je da ona spava. Trenutak Grace nije ništa rekla. Čekala je dok se nije smjestio na stolac kao prije petnaest godina. "Zdravo, Carl."

"Kako se osjećaš?" pitao je Vespa.

"Jeste li vi ubili Jimmyja X-a?"

Nastala je duga stanka. Sjena se nije micala. "On je kriv za događaje one noći", napokon je rekao.

"Ne znamo je li doista tako."

Vespino lice bilo je samo sjena. "Ti gledaš na stvari iz previše kutova, Grace."

Grace je pokušala sjesti, ali bol u prsnoj koži nije joj to dopuštala. "Kako ste saznali za Jimmyja?"

"Od Wade Laruea", rekao je.

"I njega ste ubili."

"Hoćeš li me nastaviti optuživati, Grace, ili želiš saznati istinu?"

Htjela ga je pitati želi li i on samo istinu, ali je znala odgovor. Istina ga nikad neće zadovoljiti. Neće ga zadovoljiti ni osveta i zadovoljenje pravde.

"Wade Larue me je nazvao dan prije nego što je pušten iz zatvora", rekao je Vespa. "Želio je da porazgovaramo."

"Da porazgovarate o čemu?"

"Nije htio reći. Poslao sam Crama da ga pokupi u gradu. Dovezao ga je mojoj kući. Počeo je s nekakvim sladunjavim glupostima kako razumije moju bol. Rekao je kako je iznenada u sebi osjetio mir i da više ne želi osvetu. Nisam to htio slušati, zahtijevao sam da kaže zbog čega je došao."

"Je li rekao?"

"Da." Sjena je opet bila mirna. Grace je htjela upaliti svjetlo, ali se predomisli. "Ispričao mi kako ga je prije tri mjeseca u zatvoru posjetio Gordon MacKenzie. Znaš li zbog čega?"

Grace je kimnula shvativši. "MacKenzie je umirao od raka."

"Točno. Nadao se da će u posljednji čas uspjeti osigurati kartu za Raj. Iznenada više nije mogao živjeti s onim što je učinio." Vespa je nagnuo glavu i nasmijao se. "Nevjerojatno kako se to ljudima događa upravo kad ionako trebaju umrijeti, zar ne? Kad čovjek bolje razmisli, baš je izabrao vrijeme. Priznao je onda kad više nije imao što izgubiti i hej, ako vjeruje u ispovijedi se i dobit ćeš oprost glupost, za njega je to fantastično."

Grace je znala kako je bolje šutjeti. Nije se micala.

"Bilo kako bilo, Gordon MacKenzie je priznao krivnju. Te večeri je stražario na vratima iza pozornice. Dopustio je da mu neki zgodni mladi komad odvrati pažnju. Rekao je kako su se Lawson i dvije djevojke neopaženo provukli pokraj njega. Ti to sve već znaš, zar ne?"

"Djelomice."

"Znaš li da je MacKenzie nastrijelio tvojega muža?" "Znam."

"I daje zbog toga počela gužva. MacKenzie se našao s Jimmyjem X-om nakon tog događaja. Obojica su se dogovorili kako neće o tome pričati. Pomalo ih je brinula Jackova ozljeda i mogućnost da neka od djevojaka progovori, ali hej, i njih troje su mogli dosta toga izgubiti."

"Zato su svi šutjeli."

"Uglavnom. MacKenzie je postao junak. Zbog toga se u zaposliti u bostonskoj policiji. Napredovao je do čjna poručni Sve zbog junaštva te večeri."

"Sto je Larue učinio nakon što mu je MacKenzie sve priznao."

"A što misliš? Želio je da svi saznaju istinu. Želio je osvetu oslobođenje od krivnje."

"Zašto onda Larue nije nikome rekao?"

"O, jest, rekao je." Vespa se nasmijao. "Možeš tri puta poga kome."

Grace je shvatila. "Rekao je svojoj odvjetnici."

Vespa je raširio ruke. "Pogodak iz prve!"

"Ali kako ga je Sandra Koval uspjela nagovoriti da šuti?"

"Oh, ovaj dio priče je sjajan. Nekako – i zbog toga trebamo čestitati dami – učinila je ono što je najbolje za njezina klijenta, ali i za njezina brata."

"Kako?"

"Objasnila je Larueu kako su mu šanse veće da bude uvjetno pušten ako ne kaže istinu."

"Ne shvaćam."

"Ti, naravno, ne znaš puno o uvjetnom puštanju na slobodu." Slegnula je ramenima.

"Vidiš, komisija za uvjetno puštanje ne želi čuti da si nevin. Od tebe žele čuti mea culpa. Želiš li izaći, moraš ponizno pognuti glavu. Učinio si zlo, priznaj im. Prihvatio si svoju krivnju – to je prvi korak prema rehabilitaciji. Ako uporno tvrdiš da si nevin, znači da se nikad nećeš popraviti."

"Zar nije MacKenzie mogao svjedočiti?"

"Tada je već bio jako bolestan. Vidiš, komisiju za uvjetno puštanje nije brinula Larueova nevinost. Da je Larue htio krenuti tim putem, morao bi tražiti novo suđenje. Za to bi mu trebalo nekoliko mjeseci, možda čak i godina. Prema Sandri Koval – a glede toga nije lagala – Larue je imao najviše šanse da izađe ako prizna krivnju."

"I bila je u pravu", rekla je Grace.

"Da."

"A Larue nije znao da su Sandra i Jack brat i sestra?"

Vespa je opet raširio ruke. "A odakle bi znao?" Grace je odmahнула glavom.

"Ali, vidiš, za Wadea Laruea u tom trenutku nije sve bilo gotovo. Još uvijek je želio osvetu i oslobođenje od krivnje. Znao je da mora pričekati izlazak iz zatvora. Pitanje je bilo kako da to postigne. Zna istinu, ali kako će je dokazati? Tko će osjetiti njegov gnjev? Tko je uistinu kriv za događaje one večeri?"

Grace je kimnula kada je shvatila. "Odlučio je osvetiti se Jacku."

"Da, onome koji je potegnuo nož. Zato je Larue nagovorio svog starog zatvorskog kolegu Erica Wua da otme tvoga muža. Larueov je plan bio da se pridruži Wuu onoga trenutka kad ga puste. Natjerao bi Jacka da prizna istinu, snimio bi to kamerom, a onda bi ga vjerojatno ubio, još nije bio siguran."

"Dokazao bi svoju nevinost, a onda bi počinio ubojstvo?"

Vespa je slegnuo ramenima. "Bio je ljut, Grace. Možda bi ga samo istukao ili mu slomio noge. Tko zna?"

"Što se dogodilo?"

"Wade Larue se predomislio."

Grace se namrštila.

"Trebala si ga čuti kako priča o tome. Oči su mu bile tako bistre. Upravo sam ga bio udario u lice. Šutirao sam ga i prijetio da ću ga ubiti. Ali mir koji se ocrtavao na njegovu licu... jednostavno je i dalje bio tamo. Onoga trenutka kada je Larue pušten na slobodu, shvatio je da će uspjeti to nadići."

"Kako to mislite, nadići?"

"Upravo tako. Njegova kazna je ostala u prošlosti. Nikad ne bi istinski bio oslobođen krivnje jer zapravo i nije bio sasvim nevin. Pucao je usred gomile ljudi. To je dodatno pojačalo hysteriju. Ali najvažnije od svega, kako mi je on sam rekao: bio je doista slobodan. Ništa ga više nije vezivalo za prošlost. Više nije bio u zatvoru, ali moj sin će zauvijek ostati mrtav. Shvaćaš li?"

"Mislim da shvaćam."

"Larue je jednostavno želio nastaviti sa svojim životom. Ali se plašio što bih mu ja mogao učiniti. Zato se želio mijenjati. Rekao mi je istinu. Dao mi je Wuov telefonski broj, a u zamjenu je tražio da ga pustim na miru."

"Znači, to ste vi zvali Wua?"

"Nazvao je Lame, ali da, ja sam s njim razgovarao,"

"Rekli ste Wuu da nas dovede k vama?"

"Nisam znao da si i ti tamo. Mislio sam da ima samo Jacka."

"Što ste namjeravali učiniti, Carl?"

Nije odgovorio.

"Biste li ubili i Jacka?"

"Je li to sad važno?"

"A što biste učinili sa mnom?"

Dugo je razmišljao. "Ima nekih stvari zbog kojih sam bio u nedoumici."

"U vezi s čim?"

"U vezi s tobom."

Vrijeme je prolazilo. Začuli su se koraci na hodniku. Pokraj vrata su provezli krevet sa škripavim kotačem. Grace je slušala kako taj zvuk nestaje. Pokušala je usporiti disanje.

"Umalo si stradala u Bostonskom masakru, ali si se na kraju udala za čovjeka koji ga je skrivio. Znam da te je Jimmy X posjetio nakon što smo ga vidjeli na onoj probi. To mi nikad nisi ispričali. Zatim činjenica da se gotovo ničega ne sjećaš, ne samo događaja te večeri, već i tjedan prije."

Nije više pokušavala kontrolirati disanje. "Vi ste mislili..."

"Nisam znao što da mislim. Ali sad mislim da znam. Mislim daje tvoj muž dobar čovjek koji je počinio strahovitu grešku. Mislim da je pobjegao nakon stampe i da se osjećao krivim. Zbog toga te želio upoznati. Vidio je novinska izvješća i htio se uvjeriti da si dobro. Možda se čak želio ispričati. Pronašao te je na plaži u Francuskoj, a zatim se zaljubio."

Zatvorila je oči i naslonila se.

"Sada je sve gotovo, Grace."

Sjedili su u tišini. Više si nisu imali što reći. Nekoliko minuta kasnije, Vespa se iskrao iz sobe, tih poput noći.

Ali nije sve bilo gotovo.

Prošla su četiri dana. Grace je bilo bolje. Kući se vratila već drugi dan poslije podne. Cora i Vickie su ostale s njima. Cram je svratio čim je stigla, ali Grace ga je zamolila da ode. Kimnuo je i poslušao.

Mediji su naravno poludjeli. Znali su samo djeliće priče, ali činjenica daje zloglasni Jimmy X ubijen netom nakon što se iznenada poslije toliko godina pojavio, bila je dovoljna da ih dovede u stanje potpunog ludila. Perlmutter je postavio policijski automobil ispred Graceine kuće. Emma i Max su nastavili ići u školu. Grace je provodila gotovo cijelo vrijeme u bolnici s Jackom. Charlene Swain joj je često pravila društvo.

Grace je razmišljala o fotografiji zbog koje je sve počelo. Shvatila je da je netko od četiriju članova Allawa pronašao način da je stavi među njezine fotografije. Zašto? Na to pitanje je bilo teže odgovoriti. Možda je netko od njih shvatio kako osamnaest duhova nikad neće zaspati.

Ostalo je i pitanje – zbog čega upravo sad? Zbog čega nakon petnaest godina? Nije manjkalo razloga. Možda zbog oslobađanja Wadea Laruea ili smrti Gordona MacKenzieja. Možda zbog sve medijske halabuke vezane uz godišnjicu. Ali najvjerojatnije je, što je i imalo najviše smisla, povratak Jimmyja X-a sve pokrenuo.

Tko je zapravo bio kriv za događaje one tragične večeri?

Je li to bio Jimmy koji je ukrao pjesmu? Jack koji ga je napao? Gordon MacKenzie koji je u nastalim okolnostima pucao? Wade Larue, jer je nelegalno nosio oružje, uspaničio se i ispalio još hitaca iznad već poludjele publike? Grace nije znala. Bili su to mali krugovi na vodi. Sve to krvoproliće nije počelo kao jedna velika urota. Počelo je s dva nevažna banda koja su svirala u nekoj rupi u Manchesteru.

Još je, naravno, bilo puno nepoznanica. Ali one će morati pr čekati.

Postoje stvari koje su važnije od istine.

U ovome trenutku Grace je netremice gledala Jacka. Nepomičan je ležao u bolničkoj postelji. Njegov liječnik, čovjek po imenu Sta; Walker, sjeo je pokraj nje. Doktor Walker prekrižio je ruke te joj se obratio vrlo ozbiljnim tonom. Grace ga je slušala. Emma i Ma čekali su u hodniku. I oni su htjeli biti prisutni. Grace nije znala što da radi. Sto da odluči?

Poželjela je da može pitati Jacka.

Nije ga željela pitati zašto joj je tako dugo lagao. Nije željela objašnjenje za ono što je učinio te stravične večeri. Nije ga željela pitati kako se našao kraj nje onoga dana na plaži, je liju namjerno tražio, jesu li se zato zaljubili. Nije željela pitati Jacka ništa od toga.

Željela ga je pitati samo jedno posljednje pitanje: želi li djecu pokraj svojega uzglavlja kad bude umirao?

Na kraju im je Grace dopustila da ostanu. Njih četvero se okupilo kao obitelj posljednji put. Emma je plakala. Max je sjedio ne odvajajući pogled s pločica na podu. I tada je, uz blago probadanje u srcu, Grace osjetila kako ih Jack napušta zauvijek.

Pogreb je prošao kao u izmaglici. Grace je obično nosila kontaktne leće. Skinula ih je toga dana i nije nataknila naočale. Kao da je u izmaglici bilo lakše sve podnijeti. Sjedila je u prvom redu u crkvi i razmišljala o Jacku. Više ga nije zamišljala u vinogradu ili na plaži. Prizor kojega se najbolje sjećala, prizor koji će uvijek nositi u sebi bio je onaj kada je Jack držao Emmu čim se rodila, način na koji su njegove velike šake držale to malo čudo, dok ju je nježno nosio kao da se boji da bi se mogla slomiti, boji da bi je mogao ozlijediti, njegov pogled kada se okrenuo prema Grace i pogledao je s divljenjem i poštovanjem. Takvoga ga je vidjela.

Sve ostalo, sve što je sada znala o njegovoj prošlosti, bilo je nevažno.

Sandra Koval je došla na pogreb. Držala se u pozadini. Ispričala se u ime oca koji nije mogao doći. Bio je star i bolestan. Grace je rekla da shvaća. Dvije žene se nisu zagrlile. Scott Duncan je bio prisutan, kao i Stu Perlmutter i Cora. Grace nije imala pojma koliko je ljudi došlo. Zapravo joj i nije bilo važno. Držala je čvrsto svoje dvoje djece i nekako progurala taj dan.

Dva tjedna kasnije djeca su se vratila u školu. Bilo je problema, naravno. I Emma i Max bojali su se rastati od nje. Znala je da je to normalno. Grace ih je pratila u školu. Bila je tamo da ih pokupi prije nego što bi zazvonilo zvono. Patili su. Grace je znala da je to cijena koju plaćaju oni koji imaju dobrog oca punog ljubavi. Bol nikada ne prestaje.

Ali stigao je trenutak da napokon riješi jedno pitanje.

Jackova obdukcija.

Neki će reći kako su nalazi obdukcije, kada ih je pročitala i shvatila, ponovno poremetili Gracein život. Ali nije bilo tako. Nalazi obdukcije samo su dodatno potvrdili ono što je već znala. Jack je bio njezin muž. Voljela gaje. Bili su zajedno trinaest godina. Imali su dvoje djece. Premda je očito imao tajne, ima stvari koje čovjek ne može sakriti.

Neke stvari su uvijek očite.

Zato je Grace znala.

Poznavala je njegovo tijelo. Poznavala je njegovu kožu, svaki mišić na njegovim leđima. Zato obdukcija i nije bila potrebna. Nije morala pročitati nalaze vanjskog pregleda tijela kako bi saznala ono što već zna.

Jack nije imao većih ožiljaka.

To je značilo, da unatoč onome što joj je Jimmy rekao, unatoč onome što je Gordon MacKenzie rekao Wadeu Larueu, Jack nikad nije bio nastrijeljen.

Grace je prvo otišla u Photomat i pronašla Paperjastu Bradicu Josha. Zatim se odvezla u Bedminster u naselje gdje je živjela majka Shanea Alwortha. Nakon toga je proučila sve papire u vezi s Jackovom obiteljskom zakladom. Grace je poznavala pravnika iz Livingstona koji je trenutno radio kao sportski agent na Manhattanu. On je otvarao mnoge zaklade za svoje bogate klijente. Pregledao je papire i objasnio joj ono što joj je bilo potrebno da shvati.

I tada, kada je više-manje sve shvatila, posjetila je Sandru Koval, svoju dragu šurjakinju, u uredu Burton i Crimstein u New Yorku.

Ovaj je put Sandra Koval nije dočekala u prijemnom odjelu. Grace je proučavala fotografije na zidu, opet se zaustavivši pokraj portreta hrvačice, Male Pocahontas, kad joj je žena u seljačkoj bluzi rekla da krene za njom. Povelala je Grace niz hodnik u istu onu sobu za sastanke u kojoj je razgovarala sa Sandrom prije cijele jedne vječnosti.

"Gospođa Koval će vam se ubrzo pridružiti."

"Odlično."

Ostavila ju je samu. Prostorija je izgledala kao i prošli put, samo je sada na stolu ispred svakog stolca bio žuti notes i kemijska olovka. Grace nije željela sjesti. Hodala je amo-tamo, to jest, šepala je amo--tamo, ponavljajući sve u glavi. Zazvonio joj je mobitel. Kratko je razgovarala, a onda prekinula vezu. Ipak, bio joj je pri ruci za svaki slučaj.

"Zdravo, Grace."

Sandra Koval uletjela je u prostoriju poput vihora. Pošla je ravno prema malom hladnjaku, otvorila ga i zavirila unutra.

"Želiš li nešto popiti?"

"Ne."

Glave još u mini hladnjaku, pitala je: "Kako su djeca?"

Grace nije odgovorila. Sandra Koval je iskopala mineralnu vodu. Odvrnula je čep i sjela.

"I, što ima novo?"

Bi li trebala ispipati kako diše ili jednostavno navaliti? Grace je odabrala ovo drugo. "Ti nisi zastupala Wadea Laruea zbog mene", počela je bez uvoda. "Učinila si to jer si ga željela držati na oku."

Sandra Koval natočila je mineralnu u čašu. "To je hipotetski možda točno."

"Hipotetski?"

"Da. Možda sam u hipotetskom svijetu zastupala Wadea Laruea kako bih zaštitila određenog člana obitelji. Ali ako i jesam, ipak bih se potrudila obaviti svoj posao najbolje što mogu."

"Dvije muhe jednim udarcem."

"Možda."

"A taj određeni član obitelji je tvoj brat?" "Moguće."

"Moguće", rekla je Grace. "Ali to se nije dogodilo. Nisi radila kako bi zaštitila brata."

Pogledi su im se sreli.

"Sve znam", rekla je Grace.

"Da?" Sandra je otpila gutljaj. "Molim te, onda objasni i meni."

"Bilo ti je, koliko – dvadeset sedam godina? Tek si završila pravo i počela raditi kao hraniteljica?"

"Da."

"Bila si udana. Tvoja je kći imala dvije godine. Pred tobom je bila obećavajuća karijera. A onda je tvoj brat sve zabrljao. Ti si bila tamo one večeri, Sandra. U Boston Gardenu. Ti si bila ona druga žena iza pozornice, ne Geri Duncan."

"Jasno", rekla je bez imalo zabrinutosti. "A ti to znaš odakle?"

"Jimmy X je rekao kako je jedna žena bila crvenokosa – to je Sheila Lambert – a druga, ona koja je dolijevala ulje na vatru imala je tamnu kosu. Geri Duncan je bila plavuša. Ti si, Sandra, imala tamnu kosu."

Nasmijala se. "I to bi trebao biti dokaz nečega?"

"Ne, samo po sebi ne. Nisam sigurna ni je li to relevantno. Geri Duncan je vjerojatno također bila tamo. Možda je ona odvrtila pažnju Gordona MacKenzieja kako biste vas troje mogli šmugnuti iza pozornice."

Sandra Koval je odmahнула rukom. "Samo nastavi, ovo je zanimljivo."

"Kako bi bilo da jednostavno prijeđem na ono glavno?"

"Molim te, daj." »

"Prema iskazima Jimmija X-a i Gordona MacKenzieja, tvoj brat je nastrijeljen te večeri."

"Da", rekla je Sandra. "U bolnici je proveo tri tjedna."

"U kojoj bolnici?"

Nije oklijevala, nije bilo tikova, ništa što bi je izdalo. "Mass General."

Grace je odmahнула glavom.

Sandra je napravila grimasu. "Hoćeš reći da si provjerila sve bolnice na području Bostona?"

"Nije bilo potrebe", rekla je Grace. "On nije imao ožiljak."

Nastupila je tišina.

"Vidiš, ranjavanje vatrenim oružjem ostavilo bi ožiljak, Sandra. To je jednostavna logika. Tvoj brat nije bio nastrijeljen. Moj muž nije imao ožiljak. Za to postoji samo jedno objašnjenje." Grace je stavila ruke na stol. Drhtale su.

"Ja nisam nikad bila udana za tvojeg brata."

Sandra Koval nije rekla ništa.

"Tvoj brat, John Lawson pogođen je onoga dana. Ti i Sheila Lambert odvukle ste ga van tijekom gužve koja je nastala. Ali njegova je ozljeda bila smrtonosna. Barem se tako nadam, jer si ga u protivnom ti ubila."

"A zašto bih to učinila?"

"Jer, da si ga odvela u bolnicu, oni bi bili dužni prijaviti ranu od metka. Da si se pojavila s njegovim mrtvim tijelom ili ga jednostavno ostavila negdje na cesti, netko bi to istražio i shvatio gdje i kada je upucan. Ti, pravnica s obećavajućom karijerom, bila si prestrašena. Kladim se da se i Sheila Lambert tako osjećala. Svi su poludjeli nakon tog događaja. Bostonski okružni tužitelj, ma pusti njega, Carl Vespa je na televiziji zahtijevao krv. To su tražile i ostale obitelji. Da si se našla usred toga, možda bi te uhitili ili bi ti se dogodilo nešto još gore."

Sandra Koval je i dalje šutjela.

"Jesi li nazvala oca? Jesi li ga pitala što da učiniš? Jesi li stupila u kontakt s nekim od svojih klijenata kriminalaca kako bi ti pomogli? Ili si se jednostavno sama riješila tijela?"

Počela se hihotati. "Ti baš imaš bujnu maštu, Grace. Smijem li ja tebe nešto pitati?" "Naravno."

"Ako je John Lawson umro prije petnaest godina, za koga si se ti udala?"

"Ja sam se udala za Jacka Lavvsona", rekla je Grace, "koji je nekada bio poznat kao Shane Ahvorth."

Eric Wu nije imao dva zatočenika u podrumu, shvaćala je sada Grace. Samo jednog. Onoga koji se žrtvovao kako bi nju spasio. Onoga koji je vjerojatno znao da će umrijeti pa je urezao posljednju istinu na jedini način koji mu je preostao.

Sandra Koval se gotovo nasmijala. "To je upravo fantastična teorija."

"Teorija koju će biti lako dokazati."

Naslonila se i prekrižila ruke. "Jedno ne shvaćam u tvom scenariju. Zašto nisam jednostavno sakrila bratovo tijelo i pretvarala se da je pobjegao?"

"Previše ljudi bi postavljalo pitanja", rekla je Grace.

"Ali to se dogodilo sa Shaneom Ahvorthom i Sheilom Lambert. Jednostavno su nestali."

"To je istina", priznala je Grace. "Možda je odgovor povezan sa zakladom tvoje obitelji."

Sandrino se lice skamenilo. "Zakladom?"

"Našla sam dokumente o zakladi u Jackovu pisaćem stolu. Odnijela sam ih prijatelju odvjetniku. Tvoj je djed očito osnovao šest zaklada. Imao je dvoje djece i četvero unučadi. Zaboravimo na trenutak novac. Porazgovarajmo o udjelu u odlučivanju o upravljanju zakladom. Svi ste imali jednako pravo odlučivanja, podijeljeno na šest dijelova, a tvoj je otac dobio dodatnih četiri posto. Na taj način je tvoj dio obitelji zadržao kontrolu nad poslom, pedeset

dva posto prema četrdeset osam. Ali, s obzirom na to da nisam vična ovome, imaj strpljenja. Djedica je želio sve zadržati u obitelji. Ako bi bilo tko od vas umro prije dvadeset pete godine, pravo glasa bi se dijel: između pet preostalih rođaka. Da je tvoj brat na primjer umro o: . noći kad je bio koncert, to bi značilo kako tvoj dio obitelji, ti i ou. ne biste više imali većinu glasova."

"Ti si kompletno luda."

"Možda", rekla je Grace. "Ali priznaj mi, Sandra, što te poticali | Je li to bio strah da ćeš biti uhvaćena ili si se brinula da ćeš izgubi u kontrolu nad obiteljskim poslom? Vjerojatno kombinacija jednog i drugog. U svakom slučaju, znam da si nagovorila Shanea Ahvorth.; da preuzme ulogu tvojega brata. To će biti lako dokazati. Iskop./ ćemo stare fotografije. Možemo napraviti DNK test. Hoću reci. igra je gotova."

Sandra je počela kuckati vršcima prstiju po stolu. "Ako je to istina," rekla je, "čovjek kojega si voljela lagao ti je sve ove godine."

"To je istina bez obzira na sve", rekla je Grace. "Kako si ga uspjela nagovoriti na suradnju?"

"To je retoričko pitanje, za ne?"

Grace je slegnula ramenima. "Gospođa Ahvorth mi je rekla da su bili siromašni poput crkvenih miševa. Njegov brat Paul nije imao novca za fakultet. Ona je živjela u rupi. Nagađam da si mu ipak priprijetila. Da je stradao jedan član Allawa, stradali bi i ostali. Vjerojatno je mislio kako nema izbora."

"Ma daj, Grace. Zar doista vjeruješ da bi siromašan mladić poput Shanea Ahvortha mogao proći kao moj brat?"

"Zašto ne? Uvjerena sam da ste mu ti i tvoj otac pomogli. Nije bio problem dobiti osobnu iskaznicu. Imala si bratov rodni list i ostale odgovarajuće dokumente. Trebala si samo reći da je izgubio novčanik. Tada nisu tako strogo provjeravali. Bez problema je dobio novu vozačku dozvolu, putovnicu, bilo koju ispravu. Pronašli ste novog odvjetnika u Bostonu koji je sastavio zakladu – moj prijatelj je zamijetio da to nije onaj iz Los Angelesa – čovjeka koji nije znao kako John Lawson izgleda. Ti, tvoj otac i Shane pojavili ste se u njegovu uredu sa svim potrebnim ispravama – ta tko bi posumnjao? Tvoj brat je već bio diplomirao na sveučilištu Vermont, znači, nije se morao tamo pojavljivati. Shane je mogao otputovati. Ako bi naletio na nekoga tko bi prepoznao ime, predstavljao se kao Jack i objašnjavao kako je samo imenjak Johna Lawsons. To nije rijetko me." Grace je zastala.

Sandra je prekrižila ruke. "Je li ovo trenutak kad se ja trebam lomiti i sve priznati?"

"Ti? Ne, ne vjerujem. Ali daj, znaš da je sve gotovo. Neće biti eško dokazati da moj muž nije bio tvoj brat."

Sandra Koval se nije žurila. "To je možda istina," rekla je sada 'eć oprezno, "ali ja ne vidim da je počinjen ikakav zločin."

"Kako to?"

"Pretpostavimo, hipotetski naravno, da si u pravu. Recimo da sam ja doista nagovorila tvojega muža da preuzme identitet mogega brata. To je bilo prije petnaest godina. Nastupila je zastara. Moji ođaci će se možda pokušati izboriti za udio u zakladi, ali neće željeti skandal. Dogovorit ćemo se nekako. Ako je to što si rekla ipak istina, ja nisam počinila nikakav težak zločin. Ako sam i bila na koncertu te večeri, pa, u suludim danima nakon toga – tko bi me osudio što sam se prestrašila?"

Gracein glas bio je tih. "Ja ti ne bih predbacivala zbog toga."

"Tako je, eto vidiš."

"U početku doista nisi učinila ništa tako strašno. Otišla si na taj koncert tražiti pravdu za brata. Sukobila si se s čovjekom koji je ukrao pjesmu koju su napisali tvoj brat i njegov prijatelj. To nije zločin. Stvari su krenule po zlu. Tvoj brat je izgubio život. Nisi mogla ništa učiniti da ga vratiš. Zato si učinila ono što si smatrala najboljim. Odlučila si odigrati tu stravičnu igru do kraja."

Sandra Koval je raširila ruke. "Što onda tu tražiš, Grace?"

"Odgovore, pretpostavljam."

"Čini se da si neke već dobila." Podigla je kažiprst i dodala: "Hipotetski govoreći."

"A možda želim pravdu."

"Kakvu pravdu? Upravo si sama rekla kako je to što se dogodilo razumljivo."

"Da se sve završilo na tome," nastavila je tiho Grace, "vjerojatno bih pustila sve na miru. Ali nije."

Sandra Koval se naslonila i čekala.

"Sheila Lambert je također bila prestrašena. Znaš je da joj je najpametnije da promijeni ime i nestane. Svi ste se dogovorili kako je najbolje da svatko ode tiho na svoju stranu. Geri Duncan je ostala tamo gdje je i bila. To je u početku bilo u redu. Ali onda je Geri saznala da je trudna."

Sandra je samo zatvorila oči.

"Kada je pristao postati John Lawson, Shane, moj Jack, morao je prekinuti sve veze s prošlošću i otići u inozemstvo. Geri Duncan ga nije mogla pronaći. Mjesec dana kasnije otkriva da je trudna. Očajnički traži djetetova oca. Zato dolazi k tebi. Vjerojatno je željela početi sve iz početka. Željela je reći istinu, roditi dijete bez mrlje na prošlosti. Dobro si poznavala mogega muža. Nikad joj ne bi okrenuo leđa ako bi inzistirala da rodi. Možda bi i on poželio raščistiti s prošlošću. Što bi se tada dogodilo s tobom, Sandra?"

Grace je pogledala u svoje ruke. Još su se tresle.

"Zbog toga si morala ušutkati Geri. Ti si hraniteljica. Zastupala si kriminalce. Jedan od njih ti je pomogao da pronađeš plaćenog ubojicu – Monte Scanlona."

"Ništa od toga ne možeš dokazati", rekla je Sandra.

"Godine su prolazile", nastavila je Grace. "Moj muž je sada bio Jack Lawson." Grace je stala i sjetila se kako je Carl Vespa rekao da ju je Jack potražio. Nešto se tu ipak nije uklapalo. "Dijete je bilo na putu, ja govorim Jacku da želim kući. On ne želi. Ja inzistiram. Zbog djeteta sam se htjela vratiti u SAD. To je moja greška. Da mi je barem rekao istinu—"

"Sto bi napravila, Grace?"

Razmislila je trenutak. "Ne znam."

Sandra Koval se nasmiješila. "Vjerujem da ni on nije znao."

Grace je znala da je to istina, ali sada nije bio trenutak za takva razmišljanja. Nastavila je. "Preselili smo se u New York. Ne znam što se dogodilo nakon toga, Sandra, pa ćeš mi ti morati pomoći. Mislim daje, zbog godišnjice masakra i puštanja Wadea Laruea na slobodu, Sheila Lambert, ili možda čak Jack, odlučila kako je došlo vrijeme da se kaže istina. Jack nije nikad dobro spavao. Možda su oboje željeli olakšati savjest, ne znam. Ti, naravno, nisi željela pristati. Njima bi možda oprostili, ali ne i tebi/ Ti si dala ubiti Geri Duncan."

"Opet pitam: a dokaz je...?"

"Doći ćemo i do njega", rekla je Grace. "Sve što si mi govorila od početka bila je laž, osim jedne stvari."

"Divno." Preplavio ju je sarkazam. "A to je?"

"Kada je Jack ugledao staru fotografiju u kuhinji, potražio je Geri Duncan na kompjuteru. Otkrio je da je poginula u požaru, ali je posumnjao da to nije bio nesretan slučaj. Zbog toga te nazvao. To je bio onaj telefonski razgovor od devet minuta. Uplašila si se da bi se on mogao slomiti i shvatila si da moraš brzo djelovati. Rekla si Jacku da ćeš mu sve objasniti, ali ne telefonski. Dogovorila si sastanak blizu newyorške autoceste. Zatim si nazvala Laruea i rekla mu kako je idealan trenutak da se osveti. Pretpostavila si da će Larue reći Wuu da ubije Jacka, a ne da ga drži zatočenim."

"Ja ovo ne moram slušati."

Ali Grace nije stala. "Moja je najveća greška što sam ti onog prvog dana pokazala fotografiju. Jack nije znao da sam je kopirala. I tako se pred tobom našla fotografija tvojega mrtvog brata i čovjeka koji je preuzeo njegov identitet i mogla je postati dostupna cijelome svijetu. Mene si također morala ušutkati. Poslala si onoga čovjeka s kutijom za školski obrok moje kćeri kako bi me prestrašila i natjerala da odustanem. Ali ja nisam slušala. Zato si poslala Wuu. Trebao je saznati koliko znam, a zatim me ubiti."

"Dobro, sad mi je stvarno dosta." Sandra Koval je ustala. "Van iz mogega ureda!"

"Ne želiš ništa dodati?"

"Još uvijek čekam dokaze."

"Zapravo ih nemam", rekla je Grace. "Ali možda sama priznaš."

To ju je nasmijalo. "Zar doista misliš da ne znam da nosiš prislušni uređaj? Nisam rekla ni učinila bilo što inkriminirajuće."

"Pogledaj kroz prozor, Sandra."

"Molim?"

"Kroz prozor. Pogledaj na pločnik. Dođi, pokazat ću ti."

Grace je šepajući pošla do velikog prozora i pokazala dolje. Sandra Koval joj je oprezno prišla, kao da se bojala da će je Grace gurnuti kroz njega. Ali, naravno, nije ju pozvala zbog toga.

Nakon što je Sandra Koval pogledala dolje, zastao joj je dah. Na pločniku, šćući amo-tamo poput lavova u kavezu, bili su Carl Vespa i Cram. Grace se okrenula i zaputila prema vratima.

"Kamo si pošla?" upitala je Sandra.

"Ah, da", rekla je Grace. Nešto je napisala na komadić papira. "Ovo je telefonski broj kapetana Perlmuttera. Imaš izbor. Možeš ga nazvati i poći s njim. Ili možeš okušati sreću s onom dvojicom dolje."

Stavila je papirić na stol. Zatim je, ne osvrćući se, izašla iz prostorije.

Sandra Koval odlučila je nazvati kapetana Stuarta Perlmuttera. Zatim je pozvala odvjetnika. Osobno će je zastupat legendarna Hester Crimstein. Bit će to težak slučaj, ali okružni tužitelj je imao razloga vjerovati da će ga dobiti.

Jedan od tih razloga bio je povratak crvenokose članice Allawa, Sheile Lambert. Kada je Sheila saznala za uhićenje, a mediji apelirali za njezinu pomoć, odlučila se pojaviti. Muškarac koji je pucao u njezina muža odgovara opisu čovjeka koji je u supermarketu prijetio Grace. Ime mu je Martin Brayboy. Uhićen je te je pristao biti svjedok optužbe.

Sheila Lambert također je priznala tužiteljima daje Shane Alworth bio na koncertu te večeri, ali je u posljednjem trenutku odlučio ne otići iza pozornice i ne sukobiti se s Jimmyjem X-om. Sheila Lambert nije bila sigurna zašto se predomislio, ali je pretpostavljala da je Shane shvatio da je John Lawson previše drogiran, previše napet i previše spreman puknuti.

Grace je u tome trebala naći utjehu, ali nije bila sigurna da jest.

Kapetan Stuart Perlmutter povezo se s bivšom šeficom Scotta Duncana, državnom tužiteljicom Lindom Morgan. Uspjeli su pridobiti jednog od Vespinih najbližih ljudi. Šuška se da će Vespu uskoro uhititi, premda će im biti teško prišiti mu ubojstvo Jimmyja X-a. Jednog popodneva Cram je nazvao Grace. Rekao joj je kako je Vespa digao ruke od svega. Uglavnom je vrijeme provodio u postelji. "Kao da gledam polaganu smrt", rekao je. Ona to doista nije željela slušati.

Charlaine Swain je dovela Mikea kući iz bolnice. Vratili su se svom ustaljenom načinu života. Mike radi. Sada, umjesto u zasebnim sobama, zajedno gledaju televiziju. Mike i dalje rano odlazi na spavanje. Donekle im se poboljšao

seksualni život, ali sve je nekako nategnuto. Charlaine i Grace postale su bliske prijateljice. Charlaine se nikad ne žali, ali Grace vidi njezin očaj. Grace zna da će cijela ta stvar uskoro negdje puknuti.

Freddy Sykes se još uvijek oporavlja. Dao je kuću na prodaju jer želi kupiti stan u Fair Lawnu u New Jerseyju.

Cora kao Cora. Tu se nema što dodati.

Evelyn i Paul Alworth, Jackovi – bolje rečeno Shaneovi – majka i brat, također su ispričali svoju priču. Tijekom godina Jack je uzimao novac iz zaklade kako bi plaćao Paulovo školovanje. Kad je počeo raditi za Pentocol Pharmaceuticals, Jack je preselio majku u novo apartmansko naselje kako bi im bila bliže. Barem jedanput tjedno je odlazio k njoj na ručak. I Evelyn i Paul željeli su postati dijelom dječjih života – ta ipak su bili Emmi i Maxovi baka i stric – ali su oboje shvaćali kako ne treba forsirati.

Sto se tiče Emme i Maxa, svaki se s tragedijom nosio na svoj način.

Max voli govoriti o ocu. Želi znati gdje je, kako mu je u raju. vidi li ih tata doista. Želi biti siguran da njegov otac prati ključne događaje njegova mladog života. Grace se trudi što bolje odgovoriti na pitanja – pokušava održati priču živom – ali njezine riječi odišu neprirodnošću sumnjičavih. Max želi da Grace s njime izmišlja stihove o Jenny Jenkins dok je u kadi, kao što je radio Jack, i kada ona to radi, Max se smije i toliko je sličan ocu da Grace misli kako će joj tog trena prepući srce.

Emma, tatina princeza, nikad ne govori o Jacku. Ne postavlja pitanja. Ne gleda fotografije i ne spominje prošlost. Grace se trudi pomoći kćeri, ali nikad nije posve sigurna kakav pristup da primijeni. Psihijatri smatraju da se čovjek treba otvoriti. Iskusivši tragediju, Grace baš nije sigurna u to. Postoji nešto u nijekanju istine, odjeljivanju od nje, zatomljavanju.

Čudno, ali Emma se doima sretnom. Uspješna je u školi. Ima mnogo prijatelja. Ali Grace zna istinu. Emma više ne piše pjesme. Ne želi ni pogledati svoj dnevnik. Želi spavati sa zatvorenim vratima sobe. Grace često, vrlo kasno noću, stoji pred kćerinim vratima i ponekad joj se čini da čuje tihe jecaje. Ujutro, nakon što Emma ode u školu, Grace pregledava njezinu sobu.

Jastuk je uvijek mokr.

Naravno, svi vjeruju kako bi, da je Jack živ, Grace za njega imala mnogo pitanja. To je istina, ali njoj više nije stalo da sazna detalje) ponašanje drogirano, uplašenog dvadesetogodišnjeg mladića u vrijeme i nakon tragedije. Gledano iz današnje perspektive, trebao joj je reći. Ali što da jest? Što bi se dogodilo da joj je Jack sve rekao ;im su se upoznali? Ili mjesec dana kasnije? Godinu? Kako bi se ona >onijela? Bi li ostala s njim? Tad se sjeti Emme i Maxa i zadrhti na >omisao što bi bilo da je krenula drugim putem.

Kasno noću, kad Grace leži u njihovu preširokom krevetu i razgovara s Jackom, osjeća se čudno, jer zapravo i ne vjeruje da je on sluša, njezina

pitanja su puno jednostavnija: Max se želi uključiti u casseltonsku putujuću nogometnu ekipu, ali nije li on premlad za takvu obvezu? Škola želi uključiti Emmu u napredni program iz engleskog, ali hoće li je to previše opteretiti? Da ipak pođemo u Disney World u veljači bez tebe ili će to biti previše bolan podsjetnik? I što da k vragu radim, Jack, u pogledu tih prokletih suza na Emminu jastuku?

I mnogo sličnih pitanja.

Scott Duncan je svratio tjedan dana nakon Sandrina uhićenja. Kad je otvorila vrata, rekao je: "Nešto sam otkrio."

"Što?"

"Ovo je bilo među Gerinim stvarima."

Dao joj je izgrebenu kasetu. Nije imala etiketu, ali je na njoj blijedom crnom tintom bilo napisano: ALLAW.

U tišini su pošli u radnu sobu. Grace je stavila kasetu da svira.

Nevidljiva tinta bila je treća pjesma.

Bilo je sličnosti s Izbljedjelom tintom. Bi li sud proglasio Jimmyja X-a plagijatorom? Odluka ne bi bila laka, ali Grace je zaključila da bi odgovor nakon tolikih godina bio niječan. Bilo je mnogo pjesama koje su zvučale slično. Postojala je fina granica između utjecaja i plagiranja. Činilo joj se da je Izbljedjela tinta najvjerojatnije na samoj toj nejasnoj granici.

Mnogo toga što je pošlo naopako također.

"Scott?"

Nije se okrenuo prema njoj.

"Ne mislite li da je došao trenutak da raščistimo neke stvari?"

Polako je kimnuo.

Nije bila sigurna kako da to izrazi. "Kad ste saznali da vam je sestra ubijena, strastveno ste se bacili na istraživanje. Napustili ste posao. Potpuno ste se tome posvetili."

"Jesam."

"Sigurno nije bilo teško saznati da je imala dečka."

"Uopće nije bilo teško", složio se Duncan.

"Zacijelo ste saznali da se zvao Shane Ahvorth."

"Znao sam za Shanea još onda. Hodali su šest mjeseci. Ali ja sam mislio da je Geri stradala u požaru. Nije bilo razloga da ga potražim."

"Tako je. Ali nakon razgovora s Monteom Scanlonom, to ste učinili."

"Da", rekao je. "To je bilo prvo što sam učinio."

"Saznali ste da je nestao upravo u vrijeme ubojstva vaše sestre."

"Točno."

"Postali ste sumnjičavi." "Blago rečeno."

"Vjerojatno ste provjerili njegove podatke na sveučilištu, možda čak i u srednjoj školi. Razgovarali ste s njegovom majkom. Nije bilo komplicirano. Ne kad ste znali što tražite."

Scott Duncan je kimnuo.

"Znači, znali ste i prije nego što smo se sreli da je Jack zapravo Shane Ahvorth."

"Da", rekao je. "Znao sam."

"Sumnjičili ste ga za ubojstvo svoje sestre?"

Duncan se osmjehnuo, ali bez vedrine. "Mladić hoda s vašom sestrom. Prekine s njom. Ona je ubijena. On promijeni identitet i nestane na petnaest godina." Slegnuo je ramenima. "Što biste vi pomislili?"

Grace je kimnula. "Rekli ste kako volite tresti stablo, jer je to način da se nešto otkrije."

"Točno."

"Također ste znali da ne možete jednostavno pitati Jacka o svojoj sestri. Niste imali dokaze protiv njega."

"Opet točno."

"Zato ste", reče ona, "protresti stablo." Tišina.

"Pitala sam Josha iz Photomata", rekla je Grace. "A, tako. Koliko ste mu platili?"

"Tisuću dolara."

Duncan je prezirno otpuhnuo. "Ja sam mu platio samo petsto."

"Da stavi onu fotografiju u moju omotnicu."

"Da."

Pjesma je završila. U idućoj je Allavv pjevao o glasovima na vjetru. Zvuk je bio ponešto sirov, ali i ta je pjesma imala potencijal.

"Bacili ste sumnju na Ćoru kako bih prestala pritiskati Josha."

"Da."

"Inzistirali ste da pođem s vama gospođi Ahvorth. Željeli ste vidjeti njezinu reakciju kad ugleda svoje unuke."

"Nastavio sam tresti stablo", složio se. "Jeste li zamijetili njezin pogled kad je ugledala Emmu i Maxa?"

Zamijetila je. Tada ga nije znala protumačiti, nije ni shvaćala zašto ta žena živi u stanu koji se nalazi na Jackovu putu na posao. Sad je, naravno, znala. "Budući da ste bili prisiljeni uzeti dopust, niste se mogli koristiti uslugama FBI-a radi praćenja. Zbog toga ste unajmili privatnu istražiteljicu, koja je na zadatak poslala Rockvja Comvella. Vi ste stavili kameru u našu kuću. Željeli ste protresti stablo, ali morali ste znati kako će osumnjičeni reagirati."

"Sve što ste rekli je istina."

Sjetila se posljedica. "Mnogo je ljudi izgubilo život zbog vaših postupaka."

"Istraživao sam sestrino ubojstvo. Ne možete očekivati od mene ispriku zbog toga."

Krivnja, pomislila je opet. Krivnja posvuda. "Mogli ste mi reći." "Ne. Nisam, Grace. Nisam vam mogao vjerovati." "Rekli ste daje naše savezništvo privremeno."

Pogledao ju je. Bilo je nečega mračnog u tom pogledu. "To je," rekao je, "bila laž. Mi nikad nismo bili saveznici."

Uspravila se i stišala glazbu.

"Vi se ne sjećate masakra, zar ne, Grace?"

"To nije neuobičajeno", rekla je. "Ne radi se o amneziji. Dobila sam vrlo jak udarac u glavu i zbog toga bila u komi."

"Ozljeda glave", rekao je kimnuvši. "Znam sve o tome. Vidio sam to u mnogim slučajevima. Na primjer, kod džogerice iz Central parka²⁰. U većini slučajeva, kao što je vaš, ne možete se sjetiti ni nekoliko prethodnih dana."

"Pa?"

"Pa, kako ste dobili mjesto u prvim redovima te večeri?"

Trgnula se zbog tog neočekivanog pitanja. Netremice ga je gledala ne bi li shvatila na što cilja. "Što?"

"U slučaju Ryana Vespe sve je jasno, njegov je otac kupio kartu od preprodavača za četiristo dolara. Članovi Allawa su ih dobili od Jimmvoja osobno. Jedini način da se dođe do takvih mjesta bio je da se pljune velika lova ili preko poznanstva." Nagnuo se naprijed. "Kako ste se našli u prvim redovima, Grace?"

"Moj je dečko nabavio karte."

"A taj je dečko bio Todd Woodcroft? Onaj koji vas niti jednom nije posjetio u bolnici?"

"Da."

"Jeste li sigurni? Malo prije ste rekli da se ne sjećate."

Otvorila je usta, zatim ih zatvorila. On se nagnuo još bliže.

"Grace, razgovarao sam s Toddom Woodcroftom. On nije bio na tom koncertu."

Nešto je poskočilo u njezinim grudima. Smrzla se.

"Todd vas nije posjetio jer ste dva dana prije koncerta prekinuli s njim. Smatrao je kako bi to za oboje bilo neugodno. Zna li još nešto, Grace? Shane Ahvorth prekinuo je s mojom sestrom toga istog dana. Geri također nije išla na koncert. Što mislite, koga je Shane poveo?"

Grace je zadrhtala, i osjetila kako se taj drhtaj širi po cijelome tijelu. "Ne razumijem."

²⁰ U travnju 1989. dvadesetosmogodišnja službenica banke napadnuta je, silovana i pretučena dok je noću trčala u Central parku. Poslije ponoći su je pronašla dvojica prolaznika. Bila je u komi 12 dana, a kad se probudila, zbog povreda glave nije se ničega sjećala.

Izvadio je fotografiju. "Ovo je originalna polaroid fotografija koju sam dao uvećati i staviti u vašu omotnicu. Moja je sestra na poledini napisala datum. Slika je snimljena dan prije koncerta."

Odmahnula je glavom.

"Tajanstvena žena, krajnja zdesna, ona koju jedva vidimo. Vi ste mislili da je to Sandra Koval. Pa možda, Grace – samo možda – ste to vi."

"Ne..."

"I dok tako tražimo koga bismo još okrivili, možda bismo se trebali upitati tko je lijepa djevojka koja je odvrtila pažnju Gordona MacKenzieja kako bi ostali mogli otići do Jimmija X-a. Znamo da to nije bila moja sestra ni Sheila Lambert ni Sandra Koval."

Grace je i dalje odmahivala glavom, ali tada se sjetila onoga dana na plaži kad je prvi put ugledala Jacka, onog osjećaja, trenutačnog treperenja u utrobi. Odakle je to došlo? To osjećate kad...

... kad ste nekoga već prije sreli.

Najčudnija vrsta već viđenog. Onakva kao kad ste već vezani s nekim, kad ste zalučeni tom osobom. Držite se za ruke, a kad počne gužva, utrobu vam zgrči taj jezivi osjećaj kako njegova ruka klizi iz vaše...

"Ne", Grace će odlučnije. "U krivu ste. Ne može biti. Toga bih se sjećala."

Scott Duncan je kimnuo. "Vjerojatno ste u pravu."

Ustao je i izvadio kasetu iz kasetofona. Pružio ju je i rekao: "Ovo je samo suludo nagađanje. Hoću reći, možda je tajanstvena žena bila razlog zbog kojega Shane nije otišao iza pozornice. Možda ga je ona odgovorila od toga. Ili je možda shvatio da pokraj sebe, u tim prednjim redovima, ima nešto mnogo važnije nego što će ikad pronaći u jednoj pjesmi. Možda se čak tri godine kasnije pobrinuo da to opet nađe."

Scott Duncan je nakon toga otišao. Grace je ustala i otišla u svoj atelje. Nije slikala od Jackove smrti. Stavila je kasetu u svoj prenosivi kasetofon i uključila ga.

Uzela je kist i pokušala slikati. Željela ga je naslikati. Željela je naslikati Jacka – ne Johna ili Shanea. Jacka. Mislila je kako će ispasti nekako nejasno i zbrkano, ali to se nije dogodilo. Kist je letio i plesao po platnu. Opet je stala razmišljati kako nikad ne možemo sve znati o voljenim osobama. A možda, kad dobro o tome promislimo, ne možemo znati sve ni o sebi samima.

Kaseta je završila. Premotala ju je i ponovno pustila. Radila je u divljem i prekrasnom zanosu. Suze su joj klizile niz obraze. Nije ih brisala. U jednom je trenutku pogledala na sat. Uskoro će biti vrijeme da prekine. Nastava će završiti. Morala je po djecu u školu. Emma je danas imala satove glasovira. Max je imao nogometni trening.

Grace je zgrabila torbicu i zaključala vrata za sobom.

K R A J

Autor želi zahvaliti sljedećim osobama na njihovoj stručnoj pomoći: Mitchellu F. Reiteru, liječniku, šefu odjela kirurgije kralježnice, UMDNJ (poznatom kao Cuz); Davidu A. Goldu, liječniku; Christopheru J. Christieju, državnom tužitelju New Jerseyja; Keithu Killionu, kapetanu ridgewoodske policije; Stevenu Milleru, liječniku, ravnatelju hitne pedijatrijske medicine Dječje prezbiterijanske bolnice u New Yorku; Johnu Eliasu, stvarnomu Anthonyju Dellapelleu, Jennifer van Dam, Lindi Fairstein i Craigu Cobenu (poznatom kao Buraz). Kao i uvijek, ako ima grešaka, tehničkih ili inih, oni su za to krivi. Već sam se umorio da sve svaljuju na mene.

Zahvaljujem Carole Baron, Mitchu Hoffmanu, Lisi Johnson i svima iz grupe Dutton i Penguin USA; Johnu Woodu, Malcolmu Edwardsu, Susan Lamb, Juliet Ewers, Nicky Jeanes, Emmi Noble i klapi u Orionu; Aaronu Priestu, Lisi Erbach Vance, Bryantu i Hillu (jer su mi pomogli svladati prvu prepreku), Mikeu i Tayloru (jer su mi pomogli svladati drugu) kao i Maggie Griffin.

Likovi u ovoj knjizi možda dijele isto ime s ljudima koje poznajem, ali su potpuno izmišljeni. Ova je cijela knjiga plod moje mašte, što znači da izmišljam stvari.

Posebno hvala Charlotti Coben za Emmine pjesme. Kako se kaže – sva prava pridržana.